Ψηφιοποίηση: Κέντρο Ενιαίου Κατάλογου Βιβλιοθηκών

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

E-190

Α. Π. ΚΟΥΡΤΙΔΗ

Γ. Σ. ΚΟΝΙΔΑΡΗ—Γ. Α. ΚΑΛΑΡΑ

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

Παρδίνη

ΕΚΔΟΣΗ 4

ΑΘΗΝΑΙ 1920

ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

Βιβλιοπωλεῖο τῆς «Ἑστίας». — Σταδίου 44

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κάθε γνήσιο ἀντίτυπο πρέπει νὰ ἔχη σ' αὐτὴν τὴν σελίδα τὶς ὑπογραφὲς τῶν συγγραφέων καὶ τὴ σφραγῖδα τοῦ ἐκδότη.

Αρ. Π. Κουρλίδης

Γ. Δ. Κονιδάρης

ΕΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΕΣΤΙΑΣ
Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ
ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τυπογραφεῖον Θανου Τζαβέλλα ὁδὸς Ἀριστείδου 1—ἐν Ἀθήναις.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Τὸν παλιὸ καιρὸ ἡ Ἑλλάδα δὲν ἦταν ὅπως σήμερα ἕνα βασίλειο.

1. Ὁ Μενέλαος κι ἡ ὡραία Ἑλένη.

Κάθε μεγάλη πολιτεία καὶ κάθε μεγάλο νησὶ ἦταν καὶ βασίλειο, καὶ εἶχε δικό του βασιλέα.

Καὶ ἡ Σπάρτη ἦταν τότε βασίλειο, καὶ βασιλέα της εἶχε τὸ Μενέλαο.

Ὁ Μενέλαος εἶχε γυναῖκα του τὴν πεντάμορφη Ἑλένη.

Ἄλλη γυναῖκα ὄμορφη σὰν αὐτὴ δὲν εἶχε ἡ Ἑλλάδα.

Ὁ Μενέλαος τὴν ἀγαποῦσε πάρα πολύ.

Ἀλλὰ κι αὐτὴ ἦταν καλὴ καὶ φρόνιμη.

Ζοῦσαν εὐτυχισμένοι. Τίποτα δὲν τοὺς ἔλειπε. Εἶχαν ὅλα τ' ἀγαθά.

Ἔξαφνα φτάνει στὴ Σπάρτη ἀπὸ μακρινὸ μέρος ἕνα βασιλόπουλο, ὁ Πάρις.

Ἡ εἰσαγωγὴ αὐτὴ εἶναι προωρισμένη γιὰ τὸ δάσκαλο. Ἂν ἡ Ὀδύσσεια εἶναι τὸ ὡραῖο καὶ μαγικὸ παλάτι, ἡ εἰσαγωγὴ εἶναι τὸ ἁπλὸ μονοπάτι ποὺ φέρνει στὸ παλάτι αὐτό. Δείχνει τὸ δρόμο στὸ δάσκαλο. Ἀργότερα μποροῦν νὰ τὴ διαβάσουν καὶ τὰ παιδιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη τὸν καλοδέχτηκαν μὲ μεγάλη εὐγένεια καὶ τὸν ἐφιλοξένησαν στὸ παλάτι.

Μιὰ μέρα ὁ Μενέλαος λέει στὴν Ἑλένη :

«Βασίλισσα, εἶναι ἀνάγκη νὰ πάω βιαστικὰ στὴν Κρήτη. Ὅσο λείπω θὰ εἶναι ἐδῶ ὁ Πάρις, ὁ φίλος μας, καὶ θὰ ἔχης καλὴ συντροφιά».

— «Πήγαινε δίχως ἔνοια στὸ ταξίδι σου, Μενέλαε» εἶπε ὁ Πάρις· καὶ ὁ Μενέλαος τοὺς ἀποχαιρέτησε κι ἔφυγε.

Μὰ ὁ Πάρις εἶχε στὸ νοῦ του ἄλλα σχέδια. Ἄρχισε νὰ ἐπαινῆ τὴν πατρίδα του.

2. Ὁ Πάρις κλέβει τὴν Ἑλένη.

«Σὰν αὐτή, ἔλεγε, δὲν εἶναι ἄλλη χώρα στὸν κόσμο. Ἐκεῖ εἶναι τόπος γιὰ νὰ ζήση κανεὶς εὐτυχισμένα».

Ὁ Πάρις δὲ συλλογίστηκε πόσο εὐγενικὰ τὸν ἐδέχτηκε καὶ τὸν ἐφιλοξένησε ὁ Μενέλαος στὸ παλάτι του. Δὲ συλλογίστηκε τί μεγάλο κακὸ θὰ ἔκανε σὲ κεῖνον ποὺ τοῦ εἶχε δείξει τόση ἐμπιστοσύνη καὶ τόση ἀγάπη. Καὶ μιὰ μέρα λέει τῆς Ἑλένης νὰ φύγουν μαζὶ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ ἡ ἀσυλλόγιστη βασίλισσα ἄκουσε τὰ λόγια του. Καὶ φεύγοντας μαζὶ μιὰ νύχτα ἀπὸ τὸ παλάτι, πῆραν ὅλα τὰ στολίδια ποὺ τῆς εἶχε χαρισμένα ὁ Μενέλαος καὶ ἄλλα χρυσαφικά.

Τὸ πλοῖο μὲ τὰ πολλὰ κουπιά, ποὺ εἶχε φέρει τὸν Πάρι στὴν Ἑλλάδα, τοὺς περίμενε κάτω μακριὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Μπαίνουν μέσα. Οἱ ναῦτες τραβοῦν μὲ δύναμη τὰ κουπιά. Τὸ πλοῖο ἀπομακρύνεται ἀπὸ τὴ στεριά. Ὁ ἀέρας φουσκώνει τὸ πανί, καὶ τὸ πλοῖο τρέχει γοργά.

Ἀφήνουν πίσω τὴν Πελοπόννησο. Περνοῦν τὰ νησιά, ποὺ τὰ λένε Κυκλάδες. Περνοῦν τὴ μοσκοβολημένη

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Χίο, τὴν καταπράσινη Μυτιλήνη. Προχωροῦν στὴ μικρὴ Τένεδο καὶ φτάνουν σ' ἕνα ἀκρογιάλι.

Ἐκεῖ σ' ἕνα μεγάλο κάμπο, ὄχι μακριὰ ἀπὸ τὴ θάλασσα, φάντωζε ἡ Τροία, ἡ πατρίδα τοῦ Πάρι.

Ἡ Τροία ἦταν μεγάλη κι ὡραία πολιτεία, καὶ ὁλόγυρα εἶχε ψηλὸ κάστρο.

Βασιλιὰς ἦταν ὁ πατέρας τοῦ Πάρι, ὁ γερο Πρίαμος, εὐτυχισμένος βασιλιὰς γιὰ τὰ πολλὰ τὰ πλούτη του καὶ τὰ πολλὰ παιδιά του.

Ὅταν ἦρθε στὴν Τροία ὁ Πάρις μὲ τὴν ξένη γυναῖκα καὶ τὰ ξένα πλούτη, ὁ Πρίαμος θύμωσε πολὺ καὶ ἤθελε νὰ τοὺς διώξη. Μὰ ἡ Ἑλένη τοῦ μίλησε τόσο εὐγενικά, ποὺ γιὰ χάρη της τοὺς κράτησε.

Συχνὰ ὅμως ὁ γεροβασιλιὰς κουνοῦσε λυπητερὰ τὸ ἀσπρόμαλλο κεφάλι του, σὰ νὰ πρόβλεπε τί κακὸ ἔμελλε νὰ πάθη καὶ αὐτὸς κι ἡ γενιά του καὶ ὁ τόπος του.

Ἔφερνε στὸ νοῦ του τ' ὄνειρο ποὺ εἶχε ἰδεῖ ἡ γυναῖκα του, ὅταν ἦταν νὰ γεννήση τὸν Πάρι.

Εἶχε δεῖ πὼς ἔπιασε φωτιὰ τὸ παλάτι κι οἱ φλόγες ξαπλώθηκαν κι ἔκαναν στάχτη ὅλη τὴ χώρα. Καὶ τ' ὄνειρο τὸ ἐξήγησαν πὼς τὸ παιδὶ αὐτὸ θὰ κάμη μιὰ μέρα μεγάλο κακὸ στὴν πατρίδα του.

---

3. Οἱ Ἕλληνες κήρυξαν πόλεμο τῆς Τροίας.

Ὅταν γύρισε στὴ Σπάρτη ὁ Μενέλαος, οἱ ὑπηρέτες τοῦ εἶταν μὲ μεγάλη λύπη τί ἔγινε.

Ὁ Μενέλαος ἦταν ἀπαρηγόρητος κι ἔκλαιγε πικρά. Μιὰ μέρα εἶπε μέσα του:

«Τί ὠφελοῦν τὰ δάκρυα! Πρέπει νὰ βρῶ τρόπο νὰ πάρω πίσω τὴν Ἑλένη καὶ νὰ τιμωρήσω τὸν Πάρι, ὅπως τοῦ ἀξίζει».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀμέσως τρέχει στὸν ἀδερφό του τὸν Ἀγαμέμνονα,

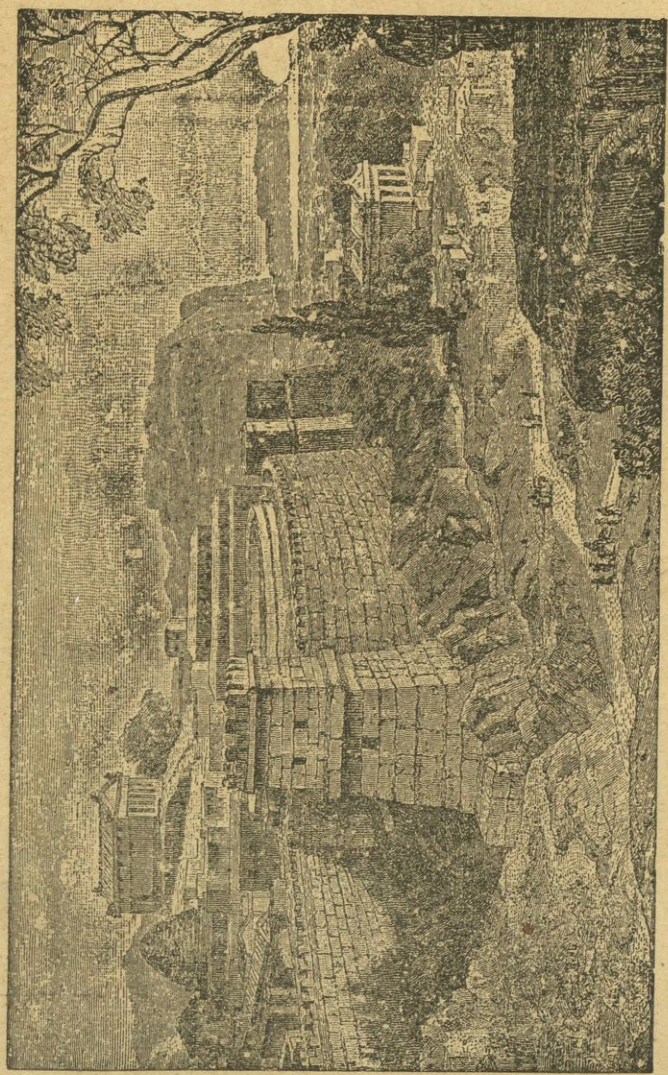

Οἱ Μυκῆνες.

ποὺ ἦταν βασιλιὰς στὶς Μυκῆνες. Πέφτει στὴν ἀγκαλιά του καὶ μὲ δακρυσμένα μάτια τοῦ λέει τὸν πόνο του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ἀγαμέμνονας σὰν καλὸς ἀδερφός, τὸν ἐσυμπόνεσε, μὰ πῶς νὰ τὸν βοηθήση!

Οὔτε αὐτός, οὔτε ὁ Μενέλαος εἶχαν πολὺ στρατό. Τὰ βασίλειά τους ἦταν μικρά. Καὶ ἡ Τροία ἦταν πολὺ μακριά, εἶχε πολὺ στρατὸ καὶ κάστρο ψηλό, δυνατὸ καὶ δυσκολόπαρτο. Γι' αὐτὸ ὁ Ἀγαμέμνονας ἔστειλε καὶ κάλεσε στὶς Μυκῆνες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα ὅλους τοὺς βασιλιάδες γιὰ ν' ἀποφασίσουν τί πρέπει νὰ κάμουν.

Στὸ συμβούλιο ποὺ ἔγινε στὶς Μυκῆνες, ὅλοι παραδέχτηκαν πῶς αὐτὸ ποὺ εἶχε κάμει ὁ Πάρις πρόσβαλε ὄχι μόνο τὸ Μενέλαο, μὰ καὶ τὴν Ἑλλάδα ὁλόκληρη. Κι ἀποφάσισαν νὰ πᾶνε δυὸ βασιλιάδες νὰ ζητήσουν τὴν Ἑλένη καὶ τοὺς θησαυροὺς ποὺ πῆρε· νὰ ζητήσουν ἀκόμη καὶ τὴν τιμωρία τοῦ Πάρι.

Τοῦ κάκου ὅμως· οἱ Τρωαδῖτες οὔτε τὴν Ἑλένη ἔδωσαν οὔτε τοὺς θησαυροὺς, οὔτε τὸν Πάρι τιμώρησαν·

Γι' αὐτὸ οἱ Ἕλληνες κήρυξαν τότε τὸν πόλεμο τῆς Τροίας.

---

4. Ποῦ μαζεύτηκε ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων.

Ἀπ' ὅλα τὰ μέρη ξεκίνησαν στρατοὶ καὶ πλοῖα καὶ μυζεύτηκαν σὴν Αὐλίδα.

Ἑκατὸ χιλιάδες ἑλληνικὰ παλικάρια καὶ χίλια διακόσια πλοῖα καὶ ὅλοι οἱ βασιλιάδες τῆς Ἑλλάδας μαζεύτηκαν στὴν Αὐλίδα.

Πρῶτοι πρῶτοι εἶχαν πάει ἐκεῖ ὁ Ἀγαμέμνονας καὶ ὁ Μενέλαος.

Ἐκεῖ ἦρθε κι ὁ ξακουσμένος γιὰ τὴ γνώση του γερο Νέστορας, ὁ βασιλιὰς τῆς Πύλου.

Ἐκεῖ ἦρθε καὶ ὁ Ὀδυσσέας, ποὺ βασίλευε στὴν Ἰθάκη, ὁ πιὸ ἔξυπνος ἀπ' ὅλους τοὺς Ἕλληνες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ὀδυσσέας ζοῦσε πολὺ εὐτυχισμένος στὸ νησί του. Εἶχε γυναῖκα μ' ὅλες τὶς χάρες, ὄμορφη, εὐγενική, γνωστική, ποὺ τὸν ἀγαποῦσε πολύ. Τὴν ἔλεγαν Πηνελόπη. Εἶχε κι ἕνα χαριτωμένο ἀγοράκι στὴν κούνια, τὸν Τηλέμαχο.

Μενέλαος. Πάρις. Διομήδης. Ὀδυσσέας. Νέστορας. Ἀχιλλέας. Ἀγαμέμνονας

Οἱ ἥρωες τοῦ Τρωικοῦ πολέμου.

Ὁ Ὀδυσσέας μὲ κανένα τρόπο δὲν ἤθελε νὰ πάη στὸν πόλεμο γιατὶ ἕνα μαντεῖο τοῦ εἶχε πεῖ πὼς θὰ βασανιστῆ εἴκοσι χρόνια μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα του.

Γι' αὐτό, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνονας ἔστειλε δύο βασιλιάδες νὰ τὸν προσκαλέσουν στὸν πόλεμο, ἔκαμε τὸν τρελό. Ἔζεψε στὸ ἀλέτρι ἀταίριαστα ἕνα βόδι κι ἕνα γαϊδούρι, καὶ ὤργωνε τὴ γῆ κι ἔσπερνε ἁλάτι.

Ἕνας ὅμως ἀπὸ τοὺς βασιλιάδες, γιὰ νὰ δοκιμάση ἂν ἦταν στ' ἀλήθεια τρελός, πῆρε τὸ μικρὸν Τηλέμαχο καὶ τὸν ἔβαλε χάμω στὸ χωράφι, στὸ μέρος ποὺ ὤργωνε ὁ Ὀδυσσέας.

Ὅταν ἔφτασε κεῖ, γιὰ νὰ μὴ σκοτώση τὸ παιδάκι του ὁ Ὀδυσσέας παραμέρισε τὸ ἀλέτρι. Οἱ ξένοι κατάλαβαν τότε πὼς δὲν ἦταν τρελὸς καὶ χάρηκαν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε ὁ Ὀδυσσέας δὲν ἔκανε πιὰ τὸν τρελὸ καὶ ὑποσχέθηκε πῶς θὰ πάη στὸν πόλεμο.

Ἐκεῖ στὴν Αὐλίδα ἦρθε καὶ ὁ βασιλιὰς τῶν γενναίων Μυρμιδόνων, ὁ Ἀχιλλέας.

Ὁ Ἀχιλλέας εἶχε πατέρα τὸν Πηλέα καὶ μητέρα τὴ θεὰ τὴ Θέτιδα. Τὸ μαντεῖο τῶν Δελφῶν εἶχε πεῖ στὴ Θέτιδα πῶς ὁ γιός της, ἂν μείνη στὴν πατρίδα του καὶ δὲ ζητήση δόξες καὶ τιμές, θὰ ζήση πολλὰ χρόνια.

Ἂν ὅμως πάη μακριὰ ἀπὸ τὸν τόπο ποὺ γεννήθηκε, καὶ θελήση νὰ γίνη ξακουστός, τότε θὰ πεθάνη πολὺ νέος.

Ἡ Θέτιδα τρόμαξε σὰν ἄκουσε τὴ φοβερὴ προφητεία, καὶ δὲν ἤθελε ν' ἀφήση τὸ γιό της νὰ πάη στὸν πόλεμο.

Ὅταν ὅμως πῆγαν νὰ τὸν πάρουν, ὁ Ἀχιλλέας εἶπε στὴ μητέρα του :

«Μητέρα καλύτερα νὰ πεθάνω νέος, φημισμένος καὶ δοξασμένος γιὰ τὴν παλικαριά μου, παρὰ νὰ ζήσω πολλὰ χρόνια ἄγνωστος καὶ τιποτένιος »· καὶ πῆγε στὸν πόλεμο.

Ὁ Ἀχιλλέας.

Ν. Ἡ θεὰ Ἀρτέμιδα δὲν ἀφήνει τοὺς Ἕλληνες νὰ ξεκινήσουν.

Τὰ ἑλληνικὰ πλοῖα ἦταν ἕτοιμα νὰ κάμουν πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Μόνο πρόσμεναν νὰ φυσήξη βολικὸς ἄνεμος.

Ἀλλὰ ὁ ἄνεμος δὲ φυσοῦσε. Πέρασε μία μέρα, πέρασαν δύο, τρεῖς, δέκα. Καμιὰ ζαρωματιὰ δὲ χάραζε τὴν ἥσυχη θάλασσα, ποὺ ἔλαμπε σὰν καθρέφτης.

Ὁ στρατὸς ἄρχισε νὰ στενοχωριέται καὶ κατόπι νὰ μουρμουρίζη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Κάποιος θεὸς θὰ εἶναι θυμωμένος μαζί μας, καὶ δὲ μᾶς ἀφήνει νὰ φύγωμε ἀπὸ δῶ» ἔλεγαν μέσα τους ὅλοι.

— «Αὐτὸ ποὺ συλλογίζεστε εἶναι ἀλήθεια» τοὺς λέει ὁ Κάλχας, ὁ μάντις ποὺ ἤξερε κι αὐτὰ ποὺ ἔγιναν κι αὐτὰ ποὺ θὰ γίνουν. «Ἡ μεγάλη Ἀρτέμιδα, ἡ θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ εἶναι θυμωμένη, γιατὶ ὁ Ἀγαμέμνονας μιὰ μέρα κυνηγώντας ἐδῶ γύρω σκότωσε τ' ὄμορφο λαφάκι της μὲ τὰ χρυσὰ τὰ κέρατα. Καὶ τότε μόνο ἡ θεὰ θὰ ξεθυμώση, ὅταν ὁ Ἀγαμέμνονας τῆς θυσιάση τὴν ἀγαπημένη του κόρη, τὴν Ἰφιγένεια».

Ὁ στρατὸς πολὺ ταράχτηκε, ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια.

Ὁ Ἀγαμέμνονας μὲ τρεμουλιαστὴ φωνὴ προστάζει τὸν κήρυκα Ταλθύβιο νὰ φωνάξη δυνατὰ σὲ ὅλο τὸ στρατό, πὼς αὐτὸς ποτὲ δὲ θὰ θυσιάση τὴν κόρη του, καὶ ὅποιος θέλει μπορεῖ νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του.

---

6. Ὁ Μενέλαος κάνει τὸν Ἀγαμέμνονα ν' ἀλλάξη γνώμη.

Ὁ Μενέλαος, ὅταν ἄκουσε τὸν κήρυκα νὰ λέη αὐτά, ἔγινε κατάχλομος καὶ τὰ μάτια του γέμισαν δάκρυα.

Τρέχει ἀμέσως σὰν τρελὸς στὴ σκηνὴ τοῦ Ἀγαμέμνονα, μπαίνει μέσα τρέμοντας καὶ τοῦ λέει μὲ λύπη:

«Ἀδερφέ μου, ἀλήθεια εἶναι πὼς θέλεις νὰ διαλύσης τὸ στρατό; Καὶ τότε πιὰ ποιὸς θὰ λογαριάζη τὴν Ἑλλάδα; Τί ντροπὴ καὶ σὲ μένα τὸν κακότυχο, ἂν ἡ Ἑλένη μείνη στὰ χέρια ἐκείνου τοῦ ἐλεεινοῦ ποὺ τὴν ἅρπαξε!»

Περισσότερα δὲν μπόρεσε νὰ πῆ. Δὲν τὸν ἄφησαν τὰ δάκρυα.

Ὁ Ἀγαμέμνονας βλέποντας τόσο λυπημένο τὸν ἀδερφό του, ἄλλαξε γνώμη κι ἀποφάσισε νὰ θυσιάση τὴν κόρη του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ στέλνει ἀμέσως γράμμα στὴ γυναῖκα του, τὴν Κλυταιμήστρα, στὶς Μυκῆνες, καὶ τῆς γράφει νὰ τοῦ στείλη γρήγορα τὴν Ἰφιγένεια, γιατὶ τάχα θέλει νὰ τὴν παντρέψη μὲ τὸν Ἀχιλλέα.

---

7. Ὁ γέρος μὲ τὸ γράμμα.

Σὲ λίγο ὅμως ὁ Ἀγαμέμνονας μετάνιωσε. Δὲ χωροῦσε στὸ νοῦ του πῶς μποροῦσε νὰ θυσιάση τὴν κόρη του τὴν πρωτογέννητη, ποὺ τόσο τὴν ἀγαποῦσε.

Προσκαλεῖ κρυφὰ ἕνα πολὺ πιστὸ γέροντα ὑπηρέτη του καὶ τοῦ λέει :

«Πάρε αὐτὸ τὸ γράμμα καὶ τρέχα γρήγορα στὶς Μυκῆνες.

»Μήτε στὸν ἴσκιο δέντρου νὰ καθίσης, μήτε μάτι νὰ κλείσης. Λησμόνησε τὰ γεράματα καὶ τρέχα σὰν παλικάρι, γιατὶ κινδυνεύει ἡ ζωὴ τῆς πολυαγαπημένης μου Ἰφιγένειας ».

Ὁ καλὸς γέροντας φεύγει βιαστικά.

Στὸ δρόμο ὅμως τὸν βλέπει ὁ Μενέλαος μὲ τὸ γράμμα στὸ χέρι. Ὑποψιάζεται πῶς κάτι τρέχει. Ὁρμᾶ ἀπάνω στὸ γέροντα, τοῦ ἁρπάζει τὸ γράμμα καὶ τὸ διαβάζει.

Μπαίνει βιαστικὸς τότε στὴ σκηνὴ τοῦ ἀδερφοῦ του καὶ τὸν μαλώνει μὲ πολὺ πικρὰ λόγια, γιατὶ ἄλλαξε γνώμη.

---

8. Ἡ Ἰφιγένεια ἔρχεται ἔξαφνα.

Τὴ στιγμὴ ποὺ οἱ δύο ἀδερφοὶ φιλονικοῦσαν, προβάλλει στὴ θύρα τῆς σκηνῆς ἕνας ἀγγελιοφόρος καὶ λέει στὸν Ἀγαμέμνονα :

«Βασιλέα μου καὶ ἀρχιστράγγε τῶν Ἑλλήνων, καθὼς πρόσταξες, ἦρθε ἡ Ἰφιγένεια

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ μαζί της καὶ ἡ βασίλισσα Κλυταιμήστρα. Εἶναι ἐδῶ κοντά. Ξεκουράζονται ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕνα φουντωμένο καὶ πυκνόφυλλο δέντρο, κοντὰ σὲ μιὰ πηγὴ μὲ κρυσταλλένιο καὶ δροσερὸ νερό.

»Ὅλος ὁ στρατὸς ἔμαθε πὼς ἔφτασε ἡ πεντάμορφη κόρη σου, καὶ ὅλοι τρέχουν νὰ τὴν καμαρώσουν».

Δάκρυα ἀνέβηκαν στὰ μάτια τοῦ Ἀγαμέμνονα. Τὰ γόνατά του ἄρχισαν νὰ τρέμουν.

Ὁ Μενέλαος εἶδε τὴ μεγάλη λύπη του καὶ συμπόνεσε τὸν ἀδερφό του.

«Ἀγαπημένε μου ἀδερφέ, τοῦ λέει, δῶσε μου τὸ χέρι σου. Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ θυσιάσης τὸ παιδί σου γιὰ μιὰν ἀσυλλόγιστη. Ἂς πάη στὸ καλὸ ὁ στρατός. Μὴν κλαῖς, ἀδερφέ μου».

Ὁ Ἀγαμέμνονας ἀποκρίθηκε:

«Σ' εὐχαριστῶ, ἀδερφέ μου Μενέλαε, γιὰ τὴν ἀγάπη σου. Τώρα ὅμως δὲν μπορῶ πιὰ νὰ σώσω τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ μου. Ὅλος ὁ στρατὸς ἔμαθε πὼς ἡ Ἰφιγένεια εἶναι δῶ».

Σὲ λίγο νὰ κι ἔρχεται στὴ σκηνὴ ἡ Ἰφιγένεια μαζὶ μὲ τὴ μητέρα της.

Μὲ χαρὰ ἀγκαλιάζει καὶ φιλεῖ τὸν πατέρα της καὶ τοῦ λέει:

«Πατέρα μου, τί καλὰ ποὺ ἔκαμες καὶ μ' ἔφερες κοντά σου! Μὰ γιατί φαίνεσαι λυπημένος;»

9. Η Ἰφιγένεια μαθαίνει τὴν ἀλήθεια.

— «Ὁ βασιλιὰς καὶ ἀρχιστράτηγος, παιδί μου, ἔχει πολλὲς ἔνοιες στὸ κεφάλι του».

Τὴν ἄλλη μέρα ἡ Κλυταιμήστρα καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἔμαθαν τὴ φοβερὴ ἀλήθεια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ τότε ἡ Κλυταιμήστρα, μὲ θρήνους καὶ μὲ κλάματα παρακαλεῖ τὸν Ἀγαμέμνονα νὰ λυπηθῆ τὴν ἀγαπημένη κόρη τους.

Καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἀγκαλιάζει τὸ γόνατα τοῦ πατέρα της καὶ τοῦ λέει κλαίοντας:

«Πατέρα μου, χρυσέ μου πατέρα. Γιὰ ἰδὲς τὰ δάκρυά μου; Γιατί δὲ μὲ λυπᾶσαι; Γιατί θέλεις νὰ πεθάνω τόσο νέα; Ἄχ, εἶναι τόσο ὡραῖο τὸ γλυκὸ φῶς τοῦ ἥλιου! Εἶναι τόσο γλυκιὰ ἡ ζωή!»

Ὁ Ἀγαμέμνονας μὲ πόνο μεγάλο καὶ μὲ φωνὴ σβησμένη ἀπὸ τὴ λύπη ἀποκρίνεται:

Ιφ. Γιὰ τὴν πατρίδα.

«Κλυταιμήστρα, καὶ σὺ πολυαγαπημένη μου Ἰφιγένεια. Νομίζετε πῶς δὲ λυποῦμαι; Ραγίζεται ἡ καρδιά μου· μὰ τί νὰ κάμω;

»Κοιτάξετε πόσος στρατὸς εἶναι ὁλόγυρά μου. Πόσοι βασιλιάδες εἶναι μαζεμένοι ἐδῶ. Ὅλοι αὐτοὶ δὲν μποροῦν νὰ πᾶνε στὴν Τροία καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς ἐχθροὺς τῆς πατρίδας, ἂν δὲν σὲ θυσιάσω, παιδί μου.

»Σὲ θυσιάζω ὄχι γιὰ τὸν Πάρι καὶ γιὰ τὴν Ἑλένη, ἀλλὰ γιὰ τὴ γλυκιά μας πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα».

Ἡ Ἰφιγένεια μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ πατέρα της, σηκώνει μὲ θάρρος καὶ περηφάνεια τὸ κεφάλι της, καὶ λέει μὲ φωνὴ δυνατὴ καὶ ἀτάραχη:

«Ἀγαπημένη μου μητέρα, μὴν κλαῖς καὶ μὴ λυπᾶσαι. Τὸ πῆρα ἀπόφαση νὰ πεθάνω, καὶ θέλω νὰ πεθάνω μὲ γενναιότητα.

»Δές, μητέρα, ὅλη ἡ Ἑλλάδα σὲ μένα ἔχει γυρισμένα τὰ μάτια της! Στὸ χέρι μου εἶναι νὰ πάη ὁ στόλος μας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὴν Τροία, νὰ νικήσουν οἱ Ἕλληνες καὶ νὰ καταστραφοῦν οἱ βάρβαροι.

» Μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση δίνω τὸ αἷμα μου γιὰ τὴν πατρίδα. Θυσιάστε με, Ἕλληνες, καὶ πάρετε τὴν Τροία ».

Ὅλος ὁ στρατὸς ἔκλαιγε, ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ ὡραῖα λόγια.

Σὲ λίγο ὅλα ἦταν ἕτοιμα γιὰ τὴ θυσία.

II. Ἡ θυσία.

Ἡ γενναιόκαρδη κόρη μὲ θάρρος πλησιάζει στὸ βωμό. Ὁ Ἀγαμέμνονας ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα.

Ἡ Ἰφιγένεια τοῦ λέει :

«Θάρρος, πατέρα μου·

»Καὶ σὲ σᾶς, Ἕλληνες, ἀφήνω γειά, καὶ σᾶς εὔχομαι καλὸ κατεβόδιο, καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικητὲς στὴν πατρίδα σας ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Ἰφιγένεια, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὸ βωμὸ καὶ περίμενε τὸ χτύπημα τοῦ μαχαιριοῦ.

Ὅλοι γύρω στέκονταν μὲ σκυμμένο κεφάλι καὶ περίμεναν μὲ σιωπὴ νὰ γίνη ἡ θυσία. Ὁ Κάλχας τράβηξε ἀπὸ τὸ θηκάρι τὸ ἀστραφτερὸ καὶ κοφτερὸ μαχαίρι, καὶ μὲ δύναμη τὸ κατέβασε ἀπάνω στὸν κάτασπρο λαιμὸ τῆς Ἰφιγένειας.

Τότε ἔγινε ἕνα θαῦμα. Τὸ χτύπο ὅλοι τὸν ἄκουσαν, τὸ σῶμα ὅμως τῆς κόρης ἔγινε ἄφαντο. Κάτω στὸ χῶμα σπαρταροῦσε ἕνα ὄμορφο λάφι, καὶ τὸ κόκκινο αἷμα του ἀναπηδώντας πέρα ράντιζε τὸ βωμό.

Τότε λέει ὁ Κάλχας στὸ στρατό, ποὺ δὲν πίστευε στὰ μάτια του :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Ἡ θεὰ Ἀρτέμιδα δὲ θέλησε νὰ χυθῆ ἀπάνω στὸ βωμό της τὸ ἀθῶο κι εὐγενικὸ αἷμα τῆς γενναίας κόρης. Καὶ γι' αὐτὸ κατέβηκε μέσα σ' ἕνα σύννεφο, χωρὶς νὰ τὴ δοῦμε, τὴν ἄρπαξε καὶ στὸν τόπο της ἔβαλε αὐτὸ τ' ὄμορφο λάφι.

Θυσία τῆς Ἰφιγένειας.

»Τώρα ἡ θεὰ ξεθύμωσε καὶ μποροῦμε νὰ φύγωμε γιὰ τὴν Τροία.

»Ἐλᾶτε νὰ μποῦμε γρήγορα στὰ πλοῖα».

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα κι ἄρχισε νὰ φυσᾶ ἀέρας πρίμος. Οἱ ναῦτες ἄνοιξαν μὲ χαρὰ τὰ πανιά. Τὰ πλοῖα ξεκίνησαν καὶ σὲ λίγες μέρες ἔφτασαν στὴν Τροία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

12. Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας.

Οἱ Τρωαδῖτες εἶχαν μάθει πὼς ἔρχονται οἱ Ἕλληνες μὲ πολλὰ πλοῖα καὶ στρατό. Γι' αὐτὸ μάζεψαν ὅσο στράτευμα μπόρεσαν καὶ ἦρθαν στὸ ἀκρογιάλι, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσουν τοὺς Ἕλληνες νὰ βγοῦν ἔξω. Ἀρχηγός τους ἦταν ἕνας ἀπὸ τοὺς γιοὺς τοῦ Πριάμου, ὁ γενναῖος Ἕκτορας. Οἱ Ἕλληνες πήδησαν ἀμέσως ἔξω ἀπὸ τὰ πλοῖα τους καὶ ὥρμησαν ἀπάνω στοὺς ἐχθρούς.

Οἱ σαΐτες, τὰ κοντάρια καὶ τὰ σπαθιὰ τῶν Ἑλλήνων τρυποῦσαν ἀδιάκοπα τὰ κορμιὰ τῶν Τρωαδιτῶν. Ὅλη ἡ ἀκρογιαλιὰ στρώθηκε μὲ κορμιὰ τῶν ἐχθρῶν.

Οἱ Τρωαδῖτες δὲν μπόρεσαν ν' ἀντισταθοῦν ὡς τὸ τέλος, ἔφυγαν τρέχοντας καὶ κλείστηκαν μέσα στὸ κάστρο τους.

Οἱ Ἕλληνες ἔβγαλαν ἀπὸ τὰ πλοῖα ὅλα τὰ πράματά τους, τράβηξαν τὰ πλοῖα στὴν ἀκρογιάλιά κι ἔστησαν τὶς σκηνές τους στὸν κάμπο, ὁλόγυρα στὴν Τροία.

Ἔτσι ἄρχισε ἡ πολιορκία τῆς Τροίας.

---

13. Τὸ ξύλινο ἄλογο.

Εἶχαν περάσει ἐννιὰ ὁλόκληρα χρόνια καὶ οἱ Ἕλληνες δὲν μπόρεσαν νὰ πάρουν τὸ κάστρο τῆς Τροίας. Εἶχαν πιὰ ἀπελπιστῆ καὶ δὲν ἤξεραν τί νὰ κάμουν.

Μιὰ μέρα ὁ Κάλχας ὁ μάντις, εἶδε τοὺς ἀρχηγοὺς πολὺ στενοχωρεμένους καὶ τοὺς εἶπε :

«Μὴν πονοκεφαλᾶτε ἄδικα νὰ κυριέψετε τὴν Τροία μὲ τὰ ὅπλα. Τὴν Τροία δὲ θὰ τὴν πάρετε, παρὰ μόνο μὲ πονηρία ».

Τότε οἱ ἀρχηγοὶ ἔκαμαν συμβούλιο καὶ συλλογίζονταν μὲ τί τρόπο μποροῦσαν νὰ πάρουν τὴν Τροία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ τοῦ κάκου· τίποτα δὲν κατέβαζε ὁ νοῦς τους.

Στὸ τέλος λέει ὁ Ὀδυσσέας μὲ χαρά :

«Ἐγὼ βρῆκα τρόπο πῶς νὰ κυριέψωμε τὴν Τροία. Ἀκοῦστε: Νὰ φτιάσωμε ἕνα ἄλογο ξύλινο, πολὺ πολὺ μεγάλο καὶ ψηλό. Ἀπὸ μέσα νάναι κούφιο καὶ νὰ μπορῆ νὰ χωρᾶ ἀρκετοὺς ἄντρες.

»Μέσα στὴν κοιλιὰ τοῦ ἀλόγου νὰ κλειστοῦν δέκα δώδεκα διαλεχτὰ παλικάρια. Ὅλος ὁ ἄλλος στρατὸς νὰ κάμη πῶς τάχα φεύγει στὴν πατρίδα, καὶ νὰ πάη νὰ κρυφτῆ πίσω ἀπὸ τὴν Τένεδο, τὸ δασωμένο νησὶ ποὺ εἶναι ἐδῶ κοντά.

»Τὸ ἄλογο νὰ τ' ἀφήσωμε ἐδῶ ποὺ εἶναι οἱ σκηνές μας. Οἱ Τρωαδῖτες ἅμα τὸ δοῦν, θὰ γελαστοῦν καὶ θὰ τὸ πάρουν μέσα στὸ κάστρο.

»Τὴ νύχτα ποὺ αὐτοὶ θὰ κοιμοῦνται, θὰ βγοῦν τὰ παλικάρια μας ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τοῦ ἀλόγου, θ' ἀνοίξουν τὶς σιδερένιες πόρτες τοῦ κάστρου καὶ θ' ἀνάψουν φωτιὲς ψηλά, γιὰ νὰ δώσουν σημάδι στὸ στρατό, ποὺ θὰ καρτερῆ πίσω ἀπὸ τὴν Τένεδο.

»Τ' ἄλλα τὰ καταλαβαίνετε».

Σὲ λίγες μέρες τὸ θεόρατο ἄλογο ἦταν ἕτοιμο.

Μέσα στὴν κοιλιά του μπῆκαν δώδεκα ἀπὸ τοὺς πιὸ ἄφοβους Ἕλληνες. Ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ Ὀδυσσέας κι ἕνας ἄλλος ὁ γιὸς τοῦ Ἀχιλλέα, ἕνα ἀμούστακο παλικάρι.

---

14. Ὁ Λαοκόοντας.

Τὸ ἄλλο πρωὶ φωνές, θόρυβος καὶ ταραχὴ μεγάλη σὲ ὅλο τὸν ἑλληνικὸ στρατό. Τὰ πλοῖα ἑτοιμάζονταν τάχα νὰ φύγουν.

Οἱ ναῦτες ἑτοίμαζαν τὰ κουπιά, ἔστηναν τὰ κατάρτια κι ἔλυναν τὰ πανιά. Οἱ στρατιῶτες ἔλυναν τὶς σκηνές

Ψηφιοποίηση: Κέντρο Ανοικτής Εκπαίδευσης Πολιτικής

ἔπαιρναν τὰ ὅπλα τους κι ἔμπαιναν βιαστικοὶ στὰ πλοῖα.

Οἱ Τρωαδῖτες μὲ μεγάλη χαρὰ ἔβλεπαν ὅλ' αὐτὰ ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὸ κάστρο.

Ὅταν εἶχε φύγει καὶ τὸ τελευταῖο πλοῖο, ἄνοιξαν τὶς σιδερένιες πόρτες τοῦ κάστρου καὶ βγῆκαν ἔξω νὰ

Ὁ Λαοκόοντας.

δοῦν τὰ μέρη, ὅπου τόσα χρόνια εἶχαν τὸ στρατόπεδό τους οἱ ἐχθροί.

«Ἄ, τελείωσαν πιὰ τὰ βάσανα» ἔλεγαν μὲ χαρά. «Θὰ μποροῦμε πιὰ νὰ πηγαίνωμε ἐλεύθερα στὰ χωράφια μας, καὶ θ' ἀρχίσωμε πάλι τὴν ἥσυχη ζωή μας».

Ἐκεῖ εἶδαν καὶ τὸ μεγάλο ξύλινο ἄλογο.

Δὲν ἔβαλαν κακὸ μὲ τὸ νοῦ τους. Νόμισαν πὼς τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶχαν ἀφήσει ἐκεῖ οἱ Ἕλληνες γι' ἀφιέρωμα στοὺς θεούς.

Κι ἀποφάσισαν νὰ τὸ φέρουν μέσα στὸ κάστρο.

Τότε ὁ Λαοκόοντας, ὁ ἱερέας τοῦ Ποσειδῶνα, τοὺς φωνάζει :

«Δυστυχισμένοι, τί θέλετε νὰ κάμετε ; Μοῦ φαίνεται πὼς κάποια πανουργία εἶναι στὴ μέση. Μὴν ἔχετε ἐμπιστοσύνη στοὺς Ἕλληνες. Καὶ δῶρα νὰ σᾶς χαρίζουν, νὰ τοὺς φοβάστε».

Ἀλλὰ τὴ στιγμὴ ἐκείνη βγαίνουν ἔξαφνα ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴ θάλασσα δυὸ πολὺ μεγάλα φίδια, τυλίγονται στὸ Λαοκόοντα καὶ στὰ δυό του παιδιά, καὶ τοὺς θανατώνουν.

---

15. Ἡ καταστροφὴ τῆς Τροίας.

Οἱ Τρωαδῖτες πίστεψαν, πὼς αὐτὸ ποὺ ἔπαθε ὁ Λαοκόοντας, ἦταν τιμωρία τῶν θεῶν γιὰ τὰ λόγια ποὺ εἶπε. Κι ἀποφάσισαν νὰ κουβαλήσουν τὸ ἄλογο μέσα στὸ κάστρο. Τὸ ἔδεσαν μὲ χοντρὰ σκοινιά, καὶ μὲ χαρούμενες φωνὲς τὸ ἔσυραν στὴν πλατεῖα, ὅπου ἦταν τὸ βασιλικὸ παλάτι τοῦ Πριάμου.

Ὕστερα ἄρχισαν τὸ φαγοπότι ὡς τὸ βράδυ.

Νόμισαν πὼς πέρασαν πιὰ ὅλα τὰ βάσανά [illegible]

Ἀλλὰ βαθιὰ τὰ μεσάνυχτα, ὅταν ὅλοι οἱ Τ[illegible] ἦταν βυθισμένοι στὸ γλυκὸ ὕπνο, βγῆκαν [illegible] λιὰ τοῦ ἀλόγου οἱ Ἕλληνες, ἄναψαν [illegible] τείχη τῆς Τροίας καὶ ἄνοιξαν τὶς πό[illegible]

Τὰ πλοῖα δὲν ἄργησαν νὰ ξανα[illegible] τὸς βγῆκε ἔξω γρήγορα γρήγορα [illegible] κάστρου ἀνοιχτές, καὶ χωρὶς κανένα [illegible] Ἡ καταστροφὴ ἄρχισε. Παντοῦ [illegible] θρῆνοι καὶ στεναγμοί.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ Τροία καίγεται καὶ οἱ φλόγες φτάνουν ψηλὰ ὡς τὸν οὐρανό.

Οἱ περισσότεροι Τρωαδῖτες σκοτώθηκαν. Τὶς πιὸ εὐγενικὲς κόρες καὶ γυναῖκες τὶς πῆραν σκλάβες. Καὶ πρώτη ἀπ' ὅλες τὴν Ἀνδρομάχη, τὴ γυναῖκα τοῦ γενναίου Ἕκτορα. Κι ὁ πολυβασανισμένος Πρίαμος βρῆκε σκληρὸ θάνατο ἐμπρὸς στὸ παλάτι του.

Τὴν Ἑλένη, ποὺ ἦταν ἀφορμὴ νὰ χαθῆ τόσος κόσμος, τὴν πῆραν οἱ Ἕλληνες καὶ τὴν ἔφεραν πάλι πίσω στὴ Σπάρτη.

Ἐκεῖ ποὺ φάνταζε ὡς ἐχτὲς ὄμορφη καὶ μεγαλόπρεπη ἡ Τροία, τώρα ἦταν ἕνας σωρὸς χαλάσματα καπνισμένα.

Στάχτη ἔγιναν τὰ πλούσια παλάτια της καὶ οἱ ναοί της καὶ οἱ βωμοί της.

Καὶ ὅλα αὐτὰ ἔγιναν ἐξαιτίας τοῦ Πάρι.

Τ' ὄνειρο ποὺ εἶχε δεῖ ἡ μητέρα του, βγῆκε ἀληθινό.

Ὁ γυρισμὸς τῶν Ἑλλήνων.

Οἱ Ἕλληνες γύρισαν πίσω στὴν πατρίδα τους ὕστερα ἀπὸ δέκα χρόνια.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ δὲν τράβηξαν λίγα βάσανα.

Πολλοὶ τιμωρήθηκαν ἀπὸ τοὺς [illegible]ίστηκαν τοὺς ναοὺς καὶ τ' ἄλλα ἱερά [illegible]λλοι ἔχασαν τὸ δρόμο τους καὶ [illegible]αὶ μακρινοὺς τόπους. Ἄλλοι μό[illegible]ίδα τους, βρῆκαν κακὸ θάνατο [illegible]ς. Τὸ βασιλέα τῶν Μυκηνῶν τὸν [illegible]άδερφός του Αἴγισθος, γιὰ νὰ τοῦ [illegible]στερα ἀπὸ χρόνια ὁ Ὀρέστης, ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βία κι ἂν ἔχης, μεῖνε μιὰ στιγμὴ ἀκόμη νὰ σοῦ δώσω ἕνα ὡραῖο δῶρο».

— «Τώρα βιάζομαι. Τὸ δῶρο μοῦ τὸ δίνεις ὅταν ξαναγυρίσω». Αὐτὰ εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ κι ἔφυγε. Πέταξε σὰν ἀετός. Ὁ Τηλέμαχος τότε κατάλαβε πὼς ὁ ξένος δὲν ἦταν ὁ ἀληθινὸς Μέντης, ἀλλὰ ἡ Ἀθηνᾶ· κι ἀπὸ κείνη τὴ στιγμὴ ἔνιωσε μέσα του μιὰ νέα δύναμη καὶ μεγάλο θάρρος. Τώρα κατάλαβε τίνος γιὸς ἦταν καὶ τί ἔπρεπε νὰ κάμη.

3. Ὁ Τηλέμαχος προσκαλεῖ τὸ λαὸ σὲ συνέλευση.

Οἱ μνηστῆρες ἔτρωγαν, ἔπιναν καὶ ξεφάντωναν ὅλη τὴν ἡμέρα. Ὅταν νύχτωσε, νύσταξαν καὶ πῆγαν στὰ σπίτια τους νὰ κοιμηθοῦν.

Καὶ ὁ Τηλέμαχος ἀνέβηκε στὴν κάμαρά του νὰ κοιμηθῆ. Μιὰ καλὴ καὶ πιστὴ γριὰ ποὺ τὸν εἶχεν ἀναθρέψει βρέφος, ἡ Εὐρύκλεια, τὸν ἀκολούθησε μ' ἕνα ἀναμμένο δαδὶ στὸ χέρι.

Ὁ Τηλέμαχος κάθισε στὸ κρεβάτι του, γδύθηκε κι ἔριξε τὸ χιτῶνα του στὰ χέρια τῆς γερόντισσας. Αὐτὴ τὸν ἐδίπλωσε καὶ τὸν κρέμασε σ' ἕνα ξυλόκαρφο κοντὰ στὸ κρεβάτι. Ὕστερα βγῆκε σιγὰ ἔξω καὶ τράβηξε τὴν πόρτα ἀπὸ τὸν ἀσημένιο χαλκά.

Ὁ Τηλέμαχος ξαπλώθηκε καὶ σκεπάστηκε μὲ μαλακὸ σκέπασμα. Μὰ δὲν τὸν ἔπαιρνε ὕπνος. Ὅλη τὴ νύχτα συλλογιζόταν τὰ λόγια τῆς Ἀθηνᾶς.

Σηκώθηκε πρωὶ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του, ντύθηκε γρήγορα καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ παλάτι.

Ἀμέσως ἔδωσε διαταγὴ στοὺς κήρυκες νὰ προσκαλέσουν μὲ τὴ δυνατὴ φωνή τους τὸ λαὸ στὴν πλατεῖα.

Ὅλοι ἔτρεξαν ἐκεῖ βιαστικά, γιατὶ ἦταν ἡ πρώτη φορὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ποὺ τοὺς καλοῦσαν σὲ συνέλευση ἀπὸ τότε ποὺ ἔφυγε ὁ Ὀδυσσέας γιὰ τὴν Τροία.

«Γιατί μᾶς προσκαλοῦν ;» ἔλεγε ὁ ἕνας στὸν ἄλλο. «Ποιὸς μᾶς φωνάζει ; Ἤρθε καμιὰ εἴδηση γιὰ τὰ παιδιά μας, ποὺ λείπουν εἴκοσι χρόνια στὰ ξένα μὲ τὸν Ὀδυσσέα ;»

Σὲ λίγο φάνηκε κι ὁ Τηλέμαχος. Κρατοῦσε στὸ χέρι του τὸ μεγάλο κοντάρι κι εἶχε κρεμασμένο ἀπὸ τὸν ὦμο του τὸ λαμπερὸ σπαθί του. Τὸν ἀκολουθοῦσαν καὶ δυὸ μεγάλοι γοργόποδοι σκύλοι.

6. Τί γίνεται στὴ συνέλευση.

Ὁ Τηλέμαχος στάθηκε στὴ μέση τῆς πλατείας καὶ μὲ δυνατὴ φωνὴ εἶπε στὸ λαό :

«Ἐγὼ σᾶς προσκάλεσα ἐδῶ, φίλοι μου, γιὰ νὰ σᾶς φανερώσω τὸν πόνο μου.

»Γιὰ τὰ παιδιά σας, ποὺ πῆγαν μὲ τὸν πατέρα μου, δὲν ἔμαθα τίποτα. Γιὰ τὸν ἑαυτό μου θέλω νὰ σᾶς μιλήσω.

»Ξέρετε τὴ λύπη ποὺ ἔχω γιὰ τὸν πατέρα μου, τὸν καλὸ βασιλιά σας, ποὺ σᾶς ἀγαποῦσε σὰν παιδιά του καὶ φρόντιζε ὅσο μποροῦσε γιὰ τὸ καλό σας.

»Ἐκεῖνος πιὰ χάθηκε καὶ δὲν εἶναι καμιὰ ἐλπίδα νὰ ξαναγυρίση !

»Σὰ νὰ μὴ μ' ἔφτανε ὁ καημὸς αὐτός, μαζεύτηκαν στὸ παλάτι πολλὰ ἀρχοντόπουλα ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ τὰ νησιὰ γύρω, καὶ ζητοῦν νὰ πάρουν γυναῖκα τὴ μητέρα μου χωρὶς τὴ θέλησή της.

»Καὶ μ' αὐτὴ τὴν πρόφαση κάθονται ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ στὸ πατρικό μου σπίτι καὶ σφάζουν τὰ βό-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δια μας, τ' ἀρνιά μας, τὰ γίδια μας καὶ τοὺς χοίρους μας καὶ πίνουν τὰ κρασιά μας. Ἄχ! ἂν ἦταν ἐδῶ κανένας ἄντρας σὰν τὸν Ὀδυσσέα, θὰ μᾶς γλίτωνε ἀπ' αὐτὸ τὸ κακό.

»Ἐγὼ δὲν μπορῶ νὰ κάμω τίποτα. Ἂν εἶχα τὴ δύναμη θὰ τοὺς ἔδιωχνα· γιατὶ τὸ κακὸ παράγινε καὶ δὲν ὑποφέρεται πιά ».

Ὕστερα λέει στοὺς μνηστῆρες:

«Μόνοι σας νὰ νιώσετε τὸ ἄδικο ποὺ κάνετε στὸ σπίτι μου. Ντραπῆτε καὶ τοὺς ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦν γύρω στὸ νησί μας. Φοβηθῆτε καὶ τὸ θυμὸ τῶν θεῶν, γιατὶ οἱ θεοὶ τιμωροῦν τοὺς κακοὺς καὶ τοὺς ἀδίκους ».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Τηλέμαχος καὶ μὲ δάκρυα στὰ μάτια πῆγε καὶ κάθισε στὴ θέση του.

Ὅλος ὁ λαὸς ἀκούοντας τὰ λόγια αὐτὰ συμπόνεσε τὸ καλὸ βασιλόπουλο.

Ὅλοι τὸν κοίταζαν στὰ μάτια καὶ κανένας δὲ μίλησε.

Μονάχα ὁ Ἀντίνοος, ὁ πιὸ ἀδιάντροπος κι ὁ πιὸ κακομαθημένος ἀπ' ὅλους τοὺς μνηστῆρες, σηκώθηκε καὶ εἶπε:

«Γιατί μᾶς βρίζεις, ἄμυαλε Τηλέμαχε; Ἐμεῖς φταῖμε γι' αὐτὰ ποὺ γίνονται στὸ παλάτι σου ἢ ἡ μητέρα σου; Τρία χρόνια πέρασαν μὲ τὸ σήμερα καὶ μὲ τὸ αὔριο, χωρὶς νὰ διαλέξη ἕναν ἀπὸ μᾶς γι' ἄντρα της.

»Ἄρχισε νὰ ὑφαίνη στὸν ἀργαλειὸ ἕνα πανὶ καὶ μᾶς εἶπε: «Ἀφῆστε με νὰ τελειώσω αὐτὸ τὸ σάβανο τοῦ γερο-Λαέρτη τοῦ πεθεροῦ μου ». Ἐμεῖς τὸ δεχτήκαμε, μὰ τὸ πανὶ αὐτὸ τελειωμὸ δὲν εἶχε, γιατὶ ὅ τι ὕφαινε τὴν ἡμέρα, τὸ ξεΰφαινε τὴ νύχτα. Καὶ μόλις τώρα μιὰ δούλα μᾶς φανέρωσε τὴν πονηριά της.

»Ἂν θέλης λοιπὸν νὰ φύγωμε ἀπὸ τὸ παλάτι σου,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στεῖλε τὴ μητέρα σου στὸ πατρικό της σπίτι, καὶ παρακίνησέ την νὰ πάρη ἄντρα ἐκεῖνον ἀπὸ μᾶς, ποὺ θὰ τῆς διαλέξη ὁ πατέρας της. Μόνο ἔτσι θὰ ἡσυχάσης ».

— « Τί λές, Ἀντίνοε ; » ἀποκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος. « Τὴ μητέρα μου νὰ διώξω ἀπὸ τὸ σπίτι μου ; Τὴ μητέρα μου ποὺ μὲ γέννησε καὶ μ' ἔθρεψε μὲ τὸ γάλα της ! Καὶ πάλι γιὰ ὕστερη φορὰ σᾶς παρακαλῶ, φύγετε ἀπὸ τὸ παλάτι μας, γιατὶ οἱ θεοὶ θὰ σᾶς τιμωρήσουν ».

Οἱ μνηστῆρες ἄρχισαν τότε νὰ βρίζουν δυνατὰ καὶ ἔγινε μεγάλος θόρυβος. Ὁ κόσμος σκορπίστηκε καὶ οἱ μνηστῆρες πῆγαν ἴσια στὸ παλάτι.

7. Ὁ Τηλέμαχος φανερώνει τὸ σκοπό του στὴ γριὰ Εὐρύκλεια.

Ὁ Τηλέμαχος ἔφυγε μονάχος ἀπὸ τὴ συνέλευση καὶ πῆγε μακριὰ κατὰ τὴν ἀκρογιαλιά. Ἔνιψε τὰ χέρια του μὲ νερὸ τῆς θάλασσας καὶ εἶπε :

« Θεά, σὺ ποὺ ἦρθες χτὲς στὸ σπίτι μου καὶ μὲ συμβούλεψες νὰ ταξιδέψω στὴ βαθιὰ θάλασσα, ἄκουσέ με καὶ βοήθα με· γιατὶ δὲν ἔχω στὸν κόσμο κανένα γιὰ νὰ μὲ βοηθήση ».

Δὲν εἶχε τελειώσει τὴν προσευχή του καὶ νά, φανερώνεται ἐμπρός του ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ὅμοια μὲ τὸ Μέντορα στὸ πρόσωπο, στὴ φωνὴ καὶ στὴν κορμοστασιά. Χτύπησε τὸν Τηλέμαχο στὸν ὦμο καὶ τοῦ εἶπε :

« Καρδιά, Τηλέμαχε. Κοίταξε νὰ μοιάσης τοῦ πατέρα σου, ποὺ ποτὲ δὲ δείλιασε. Καὶ τώρα ἑτοιμάσου γιὰ τὸ ταξίδι. Ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ πλοῖο καὶ γιὰ ναῦτες, καὶ θάρθω μαζί σου. Σὺ ἑτοίμασε τροφές. Γέμισε κρασὶ τὶς λαγῆνες καὶ μὲ ἀλεύρι τ' ἀσκιά ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Τηλέμαχος γύρισε ἀμέσως στὸ παλάτι. Βρῆκε τὴν Εὐρύκλεια καὶ τῆς εἶπε κρυφὰ τὸ σκοπό του, καὶ τῆς παράγγειλε νὰ τοῦ ἑτοιμάση ὅ τι χρειαζόταν. Τὴν πρόσταξε ὅμως νὰ μὴ φανερώση σὲ κανένα πῶς πῆγε ταξίδι.

Ἡ Εὐρύκλεια ἄρχισε νὰ κλαίη κι εἶπε στὸν Τηλέμαχο:

«Ποιός, παιδί μου, σοῦ ἔβαλε στὸ νοῦ αὐτὸ τὸ ταξίδι; Πῶς θὰ πᾶς σὲ ξένους τόπους, ἐσὺ τὸ μονάκριβο καὶ πολυαγαπημένο παιδί μας; Σὲ μέρη ἄγνωστα χάθηκε ὁ πατέρας σου, καὶ τώρα θελεις νὰ φύγης καὶ σύ; Κάθισε στὸ σπίτι σου· ποιὸς ξέρει τί μπορεῖς νὰ πάθης στὰ ξενα!»

Ὁ ***Τηλέμαχος φεύγει μὲ τὸ Μέντορα γιὰ τὴν Πύλο.***

«Μὴ φοβᾶσαι, καλὴ κυρούλα» ἀποκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος. «Εἶναι θέλημα θεϊκὸ νὰ γίνη αὐτὸ τὸ ταξίδι. Θέλω νὰ μοῦ κάμης ὅρκο, πῶς δὲ θὰ μάθη τίποτα ἡ μητέρα μου πρὶν περάσουν δέκα δώδεκα ἡμέρες».

Ἡ Εὐρύκλεια ὡρκίστηκε. Ὕστερα ἑτοίμασε ὅσα τῆς εἶχε παραγγείλει ὁ Τηλέμαχος.

Μόλις νύχτωσε, ἡ Ἀθηνᾶ πῆρε πάλι τὸ πρόσωπο καὶ τὴν κορμοστασιὰ τοῦ Μέντορα καὶ πῆγε στὸ παλάτι τοῦ Ὀδυσσέα μὲ δυὸ ναῦτες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ παλάτι ἦταν κατάκλειστο. Ὅλοι κοιμόνταν καὶ μονάχα ὁ Τηλέμαχος ἔμενε ἄγρυπνος.

Ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἐφώναξε ἔξω καὶ τοῦ εἶπε :

«Τηλέμαχε, τὸ πλοῖο εἶναι ἕτοιμο κι οἱ ναῦτες σὲ περιμένουν. Δῶσε γρήγορα στοὺς συντρόφους μας τὰ πράματα ποὺ ἑτοίμασες γιὰ τὸ ταξίδι, καὶ πᾶμε ».

Σὲ λίγο ὅλοι ἦταν μέσα στὸ πλοῖο. Οἱ ναῦτες ἔλυσαν τὰ παλαμάρια καὶ τὸ πλοῖο ξεκίνησε.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἔστειλε πρίμο ἄνεμο, τὰ πανιὰ φούσκωσαν, καὶ μέσα στὸ σκοτάδι τὸ πλοῖο ἔσκιζε γοργὰ τὰ κύματα ποὺ ἄφριζαν.

8. Ὁ Τηλέμαχος φτάνει μὲ τὸ Μέντορα στὴν Πύλο.

Τὸ πλοῖο ἔφτασε στὴν Πύλο πολὺ πρωί.

Ἐκείνη τὴν ὥρα οἱ κάτοικοι μαζὶ μὲ τὸ βασιλιά τους, τὸ γερο Νέστορα, ἦταν μαζεμένοι στὴν ἀκρογιαλιὰ κι ἔκαναν θυσία στὸν Ποσειδῶνα.

Στοὺς βωμοὺς ἔκαιαν πολλὰ μεριὰ ἀπὸ βόδια. Τ' ἄλλα κρέατα τὰ εἶχαν μοιραστῆ ἀναμεταξύ τους.

Τὸ πλοῖο μπῆκε στὸ λιμάνι. Οἱ ναῦτες μάζεψαν τὰ πανιὰ κι ἔδεσαν τὸ πλοῖο.

Ἡ Ἀθηνᾶ κι ὁ Τηλέμαχος πήδησαν ἔξω στὴ στεριά.

Στὸ δρόμο ποὺ πήγαιναν ἡ Ἀθηνᾶ ὡδηγοῦσε τὸν Τηλέμαχο πῶς νὰ μιλήση καὶ πῶς νὰ φερθῆ.

Οἱ Πύλιοι, μόλις εἶδαν τοὺς ξένους, ἔτρεξαν πρὸς τὸ μέρος τους· κι ὁ πρῶτος ποὺ τοὺς πλησίασε ἦταν ὁ Πεισίστρατος, ὁ γιὸς τοῦ Νέστορα. Τοὺς ἔσφιξε τὸ χέρι μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ «καλῶς ὡρίσατε» καὶ τοὺς ἔφερε στὸ τραπέζι. Τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν κοντὰ στὸν πατέρα του τὸ βασιλέα, στὸν ἄμμο τῆς ἀκρογιαλιᾶς, ἀπάνω σὲ μαλακὲς προβιές, κι ἐκεῖ τοὺς πρόσφεραν κρέας καὶ κρασὶ μέσα σὲ χρυσὰ ποτήρια.

Ὕστερα ὁ γερο-Νέστορας ρώτησε τοὺς ξένους:

«Ξένοι, ποιοὶ εἶστε ; Ἀπὸ ποῦ ξεκινήσατε ; Καὶ γιὰ ποιὰ δουλειὰ ταξιδεύετε στὴ θάλασσα ;»

Ὁ Τηλέμαχος ἀποκρίθηκε μὲ θάρρος:

«Πολυφημισμένε βασιλιά, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη ἐρχόμαστε, μήπως μάθωμε ἀπὸ σένα καμιὰ εἴδηση γιὰ τὸν πατέρα μου, τὸν Ὀδυσσέα. Τοῦ κάκου ὡς τώρα περιμέναμε τὸ γυρισμό του. Πές μου, σὲ παρακαλῶ, ξέρεις ἂν ζῆ ἢ ἂν πέθανε ;»

Ὁ Νέστορας ἀποκρίθηκε :

«Παιδί μου, πολλὰ βάσανα ἔφερες στὸ νοῦ μου μὲ τὰ λόγια σου. Ἐννιὰ χρόνια βασανιστήκαμε μαζὶ μὲ τὸν πολυφημισμένο πατέρα σου, ὥσπου νὰ πάρωμε τὴν Τροία. Κανεὶς δὲν ξεπερνοῦσε τὸν Ὀδυσσέα στὴ γνώση καὶ στὴν ἐξυπνάδα. Εἴχαμε φύγει μαζὶ ἀπὸ τὴν Τροία· ἄμα ὅμως φτάσαμε στὴν Τένεδο χωριστήκαμε.

» Ἀπὸ τότε οὔτε τὸν ξαναεῖδα, οὔτε ἔμαθα τίποτα γι' αὐτόν· ἴσως ὅμως νὰ ξέρη ὁ Μενέλαος. Αὐτὸς πλανήθηκε σὲ πολλὰ μέρη, καὶ λίγον καιρὸ ἔχει ποὺ γύρισε στὴ Σπάρτη. Πήγαινε ὡς ἐκεῖ μὲ τὸ πλοῖο σου καὶ μὲ τὴ συντροφιά σου. Μὰ ἂν προτιμᾶς νὰ πᾶς ἀπὸ τὴ στεριά, πάρε τὸ ἁμάξι μου καὶ τ' ἄλογά μου. Μαζί σου ἔρχεται κι ὁ γιός μου, ὁ Πεισίστρατος».

— «Βασιλιά, λέει ὁ Μέντορας, πολὺ γνωστικὰ μίλησες καὶ θὰ κάμωμε ὅσα μᾶς συμβουλεύεις. Μὰ ἄρχισε νὰ σκοτεινιάζη κι εἶναι ὥρα νὰ γυρίσωμε στὸ πλοῖο ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— «Μὴν τὸ ξαναπῆς αὐτό» ἀποκρίθηκε ὁ Νέστορας. «Ποτὲ δὲ θ' ἀφήσω τὸ παιδὶ τοῦ καλοῦ μου φίλου νὰ πλαγιάση στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου. Καὶ κρεβάτια καὶ σκεπάσματα κι ἀπ' ὅλα ἔχομε πλούσια στὸ παλάτι μου».

Ὁ Νέστορας μιλεῖ μὲ τὸν Τηλέμαχο καὶ τὸ Μέντορα

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀποκρίθηκε:

«Καλὰ λές. Ὁ Τηλέμαχος ἂς μείνη στὸ παλάτι σου. Ἐγὼ ὅμως πρέπει νὰ πάω στὸ πλοῖο, γιατὶ οἱ σύντροφοι μὲ περιμένουν καὶ θ' ἀνησυχήσουν ἂν δὲν ξαναγυρίσω».

Μ' αὐτὰ τὰ λόγια ἡ Ἀθηνᾶ γύρισε στὸ πλοῖο καὶ ὁ Νέστορας μὲ τὸν Τηλέμαχο καὶ τὰ παιδιά του πῆγαν ἴσια στὸ παλάτι.

9. Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος ξεκινοῦν γιὰ τὴ Σπάρτη.

Τὸ πρωί, μόλις ξημέρωσε, σηκώθηκαν ὅλοι καὶ κάθισαν στὰ πέτρινα πελεκητὰ καὶ κάτασπρα πεζούλια, ποὺ ἦταν μπροστὰ στὴ μεγάλη πόρτα τοῦ παλατιοῦ.

Ἐκεῖ ὁ γερο-Νέστορας πρόσταξε νὰ φέρουν ἀπὸ τὸ λιβάδι ἕνα χρονιάρικο δαμάλι καὶ νὰ τὸ θυσιάσουν στὴν Ἀθηνᾶ.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ μεριὰ τὰ ἔβαλαν ἀπάνω στὸ βωμό. Τ' ἄλλα κομμάτια τὰ λιάνισαν, τὰ πέρασαν στὴ σούβλα καὶ τὰ ἔψησαν.

Τότε κάλεσαν καὶ τὸν Τηλέμαχο στὸ πλούσιο τραπέζι.

Ὕστερα ὁ Νέστορας εἶπε στοὺς γιούς του :

«Ἐμπρός, φέρτε νὰ ζέψετε τὰ πιὸ γρήγορα ἄλογα, γιὰ νὰ πᾶνε σύντομα τὸν Τηλέμαχο στὴ Σπάρτη».

Ἡ κελάρισσα ἔβαλε μέσα στὸ ἁμάξι ὅλα ὅσα χρειάζονταν γιὰ τὸ ταξίδι.

Ὁ Τηλέμαχος ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι. Στὸ πλάγι του καθισε καὶ ὁ Πεισίστρατος, πῆρε στὰ χέρια του τὰ χαλινάρια καὶ χτύπησε τὸ καμιτσίκι στὸν ἀέρα.

Τ' ἄλογα ἀμέσως ὥρμησαν ἐμπρὸς στὸν κάμπο. Ὅπου κι ἂν περνοῦσαν, ἔβλεπαν χωράφια σπαρμένα σιτάρι καὶ κριθάρι.

Τὴν ἄλλη μέρα ἔφτασαν στὴ Σπάρτη. Πῆγαν ἴσια στὸ βασιλικὸ παλάτι καὶ σταμάτησαν κοντὰ στὴ μεγάλη ἐξώπορτα.

10. Πῶς δέχτηκε ὁ Μενέλαος τοὺς δυὸ ξένους.

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα ἦταν μεγάλη χαρὰ στὸ παλάτι. Γινόταν διπλὸς γάμος, τῆς κόρης τοῦ Μενελάου καὶ τοῦ γιοῦ του. Τὴν κόρη του, τὴν Ἑρμιόνη, τὴν ἔστελνε πεντάμορφη νύφη μὲ ἄλογα καὶ μὲ ἁμάξια στὴ χώρα τῶν Μυρμιδόνων, στὸ Νεοπτόλεμο, τὸ παιδὶ τοῦ Ἀχιλλέα. Στὸ γιό του, τὸ Μεγαπένθη, ἔδινε γυναῖκα μιὰ εὐγενικὴ Σπαρτιατοπούλα.

Πολλοὶ ἦταν οἱ καλεσμένοι συγγενεῖς καὶ φίλοι, καὶ ξεφάντωναν στὸ μεγάλο δῶμα. Ἕνας τραγουδιστὴς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἔπαιζε τὴ λύρα καὶ τραγουδοῦσε, καὶ δυὸ νέοι χόρευαν στὴ μέση.

Ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ παλατιοῦ εἶδε τὸ ἀμάξι καὶ τοὺς ξένους, κι ἀμέσως ἔτρεξε καὶ ρώτησε τὸ Μενέλαο :

«Δυὸ ξένοι ἀπὸ μεγάλο γένος, καθὼς φαίνεται, ἦρθαν μ' ἕνα ἀμάξι καὶ στέκονται στὴν ἐξώπορτα τοῦ παλατιοῦ. Νὰ ξεζέψω τ' ἄλογά τους ἢ νὰ τοὺς στείλω σ' ἄλλον νὰ τοὺς φιλοξενήση ;»

Ὁ Μενέλαος ἀποκρίθηκε δυσαρεστημένος :

«Σὲ ἤξερα ἄνθρωπο γνωστικό, τώρα ὅμως μίλησες σὰν ἄμυαλο παιδί. Ξέχασες πῶς φιλοξένησαν ἐμᾶς οἱ ἄνθρωποι, ὅταν ἤμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας ; Πήγαινε γρήγορα νὰ ξεζέψης τ' ἄλογα, κι ὁδήγησε τοὺς ξένους ἐδῶ στὸ τραπέζι».

Ὁ ὑπηρέτης ἔτρεξε ἀμέσως μὲ ἄλλους ὑπηρέτες, ἔλυσαν τὰ ἱδρωμένα ἄλογα, τὰ ἔδεσαν στοὺς στάβλους καὶ τοὺς ἔδωσαν νὰ φᾶνε σίκαλη ἀνακατεμένη μὲ κριθάρι.

11. Πῶς ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη γνώρισαν τὸν Τηλέμαχο.

Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος μπῆκαν στὸ πλούσιο παλάτι καὶ πῆγαν ἴσια στὸ λουτρό.

Λούστηκαν καὶ φόρεσαν ὡραῖα καὶ καθαρὰ φορέματα. Ὕστερα πῆγαν στὸ μεγάλο δῶμα, ποὺ τοὺς περίμενε ὁ Μενέλαος.

Ὁ καλὸς βασιλιάς, μόλις τοὺς εἶδε σηκώθηκε, τοὺς ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τοὺς εἶπε :

«Καλῶς ὡρίσατε, ξένοι μου. Καθίστε στὸ τραπέζι».

Καὶ τοὺς πρόσφερε ὁ ἴδιος διαλεχτὰ κομμάτια κρέας ψημ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐνῶ ἔτρωγαν, ὁ Τηλέμαχος σκύβει καὶ λέει κρυφὰ στὸ σύντροφό του :

«Γιὰ δές, Πεισίστρατε, τί πλούτη εἶναι ἐδῶ μέσα ! Τί ἀσήμι καὶ τί μάλαμα !»

Ὁ Μενέλαος ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια κι ἀποκρίθηκε :

«Αὐτὰ τὰ πλούτη ποὺ θαυμάζετε, παλικάρια, τὰ ἔχω συναγμένα μὲ μεγάλα βάσανα καὶ φοβεροὺς κινδύνους. Ὀχτὼ χρόνια πλανήθηκα στὰ ξένα μέρη. Ἀλλὰ τὰ πλούτη δὲ δίνουν πάντα τὴ χαρά. Καλύτερα νὰ εἶχα τρεῖς φορὲς λιγώτερα καὶ νὰ ζοῦσαν ἐκεῖνοι ποὺ πέθαναν στὴν Τροία.

»Πολλὲς φορὲς κάθομαι μονάχος καὶ συλλογίζομαι ὅλους. Γιὰ ἕναν ὅμως ἀπ' αὐτοὺς νιώθω ξεχωριστὴ λύπη, γιὰ τὸν Ὀδυσσέα, τὸν καλύτερο φίλο μου. Χρόνια καὶ χρόνια λείπει, καὶ κανένας δὲν ξέρει, ἂν εἶναι στὴ ζωὴ ἢ ἂν πέθανε. Πόσα δάκρυα θὰ χύνουν ὁ γερο Λαέρτης κι ἡ φρόνιμη Πηνελόπη καὶ τὸ παιδί του, ὁ Τηλέμαχος, ποὺ τὸν ἄφησε μωρὸ στὴν κούνια !»

Ὁ Τηλέμαχος ἀκούοντας τὰ λόγια αὐτὰ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση τὰ δάκρυα. Μὰ γιὰ νὰ μὴν τὸν ἰδοῦν, σήκωσε μπρὸς στὰ μάτια του τὴν κόκκινη χλαμύδα του.

Ὁ Μενέλαος ὅμως τὸν εἶδε καὶ κατάλαβε τὼς ἦταν ὁ Τηλέμαχος. Συλλογιζόταν μάλιστα, ἂν ἔπρεπε νὰ τὸν ρωτήση πρῶτα αὐτὸς γιὰ τὸν πατέρα του, ἢ ν' ἀφήση τὸν Τηλέμαχο νὰ τοῦ πρωτομιλήση.

Ἐκεῖ ποὺ ἔκανε τὴ σκέψη αὐτή, νὰ κι ἔρχεται ἡ Ἑλένη μέσα. Ἦταν πεντάμορφη ὅπως πάντοτε, ἴδια ἡ Ἀρτέμιδα.

Χαιρέτησε τοὺς ξένους μὲ πολλὴ εὐγένεια καὶ κάθισε κοντὰ στὸν ἄντρα της.

Ψηφιοποίηση: Κέντρο Ερευνών Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὰ μάτια της καρφώθηκαν ἀπάνω στὸν Τηλέμαχο καὶ τὸν ἐξέταζε μὲ μεγάλη προσοχή.

«Τὰ μάτια μου νὰ μὲ γελοῦν, Μενέλαε, ἢ εἶναι ἀλήθεια ὅ τι θὰ πῶ ;» εἶπε ἡ Ἑλένη. «Ὁ ἕνας ἀπὸ τοὺς ξένους μοιάζει πολὺ τοῦ Ὀδυσσέα. Τοὺς ρώτησες ἀπὸ ποῦ ἔρχονται καὶ πῶς τοὺς λένε ;»

— «Κι ἐγὼ τὸ παρατήρησα αὐτό, Ἑλένη» ἀποκρίθηκε ὁ Μενέλαος. «Ἡ λάμψη τῶν ματιῶν του, τὸ κεφάλι, τὰ μαλλιά, ἡ κορμοστασιά του, εἶναι ἀπαράλλαχτα σὰν τοῦ Ὀδυσσέα. Καὶ τώρα ποὺ μιλοῦσα γιὰ τὸ φίλο μας, ἔκλαψε χωρὶς νὰ τὸν ἰδοῦν οἱ ἄλλοι. Μὰ ἀκόμη δὲν τὸν ἐρώτησα ποιὸς εἶναι».

— «Καλὰ τὸ καταλάβατε κι οἱ δυὸ» εἶπε ὁ Πεισίστρατος στὸ βασιλιὰ καὶ στὴν Ἑλένη. «Παιδὶ ἀληθινὰ τοῦ Ὀδυσσέα εἶναι. Τὸν ἔστειλε ὁ πατέρας μου, ὁ βασιλιὰς τῆς Πύλου, νὰ ἔρθη ὡς ἐδῶ γιὰ νὰ τοῦ πῆς ὅ τι γνωρίζεις γιὰ τὸν πατέρα του».

— «Ὦ θεοί! εἶπε ὁ Μενέλαος, εἶναι λοιπὸν ἀλήθεια πὼς ἦρθε στὸ παλάτι μου τοῦ Ὀδυσσέα τὸ παιδί ; Τοῦ φίλου μου τοῦ ἀγαπημένου !....»

Δὲν μπόρεσε νὰ πῆ ἄλλη λέξη ἀπὸ τὴν πολλὴ συγκίνησή. Τὰ μάτια του ἔτρεχαν βρύση.

Ἔκλαιγε καὶ ἡ Ἑλένη καὶ ὁ Τηλέμαχος κι ὁ Πεισίστρατος.

Τότε εἶπε ὁ γιὸς τοῦ Νέστορα :

«Βασιλιὰ Μενέλαε, δὲν εἶναι ὥρα γιὰ δάκρυα».

— «Ἔχεις δίκιο» ἀποκρίθηκε ὁ Μενέλαος. «Μιλᾶς γνωστικά, σὰν παιδὶ τοῦ Νέστορα. Ἂς φᾶμε λοιπὸν τώρα, ἂς πιοῦμε κι ἂς διασκεδάσωμε».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

12. Ἕνα κατόρθωμα τοῦ Ὀδυσσέα.

Ἡ Ἑλένη πρόσταξε καὶ τοὺς κέρασαν ὅλους μὲ τὴ σειρὰ καὶ ξέχασαν ὅλοι κάθε λύπη.

Καὶ τότε εἶπε ἡ Ἑλένη:

«Στὶς τόσες παλικαριὲς ποὺ ἔχει κάμει ὁ Ὀδυσσέας, θὰ σᾶς πῶ κι ἐγὼ μιὰ πολὺ τολμηρή, ποὺ τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου.

»Ὅταν ἤμουν στὴν Τροία, ἦρθε μιὰ μέρα μέσα στὴν πόλη ἕνας ζητιάνος. Τὸ κορμί του ἦταν ὅλο πληγές, τὰ φορέματά του καταξεσκισμένα. Κανεὶς δὲν τὸν ἐγνώρισε ποιὸς ἦταν. Οὔτε κανένας ὑποψιάστηκε τίποτα. Ἐγὼ ὅμως τὸν ἐγνώρισα. Ἦταν ὁ Ὀδυσσέας.

»Ἦρθε κατάσκοπος νὰ ἰδῆ πῶς ἦταν ἀπὸ μέσα τὸ κάστρο, καὶ τί εἶχαν στὸ νοῦ τους νὰ κάμουν οἱ Τρωαδῖτες. Τὸν ἐρώτησα ποιὸς εἶναι καὶ τί θέλει. Μὰ αὐτὸς μοῦ μασοῦσε τὰ λόγια του καὶ δὲν ἔλεγε καθαρὰ ποιὸς ἦταν.

»Τότε ἐγὼ ἔδωσα διαταγὴ νὰ τὸν λούσουν καὶ νὰ τοῦ δώσουν καθαρὰ φορέματα. Ἔπειτα τοῦ ὤρκίστηκα κρυφά, ὅτι πρὶν γυρίση στὶς σκηνὲς καὶ στὰ πλοῖα, δὲν θὰ βγάλω λέξη πῶς ὁ Ὀδυσσέας μπῆκε μέσα στὴν Τροία. Καὶ τότε φανερώθηκε. Εἶδε κι ἔμαθε πολλά. Καὶ φεύγοντας νύχτα σκότωσε πολλοὺς Τρωαδῖτες μὲ τὸ σπαθί του κι ἔφτασε γερὸς στὸ στρατόπεδο τῶν Ἑλλήνων.

»Πολλὲς Τρωαδίτισσες ἔκλαιαν τὴν ἄλλη μέρα. Μὰ ἐγὼ εἶχα κρυφὴ χαρά, γιατὶ εἶχα μετανιώσει πικρά. Συλλογιζόμουν τὸ σπίτι μου, τὴ γλυκιά μου πατρίδα, καὶ λαχταροῦσα τὴν ἀκριβὴ μοναχοκόρη μου καὶ τὸν ἄντρα μου, ποὺ εἶχε ὅλες τὶς χάρες καὶ δὲν εἶχε τὸν καλύτερό του στὸ μυαλὸ καὶ στὴ λεβεντιά».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

13. Τί ἔμαθε ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὸ Μενέλαο γιὰ τὸν πατέρα του.

Τὸ ἄλλο πρωὶ ὁ Μενέλαος πῆρε ξεχωριστὰ τὸν Τηλέμαχο, κάθισε κοντά του καὶ τὸν ἐρώτησε, γιατί ἔκαμε αὐτὸ τὸ μεγάλο ταξίδι.

Ὁ Τηλέμαχος τοῦ διηγήθηκε τί βάσανα τραβοῦσε στὴν Ἰθάκη ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες καὶ πὼς ἦρθε νὰ μάθη τίποτε γιὰ τὸν πατέρα του.

Ὁ Μενέλαος θύμωσε πολὺ γιὰ τὸ ἄπρεπο φέρσιμο τῶν μνηστήρων. Ὕστερα τοῦ διηγήθηκε καὶ αὐτὸς τί εἶδε καὶ τί εἶχε ὑποφέρει τόσα χρόνια σὲ μακρινὰ ταξίδια, στοὺς ξένους τόπους.

«Γιὰ τὸν πατέρα σου ἔμαθα πὼς μόνος κι ἔρημος χωρὶς πλοῖο καὶ χωρὶς συντρόφους, βρίσκεται σ' ἕνα νησὶ μακρινό. Ἐκεῖ τὸν κρατεῖ ἡ Καλυψώ, αὐτὸς ὅμως κάθεται στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ κλαίει ζητώντας νὰ γυρίση στὴ γλυκιὰ πατρίδα.

» Καὶ τώρα, παιδί μου, τοῦ λέει στὸ τέλος, μεῖνε ἀκόμη λίγες μέρες στὸ παλάτι μου ».

Ὁ Τηλέμαχος ἀποκρίθηκε :

«Μὲ μεγάλη μου χαρά, βασιλιά μου, θὰ ἔμενα κι ἕνα χρόνο κοντά σου. Τόσο πολὺ μοῦ ἀρέσουν τὰ φρόνιμα λόγια σου κι οἱ ἱστορίες ποὺ μοῦ λές. Μὰ ἔχω ἀφήσει συντρόφους στὴν Πύλο μὲ τὸ πλοῖο καὶ μὲ περιμένουν ».

14. Τί ἀποφασίζουν οἱ μνηστῆρες γιὰ τὸν Τηλέμαχο.

Ἐνῶ ὁ Τηλέμαχος ἦταν στὴ Σπάρτη, οἱ μνηστῆρες στὴν Ἰθάκη διασκέδαζαν στὴν πλακόστρωτη αὐλὴ τοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παλατιοῦ. Ἄλλοι ἔρριχναν τὸ λιθάρι, ἄλλοι τὸ κοντάρι, κι ἄλλοι παράβγαιναν στὸ πήδημα.

Μονάχα δυὸ ἀπ' αὐτούς, ὁ Ἀντίνοος κι ὁ Εὐρύμαχος, κάθονταν σ' ἕνα πεζούλι καὶ μιλοῦσαν. Ἔξαφνα ἔρχεται κοντά τους ἐκεῖνος ποὺ εἶχε δώσει τὸ πλοῖο του στὸν Τηλέμαχο γιὰ νὰ πάη στὴν Πύλο καὶ τοὺς ρωτᾶ:

«Μήπως ξέρετε πότε θὰ γυρίση ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὴν Πύλο; Ἔφυγε μὲ τὸ πλοῖο μου γιὰ λίγες μέρες. Κι ὅμως ἀκόμη δὲν ἐφάνηκε· καὶ τώρα χρειάζομαι τὸ πλοῖο νὰ πάω ταξίδι».

Οἱ μνηστῆρες δὲν ἤξεραν πῶς ὁ Τηλέμαχος εἶχε πάει στὴν Πύλο. Νόμιζαν πῶς ἦταν στὴν ἐξοχή, στὰ κτήματά του.

Ὅταν ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος ἔμαθαν πῶς ὁ Τηλέμαχος δὲν ἦταν στὴν Ἰθάκη, φώναξαν καὶ τοὺς ἄλλους. Κι ὅλοι μαζὶ συλλογίζονταν τί νὰ κάμουν.

Ὁ Ἀντίνοος στάθηκε στὴ μέση καὶ εἶπε:

«Ὡς τώρα δὲ λογαριάζαμε τὸν Τηλέμαχο. Τὸν παίρναμε γιὰ παιδί. Μὰ δέτε! Αὐτὸς ἀρμάτωσε πλοῖο καὶ πῆγε ταξίδι μὲ διαλεκτὰ παλικάρια. Κακὴ ἀρχή! Θάχωμε συμφορὲς ἀπ' αὐτόν, ἂν μείνη ζωντανός. Δῶστε μου γρήγορο πλοῖο κι εἴκοσι παλικάρια, νὰ τοῦ στήσω καρτέρι στὸ στενὸ τῆς Ἰθάκης καὶ τῆς Κεφαλληνίας».

15. Πῶς μαθαίνει ἡ Πηνελόπη τὸ ταξίδι καὶ τὸν κίνδυνο τοῦ Τηλεμάχου.

Αὐτὰ τὰ εἶπαν μυστικὰ μεταξύ τους. Τὰ πῆρε ὅμως τὸ αὐτὶ τοῦ Μέδοντα, τοῦ πιστοῦ ὑπηρέτη ποὺ βρέθηκε κοντὰ ἐκεῖ· καὶ τρέχει κρυφὰ στὴ βασίλισσα καὶ τῆς λέει:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Οἱ μνηστῆρες μελετοῦν νὰ σκοτώσουν τὸν Τηλέμαχο, ὅταν θὰ γυρίση ἀπὸ τὸ ταξίδι ».

Τῆς Πηνελόπης τῆς κόπηκαν τὰ γόνατα, ὅταν ἄκουσε τὴν ξαφνικὴ εἴδηση, γιατὶ δὲν ἤξερε πὼς ὁ Τηλέμαχος εἶχε ταξιδέψει μὲ πλοῖο. Δὲν μποροῦσε νὰ μιλήση· κάθισε στὸ κατώφλι τῆς θύρας κι ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα. Ἀργά, ἀφοῦ μπόρεσε νὰ μιλήση, εἶπε :

«Ἄχ δυστυχία μου, τί ἔπαθα! Δὲ μούφταναν τὰ ἄλλα βάσανά μου, μὰ νὰ χάσω καὶ τὸ μονάκριβό μου παιδί; Γιατί δὲ μοῦ τὸ λέγατε πὼς θὰ φύγη, γιὰ νὰ τὸν ἐμποδίσω; Τί νὰ κάμω τώρα ἡ δυστυχισμένη: Ἂς τρέξη ἕνας πιστὸς ἄνθρωπος νὰ τὸ πῆ τοῦ γερο-Λαέρτη. Ἴσως αὐτὸς βρῆ τρόπο νὰ μοῦ γλιτώση τὸ παιδί μου».

—«Ἀγαπημένη μου κυρά, τῆς εἶπε τότε ἡ γριὰ Εὐρύκλεια, ἄφησέ με νὰ σοῦ πῶ ὅλη τὴν ἀλήθεια καὶ σὺ κάνε με ὅ τι θέλεις.

»Ἐγὼ τὸ ἤξερα πὼς θὰ φύγη ὁ Τηλέμαχος, κι ἐγὼ τοῦ ἑτοίμασα ὅλα ὅσα χρειάζονται γιὰ τὸ ταξίδι.

»Ἔκαμα ὅ τι μποροῦσα νὰ τὸν ἐμποδίσω, μὰ δὲ μὲ ἄκουσε. Μὲ ὤρκισε μάλιστα νὰ μὴ σοῦ τὸ φανερώσω πρὶν περάσουν δώδεκα μέρες. Γι' αὐτὸ δὲ σοῦ εἶπα τίποτα. Καὶ τώρα ἄκουσέ με :

»Νὰ πᾶς στὴν κάμαρά σου νὰ ντυθῆς καθαρὰ φορέματα, κι ὕστερα νὰ παρακαλέσης μ' ὅλη τὴν καρδιά σου τὴ θεὰ Ἀθηνᾶ νὰ προστατέψη τὸν Τηλέμαχό μας. Ἡ θεὰ ἀγαπᾶ τὸ σπίτι σας, καὶ δὲ θ' ἀφήση τὴ γενιὰ τοῦ Λαέρτη νὰ ξεκληρίση ».

Ἡ Πηνελόπη ἄκουσε τὰ φρόνιμα λόγια τῆς Εὐρύκλειας. Κλείστηκε στὴν καμαρά της, ντύθηκε ὁλοκάθαρα καὶ μὲ τὰ δάκρυα στὰ μάτια προσευχήθηκε κι εἶπε :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Κόρη τοῦ Δία, ποὺ κανεὶς δὲ σὲ νικᾶ, γλίτωσε τὸ παιδί μου».

Ἡ θεὰ ἄκουσε τὴν προσευχή της καὶ σὲ λίγο τῆς ἔστειλε ὕπνο γλυκὸ κι ἕνα ζωντανὸ καὶ περίεργο ὄνειρο.

Παρουσιάστηκε στὸν ὕπνο της ἡ ἀδερφή της καὶ τῆς εἶπε :

«Πηνελόπη, μὴ λυπᾶσαι πιά. Ἔχε θάρρος καὶ μὴ φοβᾶσαι γιὰ τὸ παιδί σου, γιατὶ τὸ συνοδεύει καὶ τὸ προστατεύει ἡ μεγάλη μας θεά, ἡ Ἀθηνᾶ. Αὐτὴ μ' ἔστειλε νὰ σοῦ πῶ αὐτὰ τὰ λόγια, γιὰ νὰ μὴ λυπᾶσαι».

Ἡ Πηνελόπη ξύπνησε σὲ λίγο χαρούμενη γιὰ τὸ καλὸ ὄνειρο ποὺ εἶχε δεῖ.

Στὸ μεταξὺ ὁ Ἀντίνοος μὲ εἴκοσι διαλεχτοὺς ναῦτες μπῆκε σ' ἕνα πλοῖο καὶ ξεκίνησαν.

Ἀνάμεσα στὴν Ἰθάκη καὶ στὴν Κεφαλληνία εἶναι ἕνα μικρὸ ξερονήσι μὲ πολλοὺς βράχους καὶ μὲ δυὸ λιμανάκια. Ἐκεῖ ἔστησαν οἱ μνηστῆρες τὸ καρτέρι τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Β'

16. Πῶς ὁ Δίας φροντίζει γιὰ νὰ γυρίση ὁ Ὀδυσσέας.

Οἱ θεοὶ εἶχαν πάλι συμβούλιο. Στὴ μέση καθόταν ὁ Δίας, ποὺ ἔχει τὴ δύναμη ν' ἀστράφτη καὶ νὰ βροντᾶ. Κοντά του ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ μιλοῦσε πάλι γιὰ τὸν Ὀδυσσέα.

«Κανένας ἀπὸ σᾶς δὲ θυμᾶται τὸν κακόμοιρο τὸν Ὀδυσσέα, ποὺ ἦταν τόσο καλὸς βασιλιάς, ἀληθινὸς πατέρας στὸ λαό του. Μόνος κι ἔρημος στενάζει σ' ἕνα μακρινὸ νησί. Οὔτε συντρόφους ἔχει πιά, οὔτε πλοῖο νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του. Καὶ τώρα νά, ἄνθρωποι κακοὶ ζητοῦν νὰ σκοτώσουν τὸ παιδί του, ποὺ πῆγε στὴν Πύλο καὶ στὴ Σπάρτη νὰ μάθη γιὰ τὸν πατέρα του».

— «Τί λόγια εἶναι αὐτὰ ποὺ λές, κόρη μου;» εἶπε ὁ Δίας. «Δὲν εἴπαμε νὰ γυρίση στὸν τόπο του ὁ Ὀδυσσέας καὶ νὰ τιμωρήση τοὺς μνηστῆρες; Ἐσὺ τώρα ὁδήγησε μὲ γνώση τὸν Τηλέμαχο νὰ γυρίση στὴν Ἰθάκη χωρὶς νὰ πάθη τίποτα, κι ἐγὼ θὰ φροντίσω γιὰ τ' ἄλλα».

Γυρίζει τότε καὶ λέει στὸν Ἑρμῆ:

«Ἑρμῆ, ποὺ σ' ἔχω μηνυτὴ σὲ ὅλα, πέτα γρήγορα στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς, καὶ πές της πὼς εἶναι θέλημα τῶν θεῶν ν' ἀφήση τὸν Ὀδυσσέα νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του».

Ὁ Ἑρμῆς ἀμέσως φόρεσε τὸ ὁλόχρυσα πέδιλα, πῆρε στὰ χέρια του καὶ τὸ ραβδί του, καὶ πετοῦσε ἀπάνω ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὴ στεριὰ καὶ τὴ θάλασσα σὰ θαλασσινὸ πουλί. Σὲ λίγο εἶχε φτάσει στὸ μακρινὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς, στὴν Ὠγυγία.

Ὅταν ἀπὸ τὴ γαλάζια θάλασσα πάτησε στὴν ἀκρογιαλιά, ἡ θεὰ ἦταν μέσα στὴ σπηλιά της. Καθόταν στὸν ἀργαλειό της καὶ ὕφαινε πανὶ μὲ ὁλόχρυση σαΐτα. Ἐκείνη τὴ στιγμὴ τραγουδοῦσε μὲ φωνὴ πολὺ γλυκιά.

Τριγύρω στὴ σπηλιὰ ἦταν πολλὰ δέντρα φουντωμένα μὲ πράσινα φύλλα, λεῦκες ψηλὲς καὶ μοσκοβολημένα κυπαρίσσια. Ἀπάνω στὰ δέντρα εἶχαν τὶς φωλιές τους χίλια δυὸ πουλιὰ τῆς στεριᾶς καὶ θαλασσοπούλια, ποὺ τοὺς ἀρέσει νὰ πετοῦν ἀπάνω ἀπὸ τὰ κύματα.

Ὁ Ἑρμῆς στάθηκε κι ἄκουε τὸ γλυκὸ τραγούδι τῆς θεᾶς. Ὕστερα μπῆκε στὴ μεγάλη καὶ πλουσιοστολισμένη σπηλιά.

7. Ἑρμῆς καὶ Καλυψώ.

Ἡ Καλυψὼ ἀμέσως γνώρισε τὸν Ἑρμῆ. Τὸν ἐδέχτηκε μὲ πολλὴ εὐγένεια καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθίση σὲ πολὺ ὄμορφο καὶ λαμπερὸ θρόνο.

«Πῶς ἦταν κι ἦρθες στὸ νησί μου;» ρώτησε ἡ Καλυψώ.

— «Ἦρθα, γιατὶ μὲ πρόσταξε ὁ Δίας» ἀποκρίθηκε ὁ Ἑρμῆς. «Ἐδῶ στὸ νησί σου βρίσκεται ἕνας ἄνθρωπος πολυβασανισμένος, ὁ πιὸ δυστυχισμένος ἀπὸ κείνους ποὺ πολέμησαν στὴν Τροία. Τώρα ὁ Δίας προστάζει νὰ τὸν ἀφήσης ἀμέσως νὰ φύγη καὶ νὰ γυρίση στὴν πατρίδα του».

Ἡ Καλυψὼ λυπήθηκε κατάκαρδα ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια τοῦ Ἑρμῆ καὶ εἶπε:

«Ἐγὼ τὸν ἐγλίτωσα, ὅταν ἔσφιγγε μὲ τὰ πόδια

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

του τὴν καρίνα, ὁλομόναχος μέσα στὸ πέλαγος· γιατὶ τὸ καράβι του τὸ εἶχε σκίσει μὲ τὸ ἀστροπελέκι του ὁ Δίας, κι ὅλοι οἱ σύντροφοί του χάθηκαν. Ἐγὼ τὸν καλοδέχτηκα κι εἶχα σκοπὸ νὰ τὸν κάμω ἀθάνατο. Ἀφοῦ ὅμως ἐκεῖνος προστάζει, ἂς πάη πάλι ὁ ἄμοιρος μέσα στ' ἄγρια κύματα. Ἐγὼ θὰ τοῦ πῶ πῶς νὰ φτάση γερὸς στὴν πατρίδα του».

Ἑρμῆς καὶ Καλυψώ.

— «Ναί, στεῖλε τον στὸν τόπο του· καὶ πρόσεξε νὰ μὴ θυμώση μαζί σου ὁ Δίας». Αὐτὰ εἶπε ὁ Ἑρμῆς κι ἔφυγε.

Ἡ Καλυψὼ ἔτρεξε ἀμέσως στὸ ἀκρογιάλι καὶ κεῖ βρῆκε τὸν Ὀδυσσέα καθισμένο ἀπάνω σ' ἕνα βράχο. Κοίταζε μὲ βουρκωμένα μάτια τὴ θάλασσα, καὶ ἀναστέναζε.

«Ἄμοιρε, μὴν κλαῖς πιά. Ἀποφάσισα τέλος πάντων νὰ σὲ στείλω στὴν πατρίδα σου. Σήκω πήγαινε, κόψε μεγάλα δέντρα καὶ συνάρμοσέ τα νὰ γίνουν πλατιὰ σχεδία, γιὰ νὰ σὲ φέρη στὴν τρικυμισμένη θάλασσα. Ψωμί, νερὸ καὶ κρασὶ θὰ βάλω ἐγὼ στὴ σχεδία μὴν πάθης ἀπὸ πεῖνα. Θὰ σοῦ δώσω φορέματα καὶ θὰ σοῦ στείλω πρίμο ἄνεμο».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ὀδυσσέας δὲν πίστεψε τὰ λόγια τῆς Καλυψῶς καὶ τῆς ἀποκρίθηκε:

«Κάτι ἄλλο ἔχεις στὸ νοῦ σου, θεά, καὶ ὄχι νὰ μὲ στεί-

Ἡ Καλυψὼ καὶ ὁ Ὀδυσσέας.

λης στὴν πατρίδα μου, ἀφοῦ μοῦ λὲς μὲ μιὰ σχεδία νὰ τολμήσω τόσο μακρινὸ ταξίδι. Μόνο ἂν μοῦ ὁρκιστῆς πὼς δὲν ἔχεις στὸ νοῦ σου νὰ μοῦ κάμης κακό, τότε θὰ πιστέψω τὰ λόγια σου».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἡ Καλυψὼ εἶπε:

«Ὀρκίζομαι στοὺς θεούς, πὼς δὲν ἔχω στὸ νοῦ μου νὰ σοῦ κάμω κακό. Κάμε ὅ τι σοῦ λέω».

Αὐτὰ τοῦ εἶπε ἡ Καλυψὼ καὶ σὲ λίγο γύρισαν μαζὶ στὴ σπηλιά.

18. Πῶς ὁ Ὀδυσσέας κατασκευάζει τὴ σχεδία του.

Τὴν ἄλλη μέρα, μόλις ξημέρωσε, ἡ Καλυψὼ ἔδωσε στὸν Ὀδυσσέα ἕνα μεγάλο τσεκούρι, δίκοπο, ἕνα λαμπερὸ σκεπάρνι κοφτερὸ κι ἕνα χοντρὸ τρυπάνι. Ὕστερα τὸν ὡδήγησε σ' ἕνα μέρος τοῦ νησιοῦ, πολὺ κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά, ποὺ ἦταν πολλὰ μεγάλα ξερὰ δέντρα, λεῦκες κι ἔλατα.

Ὁ Ὀδυσσέας ἀμέσως ἔπιασε τὴ δουλειὰ κι ἔκοβε τὰ δέντρα γρήγορα.

Εἴκοσι δέντρα ἔκοψε, ὕστερα τὰ πελέκησε, τὰ ἔξυσε μὲ τέχνη, τὰ ἴσιασε μὲ τὴ στάφνη, τὰ τρύπησε μὲ τὸ τρυπάνι καὶ τὰ ἔνωσε μὲ μεγάλα ξυλόκαρφα.

Ὕστερα ἔκαμε τὶς πλευρὲς τῆς σχεδίας καὶ τὶς ἔδεσε μὲ στραβόξυλα καὶ κάρφωσε μακριὰ δοκάρια.

Ἔπειτα ἔκαμε τὸ κατάρτι, τὸ ἔστησε, ἔβαλε τὴν ἀντένα καὶ στὴν πρύμη τὸ τιμόνι, γιὰ νὰ κυβερνᾶ τὴ σχεδία.

Καὶ γιὰ νὰ μὴν μπαίνουν μέσα τὰ κύματα στὴ σχεδία, τὴν ἔφραξε ὁλόγυρα μὲ κλαδιὰ ἀπὸ λυγαριές.

Ἡ Καλυψὼ τοῦ ἔφερε χοντρόπανο, καὶ ὁ Ὀδυσσέας μὲ πολλὴ τέχνη ἔφτιασε πανιά. Ὕστερα πέρασε τὰ σκοινιὰ κι ἔρριξε μέσα στὴ σχεδία καὶ λίγη σαβούρα, γιὰ νὰ μὴν τὴν ἀναποδογυρίζῃ εὔκολα ὁ ἀέρας.

Ὁ Ὀδυσσέας ἔβαλε ἀπὸ κάτω φαλάγγια, καὶ μ' ἕνα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μεγάλο λοστὸ ἔσπρωξε τὴ σχεδία καὶ τὴν ἔρριξε στὴ θάλασσα.

19. Πῶς ὁ Ὀδυσσέας φεύγει ἀπὸ τὸ νησί.

Πέρασαν τέσσερες ἡμέρες· τὴν πέμπτη ἦταν ὅλα ἕτοιμα. Ἡ θεὰ εἶχε βάλει μέσα στὴ σχεδία διάφορα φαγητά, ἕνα ἀσκὶ γεμάτο μαῦρο κρασὶ κι ἕνα ἄλλο μεγαλύτερο μὲ νερό.

Ὁ Ὀδυσσέας λούστηκε, φόρεσε τὰ ὄμορφα φορέματα ποὺ τοῦ ἔδωσε ἡ Καλυψώ, τὴν ἀποχαιρέτησε καὶ γεμάτος χαρὰ πήδησε στὴ σχεδία του. Ἄπλωσε τὰ πανιὰ καὶ κάθισε στὸ τιμόνι.

Τὰ πανιὰ φούσκωσαν καὶ ἡ σχεδία ἔτρεχε γρήγορα κι ἔσκιζε τὰ κύματα.

Ὁ Ὀδυσσέας μὲ πολλὴ τέχνη κυβερνοῦσε τὴ σχεδία· Σὲ λίγο βασίλεψε ὁ ἥλιος.

Σιγὰ σιγὰ σκοτείνιασε. Ψηλὰ τ' ἀστέρια μὲ τὸ γλυκό τους φῶς πρόβαλαν στὸν οὐρανό.

Ὁ Ὀδυσσέας ὅμως δὲν ἔκλινε μάτι. Κάθε στιγμὴ κοίταζε ψηλὰ τ' ἀστέρια· τὰ εἶχε δείγμα στὸ ταξίδι του.

Δεκαεφτὰ μέρες ταξίδευε ἔτσι, καὶ ἀπάνω στὶς δεκαοχτὼ φάνηκαν ἀπὸ μακριὰ μέσα στὴν καταχνιὰ τὰ βουνὰ ἑνὸς μεγάλου νησιοῦ.

20. Πῶς ὁ Ποσειδῶνας τιμωρεῖ τὸν Ὀδυσσέα.

Ὁ Ὀδυσσέας χάρηκε πολύ, μόλις ξεχώρισε ἀπὸ μακριὰ τὴ στεριά· μὰ ἡ χαρά του δὲ βάσταξε πολύ.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη τὸν εἶδε ἀπὸ μακριὰ ὁ Ποσειδῶνας, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας, γυρίζοντας ἀπὸ τὸ ταξίδι του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Κούνησε τὸ κεφάλι του καὶ εἶπε μὲ θυμό :

«Τί εἶναι αὐτό ; Οἱ θεοὶ ἄλλαξαν, βλέπω, γνώμη γιὰ τὸν Ὀδυσσέα, ἐνῶ ἐγὼ ἔλειπα ἀπὸ τὸν Ὄλυμπο. Καὶ νά, σὲ λίγο φτάνει στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων· αὐτοῦ εἶναι γραφτό του νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά του. Μὰ εἶναι στὸ χέρι μου νὰ τὸν παιδέψω ἀκόμη ».

Αὐτὰ εἶπε καὶ χτύπησε μὲ τὴν τρίαινά του τὴ θάλασσα. Τρομερὰ κύματα σηκώθηκαν· μαῦρα σύννεφα σκέπασαν τὸν οὐρανό· βαθὺ σκοτάδι σκέπασε στεριὰ καὶ θάλασσα.

Ὅλοι οἱ ἄνεμοι ὥρμησαν στὴ θάλασσα.

Κόπηκαν τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέα καὶ βαριὰ στενάζοντας εἶπε μέσα του :

Ἀλίμονο σὲ μένα τὸν κακότυχο ! Πόσα βάσανα ἔχω ἀκόμη νὰ ὑποφέρω ! Τί μαῦρα σύννεφα εἶναι αὐτά, τί ἄγρια κύματα ! Τώρα χωρὶς ἄλλο θὰ χαθῶ. Τρισευτυχισμένοι οἱ Ἕλληνες ποὺ σκοτώθηκαν στὴν Τροία. Μακάρι νὰ πέθαινα κι ἐγὼ τότε πολεμώντας. Οἱ Ἀχαιοὶ θὰ μ' ἔθαβαν μὲ τιμὲς μεγάλες καὶ θὰ ἤμουν δοξασμένος. Μὰ ἡ μοῖρα μου θέλησε νὰ βρῶ κακὸ θάνατο ! »

21. Ἡ τρικυμία.

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτὰ μέσα του, ἕνα πολὺ μεγάλο κῦμα τὸν ἄρπαξε καὶ τὸν τίναξε μακριὰ μέσα στὴν ἀγριεμένη θάλασσα. Τὸ τιμόνι εἶχε ξεφύγει πιὰ ἀπὸ τὰ χέρια του. Ἡ σχεδία ἔμεινε μονάχη κι ἀκυβέρνητη. Τὰ κύματα τὴ δέρνουν ἀλύπητα καὶ τὴ φέρνουν πότε ἐδῶ καὶ πότε κεῖ σὰν τσόφλι ἀπὸ καρύδι.

Ὁ ἀέρας ὅσο πάει κι ἀγριεύει. Σὲ μιὰ στιγμὴ θαρρεῖς πὼς ἑνώθηκαν ὅλοι οἱ ἄνεμοι, καὶ μανιωμένοι τῆς ἁρπά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζουν τὰ πανιά, τῆς σπάζουν τὸ κατάρτι καὶ τὴν ἀντένα καὶ τὴν ἀναποδογυρίζουν.

Ἀρκετὴ ὥρα ἔμεινε ὁ Ὀδυσσέας κάτω ἀπὸ τὸ νερό. Δὲν μποροῦσε νὰ βγῆ ἀπάνω νὰ πάρη τὴν ἀναπνοή του. Τὸν ἐβάραιναν τὰ φορέματα ποὺ τοῦ εἶχε δώσει ἡ Καλυψώ.

Τέλος μπόρεσε κι ἀνέβηκε. Φτύνει ἀδιάκοπα ἀπὸ τὸ στόμα του ἁρμυρὸ νερὸ τῆς θάλασσας, κι ὁ ἀφρὸς ἔτρεχε ποτάμι ἀπὸ τὸ κεφάλι του.

Ἀλλὰ μέσα στὴν παραζάλη του δὲν ξέχασε τὴ σχεδία του. Ὥρμησε στὰ κύματα, πιάνεται, ἀνεβαίνει καὶ κάθεται στὴ μέση.

Τ' ἀγριεμένα κύματα τὸν πετοῦσαν ἐδῶ καὶ κεῖ, ὅπως ὁ δυνατὸς βοριὰς τὸ φθινόπωρο σκορπίζει τὰ ξερὰ φύλλα στὸν κάμπο. Ἐνῶ ἔτσι βασανιζόταν ὁ Ὀδυσσέας, τὸν εἶδε ἡ Λευκοθέα, μιὰ ἀπὸ τὶς θεὲς τῆς θάλασσας, καὶ τὸν ἐλυπήθηκε. Ἀνέβηκε ἀπὸ τὰ βάθη, κάθισε στὴ σχεδία καὶ τοῦ εἶπε :

« Δυστυχισμένε, γιατί σὲ κατατρέχει ὁ Ποσειδῶνας τόσο πολύ ; Μὴ φοβᾶσαι ὅμως, δὲ θὰ πάθης τίποτα. Κόιταξε μόνο νὰ κάμης ὅ τι θὰ σοῦ πῶ.

» Γδύσου γρήγορα, παράτησε τὴ σχεδία καὶ βάλε τὰ δυνατά σου νὰ φτάσης κολυμπώντας στὴ γῆ τῶν Φαιάκων. Πάρε αὐτὸν τὸν πέπλο, τύλιξέ τον στὸ στῆθος σου καὶ μὴ φοβᾶσαι πιὰ τίποτα. Ὅταν ὅμως φτάσης στὴ στεριά, λῦσε τον καὶ ρῖξε τον ἀμέσως στὴ θάλασσα».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Λευκοθέα καὶ χάθηκε μέσα στὴν τρικυμισμένη θάλασσα.

22. Τί λέει ὁ Ποσειδῶνας γιὰ τὸν Ὀδυσσέα.

Ἅμα ἔφυγε ἡ Λευκοθέα, ὁ Ὀδυσσέας εἶπε μὲ τὰ νοῦ του :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Ἀλίμονο! Μήπως κανένας θεὸς θέλει τὸ χαμό μου καὶ μὲ συμβουλεύει νὰ κατέβω ἀπὸ τὴ σχεδία, τώρα ποὺ ξανοίγουν τὰ μάτια μου μακριὰ τὴ στεριά; Τί νὰ κάμω; Νὰ μείνω στὴ σχεδία ἢ νὰ πέσω στὴ θάλασσα; Νὰ τί μοῦ φαίνεται καλύτερο νὰ κάμω. Ὅσο εἶναι ἑνωμένα τὰ ξύλα τῆς σχεδίας, θὰ μείνω ἀπάνω καὶ θὰ ὑποφέρω σὰν ἄντρας ὅτι μοῦ μέλλεται νὰ πάθω. Ὅταν τὴ σκορπίσουν ὅμως τὰ κύματα, τότε θὰ κολυμπήσω θέλοντας καὶ μὴ θέλοντας ».

Ἐνῶ ἔλεγε αὐτά, ἕνα κῦμα μεγάλο καὶ φοβερὸ ἔρχεται μὲ ὁρμὴ καταπάνω του.

Ἡ σχεδία γίνεται κομμάτια καὶ τὰ μακριὰ ξύλα της σκορπίζονται στὴ θάλασσα.

Ὁ Ὀδυσσέας ἁρπάζει ἕνα ξύλο, τὸ καβαλικεύει ὅπως ὁ καβαλάρης τὸ ἄλογο, πετᾶ τὰ ροῦχα του στὴ θάλασσα, τυλίγει τὸν πέπλο τῆς θεᾶς στὸ στῆθος του, πέφτει μπρούμυτα στὴ θάλασσα καὶ τεντώνει τὰ χέρια του νὰ κολυμπήσῃ. Τὸν εἶδε τότε ὁ Ποσειδῶνας καὶ κουνώντας τὸ κεφάλι εἶπε μέσα του:

« Τώρα ποὺ τόσο βασανίστηκες πλανήσου ἀκόμη στὸ πέλαγος, ὥσπου νὰ φτάσῃς στὴ στεριά, στὴ χώρα τῶν Φαιάκων. Δὲν πιστεύω νὰ παραπονεθῆς πὼς ἔπαθες λίγα ».

Αὐτὰ εἶπε καὶ χτυπώντας τ' ἄλογά του μὲ τὸ καμιτσίκι, ἔφυγε καὶ πῆγε στὴν κατοικία του.

23. Ὁ Ὀδυσσέας ὥσπου νὰ βγῇ στὴ στεριά.

Ἐκεῖ ποὺ ὁ Ὀδυσσέας πάλαυε μὲ τ' ἀγριεμένα κύματα, τὸν εἶδε ἡ Ἀθηνᾶ. Προστάζει ἀμέσως ὅλους τοὺς ἀνέμους νὰ ἡσυχάσουν, καὶ μόνο τὸ βοριὰ ἀφήνει νὰ φυσᾶ καὶ νὰ τὸν σπρώχνῃ στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Δυὸ μέρες καὶ δυὸ νύχτες θαλασσοδερνόταν στὸ πέλαγος ὁ Ὀδυσσέας καὶ πάλευε μὲ τὸ χάρο. Τὴν τρίτη μέρα ὅμως ἔπεσε ὁ ἀέρας, καὶ σὲ λίγο ὁ Ὀδυσσέας σηκώνοντας τὸ κεφάλι του εἶδε πὼς ἦταν κοντὰ στὴ στεριά. Τώρα κολυμποῦσε μὲ ὅλη τὴ δύναμή του, γιὰ νὰ πατήση τὸ πόδι του σὲ γῆ.

Ὅταν ὅμως πλησίασε τόσο ὅσο φτάνει ἀνθρώπου φωνή, ἄκουσε τὴ θάλασσα νὰ χτυπᾶ στοὺς βράχους καὶ τὰ κύματα νὰ μουγκρίζουν φοβερά. Ἡ ἀκρογιαλιὰ ἦταν ὅλο βράχοι, καὶ τὰ κύματα ἔσπαζαν ἀπάνω τους μὲ φριχτὸ κρότο καὶ τοὺς σκέπαζαν μὲ ἀφρούς. Τίποτ' ἄλλο δὲ φαινόταν, οὔτε λιμάνι, οὔτε μέρος γι' ἄραγμα, παρὰ μόνο πέτρες σκιστὲς καὶ βράχοι μυτεροὶ καὶ κοφτεροί.

« Ἀλίμονο σὲ μένα ! » εἶπε τότε ὁ Ὀδυσσέας μὲ παράπονο. « Τοῦ κάκου πέρασα τόση θάλασσα γιὰ νὰ γλιτώσω. Τώρα πιὰ πάει κάθε ἐλπίδα ! Εἶμαι χαμένος, ὅ τι καὶ ἂν κάμω !

» Ἂν πάω κοντὰ στὴ στεριά, θὰ μ' ἁρπάξουν τὰ τρομερὰ κύματα καὶ θὰ μὲ τινάξουν ἀπάνω στοὺς κοφτεροὺς βράχους. Ἂν πάλι κολυμπῶ στ' ἀνοιχτά, ὥσπου νὰ βρῶ χαμηλὸ ἀκρογιάλι, γιὰ νὰ βγῶ στὴ στεριά, φοβοῦμαι μήπως μὲ ξαναρπάξη ἡ τρικυμισμένη θάλασσα καὶ μὲ σύρη στὸ πέλαγος ἢ μὴ μὲ φάη κανένα ἀγριόψαρο ».

Ἐκεῖ ποὺ συλλογιζόταν αὐτά, νὰ κι ἕνα δυνατὸ κῦμα τὸν παίρνει καὶ τὸν ρίχνει ἀπάνω σ' ἕνα βράχο. Θὰ γδερνόταν ὅλο του τὸ κορμὶ καὶ θὰ ἔσπαζαν τὰ κόκαλά του. Μὰ ἅρπαξε μὲ τὰ δυό του χέρια τὸ βράχο καὶ βογκώντας βαστιόταν κολλημένος, ὥσπου τὸ κῦμα πέρασε. Στὴν ἐπιστροφή του ὅμως τὸ κῦμα τὸν ξαναρπάζει καὶ τὸν τινάζει μακριὰ στὴν ἀφρισμένη θάλασσα.

Τὸν ἐσκέπασε τὸ φοβερὸ κῦμα, μὰ ὁ Ὀδυσσέας δὲ χά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νει τὸ θάρρος του· βγαίνει ἀπάνω, καὶ ἀπὸ κεῖ βλέπει ἕνα ἀκρογιάλι χωρὶς βράχους.

Σ' αὐτὸ τὸ μέρος προχωρεῖ κολυμπώντας.

Ἐκεῖ εἶναι τὸ στόμα ἑνὸς ποταμιοῦ.

Σέρνεται ἔξω στὴν ἀμμουδιά· οὔτε χέρια οὔτε πόδια μπορεῖ πιὰ νὰ κουνήση. Τὸ κορμί του, ποὺ τόσες μέρες θαλασσοδερνόταν, ἦταν πρησμένο. Ἀπὸ τὴν κούραση τὴ μεγάλη ξαπλώθηκε βαριὰ χωρὶς μιλιὰ καὶ λιγοθύμησε.

24. Ποῦ κοιμήθηκε ὁ Ὀδυσσέας, ἄμα βγῆκε στὴ στεριά.

Ἀλλὰ σὲ λίγο ἀνάσανε, ἤρθε στὸν ἑαυτό του· κι ἀμέσως σηκώθηκε, ἔλυσε τὸν πέπλο τῆς θεᾶς καὶ τὸν ἔρριξε στὸ στόμα τοῦ ποταμιοῦ, ἐκεῖ ποὺ ἁρμυρίζει τὸ νερό του. Τὸν ἄρπαξε ἡ θάλασσα καὶ τὸν πῆγε στὴ θεὰ Λευκοθέα.

Τότε ὁ Ὀδυσσέας ἔφυγε ἀπὸ τὸ ποτάμι, πῆγε κι ἔπεσε κάτω ἀπὸ ἕνα σκῖνο καὶ φίλησε τὴ γῆ. Ἔπειτα εἶπε μὲ τὸ νοῦ του :

« Ποῦ νὰ πάω τώρα ; Ἂν περάσω ἐδῶ στὸ ποτάμι τὴν ἄγρια νυχτιά, μπορεῖ νὰ παγώσω ἀπὸ τὸ κρύο ἔτσι ἀδυνατισμένος ποὺ εἶμαι. Ἂν πάλι ἀνέβω ψηλότερα καὶ πάω στὸν πυκνόδεντρο λόγκο, μπορεῖ νὰ μὲ κατασπαράξουν τὰ θηρία ἐκεῖ ποὺ θὰ κοιμοῦμαι βαθιά ».

Αὐτὸ τὸ δεύτερο τὸ βρῆκε καλύτερο. Κίνησε πρὸς τὸ δάσος. Ἐκεῖ μιὰ ἐλιὰ καὶ μιὰ ἀγριελιὰ εἶχαν περιπλεγμένα τὰ κλαδιά τους· οὔτε τὸ φύσημα τῶν ἀνέμων ἔφτανε ὡς ἐκεῖ οὔτε οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἥλιου.

Ἐκεῖ μέσα σύρθηκε ὁ Ὀδυσσέας. Στὸ χῶμα ἦταν ἀπὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καιρὸ στρωμένα πολλὰ ξερὰ φύλλα. Στὴ μέση τοῦ σωροῦ πλάγιασε, σκεπάστηκε μὲ πολλὰ φύλλα, ἔκλεισε τὰ βλέφαρά του κι ἀποκοιμήθηκε βαθιά.

25. Τ' ὄνειρο τῆς Ναυσικᾶς.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας κατακουρασμένος κοιμόταν ὕπνο βαθύ, ἡ Ἀθηνᾶ πῆγε στὸ παλάτι τοῦ Ἀλκινόου, τοῦ βασιλιᾶ τῶν Φαιάκων.

Μπῆκε στὴν κάμαρα ποὺ κοιμόταν ἡ Ναυσικᾶ, ἡ ὄμορφη βασιλοπούλα, πῆρε τὸ πρόσωπο καὶ τὴ φωνὴ τῆς θυγατέρας τοῦ Δύμα, ποὺ ἦταν ὁμήλική της καὶ πολυαγαπημένη φιλενάδα της, καὶ τῆς λέει :

« Ναυσικᾶ μου, γιατί δὲν ἀγαπᾶς τὴ δουλειά ; Ντροπή, νὰ ἔχης ἄπλυτα τὰ φορέματά σου, ἐνῶ κοντεύει ἡ μέρα ποὺ θὰ παντρευτῆς. Τότε καὶ σὺ πρέπει νὰ φορέσης ὁλοκάθαρα φορέματα ποὺ νὰ λάμπουν, καὶ τέτοια φορέματα νὰ δώσης καὶ σ' αὐτὸν ποὺ θὰ σὲ πάρη.

» Τὸ δουλευτὴ ὅλοι τὸν ἐπαινοῦν. Καὶ ὁ πατέρας καὶ ἡ μητέρα τόχουν καμάρι νὰ ἔχουν παιδιὰ ποὺ ἀγαποῦν τὴ δουλειά. Γι' αὐτὸ μόλις ξημερώση, σήκω γρήγορα καὶ φρόντισε γιὰ τὸ πλύσιμο τῶν ρούχων ».

26. Ἡ Ναυσικᾶ πηγαίνει στὸ ποτάμι.

Ἡ Ναυσικᾶ μόλις ξύπνησε τὸ πρωί, πῆγε ἀμέσως νὰ πῆ τ' ὄνειρό της στὸν πατέρα της καὶ στὴ μητέρα της.

Ἡ μητέρα της ἔμενε στὴν κάμαρά της μὲ τὶς ὑπηρέτριες κι ἔκλωθε μαλλὶ κόκκινο.

Τὸν πατέρα της τὸν ἀπάντησε στὴν πόρτα, ἕτοιμο

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νὰ βγῆ ἔξω. Εἶχε συμβούλιο μὲ τοὺς ἄρχοντες τῶν Φαιάκων.

« Πατέρα μου, εἶπε, πρόσταξε τοὺς δούλους νὰ μοῦ ἑτοιμάσουν ἕνα ἁμάξι. Θέλω νὰ πάω στὸ ποτάμι νὰ πλύνω τὰ φορέματά μας. Εἶναι ὅλα ἄπλυτα, καὶ σὺ πρέπει νὰ φορῆς παστρικά, ὅταν κάθεσαι σὲ συμβούλια μὲ τοὺς πιὸ ἐπίσημους ἄρχοντες.

» Ἔχω καὶ πέντε ἀδερφοὺς στὸ σπίτι μας. Οἱ δυὸ εἶναι παντρεμένοι κι οἱ ἄλλοι τρεῖς ἀνύπαντροι· κι αὐτοὶ θέλουν νὰ φοροῦν πάντα φρεσκοπλυμένα φορέματα. Καὶ γιὰ ὅλα αὐτὰ ἐγὼ πρέπει νὰ φροντίζω ».

Ὁ Ἀλκίνοος χάρηκε πολύ, σὰν ἄκουσε τὰ φρόνιμα λόγια τοῦ κοριτσιοῦ του. Ἀμέσως προστάζει τοὺς δούλους νὰ ζέψουν ἕνα ὡραῖο ἁμάξι· καὶ ἡ ὄμορφη βασιλοπούλα εἶπε κι ἔφεραν ὅλα τ' ἄπλυτα φορέματα.

Ἡ βασίλισσα, ἡ μητέρα τῆς Ναυσικᾶς, ἔβαλε στὸ ἁμάξι ἕνα καλάθι μὲ φαγητὰ κι ἕνα μικρὸ ἀσκὶ μὲ γλυκὸ κόκκινο κρασί.

Ἡ Ναυσικᾶ ἀνεβαίνει στὸ ἁμάξι, παίρνει στὰ χέρια της τὰ χαλινάρια καὶ χτυπᾶ τὰ μουλάρια μὲ τὸ καμιτσίκι.

Τὰ μουλάρια ἄρχισαν ἀμέσως νὰ τρέχουν, καὶ τὸ ἁμάξι σὲ λίγο βγῆκε ἔξω ἀπὸ τὴ χώρα. Ἀπὸ πίσω μὲ τὰ πόδια ἀκολουθοῦσαν οἱ ὑπηρέτριες.

27. Ἡ Ναυσικᾶ στὸ ποτάμι. Πῶς ξύπνησε ὁ Ὀδυσσέας.

Ὅταν τὸ ἁμάξι ἔφτασε στὸ ποτάμι, τὰ κορίτσια ξέζεψαν τὰ μουλάρια καὶ τ' ἄφησαν ἐλεύθερα γιὰ νὰ βοσκήσουν. Ὕστερα κουβάλησαν τὰ φορέματα στὸ μέρος ποὺ ἦταν οἱ γοῦρνες γεμάτες νερό. Κι ἀφοῦ τὰ ἔπλυναν,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τ' ἄπλωσαν ἀπάνω στὰ καθαρὰ χαλίκια νὰ στεγνώσουν.

Στὸ μεταξὺ τὰ κορίτσια λούστηκαν στ' δλοκάθαρο νερὸ καὶ κάθισαν στὴν ὄχθη τοῦ ποταμιοῦ νὰ φᾶνε.

Ὕστερα ἄρχισαν νὰ παίζουν τὸ τόπι.

Πρώτη ποὺ ἔκαμε ἀρχὴ τοῦ παιχνιδιοῦ ἦταν ἡ ὄμορφη Ναυσικᾶ.

Αὐτὴ ξεχώριζε ἀνάμεσα στὶς ἄλλες ὅπως ἡ Ἀρτέμιδα, ἡ κόρη τοῦ Δία, ἀνάμεσα στὶς νύφες ποὺ τὴ συντρόφευαν.

Τὰ κορίτσια ὕστερα ἀπὸ τὸ παιχνίδι μάζεψαν τὰ φορέματα, τὰ δίπλωσαν κι ἔζεψαν τὰ μουλάρια, γιατὶ ἦταν καιρὸς πιὰ νὰ γυρίσουν στὸ παλάτι.

Ἡ βασιλοπούλα ὅμως εἶχε ὄρεξη νὰ παίξη ἀκόμη λιγο. Πῆρε τὸ τόπι καὶ τὸ ἔρριξε μὲ δύναμη σ' ἕνα ἀπὸ τὰ κορίτσια. Μὰ τὸ τόπι ἀστόχησε κι ἔπεσε στὸ ποτάμι.

Τὰ κορίτσια τότε φώναξαν δυνατὰ κι ὁ Ὀδυσσέας ξύπνησε. Ἔτριψε τὰ μάτιά του μὲ τὰ χέρια του καὶ εἶπε :

« Ἄχ ! σὲ ποιὸν τόπο βρίσκομαι πάλι ; Τί ἄνθρωποι νὰ κατοικοῦν ἐδῶ ; Ἀγαποῦν τάχα τοὺς ξένους καὶ εἶναι θεοφοβούμενοι, ἢ εἶναι ἄγριοι καὶ ἄδικοι ;

» Μοῦ φάνηκε σὰ ν' ἄκουσα φωνὲς κοριτσιῶν. Ἴσως φώναξε καμιὰ νεράιδα, ἀπ' αὐτὲς ποὺ κατοικοῦν στὶς ψηλὲς κορφὲς τῶν βουνῶν, στὶς πηγὲς τῶν ποταμιῶν καὶ στὰ πράσινα λιβάδια. Μπορεῖ ὅμως καὶ νὰ εἶναι καὶ φωνὴ ἀπὸ ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦν ἐδῶ κοντά. Ἂς σηκωθῶ νὰ δῶ ».

Κι ἀμέσως σηκώθηκε καὶ βγῆκε ἀπὸ τὴν κρυψῶνα του. Ἔσπασε μὲ τὰ δυνατά του χέρια ἕνα πυκνόφυλλο κλαδὶ γιὰ νὰ σκεπαστῆ, γιατὶ ἦταν δλόγυμνος, καὶ προχώρησε ἴσια στὸ μέρος ποὺ ἄκουσε τὶς φωνές.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

28. Ὁ Ὀδυσσέας παρακαλεῖ τὴ Ναυσικᾶ νὰ τὸν βοηθήση.

Τὰ κορίτσια μόλις τὸν ἀντίκρυσαν ἔξαφνα ἔτσι γυμνό, σκεπασμένο μὲ τὰ φύλλα, τρόμαξαν καὶ σκόρπισαν ἐδῶ καὶ κεῖ, στοὺς βράχους τῆς ἀκρογιαλιᾶς. Μονάχα ἡ Ναυσικᾶ δὲ φοβήθηκε κι ἔμεινε στὴ θέση της.

Ὁ Ὀδυσσέας μόλις τὴν εἶδε, στάθηκε καὶ τῆς εἶπε:

« Στὰ πόδια σου πέφτω, βασίλισσα, εἴτε θεὰ εἶσαι, εἴτε ἄνθρωπος. Ἂν εἶσαι θεά, θὰ εἶσαι βέβαια ἡ Ἀρτέμιδα, γιατὶ τῆς μοιάζεις στὸ πρόσωπο, στὴν κορμοστασιά, στὴν ὀμορφιὰ καὶ στὶς ἄλλες χάρες.

» Ἂν εἶσαι ὅμως ἄνθρωπος, τρισευτυχισμένος ὁ πατέρας σου καὶ ἡ μάνα ποὺ σὲ γέννησε, τρισευτυχισμένα καὶ τ' ἀδέρφια σου.

» Φαντάζομαι τὴ χαρά τους, ὅταν βλέπουν τέτοια κοπέλα νὰ σέρνη τὸ χορό. Ἀπὸ τότε ποὺ γεννήθηκα ὡς τώρα, ἀκόμη δὲν εἶδα τέτοια ὀμορφιὰ καὶ θαμπώνουν τὰ μάτια μου ἅμα σὲ κοιτάζω. Σὲ θαυμάζω καὶ φοβοῦμαι νὰ ἔρθω κοντά σου καὶ νὰ πέσω στὰ πόδια σου, ἂν καὶ βρίσκομαι σὲ μεγάλη δυστυχία.

» Εἴκοσι μέρες εἶναι ποὺ ἔφυγα ἀπὸ ἕνα πολὺ μακρινὸ νησί, κι ἀδιάκοπα βασανιζόμουν στὴν τρικυμία.

» Καὶ τώρα ἡ μοῖρα μ' ἔρριξε ἐδῶ, γιὰ νὰ ὑποφέρω ἀκόμη, γιατὶ δὲν ἔχουν τελειώσει τὰ βάσανά μου. Ἀλλά, βασίλισσά μου, λυπήσου με, γιατὶ πρώτη ἐσένα ἀπάντησα ἐμπρός μου ὕστερα ἀπὸ τόσες δυστυχίες.

» Ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους ποὺ κατοικοῦν σ' αὐτὸν τὸν τόπο, κανένα δὲ γνωρίζω.

» Δῶσε μου, παρακαλῶ, ἂν ἔχης κανένα φόρεμα νὰ σκεπαστῶ καὶ δεῖξε μου τὴν πόλη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

» Ἄμποτε οἱ θεοὶ νὰ σοῦ δώσουν ὅσα ἐπιθυμεῖ ἡ καρδιά σου ».

29. Ἡ Ναυσικᾶ βοηθεῖ τὸν Ὀδυσσέα.

Σ' αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσέα ἀποκρίθηκε ἡ Ναυσικᾶ:

Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ἡ Ναυσικᾶ.

« Ξένε, δὲ μοῦ φαίνεσαι ἄνθρωπος ἄμυαλος κι ἀπὸ τα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πεινὴ γενιά. Ἂν σήμερα ὑποφέρεις πολύ, παραγορήσου. Ὁ Δίας μοιράζει τὶς εὐτυχίες καὶ τὶς συμφορὲς στοὺς ἀνθρώπους, καὶ στοὺς καλοὺς καὶ στοὺς κακούς, ὅπως αὐτὸς θέλει.

» Καὶ σὲ σένα ἔδωσε αὐτὰ τὰ βάσανα καὶ πρέπει νὰ τὰ ὑποφέρῃς. Καὶ τώρα ποὺ ἦρθες στὸ νησί μας, μὴ στενοχωριέσαι. Τίποτα δὲ θὰ σοῦ λείψῃ. Θὰ σοῦ δώσω φορέματα, θὰ σοῦ δείξω τὴν πόλη ; θὰ σοῦ πῶ ποιοὶ κατοικοῦν σ' αὐτὸν τὸν τόπο.

» Οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς χώρας λέγονται Φαίακες, κι ἐγὼ εἶμαι θυγατέρα τοῦ Ἀλκινόου, τοῦ βασιλιᾶ τους ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Ναυσικᾶ καὶ φώναξε στ' ἄλλα κορίτσια :

« Ἐλᾶτε ἐδῶ, τοὺς εἶπε, τί φοβηθήκατε ; Ἕνας δυστυχισμένος ἦρθε στὸ νησί μας καὶ πρέπει νὰ τὸν περιποιηθοῦμε. Τοὺς ξένους καὶ τοὺς φτωχοὺς τοὺς στέλνει ὁ Δίας. Δείξετε τοῦ ξένου μιὰ γωνιὰ τοῦ ποταμιοῦ νὰ πάῃ νὰ λουστῇ καὶ δῶστε του ὅ τι ἔμεινε, νὰ φάῃ καὶ νὰ πιῇ ».

Οἱ ὑπηρέτριες τοῦ ἔδειξαν ἕνα ἀπάνεμο μέρος καὶ ἐκεῖ κοντὰ ἔβαλαν φορέματα.

Σὲ λίγο ὁ Ὀδυσσέας λούστηκε καλά, ἔβγαλε ἀπὸ πάνω του ὅλη τὴν ἅρμη τῆς θάλασσας καὶ φόρεσε τὰ φορέματα ποὺ τοῦ ἔστειλε ἡ Ναυσικᾶ. Τότε φάνηκε πιὸ ψηλὸς καὶ πιὸ ὄμορφος ἀπὸ πρῶτα.

Ὕστερα τὰ κορίτσια τοῦ ἔδωσαν ὅσα φαγητὰ εἶχαν μείνει ἀπὸ τὸ μεσημέρι. Ἀχόρταγα καὶ ἁρπαχτὰ ἔτρωγε ὁ Ὀδυσσέας. Εἶχε τόσες ἡμέρες νὰ φάῃ ὁ καημένος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

30. Τί λέει ἡ Ναυσικᾶ στὸν Ὀδυσσέα.

Ἡ Ναυσικᾶ εἶπε νὰ διπλώσουν τὰ ροῦχα, νὰ τὰ βάλουν στὸ ἁμάξι καὶ νὰ ζέψουν τὰ μουλάρια. Τότε ἀνέβηκε στὸ ἁμάξι κι εἶπε στὸν Ὀδυσσέα :

» Πάρε ἀπὸ πίσω καὶ σύ, ξένε τὸ ἁμάξι. Θὰ πᾶμε στὴν πόλη, στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Ἐκεῖ θὰ γνωρίσης ὅλους τοὺς πρώτους τοῦ τόπου. Εἶσαι ἄνθρωπος γνωστικὸς καὶ πρόσεξε καλὰ σ' αὐτὰ ποὺ θὰ σοῦ πῶ.

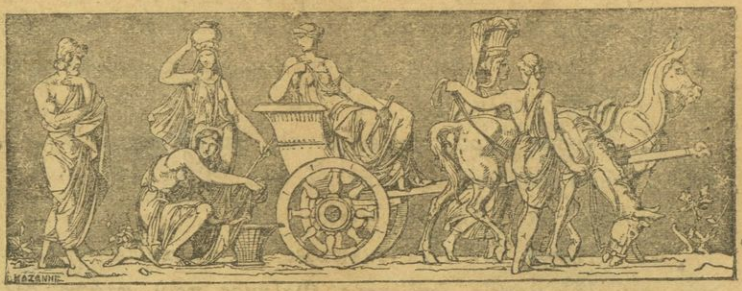

» Ὅσο εἴμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴν πόλη καὶ περνοῦμε χωράφια, δὲν πειράζει· ἀκολούθα γρήγορα μαζὶ μὲ τὰ κορίτσια τὸ ἁμάξι.

» Στὸ δρόμο θ' ἀπαντήσωμε τὸ δάσος τῆς Ἀθηνᾶς, ποὺ εἶναι ὅλο λεῦκες· ἐκεῖ θὰ βροῦμε μιὰ πηγὴ ν' ἀναβρύζη καὶ γύρω ἕνα λιβάδι. Αὐτοῦ πρόσμενε, ὥσπου νὰ φτάσω στὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου.

» Δὲν πρέπει νὰ μᾶς δῆ ὁ κόσμος νὰ πηγαίνωμε μαζί. Φοβοῦμαι, ξένε, τὶς κακὲς γλῶσσες.

» Ὅταν καταλάβης πὼς ἔφτασα, τότε ἔμπα στὴν πόλη καὶ ζήτησε τὸ παλάτι τοῦ πατέρα μου. Καὶ μωρὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

παιδὶ μπορεῖ νὰ σοῦ τὸ δείξη, γιατὶ σ' ὅλη τὴ χώρα δὲν εἶναι ἄλλο σπίτι μεγαλύτερο ἀπὸ τὸ δικό μας.

» Καὶ ἅμα μπῆς μέσα, τρέξε ἴσια στὴ μητέρα μου καὶ παρεκάλεσέ την νὰ σὲ βοηθήση νὰ πᾶς στὴ γλυκιὰ πατρίδα σου ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Ναυσικᾶ καὶ χτύπησε μὲ τ' ὄμορφο καμιτσίκι τὰ μουλάρια. Ἀμέσως αὐτὰ ἄρχισαν νὰ τρέχουν ἴσια κατὰ τὴ χώρα.

31. Ἀθηνᾶ καὶ Ὀδυσσέας.

Ἔγερνε ὁ ἥλιος, ὅταν τὸ ἁμάξι ἐμπρός, κι οἱ ὑπηρέτριες καὶ ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ πίσω, ἔφτασαν στὸ δάσος τῆς Ἀθηνᾶς. Ἐκεῖ στάθηκε ὁ Ὀδυσσέας, ὅπως τοῦ παράγγειλε ἡ βασιλοπούλα.

Ἡ Ναυσικᾶ προχώρησε μὲ τὶς ὑπηρέτριες κι ἔφτασε στὸ πλούσιο παλάτι τοῦ πατέρα της. Τότε κίνησε καὶ ὁ Ὀδυσσέας νὰ μπῆ στὴ χώρα.

Ἡ Ἀθηνᾶ τὸν εἶχε σκεπάσει μὲ καταχνιὰ γιὰ νὰ μὴν τὸν ἰδῆ κανεὶς ἀπὸ τοὺς Φαίακες πρὶν φτάση στὸ παλάτι. Στὸ δρόμο ποὺ πήγαινε, βλέπει μπροστά του ἕνα ὄμορφο κορίτσι μ' ἕνα σταμνὶ στὸ κεφάλι. Ἦταν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ εἶχε ἀλλάξει τὴν ὄψη της, γιὰ νὰ μὴν τὴ γνωρίση ὁ Ὀδυσσέας.

« Καλό μου κορίτσι, λέει ὁ Ὀδυσσέας, δὲ μοῦ δείχνεις, σὲ παρακαλῶ, τὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ; Εἶμαι ξένος καὶ πρώτη φορὰ ἔρχομαι ἀπὸ μακρινὰ μέρη σὲ τοῦτο τὸν τόπο ».

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀπεκρίθηκε:

« Μετὰ χαρᾶς, ξένε μου. Μὲ τὸ βασιλιὰ εἴμαστε γείτονες. Ἔλα μαζί μου νὰ σοῦ δείξω τὸ παλάτι του ».

Ὁ Ὀδυσσέας πήγαινε κατόπι της. Πηγαίνοντας

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κοίταζε δλόγυρά του καὶ θαύμαζε. Ἔβλεπε τ' ὡραῖο λιμάνι, τὰ μεγάλα πλοῖα, τὴν πλατιὰ ἀγορὰ καὶ τὸ ψηλὸ κάστρο τῆς χώρας.

Ὅταν πλησίασαν στὸ παλάτι, τὸ κορίτσι στάθηκε καὶ τοῦ λέει :

« Νά, ξένε, τὸ παλάτι τοῦ βασιλιᾶ. Ἔμπα μέσα μὲ θάρρος

» Μόλις μπῆς, τρέξε στὴ βασίλισσα καὶ παρακάλεσε την νὰ σὲ προστατέψη.

» Τὴ λένε Ἀρήτη. Εἶναι γυναῖκα πονόψυχη καὶ πολὺ γνωστική. Γι' αὐτὸ δλοι τὴν ἀγαποῦν καὶ τὴ σέβονται. Ἂν αὐτὴ σὲ λυπηθῆ, ξένε, γρήγορα θὰ δῆς τὸ σπίτι σου καὶ τὸν τόπο σου. Εἶναι ὥρα τοῦ δείπνου καὶ θὰ τοὺς βρῆς δλους στὸ τραπέζι ».

32. Τὸ παλάτι τοῦ Ἀλκινόου.

Αὐτὰ εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ στὸν Ὀδυσσέα κι ἔφυγε.

Ὁ Ὀδυσσέας σίμωσε στὸ παλάτι καὶ τὸ κοίταζε μὲ θαυμασμό. Ποτὲ δὲν εἶχαν δεῖ τὰ μάτια του τόσο ὄμορφο παλάτι. Ἔλαμπε ὅπως λάμπει ὁ ἥλιος.

Οἱ πόρτες του ἦταν μαλαματένιες, τὸ ἀνώφλι ἀσημένιο· ὁ χαλκὰς τῆς πόρτας ἦταν μαλαματένιος καὶ τὰ κατώφλια χάλκινα.

Στὸ ἕνα καὶ στὸ ἄλλο πλάγι ἦταν στημένοι μαλαματένιοι κι ἀσημένιοι σκύλοι.

Μέσα στὸ μεγάλο δῶμα, ἀραδιασμένοι στὸν τοῖχο ἦταν θρόνοι, καὶ δλοι ἦταν σκεπασμένοι μὲ χρυσοϋφασμένα σκεπάσματα. Ἐκεῖ κάθονταν οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου κι ἔτρωγαν κι ἔπιναν.

Ἀπάνω σὲ στυλοβάτες στέκονταν ἀγαλματάκια καμω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μένα μὲ τέχνη, νέοι μαλαματένιοι, ποὺ κρατοῦσαν στὸ δεξὶ χέρι τους λαμπάδα, γιὰ νὰ φέγγουν τὴ νύχτα.

Πενήντα ὑπηρέτριες δούλευαν στὸ παλάτι. Ἀπ' αὐτὲς ἄλλες ἄλεθαν τὸ σιτάρι στὸ χερόμυλο, ἄλλες ὕφαιναν στὸν ἀργαλειό, ἄλλες ἔκλωθαν μαλλὶ καὶ ἄλλες ἔκαναν τὶς δουλειὲς τοῦ σπιτιοῦ.

Τὸ παλάτι εἶχε κι ἕνα μεγάλο περιβόλι πολὺ ὄμορφο, ποὺ τὸ περίζωνε πέτρινος φράχτης.

Ἐκεῖ ἦταν φυτρωμένα δέντρα ψηλὰ καὶ φουντωμένα, ἀπιδιὲς καὶ ροδιές, γλυκόκαρπες συκιὲς κι ἐλιές, καὶ πολλὰ ἄλλα δέντρα. Ὅλα ἦταν φορτωμένα καρπό, χειμῶνα καλοκαίρι.

Σὲ ἄλλο μέρος τοῦ περιβολιοῦ ἦταν φυτεμένο ἀμπέλι. Στὰ καταπράσινα κλήματα ἔβλεπες λογῆς λογῆς σταφύλια. Ἄλλα γινωμένα γιὰ τρύγημα καὶ σταφιδιασμένα ἀπὸ τὸν ἥλιο, ἄλλα ἀγουρίδες ἀκόμη κι ἄλλα στὸ ἄνθισμα.

Στὸ τρίτο μέρος τοῦ περιβολιοῦ ἦταν ὡραῖες πρασιὲς φυτεμένες μὲ λαχανικὰ δροσερὰ καὶ καταπράσινα. Ἐκεῖ κοντὰ ἦταν καὶ δυὸ βρύσες. Τῆς μιᾶς τὸ δροσερὸ καὶ καθαρὸ νερὸ πότιζε τὸ περιβόλι, ἡ ἄλλη ἦταν γιὰ τοὺς κατοίκους.

33. Ὁ Ὀδυσσέας στὸ παλάτι τοῦ Ἀλκινόου.

Ὁ Ὀδυσσέας τὰ κοίταζε ὅλα μὲ προσοχὴ καὶ τὰ θαύμαζε. Ὕστερα πέρασε τὸ κατώφλι καὶ μπῆκε στὸ δῶμα τοῦ παλατιοῦ.

Ὁ βασιλιὰς καὶ ἡ βασίλισσα κάθονταν στὴ μέση τοῦ τραπεζιοῦ καὶ γύρω τους οἱ ἄρχοντες, ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του.

Κανένας ἀπ' αὐτοὺς δὲν εἶδε τὸν Ὀδυσσέα ποὺ μπῆκε καὶ πήγαινε ἴσια στὴ βασίλισσα, γιατὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

εἶχε κρυμμένο ἀκόμη μέσα στὴν καταχνιά. Ἄμα ὅμως ἔφτασε κοντὰ στὴ βασίλισσα κι ἔπιασε τὰ γόνατά της μὲ τὰ χέρια του, ἡ καταχνιὰ σκορπίστηκε.

Ἄφωνοι ἔμειναν ὅλοι σὰν εἶδαν ἔξαφνα ἐμπρός τους ἕναν ξένο κι ἄγνωστο!

Ὁ Ὀδυσσέας εἶπε τότε στὴ βασίλισσα:

«Ἀρήτη, καλὴ βασίλισσα, ἤρθα ἐδῶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα, γιὰ νὰ παρακαλέσω καὶ σένα καὶ τὸν ἀγαπημένο σου ἄντρα κι ὅλους τοὺς ἄρχοντες, νὰ μὲ βοηθήσετε νὰ γυρίσω στὸν τόπο μου».

Αὐτὰ εἶπε καὶ πῆγε καὶ κάθισε κοντὰ στὴ στάχτη τῆς ἑστίας.

Ὅλοι τὸν κοίταζαν μὲ θαυμασμὸ ἀμίλητοι. Μονάχα ἕνας σοφὸς γέρος γύρισε καὶ εἶπε στὸν Ἀλκίνοο:

«Βασιλιά μου, δὲν εἶναι σωστὸ ν' ἀφήνης τὸν ξένο νὰ κάθεται στὴν ἑστία. Πρόσταξε νὰ τοῦ δώσουν κάθισμα. Καὶ ἡ κελάρισσα ἂς δώση στὸν ξένο κάτι νὰ φάη ἀπ' ὅ τι βρίσκεται».

Ὁ Ἀλκίνοος ἀμέσως ἔπιασε τὸν Ὀδυσσέα ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν ἔβαλε νὰ καθίση σ' ἕναν ὡραῖο θρόνο.

Μιὰ ὑπηρέτρια ἔφερε μαλαματένιο κουμάρι κι ἀσημένια λεκάνη, κι ἔχυσε στὸν ξένο νερὸ γιὰ νὰ νιφτῆ.

Ὕστερα ἡ κελάρισσα τοῦ ἔστησε μπρός του ἕνα τραπέζι μὲ πολλὰ φαγητά.

34. Ὁ Ὀδυσσέας λέει πῶς βρέθηκε στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας ἔ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γέμισε τὰ ποτήρια κρασί. Καὶ ὁ Ἀλκίνοος εἶπε στοὺς ἄρχοντες :

«Ἀκοῦστε, φίλοι μου, τί θὰ σᾶς πῶ. Ἀφοῦ δειπνήσετε, νὰ πᾶτε νὰ κοιμηθῆτε. Καὶ αὔριο, ἀπὸ τὴν αὐγή, θὰ καλέσω ὅλους τοὺς πρώτους νὰ φιλέψωμε ἐδῶ τὸν ξένο μας. Ὕστερα θὰ φροντίσωμε πῶς καλύτερα νὰ τὸν στείλωμε στὴν πατρίδα του ».

Ὅλοι ἔμειναν σύμφωνοι. Καὶ ἀφοῦ δείπνησαν, πῆγαν στὰ σπίτια τους νὰ πλαγιάσουν.

Ὁ Ὀδυσσέας ἔμεινε στὸ παλάτι. Κοντά του κάθονταν ὁ Ἀλκίνοος καὶ ἡ βασίλισσα.

Αὐτὴ πρωτομίλησε στὸν Ὀδυσσέα, γιατὶ γνώρισε τὰ φορέματα ποὺ φοροῦσε ὁ ξένος, καὶ τὸν ἐρώτησε :

«Ποιὸς εἶσαι, ξένε, κι ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι ; Ποιὸς σοῦ ἔδωσε αὐτὰ τὰ φορέματα ; Δὲ μᾶς εἶπες πὼς βγῆκες στὸ νησί μας, ἀφοῦ πολὺν καιρὸ περιπλανήθηκες στὴ θάλασσα ; »

Ὁ Ὀδυσσέας διηγήθηκε τότε πῶς εἶχε μείνει ἑφτὰ χρόνια στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς, πῶς ἔφυγε ἀπὸ κεῖ καὶ τί βάσανα εἶχε ὑποφέρει στὴ θάλασσα. Ἔπειτα εἶπε πῶς γλίτωσε στὸ στόμα τοῦ ποταμιοῦ καὶ πῶς ἀπάντησε τὴ Ναυσικᾶ, ποὺ τὸν περιποιήθηκε καὶ τοῦ ἔδωσε τὰ φορέματα ποὺ φοροῦσε.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσέας τελείωσε τὴ διήγηση, ὁ Ἀλκίνοος τοῦ ὑποσχέθηκε πὼς θὰ δώση διαταγὴ νὰ ἑτοιμάσουν πλοῖο, γιὰ νὰ τὸν πάη στὴν πατρίδα του.

Ὁ Ὀδυσσέας χάρηκε πολύ.

Ἔπειτα ἡ βασίλισσα πρόσταξε τὶς ὑπηρέτριες νὰ [illegible] κρεβάτι γιὰ τὸν ξένο. Καὶ ὁ πολυβασανι- [illegible] θηκε στὸ ἀναπαυτικὸ κρεβάτι καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

35. Τί εἶπε ὁ Ἀλκίνοος στοὺς Φαίακες γιὰ τὸν Ὀδυσσέα.

Τὸ πρωὶ ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσέας πῆγαν στὴν πλατεῖα, ὅπου ἔκαμαν συμβούλιο ὁ βασιλέας, οἱ ἄρχοντες καὶ ὁ λαός.

Ἡ πλατεῖα ἦταν κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἐκεῖ ἤρθαν ὅλοι σχεδὸν οἱ κάτοικοι καὶ κοίταζαν τὸν Ὀδυσσέα μὲ θαυμασμό, γιατὶ ἡ Ἀθηνᾶ τὸν εἶχε κάμει νὰ φαίνεται πιὸ ψηλὸς καὶ πιὸ ὄμορφος, μὲ κορμοστασιὰ ἀρχοντική.

Ὅταν μαζεύτηκαν ὅλοι, τοὺς λέει ὁ Ἀλκίνοος:

«Φαίακες, ὁ ξένος αὐτὸς ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα ποὺ ἔπαθε, ἦρθε καὶ μὲ παρακάλεσε νὰ τὸν στείλω στὴν πατρίδα του. Ἂς ρίξωμε λοιπὸν στὴ θάλασσα γρήγορο πλοῖο καὶ ἂς διαλέξωμε πενηνταδύο καλοὺς ναῦτες. Αὐτοί, ἀφοῦ φροντίσουν γιὰ ὅλα ὅσα χρειάζονται στὸ ταξίδι, ἂς ἔρθουν στὸ παλάτι μου νὰ φᾶνε καὶ νὰ πιοῦνε.

»Καὶ σεῖς, ἄρχοντες, ἐλᾶτε μαζί μου στὸ παλάτι νὰ φιλέψωμε τὸν ξένο μας· καλέσετε καὶ τὸ Δημόδοκο, τὸν ξακουστὸ τραγουδιστή μας, γιὰ νὰ διασκεδάση τὸν ξένο μας μὲ τὴ λύρα καὶ τὰ γλυκὰ τραγούδια του».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Ἀλκίνοος καὶ γύρισε μὲ τὸν Ὀδυσσέα καὶ τοὺς ἄρχοντες στὸ παλάτι.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ οἱ πενηνταδύο ναῦτες ἦταν ἕτοιμοι. Ἔρριξαν τὸ πλοῖο στὸ γιαλὸ καὶ φρόντισαν γιὰ ὅσα χρειάζονταν στὸ ταξίδι. Ὕστερα πῆγαν στὸ παλάτι, ποὺ τοὺς εἶχε καλέσει ὁ βασιλιάς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

36. Τὸ τραγούδι τοῦ Δημοδόκου.

Πλούσιο τραπέζι ἦταν ἕτοιμο γιὰ τιμὴ τοῦ ξένου. Καὶ σὲ λίγο γέμισε τὸ παλάτι ἀπὸ καλεσμένους, γέρους καὶ νέους.

Τότε ἦρθε καὶ ὁ Δημόδοκος. Ἦταν τυφλός, μὰ εἶχε τὸ χάρισμα νὰ τραγουδῆ πολὺ ὡραῖα.

Κάποιος τὸν πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ τὸν κάθισε σ' ἕνα θρόνο, καὶ τὴ λύρα του τὴν κρέμασε στὸν τοῖχο ἀπὸ ἕνα καρφί, ποὺ ἦταν λίγο πιὸ ψηλὰ ἀπὸ τὸ κεφάλι τοῦ τυφλοῦ τραγουδιστῆ.

Ἀφοῦ ὅλοι ἔφαγαν καλὰ καὶ ἤπιαν, ὁ Δημόδοκος πῆρε τὴ λύρα του κι ἄρχισε ἕνα ὡραῖο τραγούδι γιὰ δυὸ ἥρωες ξακουστούς, ποὺ ἡ φήμη τους εἶχε φτάσει σ' ὅλο τὸν κόσμο, γιὰ τὸν Ἀχιλλέα καὶ γιὰ τὸν Ὀδυσσέα.

Ὅλοι ἄκουαν μ' εὐχαρίστηση τὸ γλυκὸ αὐτὸ τραγούδι. Μονάχα ὁ Ὀδυσσέας φαινόταν λυπημένος κι ἔκρυβε τὰ μάτια του, γιὰ νὰ μὴ φανοῦν δακρυσμένα.

Ὁ Ἀλκίνοος ποὺ καθόταν κοντά του, τὸν ἄκουσε ν' ἀναστενάζη, καὶ πρόσταξε νὰ σταματήση τὸ τραγούδι καὶ ν' ἀρχίσουν οἱ ἀγῶνες, γιὰ νὰ ἰδῆ ὁ ξένος τὴν τέχνη καὶ τὴ λεβεντιὰ τῶν Φαιάκων.

37. Ἀγῶνες τῶν Φαιάκων.

Ὅλοι σηκώθηκαν τότε καὶ κίνησαν νὰ πᾶνε στὴ μεγάλη πλατεῖα.

Ἔμπρὸς πήγαιναν ὁ Ἀλκίνοος καὶ ὁ Ὀδυσσέας, ἀκολουθοῦσαν οἱ ἄρχοντες καὶ πίσω ἐρχόταν πολὺς λαός.

Σὲ λίγο ἔφτασαν στὴ μεγάλη πλατεῖα καὶ κάθισαν στὰ καθίσματα ποὺ ἦταν ἐκεῖ.

Τότε πολλοὶ νέοι ἄρχισαν νὰ παραβγαίνουν, ἄλλοι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὸ τρέξιμο, ἄλλοι στὸ πήδημα, ἄλλοι στὸ πάλεμα καὶ ἄλλοι στὸ δίσκο καὶ στὸ λιθάρι.

Στὸ μεταξὺ ὁ Λαοδάμας, ὁ γιὸς τοῦ Ἀλκινόου, λέει στοὺς φίλους του :

» Ἂς παρακαλέσωμε καὶ τὸν ξένο ν' ἀγωνιστῆ καὶ αὐτός. Τὰ πόδια του, τὰ χέρια του, ὁ χοντρὸς σβέρκος του καὶ τὸ ἀνάστημά του δείχνουν ἄντρα πολὺ γερό».

Σὲ τοῦτον ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας :

« Λαοδάμα, πῶς νὰ ἔχω ὄρεξη γιὰ ἀγῶνες ὕστερα ἀπὸ τόσα βάσανα ποὺ δοκίμασα ;»

Τότε ὁ Εὐρύαλος τοῦ λέει γελώντας καὶ κοροϊδευτικά :

« Δίκιο ἔχεις, ξένε. Ἀπὸ τὸ πρόσωπο φαίνεσαι πὼς δὲν εἶσαι γι' ἀγῶνες. Ἐσὺ μοιάζεις μὲ κανέναν ἔμπορο, ποὺ ὁ νοῦς του εἶναι πάντα στὸ φορτίο κι ἄγρυπνο ἔχει τὸ μάτι του στὶς πραμάτειες καὶ συλλογίζεται πῶς νὰ κερδίζη ὅσο μπορεῖ περισσότερα χρήματα».

Ὁ Ὀδυσσέας πειράχτηκε μ' αὐτὰ τὰ πικρὰ λόγια. Ἀγριοκοίταξε τὸν ἀδιάντροπο νέο καὶ τοῦ λέει μὲ θυμό :

«Φίλε, ἀπὸ τὰ λόγια σου δὲ φαίνεσαι ἄνθρωπος γνωστικός. Οἱ θεοί, βλέπεις, δὲ μοιράζουν στὸν κάθε ἄνθρωπο ὅλα τὰ χαρίσματα. Σὲ σένα ἔδωσαν μεγάλη ὀμορφιά, ἀλλὰ δὲ σοῦ χάρισαν καὶ πολὺ μυαλό. Γι' αὐτὸ τὰ λόγια σου δὲν ἔχουν καμιὰ χάρη.

» Μάθε πὼς δὲν εἶμαι ἀνήξερος ἀπὸ ἀγῶνες, ὅπως θαρρεῖς. Στὰ νιάτα μου ἤμουν ἕνα ἀπὸ τὰ πρῶτα παλικάρια στοὺς ἀγῶνες. Καὶ τώρα ὅμως, ἂν καὶ βασανίστηκα τόσο πολὺ στὴ θάλασσα, πάλι θὰ παραβγῶ, γιατὶ πολὺ μὲ πείραξαν τὰ πικρά σου λόγια ».

Αὐτὰ εἶπε, κι ὅπως ἦταν, πῆρε στὸ χέρι του ἕνα λιθάρι πολὺ βαρύτερο καὶ μεγαλύτερο ἀπὸ κεῖνο ποὺ ἔρριχναν οἱ Φαίακες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ στριφογύρισε καὶ τὸ ἔρριξε μὲ ὅλη του τὴν τέχνη καὶ τὴ δύναμη.

Τὸ λιθάρι βούιξε ψηλὰ στὸν ἀέρα κι ἔπεσε μὲ δυνατὸ βρόντο πολὺ μακρύτερα ἀπὸ τ' ἄλλα σημάδια.

Τότε ἡ 'Αθηνᾶ μεταμορφωμένη σὲ Φαίακα, προχώρησε ἐκεῖ ποὺ ἔπεσε τὸ λιθάρι, ἔβαλε σημάδι καὶ εἶπε στὸν 'Οδυσσέα :

« Καὶ τυφλὸς νὰ εἶναι κανένας, ψάχνοντας μὲ τὰ χέρια μπορεῖ εὔκολα νὰ βρῆ τὸ σημάδι σου, ξένε. Τόσο ξεπερνᾶς τοὺς ἄλλους ποὺ ἔρριξαν τὸ λιθάρι. Μένε ἥσυχος καὶ κανένας δὲ θὰ μπορέση νὰ σὲ φτάση».

Ὁ 'Οδυσσέας πῆρε θάρρος ἀπὸ τὰ λόγια αὐτὰ καὶ λέει στοὺς Φαίακες :

« 'Εμπρός, Φαίακες, βάλετε τὰ δυνατά σας νὰ μὲ φτάσετε στὸ λιθάρι. Κι ἂν θέλη κανένας ἀπὸ σᾶς νὰ ἀγωνιστῆ μαζί μου στὸ τρέξιμο, στὸ πάλεμα καὶ στὸ πήδημα, ἂς ἔρθη ».

Κανένας δὲ μίλησε.

Τότε ὁ 'Αλκίνοος λέει στὸν 'Οδυσσέα :

« Ξένε μου, ὅλοι μας βλέπομε πὼς εἶσαι παλικάρι. Ἐμεῖς δὲ λέμε πὼς εἴμαστε πρῶτοι στὸ πάλεμα καὶ στὸ λιθάρι. Εἴμαστε ὅμως γρήγοροι στὸ τρέξιμο καὶ ξακουσμένοι χορευτὲς καὶ ναῦτες.

» Καὶ τώρα ἐμπρός, Φαίακες, χορέψετε, γιὰ νὰ σᾶς δῆ ὁ ξένος καὶ νὰ λέη στὴν πατρίδα του, πόσο ξεπερνᾶτε τοὺς ἄλλους στὸ χορὸ καὶ στὸ τραγούδι. Ἂς τρέξη κι ἕνας ἀπὸ σᾶς στὸ παλάτι, νὰ φέρη τὴ λύρα τοῦ Δημοδόκου ».

38. Χορὸς τῶν Φαιάκων.

Οἱ νέοι ἄρχισαν ἀμέσως τὸ χορό. Καὶ ὁ Δημόδοκος

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στεκόταν στὴ μέση κι ἔπαιζε τὴ λύρα καὶ τραγουδοῦσε μὲ τὴ γλυκιὰ φωνή τόυ.

Ὅλοι χόρευαν μὲ πολλὴ χάρη. Ὁ Λαοδάμας ὅμως καὶ ὁ Ἄλιος, τὰ βασιλόπουλα, χόρευαν ἀπ' ὅλους πιὸ καλύτερα.

Ὁ πρῶτος κρατοῦσε στὸ δεξὶ χέρι του ἕνα ὡραῖο κόκκινο τόπι, καὶ χορεύοντας τὸ ἔρριχνε πολὺ ψηλὰ στὸν ἀέρα, γέρνοντας πίσω τὸ κορμί του.

Ὁ ἄλλος πηδοῦσε χωρὶς νὰ χάση τὰ βήματα τοῦ χοροῦ καὶ τ' ἅρπαζε στὸν ἀέρα μὲ μεγάλη εὐκολία.

Οἱ ἄλλοι νέοι στέκονταν γύρω καὶ τοὺς καμάρωναν.

Ὅταν τελείωσε ὁ χορός, ὁ Ὀδυσσέας εἶπε στὸν Ἀλκίνοο :

« Πολὺ δίκιο εἶχες ποὺ καυχήθηκες γιὰ τοὺς Φαίακες. Ἀληθινὰ στὸ χορὸ κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τοὺς παραβγῆ »

Ὁ Ἀλκίνοος χάρηκε πολὺ καὶ εἶπε στοὺς Φαίακες :

« Ἀκοῦστε, ἄρχοντες καὶ προεστοὶ τῶν Φαιάκων. Ὁ ξένος μοῦ φαίνεται ἄνθρωπος πολὺ γνωστικός. Ἂς τοῦ δώσωμε λοιπὸν δῶρα ὅπως πρέπει. Σεῖς εἶστε δώδεκα καὶ ἐγὼ δεκατρεῖς.

» Ὁ καθένας μας ἂς τοῦ χαρίση ἀπὸ ἕνα ὄμορφο πανωφόρι κι ἕνα χιτῶνα, ἂς τοῦ δώσωμε καὶ ἀρκετὸ χρυσάφι.

» Καὶ ὁ Εὐρύαλος ἂς προσπαθήση μὲ δῶρα καὶ μὲ λόγια γλυκὰ νὰ ξεθυμώση τὸν ξένο μας, γιατὶ ἄδικα τὸν πρόσβαλε ».

Ὅλοι μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση δέχτηκαν τὰ λόγια καὶ ὁ καθένας ἔστειλε στὸ σπίτι του ὑπηρέτη νὰ πάρη τὰ δῶρα, νὰ τὰ πάη στὸ παλάτι καὶ νὰ τὰ παραδώση στὴν ἴδια τὴ βασίλισσα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

39. Ὀδυσσέας καὶ Εὐρύαλος.

Ὁ Εὐρύαλος κατάλαβε τὸ λάθος ποὺ εἶχε κάμει, κι εἶπε στὸν Ἀλκίνοο :

«Βασιλιά μου, θὰ καλοπιάσω τὸν ξένο ὅπως εἶναι δίκιο καὶ ὅπως προστάζεις. Θὰ τοῦ χαρίσω τ' ὄμορφο αὐτὸ σπαθί μου, ποὺ ἔχει λαβὴ ἀσημένια καὶ θηκάρι ἀπὸ ἐλεφαντοκόκαλο».

Καὶ πῆγε κοντὰ στὸν Ὀδυσσέα, τοῦ ἔδωσε μὲ πολ εὐγένεια τὸ λαμπερὸ σπαθὶ καὶ τοῦ εἶπε :

«Ξένε, ἂν μοῦ ξέφυγε ἀπὸ τὸ στόμα κανένας ἄπρεπος λόγος, ἂς τὸν πάρη ὁ ἄνεμος. Καὶ τώρα σοῦ εὔχομαι νὰ σὲ βοηθήσουν οἱ θεοὶ νὰ γυρίσης γρήγορα στὸ σπίτι σου καὶ νὰ βρῆς καλὰ τὴ γυναῖκα σου καὶ τὰ παιδιά σου, γιατὶ πολὺν καιρὸ ὑποφέρεις πίκρες καὶ βάσανα».

Σ' αὐτὸν ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας :

«Σ' εὐχαριστῶ, Εὐρύαλε, γιὰ τὶς εὐχές σου καὶ τὸ δῶρο σου. Μακάρι νὰ σοῦ δώσουν οἱ θεοὶ ὅλα τὰ καλὰ καὶ ποτὲ νὰ μὴ χρειαστῆς αὐτὸ τὸ σπαθί».

Αὐτὰ εἶπε καὶ κρέμασε τὸ σπαθὶ στὸν ὦμο του.

Ὁ ἥλιος εἶχε βασιλέψει καὶ οἱ δοῦλοι εἶχαν φέρει τὰ δῶρα στὸ παλάτι.

Σὲ λίγο γύρισαν στὸ παλάτι ὁ Ἀλκίνοος κι ὁ Ὀδυσσέας καὶ οἱ ἄρχοντες, καὶ κάθισαν στοὺς ὄμορφους θρόνους. Ὁ Ἀλκίνοος εἶπε τότε στὴ βασίλισσα νὰ βάλη τὰ δῶρα μέσα σ' ἕνα ὡραῖο κιβώτιο· νὰ βάλη μαζὶ μ' αὐτὰ κι ἕνα πανωφόρι κι ἕνα χιτῶνα ἀπὸ μέρους τους.

Ἡ βασίλισσα ἔκαμε ὅπως πρόσταξε ὁ ἄντρας της.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

40. 'Ο 'Α

νὰ τοῦ

Ἄμα ἑτοιμάστηκε
Ὁ 'Οδυσσέας κάθισε κον

Ἄρχισαν νὰ μοιράζου
γησε ἀπὸ τὸ χέρι τὸν τραγ
νὰ καθίση στὴ μέση τῶν κ

Ὁ 'Οδυσσέας ἔκοψε ἕνα
ράχη ἑνὸς καλοψημένου χοίρ
καὶ εἶπε :

«Τὸ κρέας αὐτὸ δῶσε το στὸ Δημόδοκο
θέλω νὰ τὸν περιποιηθῶ, κι ἂς εἶμαι τώρα δυστυχισμένος καὶ λυπημένος. Τοὺς τραγουδιστὲς πρέπει νὰ τοὺς τιμοῦν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, γιατὶ ἔχουν τὸ θεϊκὸ χάρισμα νὰ συγκινοῦν τὶς καρδιὲς τῶν ἀνθρώπων μὲ τὰ ὡραῖα τους τραγούδια ».

Ὁ ὑπηρέτης ἔβαλε τὸ κρέας στὰ χέρια τοῦ τραγουδιστῆ καὶ κεῖνος χάρηκε πολύ.

Ὅταν ἔφαγαν, ὁ 'Οδυσσέας εἶπε στὸν τραγουδιστή:

«Δημόδοκε, πόσο ὡραῖα τραγούδησες σήμερα τὸν Τρωικὸ πόλεμο! Τὰ εἶπες ὅλα σὰ νὰ ἦσουν ἐκεῖ. Ἔλα τώρα, τραγούδησέ μας καὶ γιὰ τὸ ξύλινο ἄλογο, ποὺ μ' αὐτὸ γέλασε τοὺς Τρωαδῖτες ὁ 'Οδυσσέας καὶ πῆρε τὴν Τροία ».

Ὁ Δημόδοκος ἄρχισε νὰ τραγουδῆ μὲ τὴ γλυκιὰ φωνή του πῶς ἔγινε τὸ ξύλινο ἄλογο, ποιοὶ μπῆκαν μέσα, πῶς οἱ Ἕλληνες ἔλυσαν τὶς σκηνὲς κι ἔφυγαν τὰ πλοῖα καὶ τὰ εἶπε ὅλα ὡς τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ 'Οδυσσέας καὶ οἱ σύντροφοί του βγῆκαν ἀπὸ τ' ἄλογο, ἄνοιξαν τὶς πόρτες κι ἄρχισε ἡ καταστροφή.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲν μπόρεσε νὰ

ου, εἶδε τὰ δάκρυα

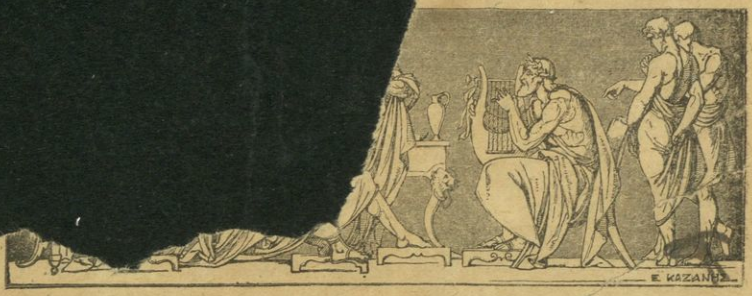

«Ἄρχοντες, ἂς πάψη τὸ τραγούδι, γιατὶ ἀπὸ τὴν ὥρα ποὺ ἄρχισε ὁ Δημόδοκος νὰ τραγουδῆ, ὁ ξένος μας κλαίει. Πρέπει ὅλοι νὰ εἴμαστε χαρούμενοι καὶ μάλιστα ὁ ξένος μας.

» Καὶ σύ, ἀγαπητέ μας ξένε, ἔλα πές μας τ' ὄνομά σου καὶ τὴν πατρίδα σου. Πές μας σὲ τί μέρη πλανήθηκες καὶ ποιοὺς τόπους εἶδες. Πές μας καὶ γιατί κλαῖς, ὅταν ὁ Δημόδοκος τραγουδῆ τὰ βάσανα, ποὺ ὑπόφεραν οἱ Ἕλληνες στὴν Τροία ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Γ'

Ο ΟΔΥΣΣΕΑΣ ΛΕΕΙ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ

41. Τί ἔπαθε ὁ Ὀδυσσέας στὴ [illegible]α τῶν Κικόνων.

Ὁ Ὀδυσσέας εἶπε στὸν Ἀλκίνοα:

« Ἀλκίνοε, πολὺ γλυκὰ τραγουδεῖ ὁ τραγουδιστής σου. Καὶ γιὰ μένα τίποτα δὲν εἶναι πιὸ ὄμορφο στὸν κόσμο παρὰ νὰ βρίσκωμαι μὲ καλὴ συντροφιά, νὰ ἔχω μπροστά μου πλούσιο τραπέζι καὶ ν' ἀκούω [illegible] τὸ τραγούδι σὰν τώρα.

» Ἀλλ' ἀφοῦ θέλεις νὰ μάθης ποιὸς εἶμα[illegible] ποῦ ἔρχομαι καὶ τί ἔπαθα, θὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ὅλα μὲ τὴ σειρά.

» Καὶ πρῶτα πρῶτα θὰ σοῦ πῶ τ' ὄνομά μου. Εἶμαι ὁ Ὀδυσσέας, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ἀπὸ τὴν Ἰθάκη ».

Ὅλοι ξαφνίστηκαν ὅταν ἄκουσαν αὐτὸ τὸ ὄνομα. Καὶ ὅλοι κοίταζαν μὲ θαυμασμὸ τὸ δοξασμένο ἥρωα.

Ὁ Ὀδυσσέας.

« Ἡ πατρίδα μου, ἐξακολούθησε ὁ Ὀδυσσέας, εἶναι νησὶ μικρὸ καὶ ὅλο πέτρες, βγάζει ὅμως διαλεχτὰ παλικάρια. Ὅταν τελείωσε ὁ Τρωικὸς πόλεμος, ἔφυγα μὲ τὰ δώδεκα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πλοῖα μου καὶ μὲ τοὺς συντρόφους μου γιὰ τὴν πατρίδα μου. Ἀλλ' ἀπὸ τὶς πρῶτες ἡμέρες ὁ καιρὸς ἦταν ἀνάποδος κι ἔσπρωξε τὰ πλοῖα μου στὴ χώρα τῶν Κικόνων. Οἱ Κίκονες κατοικοῦσαν κοντὰ στὴν ἀκρογιαλιά. Ἦταν ὅμως κι ἄλλοι, πιὸ πολλοὶ καὶ πιὸ ἀντρειωμένοι, ποὺ κατοικοῦσαν πάρα μέσα στὰ μεσόγεια.

[illegible]τάσαμε στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ δέσαμε τὰ πλοῖα μας, [illegible]ντρόφοί μου βγῆκαν ἔξω, πῆγαν στὴν πόλη κι ἄρ[illegible] ὅ τι καλὸ βρῆκαν ἐμπρός τους, βόδια, πρόβατα, γίδια καὶ πολλὰ ἄλλα πολύτιμα πράματα.

Οἱ Κίκονες τῆς ἀκρογιαλιᾶς θέλησαν στὴν ἀρχὴ ν ἀντισταθοῦν, μὰ ἐμεῖς εὔκολα τοὺς νικήσαμε.

Ὕστερα μοιράσαμε τὰ λάφυρα. Κάθε πλοῖο πῆρε πλούσιο μερίδιο. Καὶ ὅλοι ἔμειναν εὐχαριστημένοι.

[illegible]α τὴ γνώμη τότε νὰ φύγωμε ἀμέσως, μὰ οἱ [illegible]ντ[illegible] δὲν ἄκουσαν τὰ λόγια μου. Κάθισαν στὴν [illegible] ἔσφαξαν πολλὰ βόδια καὶ πρόβατα κι ἔτρωγα[illegible]ν.

Τὴ [illegible]τα ὅσοι Κίκονες γλίτωσαν ἀπὸ τὴν καταστροφ[illegible]ξαν καὶ ζήτησαν βοήθεια ἀπὸ τοὺς ἄλλους Κίκονε[illegible].

Τὸ πρωί, μόλις ξημέρωσε, ὥρμησαν ἀπάνω μας οἱ Κίκονες ποὺ κατοικοῦσαν στὰ μεσόγεια. Ἦταν τόσοι πολλοὶ ὅσα εἶναι τὰ φύλλα τῶν δέντρων τὴν ἄνοιξη. Πολεμοῦσαν ἄγρια. Μὰ κι ἐμεῖς πολεμούσαμε γενναῖα, κι ἂς ἦταν αὐτοὶ πολλοὶ κι ἐμεῖς λίγοι.

Ὅσο ἦταν μέρα δὲν τοὺς ἀφήναμε νὰ ἔρθουν κοντὰ στὰ πλοῖα. Ὅταν ὅμως ὁ ἥλιος ἔγειρε, οἱ Κίκονες μᾶς νίκησαν, σκότωσαν ἀρκετοὺς καὶ μᾶς ἔσπρωξαν ὡς τὰ πλοῖα μας.

Φύγαμε καταλυπημένοι. Καὶ πρὶν ξεκινήσωμε φω-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νάξαμε τρεῖς φορὲς τὰ ὀνόματα τῶν σκοτωμένων συντρόφων μας.

Ὅταν ἀν[illegible] στὸ πέλαγος, μᾶς βρῆκε φοβερὴ τρικυμία. Τὰ [illegible] τηκαν καὶ οἱ ἀντένες ἔσπασαν. Οἱ ναῦ[illegible] κουπιὰ μὲ δύναμη καὶ ὕστερα ἀπὸ πο[illegible] τωρθώσαμε νὰ φτάσωμε σὲ μιὰ ἄγνωστη [illegible] ητη παραλία. Ἐκε[illegible] βήξαμε τὰ πλοῖα [illegible] καὶ ξαπλωθήκαμε [illegible] κουρασμένοι.

Δυὸ μέρες περ[illegible] ἐκεῖ νὰ περάση ἡ [illegible] μία. Τὴν τρίτη ἔλαμψε ὁ ἥλιος, γαλήνεψε ἡ θάλασσα, σπρώξαμε τὰ πλοῖα στὴ θάλασσα καὶ ξεκινήσαμε.

Ταξιδεύαμε πρίμα καὶ λίγο λίγο πλησιάζαμε τὶς ἑλληνικὲς ἀκροθαλασσιές.

42. Στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων

Νόμισα τότε πὼς θὰ ἔφτανα χωρὶς ἄλ[illegible] γλυκιὰ πατρίδα. Ὅταν ὅμως πέρασα ἕνα φουρκ[illegible] νο κάβο, βοριὰς φοβερὸς [illegible] κύματα ἄγρια μ' ἔ[illegible] μακριὰ στὸ πέλαγος. [illegible] νιὰ μερόνυχτα μὲ βασ[illegible]ζαν κακοὶ ἄνεμοι μέσα στὴ θάλασσα.

Στὶς δέκα μέρες ἔφτασα στὴ γῆ τῶν Λωτοφάγων. Τρῶνε τὸν καρπὸ ἑνὸς λουλουδιοῦ, ποὺ τὸ λένε λωτό, καὶ ἀπὸ κεῖ πῆραν τ' ὄνομά τους.

Βγήκαμε στὴ στεριά, πήραμε νερὸ ἀπὸ κάποια βρύση καὶ φάγαμε στὴν ἀκρογιαλιὰ κοντὰ στὰ πλοῖα μας.

Ὕστερα ἔστειλα τρεῖς διαλεχτοὺς συντρόφους νὰ μάθουν τί λογῆς ἄνθρωποι ἦταν οἱ κάτοικοι αὐτῆς τῆς χώρας.

Οἱ Λωτοφάγοι τοὺς δέχτηκαν καλὰ καὶ τοὺς ἔδωσαν νὰ φᾶνε λωτό, χωρὶς κακὸ σκοπό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μὰ ὅποιος ἔτρωγε τὸ λωτό, ποὺ ἦταν γλυκὸς σὰ μέλι, ξεχνοῦσε καὶ πατρίδα καὶ γονεῖς καὶ συντρόφους, κι ἤθελε νὰ μένη πάντα μὲ τοὺς Λωτοφάγους, γιὰ νὰ τρώη λωτό.

Αὐτὸ ἔπαθαν κι οἱ δικοί [illegible] καὶ δὲ γύρισαν στὰ πλοῖα !

Τοῦ κάκου τοὺς περίμεν[illegible]

Τότε πῆγα μόνος μου νὰ [illegible] πίσω. Αὐτοὶ δὲ μ[illegible]ρίσαν, δὲν ἤθελαν νὰ ἔρθουν κι ἔκλαιαν. Μὰ ἐγὼ [illegible] πῆρα μὲ τὴ βία, τοὺς ἔφερα δεμένους στὰ πλοῖα καὶ πρόσταξα τοὺς ναῦτες νὰ καθίσουν στὰ κουπιὰ καὶ νὰ φύγωμε ἀμέσως.

43. Ἡ χώρα τῶν Κυκλώπων.

Ἀπὸ τὸν τόπο τοῦτο μέρα νύχτα ταξιδεύοντας φτάσαμε στὴ χώρα τῶν Κυκλώπων.

Κύκλωπας θὰ πῆ στρογγυλομάτης. Καὶ ἀλήθεια οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ εἶχαν μονάχα ἕνα μάτι στὸ μέτωπο.

Εἶναι ἄνθρωποι ἄγριοι, ἄδικοι καὶ χωρὶς νόμους.

Ὁ καθένας τους κάνει ὅ τι θέλει.

Βόσκουν πρόβατα καὶ δὲν καλλιεργοῦν τὴ γῆ. Οὔτε σπέρνουν, οὔτε φυτεύουν. Ὅλος ὁ τόπος μένει χέρσος. Καὶ ὅμως φυτρώνουν μονάχα τους καὶ τὸ σιτάρι καὶ τὸ κριθάρι καὶ τ ἀμπέλια.

Οἱ Κύκλωπες κατοικοῦν στὶς ψηλὲς κορυφὲς τῶν βουνῶν μέσα σὲ σπηλιές.

Ὁ καθένας κατοικεῖ χωριστὰ καὶ φροντίζει μόνο γιὰ τὸν ἑαυτό του, χωρὶς νὰ τὸν νοιάζη γιὰ τοὺς ἄλλους.

Ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι τοῦ μεγάλου νησιοῦ εἶναι ἕνα μικρὸ ἐρημόνησο κατάφυτο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἀνθρώπου πόδι ποτὲ δὲν πάτησε σ' αὐτὸ τὸ νησάκι.

Στὰ βουνά του καὶ στὰ δάση του ποτὲ δὲν κυνήγησε κυνηγός.

Ποτὲ δὲ βόσκησαν ἐκεῖ τὰ πρόβατά τους βοσκοί.

Τὰ λιβάδια του καὶ τοὺς κάμπους του ποτὲ δὲν τοὺς καλλιέργησε γεωργός.

Μόνο ἀγριόγιδα ἔτρεχαν ἐδῶ καὶ κεῖ χωρὶς κανένα φόβο.

44. Τὸ ἔρημο νησάκι.

Τὸ ἐρημόνησο αὐτὸ ἔχει λιμάνι πολὺ καλό. Ἐκεῖ μέσα μένουν τὰ πλοῖα χωρὶς νὰ ρίχνουν ἄγκυρα καὶ νὰ δένουν σκοινιὰ στὴ στεριά.

Πολὺ κοντὰ στὸ λιμάνι, μέσα σὲ μιὰ μεγάλη σπηλιά, εἶναι μιὰ βρύση μὲ νερὸ κρύο καὶ κρυσταλλένιο. Ὁλόγυρα στὴ σπηλιὰ εἶναι λεῦκες πολὺ ψηλές.

Σ' αὐτὸ τὸ νησὶ ἀράξαμε.

Ἦταν νύχτα σκοτεινὴ ἄμα φτάσαμε ἐκεῖ.

Μαζέψαμε τὰ πανιά, τραβήξαμε τὰ πλοῖα ἔξω στὴ στεριὰ καὶ κοιμηθήκαμε στὴν ἀμμουδιὰ ὡς τὸ πρωί.

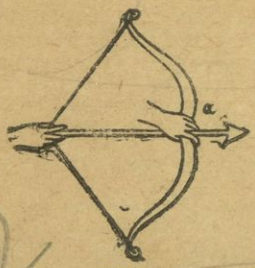

Τόξο.

Πρὶν καλοξημερώση ξυπνήσαμε.

Σὲ λίγο σηκωθήκαμε, πήραμε ἀπὸ τὰ πλοῖα μας τὰ τόξα καὶ τὰ κοντάρια μας καὶ πήγαμε νὰ κυνηγήσωμε.

Δὲν πέρασαν πολλὲς ὧρες καὶ εἴχαμε πλούσιο κυνήγι. Τὸ κάθε πλοῖο μας πῆρε μερδικὸ ἀπὸ ἐννιὰ ἀγριόγιδα καὶ μόνο τὸ δικό μας πῆρε δέκα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐκείνη τὴν ἡμέρα, ἀπὸ τὸ πρωὶ ὥσπου νὰ βασιλέψῃ ὁ ἥλιος, καθόμαστε στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ τρώγαμε καὶ πίναμε.

Ἀντίκρυ, πολὺ κοντά, φαινόταν ἡ χώρα τῶν Κυκλώπων. Ἀκούονταν οἱ φωνές τους καὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰ γίδια ποὺ βέλαζαν.

Ὅταν βασίλεψε ὁ ἥλιος κι ἀπλώθηκε παντοῦ τὸ σκοτάδι, πέσαμε κι ἐμεῖς στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ κοιμηθήκαμε.

43. Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Κυκλώπων.

Τὸ πρωὶ φωνάζω ὅλους τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς λέω:

«Πιστοί μου σύντροφοι, ἐγὼ θὰ πάω μὲ τὸ πλοῖο μου στὴν ἀντικρινὴ στεριά, γιὰ νὰ μάθω τί ἄνθρωποι κατοικοῦν ἐκεῖ· εἶναι ἄγριοι καὶ ἄδικοι ἢ φιλόξενοι καὶ θεοφοβούμενοι; Ἐσεῖς νὰ μείνετε ἐδῶ, ὥσπου νὰ γυρίσω. Δὲ θ' ἀργήσω».

Αὐτὰ τοὺς εἶπα καὶ μπῆκα στὸ πλοῖο καὶ τοὺς πρόσταξα νὰ λύσουν τὰ παλαμάρια καὶ νὰ φύγωμε. Σὲ λίγο φτάσαμε στὴν ἀντικρινὴ στεριά.

Μόλις βγήκαμε στ' ἀκρογιάλι, βλέπομε λίγο παραπέρα μιὰ πολὺ μεγάλη σπηλιά, ἀνάμεσα σὲ δάφνες ψηλὲς καὶ φουντωτές.

Μέσα ἐκεῖ περνοῦσαν τὴ νύχτα πολλὰ πρόβατα καὶ γίδια.

Γύρω στὴ σπηλιὰ ἦταν μιὰ ἀπλόχωρη αὐλή.

Μεγάλες πέτρες καὶ ψηλὰ δέντρα μὲ πυκνὴ φυλλωσιὰ ἔκαναν γύρω γύρω ἕνα φράχτη.

Σ' αὐτὴ τὴ σπηλιὰ κατοικοῦσε ἕνας φοβερὸς γίγας,

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁ Πολύφημος. Αὐτὸς ἦταν ψηλότερος καὶ ἀγριώτερος ἀπ' ὅλους τοὺς Κύκλωπες.

Δὲν ἔμοιαζε μὲ ἄνθρωπο παρὰ ἦταν σωστὸς βράχος, καὶ βράχος δασωμένος.

Ζοῦσε μονάχος. Καὶ μονάχος ἔβοσκε τὰ πρόβατά του. Μὲ κανένα δὲν εἶχε συντροφιά.

46. Ὁ Ὀδυσσέας στὴ σπηλιὰ τοῦ Πολυφήμου.

Ἀπ' ὅλους τοὺς συντρόφους τοῦ πλοίου μου διάλεξα δώδεκα παλικάρια, τὰ καλύτερα. Πῆρα μαζί μου ἕνα ἀσκὶ ὀλόγλυκο κρασὶ μοσχάτο καὶ ξεκίνησα γιὰ τὴ σπηλιά.

Στὴ σπηλιὰ δὲ βρήκαμε κανένα. Ὁ Κύκλωπας ἔλειπε στὸ βουνὸ μαζὶ μὲ τὰ πρόβατά του καὶ τὶς γίδες του.

Μπήκαμε μέσα κι ἀρχίσαμε νὰ κοιτάζωμε μὲ περιέργεια τὸ καθετί.

Πολλὰ καλάθια ἦταν γεμάτα μὲ τυρί, καὶ πολλὲς καρδάρες γεμάτες μὲ τυρόγαλα καὶ γάλα. Στὴ δεξιὰ καὶ στὴν ἀριστερὴ μεριὰ τῆς σπηλιᾶς ἦταν πολλὰ γαλάρια καμωμένα ἀπὸ ξερὰ ξύλα. Μέσα σ' αὐτά, καὶ χωριστά, ἦταν κλεισμένα τὰ πρώιμα ἀρνιὰ καὶ κατσίκια, χωριστὰ τὰ λίγο μικρότερα, καὶ χωριστὰ τὰ πολὺ μικρά.

Οἱ σύντροφοί μου τότε μὲ παρακινοῦσαν ν' ἁρπάξωμε τὰ καλάθια μὲ τὸ τυρὶ καὶ τ' ἀρνάκια, νὰ πᾶμε στὸ πλοῖο μας καὶ νὰ φύγωμε.

Μακάρι νὰ τοὺς ἄκουα! Μὰ ἐγὼ ἤθελα νὰ δῶ τί ἄνθρωπος ἦταν αὐτὸς ὁ Κύκλωπας καὶ δὲ λογάριασα τὸν κίνδυνο.

Ἀνάψαμε λοιπὸν φωτιὰ καὶ κάμαμε θυσία στοὺς θεοὺς γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν. Ὕστερα περιμένοντας τὸν Κύκλωπα ἀρχίσαμε νὰ τρῶμε ἀπὸ τὸ τυρὶ ποὺ βρήκαμε.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

47. Πῶς δέχεται ὁ Πολύφημος τὸν Ὀδυσσέα.

Κόντευε νὰ νυχτώση, ὅταν ὁ Κύκλωπας γύρισε μὲ ἕνα πολὺ μεγάλο καὶ βαρὺ φόρτωμα ξερὰ ξύλα στὸν ὦμο του γιὰ τὴ φωτιά.

Στὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς ἔρριξε τὰ ξύλα μὲ φοβερὸ κρότο. Ὅλη ἡ σπηλιὰ σείστηκε, κι ἐμεῖς ἀπὸ τὸ φόβο μας κρυφτήκαμε σὲ μιὰ γωνιά.

Ὕστερα ἔβαλε μέσα στὴ σπηλιὰ τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες. Τὰ κριάρια καὶ τὰ τραγιὰ τ' ἄφησε ἔξω στὴν αὐλή.

Ἔπειτα σφάλισε τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς μ' ἕνα θεόρατο βράχο, ποὺ δὲν μποροῦσαν εἰκοσιδυὸ μεγάλα ἀμάξια νὰ τὸν κουνήσουν ἀπὸ τὴ θέση του.

Ὁ Κύκλωπας, μόλις μπῆκε, κάθισε κι ἄρχισε ν' ἀρμέγη μὲ τὴ σειρὰ πρῶτα τὶς προβατίνες κι ὕστερα τὶς γίδες. Στὴν καθεμιὰ ποὺ ἄρμεγε, ἄφηνε καὶ τὸ μικρό της.

Ἀπὸ τὸ γάλα ποὺ ἄρμεξε, τὸ μισὸ τὸ ἔπηξε τυρὶ καὶ σὲ λίγη ὥρα τὸ ἔβαλε στὰ μικρὰ καλάθια. Τὸ ἄλλο τὸ μισὸ τὸ φύλαξε στὶς καρδάρες γιὰ νὰ τὸ πίνη στὸ δεῖπνο του.

Ὕστερα ἄναψε μιὰ μεγάλη φωτιά, ποὺ ἔλαμψε ὅλη ἡ σπηλιά. Τότε μᾶς πῆρε τὸ μάτι του.

«Ποιοὶ εἶστε σεῖς κι ἀπὸ ποῦ ἔρχεστε ;» μᾶς εἶπε μὲ τρομερὴ φωνή. «Τί θέλετε ἐδῶ ; Ἔχετε καμιὰ δουλειά, ἢ εἶστε κλέφτες καὶ γυρίζετε ἐδῶ καὶ κεῖ γιὰ νὰ κάνετε κακό ;»

Ὅλοι τρομάξαμε, γιατὶ ἡ φωνή του ἦταν σὰ μούγκρισμα θηρίου· ἐγὼ ὅμως πῆρα θάρρος κι ἀποκρίθηκα :

«Εἴμαστε Ἕλληνες κι ἐρχόμαστε ἀπὸ τὴν Τροία. Πηγαίναμε στὴν πατρίδα μας, ἀλλὰ μεγάλη τρικυμία μᾶς ἔρριξε ἐδῶ πέρα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

» Σὲ παρακαλοῦμε νὰ μᾶς φιλοξενήσης καὶ νὰ μᾶς προστατέψης. Οἱ θεοὶ τιμωροῦν ἐκείνους ποὺ δὲ βοηθοῦν καὶ δὲ φιλοξενοῦν τοὺς ξένους ».

Καὶ κεῖνος ἀποκρίθηκε ἄσπλαχνα :

« Ἢ ἄμυαλος εἶσαι, ξένε, ἢ ἀπὸ πολὺ μακρινὸ τόπο ἔρχεσαι γιὰ νὰ λὲς στὸν Πολύφημο νὰ φοβᾶται τοὺς θεούς. Οἱ Κύκλωπες οὔτε τὸ Δία οὔτε τοὺς ἄλλους θεοὺς λογαριάζουν, γιατὶ εἴμαστε πιὸ δυνατοὶ ἀπὸ κείνους.

» Βγάλε ἀπὸ τὸ νοῦ σου πῶς θὰ προστατέψω ἐσένα καὶ τοὺς συντρόφους σου, γιατὶ θὰ φοβηθῶ τάχα τοὺς θεούς. Μὰ ἔλα πές μου τώρα, ποῦ ἔχεις ἀφήσει τὸ πλοῖο σου ; μακριὰ ἢ ἐδῶ κοντά ;»

Αὐτὰ μοῦ εἶπε γιὰ νὰ μὲ ξεγελάση. Ἐγὼ ὅμως ἐνιωσα τὸ σκοπό του καὶ τοῦ ἀποκρίθηκα :

« Τὸ πλοῖο μου τὸ ἔρριξε ἡ τρικυμία ἀπάνω στὰ βράχια τοῦ νησιοῦ σου καὶ τὸ ἔκαμε κομμάτια. Κι ἐμεῖς θὰ ἤμαστε πνιγμένοι τώρα, ἂν δὲν ξέραμε κολύμπι ».

Ὁ ἄγριος Κύκλωπας δὲν ἔδωσε ἀπόκριση, ἀλλὰ τινάχτηκε ἀπάνω, ἄπλωσε τὰ δυό του χέρια στοὺς συντρόφους μου, ἄρπαξε δύο, τοὺς χτύπησε καταγῆς σὰ νὰ ἦταν σκυλάκια, καὶ τοὺς ἔφαγε λαίμαργα.

Πρώτη φορὰ τὰ μάτια μου ἔβλεπαν τέτοιο θέαμα φρικτό ! Ὅλους μᾶς πῆρε ὁ φόβος. Σηκώσαμε τὰ χέρια μας ψηλά, παρακαλώντας τοὺς θεοὺς νὰ μᾶς γλιτώσουν ἀπὸ τὸ φοβερὸ αὐτὸ θηρίο.

48. Ὁ Ὀδυσσέας συλλογίζεται πῶς νὰ γλιτώση ἀπὸ τὸν Κύκλωπα.

Ὁ Κύκλωπας ὕστερα ἀπὸ τὸ δεῖπνο του, ἀφοῦ ἤπιε κάμποσες καρδάρες γάλα, ξαπλώθηκε στὴ μέση τῆς σπηλιᾶς, κοιμήθηκε καὶ ἄρχισε νὰ ρουχαλίζη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Μοῦ ἦρθε τότε στὸ νοῦ νὰ τὸν σκοτώσω μὲ τὸ σπαθί μου. Ὅταν ὅμως τὸ καλοσκέφτηκα, δὲν τὸ βρῆκα φρόνιμο. Γιατί ποιός θὰ μποροῦσε νὰ σπρώξη τὸ μεγάλο βράχο ἀπὸ τὴν εἴσοδο τῆς σπηλιᾶς ;

Ἔτσι λοιπὸν μὲ μεγάλη ἀνησυχία περίμενα νὰ ξημερώση.

Τὸ φοβερὸ θηρίο ξύπνησε πολὺ πρωὶ κι ἀμέσως ἄναψε φωτιά· ἄρμεξε τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες του κι ὕστερα ἄρπαξε πάλι δύο ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἔφαγε κι αὐτούς.

Ὕστερα ἔσπρωξε τὸ βράχο ἀπὸ τὸ στόμα τῆς σπηλιᾶς, ἔβγαλε ἔξω στὴν αὐλὴ τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες του, καὶ τὴν ἔκλεισε πάλι μὲ μεγάλη εὐκολία.

Στὸ μεταξύ, ἐνῶ ὁ Κύκλωπας ὡδηγοῦσε μὲ φωνὲς καὶ σφυρίγματα τὰ πρόβατα στὸ βουνό, ἐγὼ συλλογιζόμουν πῶς νὰ γλιτώσω ἀπὸ τὸ φοβερὸ θάνατο τοὺς συντρόφους μου.

Πολλὲς ὧρες βασάνισα τὸ μυαλό μου. Ἐπιτέλους βρῆκα ἕνα μέσο, καὶ ἐμεῖς νὰ σωθοῦμε κι αὐτὸν νὰ τιμωρήσωμε.

Μέσα στὴ σπηλιὰ ἦταν ἕνα χλωρὸ ξύλο ἀπὸ ἀγριελιά, μακρὺ καὶ χοντρὸ ἴσαμε κατάρτι πλοίου. Ἔκοψα ἕνα κομμάτι ὡς μιὰ ὀργιὰ καὶ τὸ ἔδωσα στοὺς συντρόφους μου νὰ τὸ ξύσουν. Ὕστερα ἐγὼ μονάχος πελέκησα μιὰν ἄκρη καὶ τὴν ἔκαμα πολὺ μυτερή· τὴν ἔβαλα στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ γίνη σκληρὴ κι ἔκρυψα τὸ ξύλο μέσα στὴν κοπριά, ποὺ ἦταν σωριασμένη μέσα στὴ σπηλιά.

49. Ὁ Ὀδυσσέας μεθᾶ τὸν Κύκλωπα.

Ὁ Πολύφημος γύρισε ἀπὸ τὴ βοσκή, ὅταν ἄρχιζε νὰ νυχτώνη. Ἔβαλε πάλι ὅλα τὰ πρόβατά του στὴ σπηλιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὴ τὴ φορὰ δὲν ἄφησε οὔτε τὰ κριάρια οὔτε τὰ τραγιὰ στὴν αὐλή. Ποιὸς ξέρει γιατί!

Φαίνεται πὼς κάτι θὰ ὑπωπτεύτηκε.

Ἄρμεξε σὲ λίγο τὶς προβατίνες καὶ τὶς γίδες, σήκωσε κι ἔβαλε πάλι τὸ βράχο στὸ ἄνοιγμα τῆς σπηλιᾶς, καὶ ὕστερα ἄρπαξε πάλι δύο ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς ἔφαγε.

Τότε ἐγὼ γέμισα ἕνα ξύλινο ποτήρι ἀπὸ κεῖνο τὸ γλυκὸ κρασὶ ποὺ εἶχα φέρει ἀπὸ τὸ πλοῖο, πῆγα κοντά του προφυλαχτικὰ καὶ τοῦ εἶπα :

« Πολύφημε, δοκίμασε αὐτὸ τὸ κρασί. Σοῦ τὸ ἔφερα δῶρο, ἴσως καὶ μὲ σπλαχνιστῆς καὶ μὲ βοηθήσης νὰ γυρίσω στὴν πατρίδα μου. Πιστεύω πολὺ νὰ εὐχαριστηθῆς ἀπὸ τὸ γλυκὸ αὐτὸ πιοτό».

Ὁ Κύκλωπας πῆρε τὸ ποτήρι καὶ ἤπιε τὸ κρασί. Τὸ ἄσχημο πρόσωπό του ἔδειξε μεγάλη εὐχαρίστηση. Ὕστερα μοῦ εἶπε :

« Δῶσε μου κι ἄλλο καὶ πές μου πῶς σὲ λένε, γιὰ νὰ σοῦ δώσω κι ἐγὼ ἕνα δῶρο ποὺ πολὺ θὰ σοῦ ἀρέση. Καὶ ἐδῶ ἔχομε κρασί, μὰ τὸ δικό σου εἶναι σωστὸ νέκταρ».

Ἐγὼ τοῦ ἔδινα ὁλοένα καὶ αὐτὸς ὁ ἀνόητος ἀμέσως τὸ ρουφοῦσε· σὲ λίγο ἄρχισε νὰ ζαλίζεται.

« Πολύφημε, τοῦ εἶπα τότε ἐγώ, θὰ σοῦ πῶ τ' ὄνομά μου, μὰ καὶ σὺ πρέπει νὰ μοῦ δώσης τὸ δῶρο ποὺ μοῦ ὑποσχέθηκες.

» Τ ὄνομά μου εἶναι Κανένας. Ὁ πατέρας μου, ἡ μάνα μου καὶ οἱ φίλοι μου ὅλοι Κανένα μὲ φωνάζουν ».

— « Λοιπόν, ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος, τὸν Κανένα θὰ τὸν φάω τελευταῖο ἀπὸ ὅλους τοὺς συντρόφους του. Αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ δῶρο σου ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὰ εἶπε τραυλίζοντας κι' ἔπεσε ἀνάσκελα ἀπὸ τὸ πολὺ μεθύσι.

Ὁ Ὀδυσσέας μεθᾶ τὸν Κύκλωπα.

Ἀμέσως τὸν πῆρε ὁ ὕπνος καὶ ἄρχισε νὰ ρουχαλίζη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

30. Ὁ Ὀδυσσέας τυφλώνει τὸν Κύκλωπα.

Τότε ἐγὼ πῆρα τὸ μυτερὸ ξύλο ποὺ εἶχα ἑτοιμάσει, τὸ πύρωσα στὴ φωτιὰ καὶ τὸ ἔμπηξα στὸ μεγάλο καὶ μονάκριβο μάτι τοῦ Κύκλωπα.

Μὲ φωνὲς ἄγριες τινάχτηκε ἀπάνω τότε ὁ φοβερὸς ὁ γίγας. Ἔβγαλε φριχτὸ μουγκριτό, ποὺ βούιξαν γύρω οἱ βράχοι.

Σὰν τρελὸς τράβηξε ἀπὸ τὸ μάτι του τὸ ξύλο καὶ τὸ πέταξε μὲ δύναμη μακριά. Κι ὕστερα ἄρχισε νὰ φωνάζη καὶ νὰ ζητᾶ βοήθεια.

Ἐμᾶς μᾶς πῆρε ὁ φόβος καὶ κρυφτήκαμε σὲ μιὰ παράμερη γωνιὰ τῆς σπηλιᾶς.

Οἱ ἄλλοι Κύκλωπες, ποὺ κατοικοῦσαν ὁλόγυρα στὶς κορυφὲς τῶν βουνῶν, ἄκουσαν τὶς φωνές του κι ἔτρεξαν νὰ δοῦν τί τρέχει. Ἦρθαν ἀπέξω ἀπὸ τὴ σπηλιὰ καὶ τὸν ἐρώτησαν :

«Τί ἔπαθες, Πολύφημε, καὶ σήκωσες τὸν κόσμο στὸ ποδάρι μὲ τὶς φωνές σου ; Μήπως κλέφτες σοῦ ἁρπάζουν τὰ πρόβατα ; Ἢ μήπως σὲ πείραξε κανένας ; »

— «Ἄχ! φώναξε [illegible], ὁ Κανένας μὲ σκοτώνει ».

— «Τότε λοιπόν, εἶπαν ἐκεῖνοι, τί φωνάζεις ἀφοῦ κανένας δὲ σὲ πειράζει ; Ἂν τρελάθηκες, παρακάλεσε τὸν πατέρα σου τὸν Ποσειδῶνα νὰ σὲ γιατρέψη. Ἐμεῖς δὲν μποροῦμε νὰ σοῦ κάμωμε τίποτα ».

Αὐτὰ εἶπαν κι ἔφυγαν.

Ἐγὼ χάρηκα πολύ, ποὺ τοὺς γέλασα μὲ τὴ γνώση μου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

51. Ὁ Ὀδυσσέας κι οἱ σύντροφοί του βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά.

Ὁ Κύκλωπας παράδερνε μέσα στὴ σπηλιὰ μὲ πόνους καὶ μὲ βογκητά· καὶ μὲ τεντωμένα χέρια ἔψαχνε γιὰ νὰ μᾶς πιάση.

Ἄμα ὅμως εἶδε πὼς τοῦ κάκου κοπίαζε, πῆγε σιγὰ σιγὰ ψάχνοντας καὶ βρῆκε τὸ ἄνοιγμα τῆς σπηλιᾶς. Ἔσπρωξε τὸ βράχο, κάθισε στὴν τρύπα καὶ ἄπλωσε τὰ χέρια του γιὰ νὰ μᾶς πιάση, ἂν περνούσαμε μαζὶ μὲ τὰ πρόβατα καὶ τὰ κριάρια.

Στὸ μεταξὺ ἐγὼ βασάνιζα τὸ μυαλό μου νὰ βρῶ τρόπο νὰ βγοῦμε ἔξω. Ἐπιτέλους νὰ τί ἔκαμα.

Στὴ σπηλιὰ μαζὶ μὲ τὰ πρόβατα ἦταν καὶ πολλὰ μεγάλα κριάρια. Ἀπ' αὐτὰ ἔβαζα πλάι πλάι τρία στὴ σειρὰ καὶ τὰ ἔδενα μαζὶ μὲ βοῦρλα, ποὺ τὰ εἶχε γιὰ στρῶμα καὶ γιὰ σκοινιὰ ὁ Κύκλωπας. Ὕστερα ἀποκάτω ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τοῦ μεσιανοῦ κριαριοῦ ἔδενα κι ἀπὸ ἕνα σύντροφό μου.

Ἄμα ἔδεσα ὅλους τοὺς συντρόφους μου, ἀγκάλιασα κι ἐγὼ τὸ μεγαλύτερο [illegible]ώτερο κριάρι, καὶ χώθηκα ἀποκάτω ἀπὸ τὴν κοιλιά του.

Ἐκεῖ κρατιόμουν σφιχτὰ πιασμένος μὲ τὰ χέρια μου ἀπὸ τὰ μακριὰ μαλλιά του.

Μείναμε ἔτσι ἐκεῖ χωρὶς νὰ βγάζωμε λέξη ἀπὸ τὸ στόμα μας ὥσπου ξημέρωσε.

Τότε τὰ κριάρια ἄρχισαν νὰ βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιὰ γιὰ νὰ πᾶνε νὰ βοσκήσουν.

Οἱ προβατίνες βέλαζαν ὁλοένα, γιατὶ δὲν μπόρεσε ὁ Κύκλωπας νὰ τὶς ἀρμέξη καὶ τὰ μαστάρια τους ἦταν γεμάτα γάλα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Πολύφημος ἔψαχνε μὲ τὰ χέρια του τὴ ράχη τῶν κριαριῶν, μήπως κανένας ἀπὸ μᾶς κάθεται ἀπάνω γιὰ νὰ βγῆ ἔξω.

Τὸ τελευταῖο κριάρι ποὺ προχώρησε στὸ ἄνοιγμα τῆς σπηλιᾶς ἦταν τὸ δικό μου. Τὸ βάραιναν τὰ πολλὰ μαλλιά του κι ἐγώ. Τὸ κριάρι αὐτὸ ἦταν τὸ πιὸ ἀγαπημένο κριάρι τοῦ Κύκλωπα.

Ὁ Πολύφημος τὸ γνώρισε, τὸ χάιδεψε καὶ τοῦ εἶπε :

«Ἀγαπημένο μου κριάρι, γιατί σήμερα βγαίνεις ἔξω τελευταῖο ; Ἐσὺ ποτὲ δὲ συνήθιζες νὰ μένης πίσω ἀπὸ τ' ἄλλα. Πάντα πρῶτο πήγαινες στὴ βοσκὴ καὶ στὸ νερό, καὶ πρῶτο τὸ βράδυ ἔμπαινες στὸ μαντρί.

»Σήμερα ὅμως ἔρχεσαι τελευταῖο ! Θὰ εἶσαι καὶ σὺ λυπημένο, γιὰ τὸ κακὸ ποὺ ἔπαθε ὁ ἀφεντικός σου ἀπὸ τὸν κακοῦργο τὸν Κανένα. Ἀλλὰ μὴ στενοχωριέσαι, καὶ δὲ θὰ γλιτώση ἀπὸ τὰ χέρια μου. Ἄχ ! ἂν μποροῦσες νὰ μιλήσης, ἀγαπημένο μου κριάρι, ἀμέσως θὰ μοῦ ἔλεγες ποῦ κρύβεται αὐτὸς ὁ τιποτένιος. Καὶ τότε θὰ βλέπες πῶς θὰ σκορπίζονταν τὰ μυαλά του ! »

Αὐτὰ εἶπε ὁ Κύκλωπας κι ἄφησε τὸ κριάρι νὰ βγῆ ἔξω.

52. Ὁ Ὀδυσσέας πειράζει τὸν Κύκλωπα.

Μόλις προχώρησαν τὰ κριάρια λίγο παραπέρα ἀπὸ τὴ σπηλιά, ἄφησα πρῶτος ἐγὼ τὰ μαλλιὰ τοῦ κριαριοῦ μου καὶ σηκώθηκα ἀπάνω. Ὕστερα ἔλυσα καὶ τοὺς συντρόφους μου. Καὶ χωρὶς νὰ χάνωμε καιρό, πήραμε γιὰ ἐνθύμηση τὰ παχιὰ κριάρια, ποὺ μᾶς ἔβγαλαν ἀπὸ τὴ σπηλιά, καὶ τραβήξαμε γρήγορα γιὰ τὸ πλοῖο μας.

Οἱ ἀγαπημένοι μας σύντροφοι ποὺ μᾶς περίμεναν ἐκεῖ, μόλις μᾶς εἶδαν χάρηκαν πολύ. Ἅμα ὅμως ἔμα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θαν τὸ φοβερὸ θάνατο τῶν ἕξι συντρόφων μας, ἄρχισαν νὰ κλαῖνε.

Ἐγὼ τότε, ἀφοῦ τοὺς παρηγόρησα, τοὺς πρόσταξα νὰ βάλουν τὰ κριάρια μέσα στὸ πλοῖο καὶ νὰ φύγωμε.

Οἱ σύντροφοί μου μὲ μεγάλη προθυμία ἔκαμαν ὅ τι τοὺς εἶπα.

Σὲ λίγο ξεκινήσαμε ἀπὸ τὸ ἀκρογιάλι.

Εἴχαμε προχωρήσει κάμποσο στὴ θάλασσα, ὅταν ἔξαφνα μοῦ ἦρθε στὸ νοῦ νὰ πειράξω τὸν Κύκλωπα.

«Πολύφημε! Ἔ Πολύφημε!» τοῦ φωνάζω. «Βλέπεις, κακοῦργε, τί ἔπαθες; Τέτοια τιμωρία σοῦ ἔπρεπε, γιὰ τὰ κακουργήματα ποὺ κάνεις».

Ὁ Κύκλωπας ξαφνίστηκε, ἅμα ἄκουσε τὶς φωνές. Ἔτριξε τὰ δόντια του ἀπὸ τὸ θυμό του. Πετάχτηκε ἀπάνω ἀγριεμένος, ἄρπαξε ἕνα μεγάλο βράχο καὶ τὸν ἔρριξε μὲ ὅλη του τὴ δύναμη κατὰ κεῖ ποὺ ἐρχόταν ἡ φωνή μου.

Ὁ βράχος ἔπεσε στὴ θάλασσα, λίγο πιὸ μέσα ἀπὸ τὴ πλώρη τοῦ πλοίου μας· καὶ τὰ κύματα ποὺ σήκωσε τὸ ἔσπρωξαν πίσω στὴ στεριά. Ἐγὼ ἀμέσως τότε ἁρπάζω ἕνα μακρὺ κοντάρι, σπρώχνω μὲ ὅλη μου τὴ δύναμη τὸ πλοῖο στὴ θάλασσα, καὶ προστάζω τοὺς συντρόφους μου νὰ τραβοῦν κουπὶ ὅσο μποροῦν πιὸ δυνατά, γιὰ νὰ γλιτώσωμε ἀπὸ τὸ χαμό.

Σὲ λίγο τὸ πλοῖο μας ἀπομακρύνεται· κι ὅταν ἔφτασε σὲ διάστημα διπλὸ ἀπὸ τὸ πρῶτο, φώναξα πάλι:

«Κύκλωπα, ἂν σὲ ρωτήσουν καμιὰ φορὰ ποιὸς σὲ τύφλωσε, νὰ τοὺς πῆς ὁ Ὀδυσσέας, ὁ γιὸς τοῦ Λαέρτη, ποὺ κυρίεψε τὴν Τροία».

Ὁ Κύκλωπας ἀναστέναξε ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὴν καρδιά του καὶ εἶπε:

«Ἄχ! καλὰ μοῦ τὸ εἶχε πεῖ ἕνας μάντις ἀπὸ πολὺν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καιρό, πὼς θὰ τυφλωθῶ ἀπὸ τὸν Ὀδυσσέα. Μὰ ἐγὼ περίμενα νὰ ἰδῶ κανένα φοβερὸ γίγα καὶ ὄχι ἕναν ἀνθρωπάκο, ποὺ μὲ νίκησε μὲ τὸ κρασὶ κι ὕστερα μὲ τύφλωσε.

» Μὰ ἔλα, γύρισε πίσω, Ὀδυσσέα, νὰ σοῦ δώσω κανένα καλὸ δῶρο, καὶ νὰ παρακαλέσω καὶ τὸν πατέρα μου τὸν Ποσειδῶνα, νὰ σὲ στείλη γερὸ στὴν πατρίδα σου. Αὐτὸς ἂν θέλη, θὰ μοῦ δώση πάλι τὸ φῶς μου ».

Τότε ἐγὼ ἀποκρίθηκα :

« Κακοῦργε, θαρρεῖς πὼς μ' αὐτὰ τὰ λόγια μπορεῖς νὰ μὲ καταφέρης νὰ γυρίσω πίσω στὴ σπηλιά σου! Τί κρῖμα ποὺ δὲν μποροῦσα μαζὶ μὲ τὸ μάτι νὰ σοῦ πάρω καὶ τὴ ζωή, καὶ νὰ σὲ στείλω στὸν Ἅδη. Τότε οὔτε ὁ πατέρας σου ὁ Ποσειδῶνας θὰ μποροῦσε νὰ σὲ γιατρέψη».

Ὅταν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ὁ Κύκλωπας, σήκωσε τὰ χέρια του στὸν οὐρανὸ καὶ εἶπε στὸν Ποσειδῶνα :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Ἄκουσέ με, πατέρα μου. Ἂν εἶμαι ἀληθινὰ παιδί σου, μὴν ἀφήσης τὸν Ὀδυσσέα νὰ ξαναγυρίση στὴν πατρίδα του. Ἂν ὅμως εἶναι γραφτό του νὰ γυρίση, τότε ἂς φτάση ἐκεῖ μὲ ξένο πλοῖο κι ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρὸ καὶ μὲ πολλὰ βάσανα. Καὶ στὸ σπίτι του νὰ βρῆ μεγάλες δυστυχίες καὶ συμφορές ».

Ὕστερα ἄρπαξε ἕνα βράχο πιὸ μεγάλο ἀπὸ τὸν πρῶτο καὶ τὸν ἔρριξε μὲ μεγάλη δύναμη ἀπάνω μας.

Αὐτὴ τὴ φορὰ ὅμως ὁ βράχος ἔπεσε λίγο πιὸ πίσω ἀπὸ τὸ πλοῖο μας καὶ λίγο ἔλειψε νὰ χτυπήση τὸ τιμόνι του. Τὰ κύματα ποὺ σήκωσε μᾶς ἔσπρωξαν τώρα πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ μᾶς ἔφεραν γρηγορώτερα στὸ μικρὸ νησάκι, ποὺ μᾶς περίμεναν καταλυπημένοι οἱ σύντροφοί μας.

Καθὼς μᾶς εἶδαν ἔτρεξαν καὶ μᾶς ἀγκάλιασαν, μᾶς φιλοῦσαν κι ἔκλαιαν ἀπὸ τὴ χαρά τους. Πολὺ ὅμως λυπήθηκαν ὅταν ἔμαθαν τὸ φριχτὸ θάνατο τῶν ἕξι συντρόφων μας.

Ἐγὼ γιὰ νὰ εὐχαριστήσω τὸ Δία ποὺ μᾶς ἔσωσε, τοῦ θυσίασα τὸ μεγαλύτερο κριάρι ποὺ μὲ εἶχε βγάλει ἀπὸ τὴ σπηλιά. Τοῦ κάκου ὅμως ! Ὁ Δίας εἶχε ἀποφασίσει νὰ καταστρέψη καὶ τὰ πλοῖα καὶ τοὺς συντρόφους μου.

Ὅλη ἐκείνη τὴν ἡμέρα καθίσαμε στὴν ἀκρογιαλιὰ νὰ ξεκουραστοῦμε. Στὸ μεταξὺ διηγήθηκα στοὺς συντρόφους μου, ὅσα πάθαμε ἀπὸ τὸν Κύκλωπα.

28/6

53. Τὸ ἀσκὶ τοῦ Αἰόλου.

Τὴν ἄλλη μέρα μπήκαμε στὰ πλοῖα μας πολὺ πρωὶ καὶ ξεκινήσαμε.

Σὲ λίγο φτάσαμε στὸ νησὶ ποὺ κατοικοῦσε ὁ Αἰο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων. Πήγαμε στὸ παλάτι του καὶ μᾶς καλοδέχτηκε.

Ἕνα μῆνα περάσαμε ἐκεῖ. Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ φύγωμε, ὁ Αἴολος μᾶς ἔδωσε ἕνα μεγάλο ἀσκί. Μέσα σὲ αὐτὸ ἔκλεισε ὅλους τοὺς ἀνέμους. Μονάχα τὸ Ζέφυρο ἄφησε ἔξω ἐλεύθερο, νὰ σπρώχνη μὲ τὸ φύσημά του ἥσυχα τὰ πλοῖα μας γιὰ τὴν πατρίδα.

Ἐννιὰ μέρες κι ἐννιὰ νύχτες ταξιδεύαμε πρίμα· ἀπάνω στὶς δέκα ἄρχιζαν νὰ ξεχωρίζουν τὰ βουνὰ τῆς Ἰθάκης. Βλέπαμε πιὰ τὶς φωτιὲς ποὺ ἄναβαν τὴ νύχτα οἱ βοσκοί.

Τότε μὲ πῆρε ὕπνος γλυκός, γιατὶ ἤμουν κουρασμένος ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τὶς ἀγρύπνιες.

Τὴν ὥρα ποὺ κοιμόμουν, οἱ σύντροφοί μου, μὲ τὴν ἰδέα πὼς τὸ ἀσκὶ εἶναι γεμάτο ἀσήμι καὶ χρυσάφι, τὸ ἄνοιξαν. Μονομιᾶς τότε πετάχτηκαν ἔξω μὲ ὁρμὴ οἱ κλεισμένοι ἄνεμοι, ἄρχισαν νὰ φυσοῦν μὲ δύναμη κι ἔσπρωξαν τὰ πλοῖα μακριὰ ἀπὸ τὴν πατρίδα μας.

Οἱ σύντροφοί μου ἔκλαιαν πικρά.

Τότε ἐγὼ τινάχτηκα ἀπὸ τὸν ὕπνο, καὶ τόσο στενοχωρέθηκα, ποὺ λίγο ἔλειψε νὰ πέσω στὴ θάλασσα καὶ νὰ πνιγῶ. Μὰ πάλι τὸ καλοσκέφτηκα καὶ δὲν τὸ βρῆκα φρόνιμο. Γι αὐτὸ ἀποφάσισα νὰ ὑποφέρω καὶ αὐτὴ τὴ μεγάλη συμφορά.

Ἡ τρικυμία μᾶς ἔφερε πίσω στὸ νησὶ τοῦ Αἰόλου. Αὐτὸς ξαφνίστηκε ἅμα μὲ εἶδε· μὲ ρώτησε γιατί γύρισα πίσω, κι ἐγὼ τοῦ διηγήθηκα ὅ τι μὲ βρῆκε.

Τότε θύμωσε πολὺ καὶ μοῦ εἶπε :

«Φύγε ἀπὸ δῶ. Δὲ θέλω νὰ σὲ δῶ πιά, ἀφοῦ σὲ μισοῦν καὶ σὲ κατατρέχουν οἱ θεοί ».

Καὶ μ' ἔδιωξε σκληρά. Ἐγὼ ἔφυγα, βαριὰ βογκώντας ἀπὸ τὴ λύπη μου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καταλυπημένοι ξεκινήσαμε καὶ ταξιδεύαμε ἕξι μέρες. Στὶς ἐφτὰ φτάσαμε στὴ χώρα τῶν Λαιστρυγόνων.

34. Οἱ Λαιστρυγόνες.

Οἱ Λαιστρυγόνες ἦταν ἄγριοι γίγαντες κι ἀνθρωποφάγοι.

Μπήκαμε σ' ἕνα μικρὸ καὶ ἥσυχο λιμανάκι, ποὺ εἶχε στενὸ τὸ στόμα καὶ γύρω γύρω βράχους πολὺ ψηλούς. Οἱ σύντροφοί μου ἔδεσαν τὰ πλοῖα τους μέσα στὸ βάθος τοῦ λιμανιοῦ τὸ ἕνα κοντὰ στὸ ἄλλο. Τὸ δικό μου τὸ κράτησα ἔξω ἀπὸ τὸ λιμάνι κοντὰ στὴν εἴσοδο, καὶ τὸ ἔδεσα ἀπὸ τοὺς βράχους μὲ σκοινιά.

Ὕστερα μὲ πολὺν κόπο ἀνέβηκα στὸν πιὸ ψηλὸ βράχο καὶ κοίταζα ἀπὸ ὅλες τὶς μεριές, νὰ δῶ τί τόπος εἶναι καὶ ποῦ βρίσκομαι. Τοῦ κάκου ὅμως! Τίποτα δὲν ἔβλεπα, οὔτε ἄνθρωπο πῆρε τὸ μάτι μου, οὔτε κανένα ζῶο σπιτικό. Μονάχα πολὺ μακριὰ φαινόταν σ' ἕνα μέρος καπνὸς ποὺ ἀνέβαινε ψηλά. Ἔστειλα τότε πρὸς τὰ ἐκεῖ τρεῖς συντρόφους μου, τοὺς πιὸ γενναίους, γιὰ νὰ μοῦ φέρουν καμιὰ εἴδηση.

Στὸ δρόμο ποὺ πήγαιναν ἀπάντησαν μιὰ κόρη, ποὺ εἶχε πάει γιὰ νερὸ καὶ γύριζε στὴν πόλη. Ἦταν ἡ θυγατέρα τοῦ Ἀντιφάτη, τοῦ βασιλιᾶ τῶν Λαιστρυγόνων.

Ἡ βασιλοπούλα μὲ μεγάλη προθυμία τοὺς ὡδήγησε στὴ χώρα καὶ τοὺς ἔδειξε τὸ παλάτι τοῦ πατέρα της.

Οἱ σύντροφοί μου μπῆκαν μέσα, τοὺς καλοδέχτηκε ἡ βασίλισσα, ποὺ ἦταν πολὺ πολὺ ψηλή, ὅσο εἶναι ἡ κορυφὴ ἑνὸς βουνοῦ.

Φοβήθηκαν οἱ σύντροφοί μου σὰν τὴν εἶδαν. Σηκώθηκαν νὰ φύγουν, μὰ δὲν πρόλαβαν. Νὰ καὶ μπαίνει ὁ Ἀντιφάτης, ὁ ἄντρας της. Καὶ στὴ στιγμή, χωρὶς κανένα λόγο, ἁρπάζει τὸν ἕναν ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἀρχίζει νὰ τὸν τρώη. Τότε οἱ δυὸ ἄλλοι τρομαγμένοι πετάχτηκαν ἀπ' τὰ παράθυρα καὶ τρέχοντας ἔφτασαν στὰ πλοῖα μας. Δὲν πρόλαβαν νὰ μᾶς ποῦν τί τρέχει καὶ νὰ ἀπὸ πίσω τους ἔρχονται τρέχοντας οἱ Λαιστρυγόνες ὡπλισμένοι.

Ὅλοι τους ἦταν γίγαντες. Ἐμπρός σ' αὐτοὺς ἐμεῖς φαινόμαστε σὰ μερμήγκια. Ὥρμησαν ἀπὸ πάνω ἀπὸ τοὺς βράχους καὶ μὲ μεγάλες πέτρες σκότωναν τοὺς συντρόφους μου κι ἔσπαζαν τὰ πλοῖα.

Σὲ λίγο κανένα ἀπὸ τὰ πλοῖα ποὺ ἦταν μέσα στὸ λιμάνι, δὲν ἔμεινε γερό. Ὅλα εἶχαν γίνει κομμάτια. Κανένας ἀπὸ τοὺς συντρόφους μου δὲ γλίτωσε. Ὅλους τοὺς σκότωσαν. Μὲ ἄγριες καὶ φοβερὲς φωνὲς μάζευαν τὰ σώματα τῶν σκοτωμένων καὶ τὰ μοίραζαν μεταξύ τους.

Ἐγὼ πρόφτασα νὰ κόψω μὲ τὸ σπαθί μου τὰ σκοινιὰ ποὺ εἶχα δεμένο τὸ πλοῖο μου καὶ νὰ φύγω στ' ἀνοιχτά.

Μὲ μεγάλη λύπη κι ἀπελπισία ἔφυγα ἀπὸ τὸν καταραμένο ἐκεῖνο τόπο. Τώρα εἶχα μόνο τοὺς ναῦτες τοῦ δικοῦ μου πλοίου. 29/6

30/6

ΞΞ. Τὸ παλάτι τῆς Κίρκης.

Ὕστερα ἀπ' ἀρκετὲς ἡμέρες φτάσαμε σ' ἕνα ὄμορφο δασωμένο νησί. Βγήκαμε σ' ἕνα λιμανάκι καὶ ξαπλωθήκαμε στὰ μαλακὰ χόρτα νὰ ξεκουραστοῦμε.

Ἐγὼ προχώρησα στὸ δάσος καὶ σκότωσα ἕνα μεγάλο λάφι· τὸ πῆγα στοὺς συντρόφους μου καὶ τοὺς εἶπα:

«Νά, φίλοι μου, τροφὴ νὰ φᾶμε καὶ νὰ χορτάσωμε».

Βγάλαμε καὶ κρασὶ ἀπὸ τὸ πλοῖο, φάγαμε κι ἤπιαμε καὶ κοιμηθήκαμε στὴν ἀκρογιαλιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὴν ἄλλη μέρα ἔστειλα λίγους συντρόφους νὰ ἐξετάσουν τὸ νησὶ καὶ νὰ ἰδοῦν ποιοὶ τὸ κατοικοῦσαν.

Αὐτοί, ἐκεῖ ποὺ πήγαιναν προσεχτικά, εἶδαν στὸ βάθος ἑνὸς κάμπου ἕνα παλάτι ὄμορφο. Ἦταν καλοχτισμένο, κι ἀπέξω τὸ τριγύριζαν ἥμεροι λύκοι καὶ λιοντάρια.

Ὅταν εἶδαν τοὺς συντρόφους μου, δὲν ὥρμησαν νὰ τοὺς φᾶνε. Τοὺς σίμωσαν κουνώντας τὴν οὐρά τους κι ἔγλειφαν τὰ χέρια τους, καθὼς κάνουν οἱ σκύλοι στὸν ἀφέντη τους. Τοὺς κοίταζαν μὲ μάτια λυπημένα σὰ νὰ τοὺς ἔλεγαν : «Μὴν μπῆτε σ' αὐτὸ τὸ σπίτι».

Φοβήθηκαν οἱ σύντροφοί μου, γιατὶ ἀπὸ τὸ νοῦ τους πέρασε κάποια ὑποψία.

Τὴν ὥρα ἐκείνη ἀκούστηκε μέσα ἀπὸ τὸ παλάτι γλυκιά, πολὺ γλυκιὰ φωνὴ καὶ ὄμορφο τραγούδι.

Ἐκεῖ ποὺ βρέθηκαν ἔμειναν κι ἄκουαν τὸ τραγούδι.

«Χωρὶς ἄλλο θεὰ θὰ εἶναι» εἶπε ἕνας τους. «Τόσο μελωδικὰ μόνο θεὰ μπορεῖ νὰ τραγουδήση».

36. Οἱ χοῖροι τῆς Κίρκης.

Σὲ λίγη ὥρα τὸ τραγούδι ἔπαψε καὶ οἱ σύντροφοί μου χτύπησαν τοῦ παλατιοῦ τὴν πόρτα.

Ἡ θεά - ἦταν ἡ θεὰ Κίρκη - ἄκουσε τὸ χτύπο καὶ ἄνοιξε ἀμέσως. Τοὺς δέχτηκε μὲ χαμόγελο καὶ μὲ φιλικὰ λόγια, καὶ τοὺς ἔβαλε νὰ καθίσουν σὲ ὄμορφα καὶ ἀναπαυτικὰ καθίσματα.

Μονάχα ἕνας ἀπ' αὐτούς, ὁ Εὐρύλοχος, ἔμεινε ἀπέξω. Κάτι τοῦ ἔλεγε μέσα του, πὼς ὅλα ἐκεῖνα τὰ γλυκόλογα δὲν ἦταν γιὰ καλό.

Ἡ Κίρκη πρόσταξε τὶς δοῦλες της κι ἔφεραν πολλὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φαγητὰ καὶ κρασὶ μοσχάτο μέσα σὲ μιὰ στάμνα. Μέσα στὸ κρασὶ εἶχε ρίξει κρυφὰ κάποιο μαγικὸ βοτάνι.

Η Κίρκη μεταμορφώνει τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα σὲ χοίρους.

Οἱ σύντροφοί μου, ἅμα ἄδειασαν τὰ ποτήρια, τὰ ξέχασαν ὅλα. Ξέχασαν καὶ πατρίδα καὶ συντρόφους.

Τότε ἡ θεὰ ἡ μάγισσα, σήκωσε τὸ μαγεμένο ραβδί της

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καὶ τοὺς χτύπησε. Κι ἀμέσως οἱ κακόμοιροι ἔγιναν χοῖροι κι ἔτρεχαν ἐδῶ καὶ κεῖ γουρλίζοντας.

Ὕστερα τοὺς πῆγε στὸ στάβλο καὶ τοὺς ἔρριξε νὰ φᾶνε βελανίδια, τὸ συνηθισμένο φαγὶ τῶν χοίρων.

Ὁ Εὐρύλοχος καθόταν ἀπέξω καὶ περίμενε ἀνήσυχος. Ὅταν εἶδε τοὺς χοίρους νὰ βγαίνουν, κατάλαβε τὸ δυστύχημα. Ἀπελπισμένος ἔτρεξε κι ἦρθε στὸ πλοῖο. Πολλὴ ὥρα πέρασε, ποὺ δὲν μποροῦσε νὰ μιλήση ἀπὸ τὰ δάκρυα. Ὅταν τέλος μοῦ διηγήθηκε τί ἔγινε, ἄρπαξα τὸ σπαθί μου κι ἔτρεξα στὸ παλάτι τῆς Κίρκης νὰ γλιτώσω τοὺς συντρόφους μου.

57. Ὁ Ἑρμῆς συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα.

Στὸ δρόμο ποὺ πήγαινα βλέπω ἔξαφνα μπροστά μου ἕνα νέο, λυγερὸ καὶ πεντάμορφο. Στὰ πόδια του φοροῦσε χρυσὰ πέδιλα μὲ φτερουγίτσες στὶς φτέρνες.

«Κακόμοιρε, μοῦ λέει, πῶς τριγυρίζεις μονάχος ἐδῶ, σ' αὐτὸ τὸν ἔρημο κάμπο; Δὲν ξέρεις πὼς ἐδῶ κατοικεῖ ἡ Κίρκη, ἡ παντοδύναμη μάγισσα; Γιὰ δὲς ἐκεῖ στοὺς στάβλους· ἔχει κλεισμένους τοὺς συντρόφους σου, ποὺ τοὺς μεταμόρφωσε σὲ χοίρους. Πρόσεξε νὰ μὴν πάθης καὶ σὺ τὰ ἴδια.

»Μὰ ἐσὺ εἶσαι ἔξυπνος καὶ γενναῖος, καὶ δὲ θέλησες νὰ παρατήσης τοὺς συντρόφους σου. Γι αὐτὸ ἐγὼ θὰ σοῦ πῶ, πῶς νὰ μὴ σὲ μαγέψη ἡ Κίρκη καὶ σὲ κάμη χοῖρο. Πάρε αὐτὸ τὸ βοτάνι καὶ πήγαινε ἄφοβα στὸ παλάτι τῆς θεᾶς. Αὐτὸ θὰ σὲ φυλάξη ἀπὸ κάθε κακό. Φάγε καὶ πιὲ ξένοιαστα ὅ τι σοῦ δώση ἡ θεά. Ἅμα ὅμως σηκώση τὸ ραβδί της γιὰ νὰ σὲ χτυπήση, ἐσὺ τράβα ἀμέσως τὸ σπαθί σου καὶ ὅρμησε ἀπάνω της σὰ νὰ θέλης νὰ τὴ σκοτώσης. Ἡ Κίρκη θὰ σὲ φοβηθῆ καὶ θὰ θελήση μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γλυκὰ λόγια νὰ σὲ ξαρματώση. Ἐσὺ ὅμως νὰ μὴν τὴν πιστέψης, ἂν δὲ σοῦ κάμη ὅρκο φοβερό, πὼς δὲν ἔχει στὸ νοῦ της κακὸ γιὰ σένα».

Ὁ Ἑρμῆς μὲ τὸν Ὀδυσσέα.

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ὁ Ἑρμῆς — αὐτὸς ἦταν ὁ ὄμορφος νέος — κι ἔφυγε σὰν ἀστραπή.

38. Ὁ Ὀδυσσέας νικᾶ τὴν Κίρκη.

Τὰ λόγια τοῦ Ἑρμῆ μοῦ ἔδωσαν θάρρος.

Ὅταν ἔφτασα στὸ παλάτι, φώναξα τὴ μάγισσα μὲ δυνατὴ φωνή. Ἐκείνη μὲ δέχτηκε εὐγενικὰ καὶ μ' ἔβαλε νὰ καθίσω σὲ ἀναπαυτικὸ θρόνο. Ὕστερα μοῦ ἔδωσε νὰ πιῶ ἀπὸ τὸ μαγεμένο πιοτό. Ἐγὼ τὸ πῆρα χωρὶς κανένα φόβο καὶ κρυφὰ ἔβαλα μέσα λίγο ἀπὸ τὸ γιατρικὸ τοῦ Ἑρμῆ καὶ τὸ ἤπια.

Ἡ Κίρκη τότε σήκωσε τὸ ραβδί της νὰ μὲ χτυπήση καὶ μοῦ εἶπε :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Πήγαινε καὶ σύ, ζῶο μου, στὸ μαντρὶ ποὺ σὲ περιμένουν οἱ φίλοι σου».

Τότε ἐγὼ τράβηξα τὸ σπαθί μου, χύθηκα ἀπάνω της καὶ ἔκαμα πὼς θὰ τὴ σκοτώσω. Ἡ Κίρκη κατατρομαγμένη ἔβαλε τὶς φωνὲς καὶ ἄρχισε νὰ μὲ παρακαλῆ καὶ νὰ μοῦ λέη: -

«Ποιὸς εἶσαι κι ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι; Εἶσαι ὁ πρῶτος ποὺ τὸ μαγεμένο μου πιοτὸ δὲν μπόρεσε νὰ τοῦ κάμη κακό. Μὴν εἶσαι ὁ ξακουσμένος Ὀδυσσέας; Μοῦ τὸ εἶπε μιὰ φορὰ ὁ Ἑρμῆς, πὼς θὰ ἔρθης ἐδῶ ὕστερα ἀπὸ πολλὰ βάσανα. Καὶ τώρα βάλε τὸ σπαθί σου στὴ θήκη του, γιατὶ δὲν ἔχω πιὰ στὸ νοῦ μου κακὸ γιὰ σένα».

Ἐγὼ τότε τῆς λέω:

«Πῶς θέλεις νὰ πιστέψω τὰ λόγια σου; Τότε μόνο θὰ σὲ πιστέψω, ἄμα μοῦ κάμης μεγάλον ὅρκο, πὼς δὲ συλλογίζεσαι κακὸ γιὰ μένα».

Ἡ Κίρκη ὡρκίστηκε. Ὕστερα πρόσταξε τὶς δοῦλες της, κι ἑτοίμασαν δροσιστικὸ λουτρὸ καὶ λαμπρὸ τραπέζι. Ἐγὼ ὅμως δὲν εἶχα ὄρεξη καὶ καθόμουν λυπημένος καὶ συλλογισμένος.

Ἡ Κίρκη τότε ἦρθε κοντά μου καὶ μὲ ρωτοῦσε τί ἔχω καὶ γιατί δὲν τρώγω.

«Ποιὸς γνωστικὸς ἄνθρωπος, θεά, τῆς εἶπα, μπορεῖ νὰ φάη καὶ νὰ πιῆ, ὅταν οἱ φίλοι του εἶναι τόσο δυστυχισμένοι;»

Ἡ Κίρκη ἀμέσως τρέχει στὸ μαντρὶ κι ἀλείφει τοὺς χοίρους μὲ ἕνα ἄλλο μαγεμένο γιατρικό. Καὶ στὴ στιγμὴ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πέφτουν οἱ τρίχες κι αὐτοὶ γίνονται πάλι ἄνθρωποι, πιὸ νέοι καὶ πιὸ ὄμορφοι ἀπὸ πρίν.

Δὲν κρατήθηκα· ἔτρεξα νὰ τοὺς ἰδῶ, κι αὐτοὶ μὲ γνώρισαν κι ἔκλαιαν ἀπὸ τὴ χαρά τους. Μ' ἔσφιγγαν στὴν ἀγκαλιά τους, μοῦ φιλοῦσαν τὰ χέρια καὶ δὲν ἤξεραν πῶς νὰ μ' εὐχαριστήσουν πού τοὺς ἔσωσα.

Σὲ λίγο ἔστειλα καὶ φώναξα καὶ τοὺς ἄλλους συντρόφους μου, πού ἦταν στὸ πλοῖο. Ὅταν καὶ κεῖνοι ἦρθαν, ἡ θεὰ μᾶς ἔβαλε τραπέζι καὶ φάγαμε καὶ ἤπιαμε.

Ἡ Κίρκη συχνὰ μᾶς ἔλεγε :

«Νὰ τρῶτε καὶ νὰ πίνετε καλὰ γιὰ νὰ δυναμώσετε· γιατὶ ἀδυνατίσατε πολὺ ἀπὸ τὶς κακοπάθειες ».

Τὰ εὐγενικὰ λόγια τῆς Κίρκης μὲ παρηγόρησαν. Ἕνα χρόνο ὁλόκληρο μᾶς κράτησε ἐκεῖ στὸ νησί της· μὰ ἐμεῖς ποτὲ δὲ βγάζαμε ἀπὸ τὸ νοῦ μας τὴ γλυκιὰ πατρίδα μας.

59. Ἡ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα νὰ κατεβῇ στὸν Ἅδη.

Ἡ Κίρκη ἤθελε νὰ μᾶς κρατήση γιὰ πάντα στὸ νησί της. Μὲ λύπη της μᾶς ἔβλεπε πού συλλογιζόμαστε ὁλοένα τὴν πατρίδα μας. Κι ὅταν ἀπελπίστηκε πῶς δὲν μποροῦσε νὰ μᾶς κρατήση μ' εὐχαρίστησή μας, μοῦ εἶπε μιὰ μέρα:

«Γιὲ τοῦ Λαέρτη, ξακουσμένε Ὀδυσσέα, δὲ θέλω πιὰ νὰ σᾶς κρατῶ ἐδῶ μὲ τὴ βία. Πηγαίνετε στὸ καλό.

»Μὰ πρὶν ξεκινήσης γιὰ τὴν πατρίδα σου, πρέπει νὰ κάμης ἕνα ἄλλο ταξίδι. Εἶναι ἀνάγκη νὰ κατεβῆς στὸν Ἅδη, στὸ σκοτεινὸ βασίλειο τοῦ Πλούτωνα καὶ τῆς Περσεφόνης. Ἐκεῖ εἶναι ὁ μάντις Τειρεσίας. Εἶναι τυφλός, μὰ βλέπει μὲ τὸ νοῦ του καὶ ξέρει τί θὰ γίνη. Αὐτὸν πρέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πει νὰ ρωτήσης γιὰ τὸ ταξίδι σου καὶ νὰ ζητήσης τὴ συμβουλή του γιὰ τοὺς κινδύνους ποὺ θ' ἀπαντήσης ».

Τὰ λόγια τῆς θεᾶς πολὺ μὲ τάραξαν, καὶ δὲν ἤξερα τί νὰ πῶ καὶ τί ν' ἀποφασίσω.

«Καὶ ποιός, θεά, τῆς εἶπα τότε, θὰ μοῦ δείξη τὸ δρόμο; Ὡς τώρα κανένας ἄνθρωπος δὲν πῆγε ζωντανὸς στὸν Ἅδη ».

Ἡ Κίρκη ἀποκρίθηκε :

«Δὲ χρειάζεσαι ὁδηγό, Ὀδυσσέα. Ἅμα μπῆς στὸ πλοῖο σου κι ἀνοίξης τὰ πανιά, κάθισε ἥσυχος κι ὁ βοριὰς θὰ τὸ πάη ἴσια στὴν ἄκρη τοῦ Ὠκεανοῦ.

»Ἅμα φτάσης στὸ στενὸ ἀκρογιάλι, ποὺ εἶναι τὸ ἱερὸ δάσος τῆς Περσεφόνης μὲ τὶς ψηλὲς λεῦκες καὶ τὶς φουντωτὲς ἰτιές, θὰ δῆς ἕνα βράχο. Ἐκεῖ νὰ βγῆς. Νὰ σκάψης ἕνα λάκκο καὶ νὰ χύσης μέσα γιὰ τὶς ψυχὲς πρῶτα πρῶτα μέλι καὶ γάλα μαζὶ ἀνακατωμένα. Ἔπειτα γλυκὸ κρασὶ κι ὕστερα νερὸ καθαρό. Νὰ μὴν ξεχάσης νὰ σκορπίσης ἀπάνω σ' αὐτὰ καὶ κάμποσο κάτασπρο ἀλεύρι.

»Τάξε ἔπειτα σ' ὅλες τὶς ψυχὲς τῶν πεθαμένων, πὼς ἅμα φτάσης στὴν πατρίδα σου, θὰ τοὺς θυσιάσης τὴν καλύτερή σου στέρφα ἀγελάδα. Καὶ στὸν Τειρεσία χωριστὰ νὰ τάξης ἕνα μαῦρο κριάρι. Ὕστερα πρόσταξε τοὺς συντρόφους σου νὰ σφάξουν ἕνα μαῦρο κριάρι καὶ μιὰ μαύρη προβατίνα. Νὰ τὰ γδάρουν καὶ νὰ τὰ βάλουν στὴ φωτιὰ νὰ καοῦν.

»Ἀμέσως τότε θὰ τρέξουν οἱ ψυχὲς τῶν πεθαμένων γιὰ νὰ πιοῦν αἷμα. Ἐσὺ ὅμως νὰ τὶς ἐμποδίζης μὲ τὸ σπαθί σου, ὥσπου νὰ ἔρθη ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσία, γιὰ νὰ ρωτήσης ».

Ἐγὼ τότε πῆρα τοὺς συντρόφους μου καὶ τραβή-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ξαμε γιὰ τὸ πλοῖο μας. Στὸ δρόμο τοὺς διηγήθηκα ὅσα μοῦ εἶπε ἡ Κίρκη.

Οἱ σύντροφοί μου πολὺ στενοχωρέθηκαν καὶ τὰ μάτια τους γέμισαν δάκρυα. Ἐγὼ ὅμως τοὺς παρηγόρησα καὶ τοὺς ἔδωσα θάρρος.

60. Ὁ Ὀδυσσέας ταξιδεύει στὸν Ἅδη.

Σὲ λίγο φτάσαμε στὸ ἀκρογιάλι κι ἑτοιμαστήκαμε νὰ φύγωμε. Ἐκεῖ βρήκαμε δεμένα ἕνα μαῦρο κριάρι καὶ μιὰ μαύρη προβατίνα καὶ ὅσα θὰ μᾶς χρειάζονταν γιὰ τοὺς νεκρούς. Τὰ εἶχε φέρει ἐκεῖ ἡ Κίρκη χωρὶς νὰ τὴ δοῦμε.

Μὲ καρδιὰ λυπημένη κάμαμε πανιὰ γιὰ τὸ θλιβερὸ ταξίδι. Ὅταν φτάσαμε στὸ μέρος ποὺ μοῦ εἶχε πεῖ ἡ θεά, τραβήξαμε τὸ πλοῖο ἔξω στὴ στεριὰ καὶ κάμαμε ὅ τι εἶπε.

Μόλις χύθηκε στὸ λάκκο τὸ μαῦρο αἷμα, ἀμέσως χιλιάδες ψυχὲς πετάχτηκαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸν Ἅδη τὸν κατάμαυρο, γιὰ νὰ πιοῦν. Ἐγὼ ὅμως στεκόμουν κοντὰ στὸ λάκκο καὶ μὲ τὸ σπαθί μου τὶς ἐμπόδιζα, ὥσπου νὰ ἔρθη ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσία.

61. Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ὁ Τειρεσίας.

Πρώτη πρώτη ἦρθε ἡ ψυχὴ τῆς ἀγαπημένης μου μητέρας, τῆς Ἀντίκλειας, ποὺ ζοῦσε ὅταν εἶχα φύγει γιὰ τὴν Τροία. Δάκρυσα μόλις τὴν εἶδα κι ἡ καρδιά μου σπάραξε. Κρατήθηκα ὅμως καὶ δὲν τὴν ἄφησα νὰ πιῇ αἷμα, πρὶν ρωτήσω τὸν Τειρεσία.

Δὲν πέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νά, ἔρχεται ὁ μάντις. Πλησίασε σιγὰ σιγὰ μὲ τὰ χιονισμένα γένια του, ποὺ ἔφταναν ὡς κάτω ἀπὸ τὸ στῆθος του, καὶ μὲ τὸ χρυσὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σκῆπτρο στὸ χέρι του. Μὲ προστάζει νὰ τραβήξω τὸ σπαθί μου καὶ νὰ τὸν ἀφήσω νὰ πιῇ αἷμα.

Μόλις ἤπιε, μὲ ρώτησε:

«Γιατί, δυστυχισμένε, ἄφησες τὸ χαρούμενο φῶς τοῦ ἥλιου κι ἦρθες ἐδῶ κάτω στὸ σκοτάδι; Ξέρω πὼς λαχταρᾶς νὰ γυρίσης στὸν τόπο σου. Ξέρω καὶ γιατί ἦρθες. Ἄκουσε λοιπὸν μὲ προσοχὴ τί θὰ σοῦ πῶ:

»Πολλά, πάρα πολλὰ βάσανα, κακόμοιρε, ἔχεις νὰ ὑποφέρης ἀκόμη. Ὁ Ποσειδῶνας εἶναι πολὺ θυμωμένος μαζί σου, γιατὶ τύφλωσες τὸ παιδί του, τὸν Πολύφημο. Ἐπιτέλους ὅμως θὰ νικήσης κάθε ἐμπόδιο καὶ θὰ φτάσης στὴν Ἰθάκη, ἂν δὲν πειράξης τὶς ἀγελάδες καὶ τὰ παχιὰ πρόβατα τοῦ Ἥλιου, ποὺ βόσκουν σ' ἕνα νησὶ ποὺ τὸ λένε Τρινάκρια. Ἂν τύχη ὅμως καὶ κάμης κακὸ σ' αὐτὰ τὰ ζῶα, τότε ἔχεις νὰ πάθης ἀκόμη πολλά. Τὸ πλοῖο σου θὰ χαθῇ κι οἱ σύντροφοί σου θὰ πνιγοῦν. Καὶ σύ, ἂν γλιτώσης, θὰ γυρίσης στὴν πατρίδα σου ὕστερα ἀπὸ πολὺν καιρό, καὶ μὲ ξένο πλοῖο. Καὶ στὸ σπίτι σου θὰ βρῆς ἄλλες μεγάλες συμφορές. Ἄνθρωποι κακοὶ καὶ ἄδικοι θὰ τρῶνε τὴν περιουσία σου καὶ θὰ ζητοῦν νὰ πάρουν γυναῖκα τὴν ἀγαπημένη σου Πηνελόπη. 12/7

13/7 »Αὐτοὺς ὅμως θὰ τοὺς τιμωρήσης στὸ τέλος, ὅπως τοὺς πρέπει, καὶ θὰ βασιλέψης πάλι ἥσυχα καὶ εὐτυχισμένα πολλὰ χρόνια ἀκόμη. Αὐτὰ ποὺ σοῦ λέω θὰ γίνουν ὅλα».

Τότε ἐγὼ τὸν ἐρώτησα: /

«Τειρεσία, ὅλα αὐτὰ ποὺ μοῦ εἶπες χωρὶς ἄλλο θὰ γίνουν, γιατὶ εἶναι θέλημα τῶν θεῶν. Μὰ δὲ μοῦ λὲς καὶ τοῦτο. Βλέπω τὴν ψυχὴ τῆς μάνας μου νὰ στέκεται τόση ὥρα κοντὰ στὸ λάκκο, χωρὶς καθόλου νὰ μοῦ μιλῇ οὔτε νὰ γυρίση νὰ μὲ δῇ. Δὲ μὲ συμβουλεύεις τί νὰ κάμω γιὰ νὰ μὲ γνωρίση;»

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— «Αὐτὸ εἶναι πολὺ εὔκολο» ἀποκρίθηκε ὁ μάντις. «Ἄφησέ τὴν νὰ πιῇ αἷμα κι ἀμέσως θὰ σὲ γνωρίση καὶ

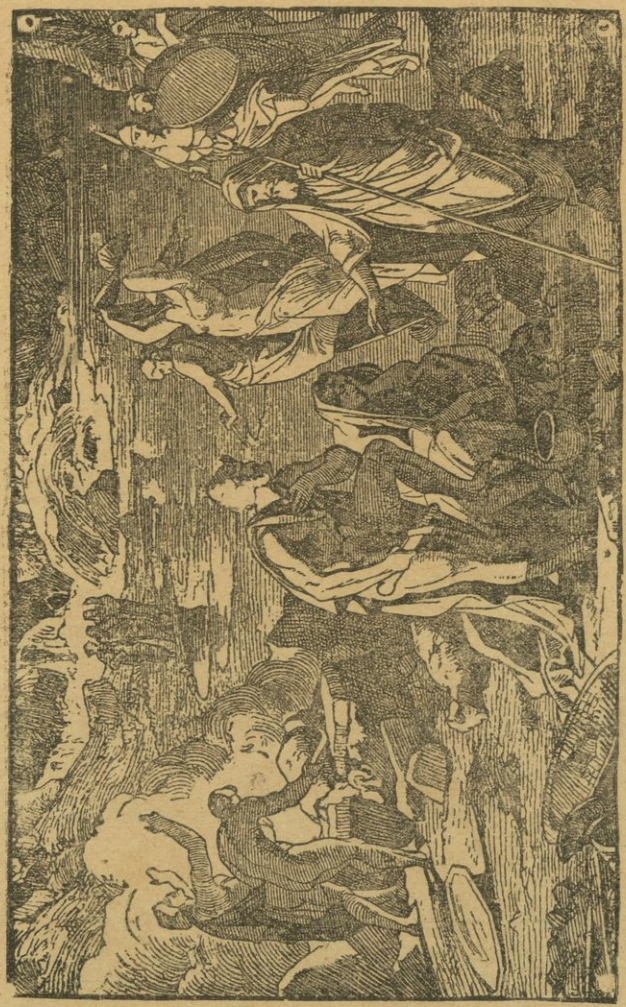

Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὸν Τειρεσία.

θὰ σοῦ μιλήση. Τὸ ἴδιο νὰ κάμης καὶ γιὰ κάθε ἄλλη ψυχὴ ποὺ θέλεις νὰ τῆς μιλήσης».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσία καὶ γύρισε πάλι στὸν Ἅδη.

62. Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὴ μητέρα του.

Ὅταν ἔφυγε ἡ ψυχὴ τοῦ Τειρεσία, ἦρθε πιὸ κοντὰ στὸ λάκκο ἡ ψυχὴ τῆς μητέρας μου καὶ ἤπιε αἷμα.

Μὲ γνώρισε ἀμέσως τότε καὶ μὲ ρώτησε κλαίοντας :

«Παιδί μου, πῶς ἦρθες ζωντανὸς σὲ τοῦτον τὸ σκοτεινὸ τόπο ; Μήπως γυρίζοντας ἀπὸ τὴν Τροία ἔχασες τὸ δρόμο κι ἦρθες ὡς ἐδῶ ; »

— «Ἀγαπημένη μου μητέρα, τῆς ἀποκρίθηκα, κατέβηκα στὸν Ἅδη, γιατὶ ἦταν ἀνάγκη νὰ ρωτήσω τὸν Τειρεσία γιὰ τὸ γυρισμό μου στὴν Ἰθάκη. Ἀκόμη δὲν πάτησε τὸ πόδι μου χῶμα ἑλληνικό· ὁλοένα παραδέρνω στὴ μαύρη ξενιτιὰ καὶ βασανίζομαι. Ἐσὺ ὅμως, μάνα μου, πῶς πέθανες ; Ὑπόφερες ἀπὸ ἀρρώστια ἢ πέθανες ξαφνικά ;

» Τί γίνεται ὁ πατέρας μου κι ὁ γιός μου ; Ἡ Πηνελόπη μὲ θυμᾶται ἀκόμη, ἢ νόμισε πὼς χάθηκα στὰ ξένα καὶ ξαναπαντρεύτηκε ;»

Ἡ μητέρα μου ἀποκρίθηκε :

«Παιδί μου, ἡ γυναῖκα σου μένει κλεισμένη στὸ σπίτι της καταλυπημένη καὶ κλαίει μέρα καὶ νύχτα γιὰ σένα. Τὸ βασίλειό σου εἶναι ὅπως τὸ ἄφησες. Ὁ Τηλέμαχος, ποὺ ἦταν μικρὸ παιδάκι ὅταν ἔφυγες, ἔγινε παλικάρι. Ὁ πατέρας σου ὅμως μένει στὴν ἐξοχὴ καὶ ποτὲ δὲν κατεβαίνει στὴ χώρα. Ἡ λύπη ποὺ δὲ σὲ βλέπει νὰ γυρίσης, γρήγορα θὰ τὸν στείλη στὸν τάφο, καθὼς ἔστειλε καὶ μένα τὴ δυστυχισμένη ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

14/7

63. Ὁ Ὀδυσσέας βλέπει τὸν Ἀγαμέμνονα.

Ἡ καημένη ἡ μητέρα μου ἔφυγε σιγὰ σιγὰ μὲ δακρυσμένα μάτια καὶ γύρισε στὸ σκοτάδι.

Τότε ἦρθε κοντὰ στὸ λάκκο ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀγαμέμνονα, μὲ γνώρισε καὶ ἄρχισε νὰ κλαίη. Ἄπλωσε τὰ χέρια της γιὰ νὰ μ' ἀγκαλιάση, μὰ δὲν μπόρεσε.

«Δοξασμένε βασιλιά, τοῦ λέω, πές μου πῶς πέθανες; Μήπως ὁ Ποσειδῶνας σήκωσε φοβερὴ τρικυμία καὶ σ' ἔπνιξε ἢ μήπως πέθανες πολεμώντας στὴ στεριά;»

Ὁ Ἀγαμέμνονας μοῦ ἀποκρίθηκε:

«Ἀγαπημένε μου Ὀδυσσέα, μὴ μὲ ρωτᾶς γιὰ τὸ θάνατό μου. Καλύτερα νὰ πνιγόμουν στὴ θάλασσα.

»Δὲν πρόφτασα ὁ ἄμοιρος νὰ καλοπατήσω τὸ χῶμα τῆς πατρίδας μας καὶ νά! ἄγριος δολοφόνος, ὁ Αἴγισθος, ὥρμησε ἔξαφνα ἀπάνω μου καὶ μὲ σκότωσε, ὅπως σφάζουν τὸ βόδι μέσα στὸ στάβλο. Καὶ τὸν ἐβοηθοῦσε καὶ ἡ κακιὰ Κλυταιμήστρα!»

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ὁ Ἀγαμέμνονας κλαίοντας. Κι ἐγὼ δὲν μπόρεσα νὰ κρατήσω τὰ δάκρυά μου.

Τότε μοῦ λέει ἐκεῖνος:

«Ἐσύ, Ὀδυσσέα, εἶσαι πολὺ εὐτυχισμένος ἄνθρωπος. Ἔχεις γυναῖκα νοικοκυρά, γνωστική, πιστή. Θυμοῦμαι, ὅταν ἑτοιμαζόμαστε νὰ φύγωμε γιὰ τὴν Τροία, ἡ Πηνελόπη ἦταν ἀκόμη νιόνυφη καὶ βύζαινε τὸ μονάκριβό σου παιδί, τὸν Τηλέμαχο. Αὐτὸς τώρα πιὰ θὰ εἶναι σωστὸ παλικάρι». 14/7

5/7

64. Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὸν Ἀχιλλέα.

Ἔξαφνα ἐκεῖ ποὺ μιλούσαμε μὲ τὸν Ἀγαμέμνονα, ἔρχεται κοντὰ ἡ ψυχὴ τοῦ Ἀχιλλέα καὶ μοῦ λέει:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Εὐγενικὲ καὶ γνωστικὲ Ὀδυσσέα, ποιὸ ἄλλο μεγαλύτερο κατόρθωμα θὰ συλλογιστῆς ἀκόμη νὰ κάμης ; Πῶς τόλμησες καὶ κατέβηκες στὸ σκοτεινὸ καὶ φοβερὸ βασίλειο τοῦ Πλούτωνα καὶ τῆς Περσεφόνης, ποὺ κατοικοῦν μονάχα οἱ ἴσκιοι τῶν πεθαμένων ; »

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ὁ Ἀχιλλέας. Κι ἐγὼ τοῦ ἀποκρίθηκα :

«Ἀτρόμητε Ἀχιλλέα, τὸ καύχημα τῆς Ἑλλάδας, ἡ μεγάλη ἀνάγκη μ' ἔφερε ἐδῶ κάτω. Κατέβηκα νὰ ρωτήσω τὸ μάντι Τειρεσία γιὰ τὸ γυρισμό μου, γιατὶ ἀκόμη παραδέρνω καὶ βασανίζομαι στὰ ξένα.

»Ἐσὺ ὅμως, Ἀχιλλέα, εἶσαι ὁ πιὸ εὐτυχισμένος ἀπ' ὅλους τοὺς ἥρωες, γιατὶ καὶ ζωντανὸς ὅταν ἤσουν σὲ τιμούσαμε ὅλοι σὰ θεό, καὶ τώρα πάλι στὸν Ἅδη εἶσαι βασιλιὰς τῶν πεθαμένων. Γι' αὐτὸ δὲν πρέπει νὰ λυπᾶσαι ποὺ πέθανες».

Ὁ Ἀχιλλέας μοῦ ἀποκρίθηκε :

«Μὴ μὲ παρηγορεῖς γιὰ τὸ θάνατό μου, Ὀδυσσέα. Προτιμοῦσα νὰ δουλεύω σὲ φτωχὸ ἄνθρωπο καὶ νὰ βλέπω τὸ φῶς τοῦ ἥλιου παρὰ νὰ εἶμαι ἐδῶ στὸν Ἅδη βασιλιὰς τῶν πεθαμένων. Ἂς ἀφήσωμε ὅμως αὐτὰ κι ἔλα πές μου, ζῆ ὁ πατέρας μου ἢ πέθανε ; Καὶ γιὰ τὸ παιδί μου τί ξέρεις ; ἦρθε στὸν πόλεμο ; Πολέμησε σὰν ἀληθινὸ παιδί μου ;»

Ἐγὼ τότε τοῦ ἀποκρίθηκα : 15/7

—« Γιὰ τὸ γεροπατέρα σου τὸν Πηλέα, δοξασμένε Ἀχιλλέα, τίποτα δὲν ξέρω. Γιὰ τὸ γιό σου ὅμως τὸ Νεοπτόλεμο ἔχω πολλὰ νὰ σοῦ πῶ. Ἐγὼ ὁ ἴδιος τὸν πῆρα ἀπὸ τὴ Σκῦρο μὲ πλοῖο καὶ τὸν πῆγα στὴν Τροία. Ἐκεῖ, ὅταν εἴχαμε συμβούλια ἔδινε γνῶμες πολὺ γνωστικές. Ὅταν πάλι πολεμούσαμε, ἦταν πάντα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐμπρὸς ἀπ' ὅλους. Πάντα γενναῖος, πάντα παλικάρι, πάντα τρόμος στοὺς ἐχθρούς.

»Μὰ ξεχωριστὰ ἡ παλικαριὰ τοῦ γιοῦ σου φάνηκε ὅταν μπήκαμε στὸ ξύλινο ἄλογο. Ὅλοι οἱ ἀρχηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἔτρεμαν ἀπὸ φόβο· μονάχα ὁ γιός σου οὔτε κιτρίνισε οὔτε φοβήθηκε, μόνο ἤθελε καὶ καλὰ νὰ βγῆ ἔξω ἀπὸ τ' ἄλογο καὶ νὰ ὁρμήση στοὺς ἐχθρούς.

»Ὅταν τέλος πήραμε τὴν Τροία, ὁ γιός σου πῆρε πλούσιο μερδικὸ ἀπὸ τὰ λάφυρα καὶ γύρισε μὲ τὸ καλὸ στὴν πατρίδα του ».

Ὅταν ὁ Ἀχιλλέας ἄκουσε τὰ καλὰ λόγια γιὰ τὸ παιδί του, πήγαινε κι ἐρχόταν μὲ χαρὰ καὶ περηφάνεια στὸ καταπράσινο λιβάδι, ποὺ ἦταν γεμάτο ἀσφοδέλους.

Ὕστερα εἶδα τὸν Ἡρακλῆ καὶ τὸ Θησέα, μὰ δὲν πρόφτασα νὰ τοὺς μιλήσω, γιατὶ ἐκείνη τὴ στιγμὴ χιλιάδες ψυχὲς ἔρχονταν μὲ μεγάλο θόρυβο καὶ ταραχὴ νὰ πιοῦν αἷμα.

Τότε ἐγὼ φοβήθηκα καὶ γύρισα στὸ πλοῖο μου. Μπῆκα μέσα καὶ πρόσταξα τοὺς συντρόφους μου νὰ φύγωμε ἀμέσως. Ἀπλώσαμε τὰ πανιά, λύσαμε τὰ πρυμόσκοινα καὶ τραβήξαμε πίσω γιὰ τὸ νησὶ τῆς Κίρκης.

65. Πίσω στὸ νησὶ τῆς Κίρκης.

Ἅμα φτάσαμε στὸ νησὶ τῆς Κίρκης, σύραμε ἔξω στὸν ἄμμο τὸ πλοῖο καὶ κοιμηθήκαμε στὸ ἀκρογιάλι.

Τὴν αὐγὴ ἔμαθε ἡ θεὰ πὼς εἴχαμε φτάσει κι ἦρθε νὰ μᾶς δῆ. Στάθηκε στὴ μέση καὶ μᾶς εἶπε :

«Οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι πεθαίνουν μιὰ φορά, σὲ σᾶς ὅμως ἦταν γραφτὸ νὰ κατεβῆτε δυὸ φορὲς στὸν Ἅδη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

»Ἐμπρός, καρδιὰ τώρα ! Εἶπα νὰ σᾶς φέρουν φαγητὸ καὶ κρασί. Φᾶτε καὶ πιῆτε ὡς τὴ νύχτα. Καὶ αὔριο πρωὶ θὰ ξεκινήσετε γιὰ τὴν πατρίδα σας ».

Ὅταν νύχτωσε, οἱ σύντροφοί μου κοιμήθηκαν κοντὰ στὸ πλοῖο. Ἐμένα μοῦ φώναξε ἡ θεὰ στὸ παλάτι της, γιὰ νὰ μάθη τί εἶδα στὸν Ἅδη. Κι ἐγὼ τῆς τὰ διηγήθηκα ὅλα ὅπως ἔγιναν.

66. Ἡ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα.

Ἡ θεὰ ἄκουσε προσεχτικὰ τὰ λόγια μου καὶ μοῦ εἶπε :

«Ὀδυσσέα, ὡς τώρα καλὰ τὰ κατάφερες. Πρέπει ὅμως πολὺ νὰ προσέξης σ' αὐτὰ ποὺ τώρα θὰ σοῦ πῶ, γιατὶ ἂν ξεχάσης τίποτα χάθηκες.

»Τὰ παλιὰ βάσανα πέρασαν. Σὲ περιμένουν ἄλλα, ἀκόμη χειρότερα. Καὶ πρῶτα πρῶτα στὸ δρόμο σου θ' ἀπαντήσης τὶς Σειρῆνες. Αὐτὲς εἶναι γυναῖκες ποὺ μαγεύουν τοὺς ταξιδιῶτες μὲ τὸ γλυκό τους τραγούδι. Ἀλίμονο σὲ κεῖνον ποὺ θὰ γελαστῆ νὰ πάη ἐκεῖ μὲ τὸ καράβι του. Αὐτὸς δὲν ξαναγυρίζει πιὰ στὴν πατρίδα του, οὔτε ξαναβλέπει τὴ γυναῖκα του καὶ τὰ παιδιά του. Οἱ Σειρῆνες ὁρμοῦν ἀπάνω του καὶ τὸν σκοτώνουν· γι' αὐτὸ καὶ τὸ νησὶ εἶναι γεμάτο ἀπὸ ἀνθρωπινὰ κόκαλα.

»Ἐσὺ ὅμως, ἂν θέλης ν' ἀκούσης τὸ μαγικὸ τραγούδι καὶ νὰ μὴν πάθης τίποτα, κάμε αὐτὸ ποὺ θὰ σοῦ πῶ.

»Βούλωσε μὲ κερὶ τ' αὐτιὰ τῶν συντρόφων σου καὶ πρόσταξέ τους νὰ σὲ δέσουν ὄρθιο σφιχτὰ στὸ κατάρτι τοῦ πλοίου. Καὶ νὰ προσέξουν καλὰ νὰ μὴ σὲ λύσουν ὅταν τοὺς παρακαλῆς, μὰ νὰ σὲ δένουν πιὸ σφιχτά, ὥσπου νὰ περάση τὸ πλοῖο ἀπὸ τὸ μέρος ἐκεῖνο.

»Ὕστερα θὰ φτάσης στὸ στενὸ ποὺ κατοικοῦν ἡ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Σκύλλα καὶ Χάρυβδη. Ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος κι ἀπὸ τὸ ἄλλο τοῦ στενοῦ εἶναι δυὸ βράχοι. Ὁ ἕνας φτάνει ὡς τὸν οὐρανό

Ἡ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα.

μὲ τὴ μυτερή του κορφή, κι εἶναι σκεπασμένος μὲ καταχνιά. Στὴ μέση τοῦ βράχου εἶναι μιὰ μεγάλη καὶ σκο-

τεινὴ σπηλιά. Ἐκεῖ μέσα εἶναι κρυμμένη ἡ Σκύλλα, ἕνα τρομερὸ θηρίο.

Ἔχει ἕξι μακριοὺς λαιμούς, ἕξι κεφάλια καὶ δώδεκα πόδια, μὲ μυτερὰ νύχια σὰ γάντζους. Σὲ κάθε κεφάλι ἔχει τρεῖς σειρὲς σουβλερὰ καὶ δυνατὰ δόντια. Μ αὐτὰ τρώει δελφίνια καὶ φῶκες. Ποτὲ δὲν πέρασε ἀπὸ κεῖ πλοῖο χωρὶς νὰ πάθη κακό.

Ἡ μισὴ εἶναι κρυμμένη στὴ σπηλιά. Ἅμα περάση ἀπὸ κεῖ κανένα πλοῖο, τὸ τρομερὸ θηρίο προβάλλει τὸ κεφάλι του σὰ λυσσασμένο καὶ μὲ κάθε κεφάλι ἁρπάζει ἀπὸ ἕνα ναύτη.

Ὁ ἄλλος βράχος εἶναι πιὸ χαμηλός, ἀλλὰ καὶ πιὸ φοβερός. Ἐκεῖ κάτω ἀπὸ μιὰ πολύφυλλη ἀγριοσυκιά, παραμονεύει ἡ Χάρυβδη. Τρεῖς φορὲς τὴν ἡμέρα ρουφᾶ τὸ μαῦρο καὶ ἁρμυρὸ νερὸ τῆς θάλασσας, κι ἄλλες τρεῖς τὸ βγάζει πάλι μὲ μεγάλη θαλασσοταραχή. Πρόσεξε καλά, κακόμοιρε, μὴ ζυγώσης ἐκεῖ τὴ στιγμὴ ποὺ ρουφᾶ τὸ νερό, γιατὶ τίποτα στὸν κόσμο δὲ θὰ μπορέση νὰ σὲ γλιτώση. Καλύτερα νὰ περάσης κοντὰ ἀπὸ τὸ βράχο τῆς Σκύλλας καὶ νὰ κλάψης ἕξι συντρόφους, παρὰ νὰ χαθῆτε ὅλοι μαζί ».

Αὐτὰ μοῦ εἶπε ἡ Κίρκη κι ἐγὼ τῆς ἀποκρίθηκα :

«Θεά, δὲ μὲ συμβουλεύεις πῶς θὰ μπορέσω νὰ ξεφύγω τὸν κίνδυνο ἀπὸ τὴ Χάρυβδη καὶ νὰ χτυπήσω καὶ τὴ Σκύλλα, τὴ στιγμὴ ποὺ θὰ θελήση ν' ἁρπάξη τοὺς συντρόφους μου ; »

« Ἀτρόμητε Ὀδυσσέα, ἀκόμη συλλογίζεσαι πολέμους καὶ παλικαριές ; » εἶπε ἡ θεά. « Καὶ μὲ τοὺς θεοὺς ἀκόμη θέλεις νὰ τὰ βάλης ; Ἡ Σκύλλα δὲν εἶναι ἄνθρωπος, εἶναι θεά, καὶ θεὰ ἄγρια καὶ τρομερή. Κανεὶς δὲν μπορεῖ νὰ τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

κάμη κακό. Τὸ καλύτερο ποὺ θὰ κάμης, εἶναι νὰ περάσης ἀπὸ τὸ φοβερὸ ἐκεῖνο μέρος ὅσο μπορεῖς πιὸ γρήγορα, γιὰ νὰ μὴν πάθης μεγαλύτερο κακό ».

Ἐνῶ ἡ θεὰ μοῦ μιλοῦσε, ἄρχισε σιγὰ σιγὰ νὰ γλυκοχαράζη. Τότε τὴν ἀποχαιρέτησα καὶ γύρισα στὸ πλοῖο μου.

67. Οἱ Σειρῆνες, ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδη.

Ἄμα ξημέρωσε, ἀπλώσαμε τὰ πανιὰ καὶ φύγαμε. Ὅταν σιμώσαμε στὶς Σειρῆνες, διηγήθηκα στοὺς συντρόφους μου ὅσα μοῦ εἶπε ἡ Κίρκη κι ἔφραξα τ' αὐτιά τους. Ἐκεῖνοι μ' ἔδεσαν στὸ κατάρτι ὀρθό.

Ὅταν πλησιάσαμε στὶς Σειρῆνες, ἄρχισαν αὐτὲς νὰ τραγουδοῦν. Τί γλυκιὰ φωνὴ ἦταν ἐκείνη! Τί μαγευτικὴ μελωδία! Τὸ τραγούδι τους μάγευε.

«Ἔλα κοντά, δοξασμένε Ὀδυσσέα», τραγουδοῦσαν. «Σταμάτησε τὸ πλοῖο σου γιὰ ν' ἀκούσης τὸ γλυκό μας τραγούδι. Κανεὶς ὡς τώρα δὲν πέρασε ἀπὸ δῶ μὲ τὸ πλοῖο του, χωρὶς νὰ σταθῆ καὶ ν' ἀκούση τὴ γλυκιά μας φωνή. Ἔλα νὰ σοῦ τραγουδήσωμε γιὰ τὴν Τροία καὶ γιὰ τοὺς φίλους σου, γιατὶ ἐμεῖς ξέρομε ὅλα ὅσα γίνονται στὸν κόσμο ».

Τὸ γλυκὸ αὐτὸ τραγούδι μοῦ μάγεψε τὴν καρδιὰ καὶ ἤθελα νὰ βγῶ ἔξω. Μὲ κάθε τρόπο ἔκανα νοήματα στοὺς συντρόφους μου γιὰ νὰ μὲ λύσουν, αὐτοὶ ὅμως, ὅπως τοὺς εἶχα προστάξει, μ' ἔδεναν σφιχτότερα.

Ἄμα προσπεράσαμε τὸ νησὶ τῶν Σειρήνων, οἱ σύντροφοί μου ἔλυσαν τὰ δεσμά μου κι ἐγὼ ἔβγαλα ἀπὸ τ' αὐτιά τους τὸ κερί. Τότε διακρίναμε μέσα στὴν κατα-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

χνιὰ τοὺς τρομεροὺς βράχους, ποὺ μοῦ εἶχε πεῖ ἡ Κίρκη.

Σὲ λίγο εἴδαμε πυκνὸ καπνὸ καὶ μεγάλα κύματα,

Οἱ Σειρῆνες καὶ ὁ Ὀδυσσέας.

κι ἀκούσαμε φοβεροὺς χτύπους. Οἱ σύντροφοί μου τρόμαξαν. Τὰ κουπιὰ ἔπεσαν ἀπὸ τὰ χέρια τους καὶ τὸ πλοῖο στάθηκε. Τότε ἐγὼ τοὺς ἔδινα θάρρος.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Ἀγαπημένοι μου σύντροφοι, τοὺς ἔλεγα, γιατὶ φοβάστε; Ἐμεῖς, ποὺ μὲ τὴν παλικαριά μας καὶ μὲ τὴν ἐξυπνάδα μας γλιτώσαμε ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ Κύκλωπα, δὲ θὰ χαθοῦμε τώρα. Ἀκοῦστε μονάχα τί θὰ σᾶς πῶ. Σεῖς καθισμένοι στὴ θέση σας τραβᾶτε κουπὶ ὅσο μπορεῖτε δυνατὰ καὶ γρήγορα. Καὶ σύ, τιμονιέρη, κράτα τὸ πλοῖο μακριὰ ἀπὸ τὸν καπνό. Ἔτσι δὲ θὰ πάθωμε τίποτα ».

Αὐτὰ τοὺς εἶπα καὶ κεῖνοι μ' ἄκουσαν. Γιὰ τὴ Σκύλλα ὅμως λέξη δὲν τοὺς ἀνάφερα, γιατὶ ἀπὸ τὸν τρόμο τους θὰ κρύβονταν κάτω στὸ ἀμπάρι τοῦ πλοίου καὶ τότε θὰ χανόμαστε ὅλοι.

Ἐγὼ ὅμως δὲν ἄκουσα τὴ συμβουλὴ τῆς Κίρκης, νὰ μὴν τολμήσω ν' ἀντισταθῶ στὴ Σκύλλα. Φόρεσα τὰ δοξασμένα ὅπλα μου, πῆρα στὰ χέρια μου δυὸ μακριὰ κοντάρια καὶ στάθηκα στὸ κατάστρωμα τοῦ πλοίου, κοντὰ στὴν πλώρη· γιατὶ ἀπὸ κεῖνο τὸ μέρος νόμιζα πὼς θὰ πρωτοφανῆ στὸ βράχο ἡ Σκύλλα. Κοίταζα καλὰ καλά, μὰ τὰ μάτια μου κουράστηκαν νὰ κοιτάζουν παντοῦ τὸ φοβερὸ βράχο τὸ σκεπασμένο μὲ καταχνιά. Τίποτα δὲν μποροῦσα νὰ ξεχωρίσω.

Ἔτσι λοιπὸν περνούσαμε ἀνάμεσα στοὺς δύο βράχους· ὁ ἕνας ἦταν τῆς Σκύλλας κι ὁ ἄλλος τῆς Χάρυβδης, ποὺ κατάπινε μὲ φοβερὸ κρότο τὸ ἁρμυρὸ νερὸ τῆς θάλασσας.

Σὲ μιὰ στιγμὴ ποὺ γύρισα τὰ μάτια μου κατὰ τὴ Χάρυβδη, βρῆκε καιρὸ ἡ Σκύλλα κι ἄρπαξε ἕξαφνα ἀπὸ τὸ πλοῖο ἕξι συντρόφους μου.

68. Στὸ νησὶ τοῦ Ἥλιου.

Ἅμα ξεφύγαμε ἀπὸ τὸ τρομερὸ αὐτὸ στενό, βάλαμε πλώρη γιὰ τὸ νησὶ τοῦ Ἥλιου. Ἐκεῖ ἔβοσκαν οἱ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὄμορφες ἀγελάδες καὶ τὰ παχιὰ πρόβατά του. Ἀπὸ μακριὰ ἀκούονταν οἱ ἀγελάδες ποὺ μούγκριζαν καὶ τὰ πρόβατα ποὺ βέλαζαν. Τότε θυμήθηκα τὰ λόγια τοῦ Τειρεσία κι εἶπα στοὺς συντρόφους μου νὰ στρέψουν τὸ πλοῖο μακριὰ ἀπὸ τὸ νησί.

Τότε μοῦ λέει ὁ Εὐρύλοχος :

«Εἶσαι σκληρός, Ὀδυσσέα. Τόσα μερόνυχτα μᾶς δέρνει ἡ θάλασσα. Γιατί δὲ μᾶς ἀφήνεις νὰ βγοῦμε στὴ στεριά ; Ἂς βγοῦμε νὰ ἑτοιμάσωμε τὸ φαγί μας κι ἄμα ξημερώση φεύγομε πάλι ».

— « Μόνο ἂν μοῦ ὁρκιστῆτε πὼς δὲ θὰ πειράξετε οὔτε ἀγελάδα οὔτε πρόβατο, θὰ βγοῦμε στὴ στεριά » κι αὐτοὶ μοῦ τ' ὡρκίστηκαν.

Βγήκαμε ὅλοι ἔξω στὸ νησί. Ἄνεμοι δυνατοὶ ὅμως μᾶς κράτησαν ἕνα μῆνα. Οἱ τροφές μας σώθηκαν. Γιὰ νὰ μὴν πεθάνωμε ἀπὸ τὴν πεῖνα, πηγαίναμε κυνήγι, πότε ἐγὼ καὶ πότε οἱ σύντροφοί μου.

Μιὰ μέρα προχώρησα μονάχος μου μακριὰ ἀπὸ τὸ πλοῖο, γιὰ νὰ προσευχηθῶ στοὺς θεοὺς καὶ νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ μὲ βοηθήσουν, νὰ γυρίσω γρήγορα στὴν πατρίδα μου.

Στάθηκα στὸ δροσερὸ ἴσκιο ἑνὸς δέντρου καὶ προσευχήθηκα. Ὕστερα ξαπλώθηκα κάτω γιὰ νὰ ξεκουραστῶ καὶ σὲ λίγο μὲ πῆρε ὁ ὕπνος.

69. Οἱ ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου.

Ἐνῶ ἐγὼ κοιμόμουν, ὁ Εὐρύλοχος λέει στοὺς ἄλλους συντρόφους μου :

« Φίλοι μου, κάθε θάνατος εἶναι κακός· μὰ ὁ θάνατος ἀπὸ τὴν πεῖνα εἶναι ὁ χειρότερος.

» Μὴν ἀκοῦτε τὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσέα. Ἐλᾶτε νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σφάξωμε τὶς παχύτερες ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου καὶ νὰ τὶς φᾶμε. Κι ὅταν γυρίσωμε στὴν πατρίδα μας, τοῦ χτίζομε ἕναν πλούσιο ναὸ καὶ τοῦ χαρίζομε ἐκεῖ ὅσα ἀφιερώματα θέλει. Ἂν ὅμως θυμώση καὶ θελήση νὰ μᾶς καταστρέψη, καλύτερα νὰ πνιγῶ στὰ κύματα παρὰ νὰ βασανίζωμαι ἀπὸ τὴν πεῖνα σ' αὐτὸ τὸ ἐρημόνησο».

Ὅλοι μὲ μεγάλη προθυμία παραδέχτηκαν τὰ λόγια ποὺ εἶπε ὁ Εὐρύλοχος. Καὶ στὴ στιγμὴ ἔτρεξαν στὸν κάμπο, ἔπιασαν τὶς παχιὲς ἀγελάδες, τὶς ἔσφαξαν καὶ τὶς ἔγδαραν. Τὰ ὀλόπαχα μεριὰ τὰ ἔβαλαν στὴ φωτιὰ γιὰ θυσία. Ἀπάνω σ' αὐτὰ ἔβαλαν καὶ τὰ ἐντόσθια. Τὸ ἄλλο κρέας τὸ ἔκοψαν κομμάτια καὶ τὸ πέρασαν σὲ σοῦβλες καὶ τὸ ἔψηναν.

Στὸ μεταξὺ ξύπνησα καὶ κίνησα νὰ γυρίσω στὸ πλοῖο. Ἡ γλυκιὰ μυρουδιὰ τοῦ ψητοῦ μοῦ χτύπησε στὴ μύτη ἀπὸ μακριά. Ἀμέσως κατάλαβα τί ἔγινε, καὶ μ' ἔπιασε μεγάλη ἀπελπισία. Ἔτρεξα γρήγορα στὴν ἀκρογιαλιὰ καὶ μάλωσα τοὺς συντρόφους μου μὲ λόγια πικρά, ἀλλὰ τί ὠφελοῦσε!

Ἡ κόρη τοῦ Ἥλιου, ἡ Λαμπετία, ἔτρεξε στὸν πατέρα της καὶ εἶπε τὸ τί ἔγινε. Ὁ Ἥλιος μὲ πολὺ θυμὸ εἶπε στοὺς ἄλλους θεούς:

«Ἀθάνατοι θεοί, οἱ σύντροφοι τοῦ Ὀδυσσέα ἔσφαξαν τὶς ἀγελάδες μου, ποὺ τὶς καμάρωνα κι ὅταν ἀνέβαινα στὸν οὐρανὸ κι ὅταν κατέβαινα στὴ γῆ. Ἂν δὲν τοὺς τιμωρήσετε, ἐγὼ δὲν ἀνεβαίνω πιὰ στὸν οὐρανὸ νὰ φωτίζω ὅλο τὸν κόσμο· θὰ κατεβῶ στὸν Ἅδη νὰ φέγγω μονάχα στοὺς νεκρούς».

Ὁ Δίας τότε ἀποκρίθηκε:

«Ἥλιε, φώτιζε σὺ καθὼς πρῶτα τοὺς ἀνθρώπους· κι ἐγὼ δὲ θ' ἀργήσω νὰ χτυπήσω μὲ ἀστροπελέκι τὸ πλοῖο τοῦ Ὀδυσσέα καὶ νὰ τὸ κάμω κομμάτια».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὰ ὅλα μοῦ τὰ εἶπε ἀργότερα ἡ Καλυψώ, ποὺ

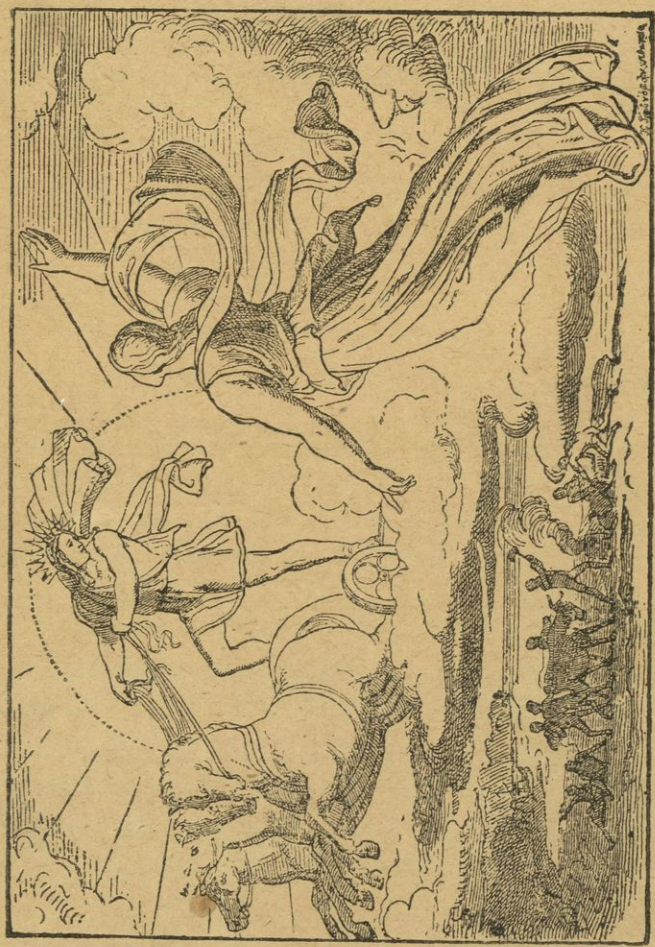

Ὁ Ἥλιος καὶ ἡ κόρη του ἡ Δαμπετία.

τὰ εἶχε μάθει ἀπὸ τὸν Ἑρμῆ.

ΥΟ. Πῶς ὁ Δέας τιμώρησε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα.

Πέρασαν ἕξι μέρες ἀκόμη, κι ὕστερα οἱ ναῦτες ἔσυ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ραν τὸ πλοῖο στὴ θάλασσα· πηδήσαμε μέσα καὶ φύγαμε.

Εἴχαμε χάσει τὸ νησὶ ἀπὸ τὰ μάτια μας καὶ τίποτ' ἄλλο δὲ φαινόταν παρὰ οὐρανὸς καὶ θάλασσα. Σὲ μιὰ στιγμὴ τὸ καθαρὸ γαλάζιο χρῶμα χάθηκε. Ὁ οὐρανὸς σκοτείνιασε, ἡ θάλασσα ἔγινε μαύρη.

Φοβερὴ τρικυμία ξέσπασε· ἄγρια κύματα χτυποῦσαν τὸ πλοῖο. Ὁ ἀέρας στὸ τέλος ἔσπασε τὸ κατάρτι.

Τὸ κατάρτι πέφτοντας χτύπησε τὸν τιμονιέρη στὸ κεφάλι καὶ τὸν τίναξε στὴ θάλασσα νεκρό.

Ἀστραπὲς ἔσκιζαν τὸν ἀέρα καὶ βροντὲς ἀκούονταν στὸν οὐρανό. Ἕνα ἀστροπελέκι ἔπεσε στὴ μέση τοῦ πλοίου, ποὺ παράδερνε.

Τοὺς συντρόφους μου τοὺς ἄρπαξαν τὰ κύματα καὶ τοὺς ἔπνιξαν. Μονάχα ἐγὼ ἔμεινα στὸ πλοῖο, ὥσπου ἡ τρικυμία χώρισε τὶς πλευρὲς ἀπὸ τὴν καρίνα καὶ τὶς σκόρπισε. Μ' ἕνα πέτσινο λουρί, ποὺ ἔμεινε ἀπάνω στὸ σπασμένο κατάρτι, ἔδεσα τὴν καρίνα μὲ τὸ κατάρτι, ἔκαμα κάτι σὰ σχεδία καὶ κάθισα ἀπάνω· τ' ἄγρια κύματα μ' ἔσπρωχναν στὸ ἀφρισμένο πέλαγος.

Σὲ λίγο ἄλλαξε ὁ καιρός. Φύσηξε νοτιάς. Αὐτὸς ὅμως μ' ἔσπρωχνε τώρα στὴ Σκύλλα καὶ στὴ Χάρυβδη.

Τὴ στιγμὴ ποὺ τὰ κύματα μ' ἔφεραν κοντὰ στὴ Χάρυβδη, ἐγὼ ἄρπαξα μὲ τὰ χέρια μου τὰ κλαδιὰ τῆς συκιᾶς καὶ κρεμάστηκα ἐκεῖ σὰ νυχτερίδα.

Ἡ Χάρυβδη ρούφηξε τὸ κατάρτι μὲ τὴν καρίνα κι ἀμέσως τὰ ξανάβγαλε. Ὅταν πέρασαν κοντά μου, πήδησα, καβαλίκεψα πάλι τὴν καρίνα κι ἄρχισα νὰ κουνῶ τὰ χέρια σὰ νὰ ἦταν κουπιά.

Ἐννιὰ μέρες καὶ ἐννιὰ νύχτες πάλευα μὲ τὰ κύματα. Κι ἀπάνω στὶς δέκα ἔφτασα στὸ νησὶ τῆς Καλυψῶς. Ἐκεῖ ἡ θεὰ μὲ φιλοξένησε ἐφτὰ χρόνια, καθὼς διηγήθηκα στὴ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βασίλισσα καὶ σὲ σένα, βασιλιὰ Ἀλκίνοε, χτὲς τὸ βράδυ ἐδῶ στὸ παλάτι σου.

71. Δῶρα τῶν Φαιάκων στὸν Ὀδυσσέα.

Ὅλοι μὲ μεγάλη προσοχὴ ἄκουαν τὴν ἱστορία τοῦ Ὀδυσσέα. Κανεὶς δὲν ἔβγαζε λέξη ἀπὸ τὸ στόμα του κι ὅλοι τὸν κοίταζαν μὲ θαυμασμό.

Πρῶτος ὁ Ἀλκίνοος μίλησε κι εἶπε:

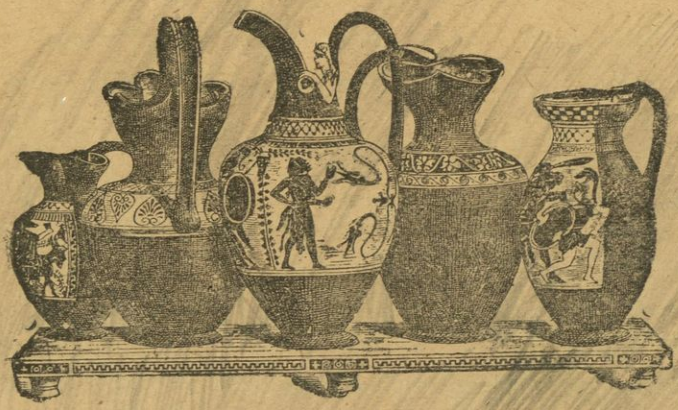

«Δοξασμένε Ὀδυσσέα, τώρα ποὺ ἤρθες στὴ χώρα μας, ἐλπίζω νὰ τελειώσουν τὰ βάσανά σου. Γρήγορα θὰ δῆς τὰ βουνὰ τῆς πατρίδας σου.

» Καὶ σεῖς, ἄρχοντες, ἐλᾶτε νὰ δώσωμε στὸν ξένο μας ἀκόμη ἀπὸ ἕνα δῶρο ὁ καθένας. Ἂς τοῦ δώσωμε ἀπὸ ἕνα λεβέτι μὲ τὴν πυροστιά του ».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Ἀλκίνοος κι ὅλοι ἔμειναν σύμφωνοι. Ὕστερα πῆγε ὁ καθένας στὸ σπίτι του γιὰ νὰ κοιμηθῆ.

Τὴν ἄλλη μέρα οἱ ἄρχοντες ἔστειλαν στὸ πλοῖο τὰ δῶρα. Ἦταν ὄμορφα φορέματα κι ἀγγεῖα χρυσὰ κι ἀσημένια, δουλεμένα μὲ μεγάλη τέχνη.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὕστερα οἱ ἄρχοντες πῆγαν στὸ παλάτι, ὅπου ἑτοίμαζαν πλούσιο τραπέζι.

72. Ὁ Ἀλκίνοος κάνει τραπέζι στὸν Ὀδυσσέα.

Ἅμα ἑτοιμάστηκαν τὰ φαγητὰ καὶ μαζεύτηκαν ὅλοι, τὸ βασιλικὸ ἀντρόγυνο κι ὁ Ὀδυσσέας κάθισαν στὸ ἀπάνω μέρος τοῦ τραπεζιοῦ· καὶ δεξιὰ κι ἀριστερά τους οἱ ἄρχοντες τοῦ τόπου, ὁ καθένας μὲ τὴ σειρά του.

Ὅλοι ἔτρωγαν κι ἔπιναν μὲ μεγάλη ὄρεξη. Καὶ ὁ Δημόδοκος ἔπαιζε τὴ λύρα καὶ τραγουδοῦσε. Μονάχα ὁ Ὀδυσσέας δὲν πρόσεχε πολὺ στὴ διασκέδαση. Δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ μπῆ στὸ πλοῖο καὶ νὰ φύγη. Συχνὰ γύριζε τὸ κεφάλι του κι ἔβλεπε πότε θὰ βασιλέψη ὁ ἥλιος. Καὶ τότε εἶπε στὸν Ἀλκίνοο :

« Βασιλιά, ὁ ἥλιος βασίλεψε κι ἔφτασε ἡ ὥρα ποὺ πρέπει νὰ σᾶς ἀποχαιρετήσω καὶ νὰ σᾶς εὐχαριστήσω γιὰ τὴν περιποίηση ποὺ μοῦ κάματε καὶ γιὰ τὰ δῶρα ποὺ μοῦ δώσατε. Ποτὲ ποτὲ δὲ θὰ ξεχάσω τὴν τόση καλοσύνη σας, οὔτε θὰ μπορέσω νὰ ξεπληρώσω ὅσα κάματε γιὰ μένα. Εὔχομαι ὅμως στοὺς θεοὺς νὰ σᾶς δώσουν ὅλα τὰ καλὰ καὶ ποτὲ νὰ μὴ σᾶς βρῆ συμφορά ».

Πολὺ εὐχαριστήθηκαν ὅλοι γι' αὐτὰ τὰ καλὰ λόγια τοῦ Ὀδυσσέα. Πῆραν στὰ χέρια τους τὰ ποτήρια, ἔκαμαν εὐχὲς στὸ Δία, κι εὐχήθηκαν στὸν ξένο καλὸ ταξίδι. Τότε σηκώθηκε κι ὁ Ὀδυσσέας μὲ τὸ ποτήρι του γεμάτο κρασί, τὸ ἔβαλε μὲ πολλὴ εὐγένεια στὸ χέρι τῆς βασίλισσας καὶ εἶπε :

« Σοῦ εὔχομαι, καλὴ βασίλισσα, εὐτυχισμένα νὰ ζήσης σ' ὅλη σου τὴ ζωή. Ἡ χαρὰ ποτὲ νὰ μὴ λείψη ἀπὸ τὸ παλάτι σου ὡς τὴν τελευταία στιγμὴ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τῆς ζωῆς σου, καὶ νὰ χαίρεσαι τὸν καλό σου ἄντρα καὶ τὰ χαριτωμένα σου παιδιὰ καὶ τὸ λαό σου ».

Αὐτὰ εἶπε κι ἔσφιξε τὸ χέρι ὅλων καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ παλάτι. Στὴν πόρτα τὸν περίμενε ἕνας πιστὸς ἄνθρωπος τοῦ Ἀλκινόου καὶ τὸν ἐσυνώδεψε ὡς τὸ πλοῖο. Ἀκολούθησαν καὶ τρεῖς ὑπηρέτριες, ποὺ τὶς ἔστειλε ἡ Ἀρή-

τη. Ἡ μιὰ κρατοῦσε τὸ ὡραῖο πανωφόρι καὶ τὸ χιτῶνα, ἡ ἄλλη τὸ καλοδουλεμένο κιβώτιο μὲ τὰ ὡραῖα δῶρα κι ἡ ἄλλη τὶς τροφὲς καὶ τὸ κόκκινο κρασί.

73. Ὁ Ὀδυσσέας φεύγει ἀπὸ τὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

Ἅμα ἔφτασε ὁ Ὀδυσσέας στὸ πλοῖο, οἱ ναῦτες ἔστρωσαν στὸ κατάστρωμα ἕνα ὄμορφο χαλί, γιὰ νὰ ξαπλωθῆ ὁ Ὀδυσσέας. Τοῦ ἔβαλαν λινὰ σκεπάσματα γιὰ νὰ μὴν κρυώση, ἄμα κοιμηθῆ.

Ὁ Ὀδυσσέας πήδησε στὸ πλοῖο καὶ πλάγιασε ἥσυχα. Οἱ ναῦτες ἔλυσαν τὰ παλαμάρια. Ὕστερα κάθισαν στὰ καθίσματά τους καὶ ἄρχισαν νὰ τραβοῦν κουπί.

Ὕπνος γλυκός, ὕπνος βαθὺς ἔκλεισε σιγὰ σιγὰ τὰ μάτια τοῦ Ὀδυσσέα. Τὸ πλοῖο ταξιδεύοντας πρίμα ἔσκιζε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

γρήγορα γρήγορα τὴ θάλασσα. Καὶ πουλὶ πετάμενο δὲν μποροῦσε νὰ τὸ προσπεράση.

74. Ὁ Ὀδυσσέας στὴν Ἰθάκη.

Εἶχε φανῆ στὴν ἀνατολὴ τὸ λαμπρὸ ἄστρο τῆς αὐγῆς, ὁ αὐγερινός, ὅταν τὸ πλοῖο ἔφτασε στὴν Ἰθάκη. Ἄραξε σ' ἕνα μικρὸ λιμανάκι, ποὺ ἦταν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ χώρα. Ἐκεῖ κοντὰ στὸ ἀκρογιάλι ἦταν μιὰ ψηλὴ ἐλιὰ καὶ δίπλα της μιὰ μεγάλη σπηλιά.

Οἱ ναῦτες τράβηξαν τὸ πλοῖο τους στὴν ἀμμουδιά. Ὕστερα σήκωσαν τὸν Ὀδυσσέα ἀπαλὰ μαζὶ μὲ τὸ χαλὶ καὶ τὰ σκεπάσματά του· τὸν ἔβαλαν κάτω στὸν ἄμμο, κοντὰ στὸ στόμα τῆς σπηλιᾶς, χωρὶς νὰ ξυπνήση. Ἔπειτα ἔβγαλαν καὶ τὰ δῶρα καὶ τὰ ἔβαλαν κοντὰ στὴ ρίζα τῆς ἐλιᾶς, μακριὰ ἀπὸ τὸ δρόμο, γιὰ νὰ μὴν τὰ δῆ κανεὶς διαβάτης.

Ὕστερα ξαναμπῆκαν στὸ πλοῖο τους κι ἔφυγαν γιὰ τὴν πατρίδα τους.

Ὁ ἥλιος ἦταν πολὺ ψηλὰ στὸν οὐρανό, ὅταν ξύπνησε ὁ Ὀδυσσέας. Ξαφνίστηκε ὅταν εἶδε πὼς βρισκόταν στὴ στεριά. Ἔτριψε τὰ μάτια του μὲ τὰ χέρια του καὶ κοίταζε δεξιὰ κι ἀριστερά, γιὰ νὰ καταλάβη ποῦ βρίσκεται. Τοῦ κάκου ὅμως. Δὲ γνώρισε τὴν πατρίδα του, γιατὶ καὶ πολλὰ χρόνια ἔλειπε στὰ ξένα, κι ἡ Ἀθηνᾶ εἶχε σκεπάσει μὲ καταχνιὰ ὅλο ἐκεῖνο τὸ μέρος.

Ἀμέσως τοῦ πέρασε ἀπὸ τὸ νοῦ πὼς τὸν ἐγέλασαν οἱ Φαίακες καὶ τὸν ἔφεραν σ' ἄλλον τόπο. Πετάχτηκε ὄρθός, ἔβγαλε μεγάλο στεναγμὸ καὶ φώναξε μὲ δάκρυα.

« Ἀλίμονο σὲ μένα! Μὲ γέλασαν οἱ Φαίακες καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

στὸν ὕπνο μου μὲ παράτησαν σὲ ξένον τόπο. Κι ὅμως μοῦ εἶχαν ὑποσχεθῆ πὼς θὰ μὲ φέρουν στὴν Ἰθάκη!»

Οἱ Φαίακες βγάζουν τὸν Ὀδυσσέα στὴ στεριά.

Αὐτὰ εἶπε κι ἄρχισε νὰ μετρᾶ τὰ δῶρα του. Ἀφοῦ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὰ μέτρησε ἕνα ἕνα καὶ τὰ βρῆκε ὅλα σωστά, τριγύριζε στὴν ἀκρογιαλιὰ στενάζοντας. Ἔξαφνα βλέπει ἐμπρός του ἕνα νέο βοσκὸ μὲ φορέματα πολὺ ὄμορφα. Ἔμοιαζε βασιλόπουλο.

Ὁ Ὀδυσσέας χάρηκε πολὺ ποὺ τὸν εἶδε, γιατὶ ἀπὸ αὐτὸν θὰ μάθαινε ποὺ βρισκόταν. Πῆγε κοντά του καὶ τοῦ εἶπε :

« Ὥρα καλή, καλό μου παλικάρι. Εἶμαι ξένος καὶ γιὰ πρώτη φορὰ ἔρχομαι σ' αὐτὸ τὸν τόπο. Πές μου τὴν ἀλήθεια, τί τόπος εἶναι αὐτὸς καὶ τί ἄνθρωποι κατοικοῦν ἐδῶ ;»

Ὁ βοσκὸς ἀποκρίθηκε :

« Ξένε, βέβαια ἀπὸ πολὺ μακρινὸ μέρος ἔρχεσαι, ἀφοῦ δὲν ξέρεις τὴν Ἰθάκη, ποὺ ἔγινε ξακουστὴ σὲ ὅλον τὸν κόσμο ἀπὸ τὸ μεγάλο καὶ τρανὸ βασιλέα της, τὸν Ὀδυσσέα ».

ΥΒ. Ἡ Ἀθηνᾶ συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα.

Χάρηκε ὁ Ὀδυσσέας, ἄμα ἄκουσε πὼς βρίσκεται στὴν πατρίδα του. Κρατήθηκε ὅμως καὶ δὲ φανερώθηκε στὸ νέο. Ἤθελε νὰ μάθη πρωτύτερα τί γίνεται στὸ σπίτι του κι ὕστερα νὰ φανερωθῆ. Εἶπε λοιπὸν πὼς ἦταν Κρητικὸς κι ἔφυγε ἀπὸ τὴν πατρίδα του, γιατὶ μάλωσε μὲ τοὺς πατριῶτες του, κι ἄλλα πολλά.

Ὁ βοσκὸς χαμογέλασε, τὸν ἐχάιδεψε μὲ τὸ χέρι του καὶ στὴ στιγμὴ πῆρε τὴν ἀληθινή του μορφή, ἔγινε Ἀθηνᾶ.

Ὁ Ὀδυσσέας τὰ ἔχασε, ἄμα εἶδε τὴ θεὰ μὲ τὴν περικεφαλαία της, μὲ τὸ κοντάρι στὸ δεξί της χέρι καὶ τὴ μεγάλη ἀσπίδα στὸ ἀριστερό.

« Πονηρέ » τοῦ λέει γελώντας ἡ Ἀθηνᾶ, « σὲ ποιὸν τὰ λὲς αὐτά ; Ἀκόμη δὲ γνώρισες τὴν Ἀθηνᾶ, ποὺ πάντα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σὲ προστατεύει; Καὶ τώρα πάλι ἦρθα ἐδῶ, νὰ σὲ βοηθήσω νὰ κρύψης τὰ πολύτιμα δῶρα καὶ νὰ σοῦ πῶ τί γίνεται στὸ σπίτι σου. Κοίταξε ὅμως νάχης ὑπομονὴ καὶ νὰ μὴ φανερωθῆς σὲ κανένα, οὔτε σὲ ἄντρα οὔτε σὲ γυναῖκα, γιατὶ χάθηκες. Καὶ ὅ τι κι ἂν πάθης, νὰ τὸ ὑποφέρης χωρὶς νὰ βγάλης λέξη ».

Ὁ Ὀδυσσέας τῆς εἶπε:

« Σ' εὐχαριστῶ, θεά. Ἐσὺ πάντα μὲ προστάτευες, ὅταν πολεμοῦσα στὴν Τροία. Ἐσὺ μοῦ ἔδωσες θάρρος, ὅταν ἔφτασα στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων κι ἐσὺ μ' ὡδήγησες στὴ χώρα τους. Ἀλήθεια λοιπόν, θεά, ἦρθα στὴν πατρίδα μου;»

— «Ναί, εἶσαι στὴν Ἰθάκη» ἀποκρίθηκε ἡ Ἀθηνᾶ.

« Αὐτὸ εἶναι τὸ λιμανάκι μὲ τὴ μεγάλη ἐλιά. Νὰ κι ἡ σπηλιά, ποὺ συνήθιζες νὰ κάνης τόσες θυσίες. Νὰ καὶ τὸ δασωμένο βουνό ».

Ἡ θεὰ σκόρπισε μονομιᾶς τὴν καταχνιὰ καὶ φάνηκαν ὅλα τὰ μέρη· κι ὁ Ὀδυσσέας τὰ γνώρισε.

Βουβὸς καὶ μὲ τὰ μάτια βουρκωμένα ἀπ τὴ μεγάλη του χαρά, γονάτισε καὶ φίλησε τὸ ἀγαπημένο χῶμα τῆς πατρίδας του.

Ὕστερα ἡ θεὰ τοῦ ἔδειξε σὲ ποιὸ μέρος τῆς σπηλιᾶς νὰ κρύψη τὰ δῶρα καὶ τοῦ ἱστόρησε τὴν κατάσταση τοῦ σπιτιοῦ του.

« Εἶναι τρία ὁλόκληρα χρόνια τώρα» τοῦ λέει ἡ θεά, « ποὺ ἔχουν μαζευτῆ στὸ παλάτι σου οἱ πιὸ πλούσιοι νέοι τῆς Ἰθάκης καὶ τῶν ἄλλων νησιῶν. Προσπαθοῦν μὲ πλούσια δῶρα νὰ κάμουν τὴ γυναῖκα σου νὰ σὲ λησμονήση καὶ νὰ πάρη ἕναν ἀπ' αὐτοὺς ἄντρα. Μὰ ἡ φρόνιμη καὶ γνωστικὴ Πηνελόπη κλαίει μέρα νύχτα γιὰ σένα καὶ δὲ βλέπει τὴν ὥρα πότε νὰ γυρίσης ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ο Ὀδυσσέας πολὺ ταράχτηκε ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ καὶ εἶπε :

«Μεγάλη θεά ! Μὲ τί τρόπο νὰ σ' εὐχαριστήσω ὅπως σοῦ ἀξίζει ; Ἂν δὲ μοῦ τὰ ἔλεγες ὅλα, ἕνα πρὸς ἕνα, ποιὸς ξέρει τί μποροῦσα νὰ πάθω μέσα στὸ σπίτι μου !

» Καὶ τώρα ὁδήγησέ με τί νὰ κάμω. Ἂν μὲ βοηθήσης ἐσύ, θεά, μπορῶ μονάχος μου καὶ μὲ τριακοσίους νὰ τὰ βάλω ».

Ἡ Ἀθηνᾶ ἀποκρίθηκε :

« Ἔχε θάρρος, Ὀδυσσέα. Ἐγὼ πάντοτε θὰ εἶμαι κοντά σου καὶ θὰ σὲ βοηθῶ. Μὰ γιὰ νὰ πετύχης αὐτὸ ποὺ θέλεις, πρέπει νὰ γίνης ἀγνώριστος.

» Θὰ γίνης γέρος καὶ καμπούρης, μὲ λίγα κάτασπρα μαλλιά, μὲ πρόσωπο ζαρωμένο καὶ μὲ ροῦχα κουρελιασμένα καὶ βρώμικα. Ἔτσι κανεὶς δὲ θὰ σὲ γνωρίση.

» Καὶ πρῶτα πρῶτα, νὰ πᾶς στὸν πιστό σου στὸ χοιροβοσκό, τὸν Εὔμαιο, ποὺ ἀγαπᾶ πολὺ τὸ παιδί σου, τὸν Τηλέμαχο, τὴ γυναῖκα σου κι ὅλο σου τὸ σπιτικό. Θὰ τὸν βρῆς νὰ βόσκη τοὺς χοίρους σου κοντὰ στὴν πηγὴ τὴν Ἀρέθουσα. Ἀπ' αὐτὸν θὰ μάθης ὅλα ὅσα γίνονται στὸ σπίτι σου.

» Ἐγὼ στὸ μεταξὺ θὰ πάω στὴ Σπάρτη ν' ἀνταμώσω τὸ παιδί σου, νὰ τὸ φέρω πίσω ἐδῶ. Ταξίδεψε ὡς ἐκεῖ γιὰ νὰ ρωτήση τὸ Μενέλαο γιὰ σένα, ἂν βρίσκεσαι ἀκόμη στὴ ζωή ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ θεὰ καὶ ἄγγιξε τὸν Ὀδυσσέα μὲ τὸ χρυσὸ ραβδί της. Ἀμέσως ζάρωσε τ' ὡραῖο του κορμί· ἔπεσαν τὰ μαλλιά του κι ἔγινε ἕνας γέρος καμπούρης, ντυμένος μὲ παλιόρουχα. Στὰ χέρια του κρατοῦσε ἕνα χοντρὸ ραβδὶ ζητιάνου καὶ στὸν ὦμο του βρέθηκε κρεμασμένο ἕνα παλιὸ ταγάρι μὲ πολλὰ μπαλώματα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Αὐτὰ εἶπε κι ἔκαμε ἡ Ἀθηνᾶ, κι ἔφυγε γιὰ τὴ Σπάρτη νὰ φέρη τὸν Τηλέμαχο.

76. Πῶς δέχτηκε ὁ χοιροβοσκὸς τὸν Ὀδυσσέα.

Σιγὰ σιγὰ ὁ Ὀδυσσέας ἀπὸ ἕνα στενὸ μονοπάτι, ποὺ ἦταν ὅλο πέτρες, ἀνέβηκε στὸ δασωμένο βουνὸ κι ἔφτασε στὴν καλύβα τοῦ πιστοῦ χοιροβοσκοῦ.

Τὸν εἶδε ἀπὸ μακριὰ νὰ κάθεται ἔξω στὴν αὐλή, ποὺ ἦταν πολὺ μεγάλη.

Ὁ Εὔμαιος εἶχε χτίσει μὲ μεγάλες πέτρες μιὰ μάντρα γιὰ τοὺς χοίρους, καὶ τὴν εἶχε φράξει μὲ ἀγκαθωτὰ κλαδιὰ ἀγριαπιδιᾶς. Γύρω ἀπὸ τὴ μάντρα εἶχε μπήξει στὴ σειρὰ πολλὰ χοντρὰ καὶ μεγάλα παλούκια ἀπὸ ξύλο βελανιδιᾶς.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ ὁ Εὔμαιος ἔκοβε πετσὶ ἀπὸ τομάρι βοδιοῦ, γιὰ νὰ κάμη πέδιλα.

Τέσσερα μαντρόσκυλα μεγάλα κι ἄγρια, μόλις εἶδαν τὸν Ὀδυσσέα γάβγισαν δυνατὰ καὶ χύθηκαν ἀπάνω του. Ὁ Ὀδυσσέας γιὰ νὰ μὴν τ' ἀγριέψη κάθισε κατὰ γῆς, καὶ ἄφησε τὸ ραβδί του νὰ πέση ἀπὸ τὸ χέρι του.

Χωρὶς ἄλλο θὰ τὸν καταξέσκιζαν οἱ σκύλοι, ἂν δὲν ἔτρεχε ὁ Εὔμαιος ἀμέσως νὰ τοὺς διώξη, μὲ φωνὲς καὶ μὲ πέτρες. Ὕστερα εἶπε στὸν Ὀδυσσέα:

«Κακόμοιρε γέρο, λίγο ἔλειψε νὰ σὲ κομματιάσουν τὰ σκυλιά μου. Μὰ ἔλα δῶσε μου τὸ χέρι σου καὶ σήκω νὰ πᾶμε στὴν καλύβα μου, νὰ σοῦ δώσω κάτι νὰ φᾶς καὶ νὰ πιῆς».

Ἐμπρός, ὁ χοιροβοσκὸς καὶ πίσω ὁ γέρος κίνησαν γιὰ τὴν καλύβα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

77. Τί μαθαίνει ὁ Ὀδυσσέας γιὰ τὸ σπίτι του.

Στὸ δρόμο ποὺ πήγαιναν, λέει ὁ χοιροβοσκὸς στὸν Ὀδυσσέα.

« Ξένε, μοῦ φαίνεσαι πολὺ βασανισμένος. Μὰ καὶ ποιός εἶναι χωρὶς βάσανα σ' αὐτὸν τὸν κόσμο! Μήπως θαρρεῖς πὼς κι ἐγὼ ἔχω λιγώτερες πίκρες καὶ βάσανα; Ἄχ! νὰ ἤξερες τί ὑποφέρω κάθε μέρα γιὰ τὸν καλό μου τὸν ἀφέντη! Ποιός ξέρει, ἂν βρίσκεται στὴ ζωή! Καὶ ἂν εἶναι ἀκόμη ζωντανός, ποιός ξέρει ποῦ νὰ βρίσκεται καὶ τί βάσανα τραβᾶ, ἐνῶ οἱ ἄλλοι ἐδῶ τοῦ καταστρέφουν τὴν περιουσία του!»

Μὲ τὴν ὁμιλία ἔφτασαν κι οἱ δυὸ στὴν καλύβα καὶ μπῆκαν μέσα. Ἀμέσως ὁ Εὔμαιος ἔστρωσε καταγῆς πυκνὰ κλαδιὰ κι ἀποπάνω ἔρριξε μιὰ μαλλιαρὴ καὶ μαλακιὰ προβιά. Ἐκεῖ ἔβαλε τὸν ξένο νὰ καθίση.

Ὁ Ὀδυσσέας χάρηκε γιὰ τὴ μεγάλη περιποίηση ποὺ τοῦ ἔκαμε ὁ Εὔμαιος καὶ τοῦ εἶπε:

«Μακάρι νὰ σοῦ δώσουν οἱ θεοί, καλέ μου ἄνθρωπε, ὅ τι θέλει ἡ καρδιά σου».

Ὁ Εὔμαιος ἀποκρίθηκε:

« Ξένε μου, τὸ ἔχω μεγάλη ἁμαρτία νὰ ἔρθη ξένος στὴν καλύβα μου καὶ νὰ μὴν τὸν καλοδεχτῶ. Οἱ ξένοι κι οἱ ζητιάνοι εἶναι ἄνθρωποι τῶν θεῶν. Λυποῦμαι μονάχα, ποὺ δὲν μπορῶ νὰ σ' εὐχαριστήσω ὅπως θέλει ἡ ψυχή μου. Οἱ δοῦλοι, καθὼς ξέρεις, δὲν ἔχουν πολλὰ πράματα νὰ δίνουν, καὶ μάλιστα ὅταν ἔχουν καινούρια ἀφεντικά.

» Ἄχ, ὁ κακόμοιρος δὲν εἶχα τύχη νὰ ζήση ὁ ἀφέντης μου! Αὐτὸς μ' ἀγαποῦσε καὶ θὰ μοῦ ἔδινε ὅ τι δί-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νουν οἱ καλοὶ ἀφεντικοὶ στοὺς πιστοὺς δούλους των. Μὰ τί κάθομαι καὶ λέω ; Ἐκεῖνος χάθηκε πιά, ποὺ νὰ χαθῆ ὅλη ἡ γενιὰ τῆς Ἑλένης, ποὺ ἔστειλε στὸν Ἅδη τόσα παλικάρια ».

Αὐτὰ εἶπε ὁ καλὸς χοιροβοσκὸς καὶ πῆγε στὸ μαντρὶ κι ἔφερε δυὸ γουρουνάκια. Τὰ ἔσφαξε, τὰ τσουρούφλισε στὴ φωτιά, τὰ ἔκοψε κομμάτια, τὰ πέρασε στὴ σούβλα καὶ τὰ ἔψησε.

«Ἔλα, ξένε μου », λέει τότε στὸν Ὀδυσσέα. «Τρῶγε ἀπ' αὐτὰ ποὺ ἔχομε. Οἱ μεγάλοι χοῖροι δὲν εἶναι γιὰ μᾶς. Τοὺς τρῶνε οἱ κακοὶ μνηστῆρες, ποὺ μαζεύτηκαν στὸ σπίτι τῆς κυρᾶς μου καὶ τὸ ρημάζουν, χωρὶς νὰ φοβοῦνται οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους.

»Αὐτοί, ξένε μου, εἶναι χειρότεροι κι ἀπὸ τοὺς κλέφτες. Οἱ κλέφτες, ἄμα ἁρπάξουν ὅ τι βροῦν, φεύγουν βιαστικά, γιατὶ ἔχουν κάποιο φόβο μέσα τους. Οἱ μνηστῆρες ὅμως ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ καταστρέφουν τὴν περιουσία τοῦ ἀφέντη μου χωρὶς κανένα φόβο.

»Δὲν τρῶνε οἱ ἀθεόφοβοι ἕνα ἢ δυὸ σφαχτὰ τὴν ἡμέρα τρῶν πολὺ περισσότερα. Ἂν ρωτᾶς καὶ γιὰ ψωμὶ καὶ κρασί, δὲ βρίσκεις λογαριασμό. Οἱ δοῦλοι κι οἱ δοῦλες δὲν προφταίνουν νὰ κουβαλοῦν. Καὶ πάλι, μ' ὅλο αὐτὸ τὸ σκόρπισμα ποὺ γίνεται, ὁ ἀφέντης μου ἔχει ἀκόμη ἀρκετά, γιατὶ ἦταν πολὺ πλούσιος. Ἔχει ἀκόμη πολλὰ κοπάδια χοίρους, πρόβατα καὶ γίδια. Τὰ φυλάγουν καλοὶ βοσκοὶ καὶ κάθε μέρα ἔχουν διαταγὴ νὰ φέρνη ὁ καθένας στοὺς μνηστῆρες τὸ καλύτερο σφαχτό. Κι ἐγὼ ὁ κακόμοιρος κάθε πρωὶ διαλέγω τὸν παχύτερο χοῖρο καὶ τὸν στέλνω στὴ χώρα. Δὲν τὸν πηγαίνω μόνος μου, γιατὶ ἡ καρδιά μου δὲ βαστᾶ νὰ βλέπω μὲ τὰ μάτια μου αὐτὰ ποὺ γίνονται. »

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐνῶ ὁ Εὔμαιος μιλοῦσε, ὁ Ὀδυσσέας ἔτρωγε καὶ ἔκανε μὲ τὸ νοῦ του σχέδια, πῶς νὰ σκοτώση τοὺς μνηστῆρες.

78. Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὸν Εὔμαιο.

Ἀφοῦ χόρτασε ὁ Ὀδυσσέας, ὁ Εὔμαιος τοῦ ἔδωσε ἕνα ξύλινο ποτήρι γεμάτο κρασί. Ὁ Ὀδυσσέας τὸ ἤπιε μ' εὐχαρίστηση κι ὕστερα τὸν ἐρώτησε.

« Καλέ μου ἄνθρωπε, δὲ μοῦ λὲς τ' ὄνομα τοῦ ἀφέντη σου ; Μπορεῖ νὰ τὸν ἐγνώρισα πουθενὰ ἢ νὰ ἔμαθα τίποτα γι' αὐτόν, καὶ νὰ σοῦ δώσω καμιὰ πληροφορία ».

— « Σώπα, γέρο μου, κι ἀπὸ τέτοια εἴμαστε χορτάτοι . Οὔτε ἡ κυρά μου, οὔτε τὸ παιδί της πιστεύουν πιὰ σὲ τέτοιες πληροφορίες. Ὅποιος ζητιάνος ἔρθη στὸ νησί μας, πάει στὴν κυρά μου καὶ τῆς λέει, πὼς εἶδε τάχα τὸν ἀφέντη μου, τὸν Ὀδυσσέα, καὶ κουβέντιασε μαζί του, καὶ πὼς σὲ λίγες ἡμέρες θὰ γυρίση. Κι αὐτὴ ἡ καημένη τὸν φιλοξενεῖ καὶ τοῦ δίνει πολλὰ δῶρα.

» Κι ἡ ἀφεντιά σου τώρα, γέρο μου, δὲν εἶναι παράξενο νὰ φτιάσης καμιὰ τέτοια ἱστορία, γιὰ νὰ πάρης κανένα ποκάμισο καὶ κανένα πανωφόρι. Μὰ μὴ χάνεις τὸν κόπο σου ἄδικα. Ἐμεῖς δὲν ἔχομε πιὰ καμιὰ ἐλπίδα. Ὁ ἀφέντης μου χάθηκε. Δὲ θὰ τὸν ξαναϊδοῦμε πιά. Ποιός ξέρει σὲ ποιὰ ἀμμουδιὰ σαπίζουν τὰ κόκαλά του, ἢ ποιοὶ σκύλοι ἢ ὄρνια τὸν ἔφαγαν! Ἐγώ, ὅσα χρόνια καὶ ἂν περάσουν, ποτὲ δὲ θὰ τὸν ξεχάσω, γιατὶ μ' ἀγαποῦσε σὰν παιδί του. Τέτοιο καλὸ ἀφέντη δὲ θὰ τὸν ξαναβρῶ».

— « Καὶ πῶς σὲ λένε ;» ρώτησε ὁ Ὀδυσσέας τὸ χοιροβοσκό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

— « Εὔμαιο» ἀποκρίθηκε ἐκεῖνος.

— « Ἄκουσε λοιπόν, Εὔμαιε. Ἀφοῦ δὲν πιστεύεις στὰ λόγια μου, ἔλα νὰ σοῦ κάμω ὅρκο, πὼς γνωρίζω τὸν Ὀδυσσέα καὶ πὼς γρήγορα θὰ γυρίση. Μὲ ὅλη τὴ φτώχεια ποὺ μὲ δέρνει, δὲ ζητῶ πληρωμὴ γιὰ τὴν καλὴ εἴδηση, προτοῦ νὰ ἔρθη ἐδῶ ὁ Ὀδυσσέας. Μισῶ σὰν τὸ χάρο τὸν ψεύτη, ποὺ λέει ψέματα γιὰ νὰ πάρη χρήματα. Σοῦ ὁρκίζομαι λοιπὸν στὸ Δία καὶ στὸ ψωμὶ ποὺ τρῶμε τὴ στιγμὴ αὐτή, πὼς ὁ ἀφέντης σου αὐτὸν τὸ μῆνα ἢ στὴν ἀρχὴ τοῦ ἄλλου θὰ εἶναι ἐδῶ ».

Ὁ καλὸς χοιροβοσκὸς χαμογέλασε καὶ εἶπε :

« Ἔλα, γέρο, πίνε ἥσυχα τὸ κρασί σου κι ἄφησε τὰ παραμύθια σου. Ἂς ἀλλάξωμε ὁμιλία, γιατὶ ραγίζεται ἡ καρδιά μου, ὅταν κανεὶς μοῦ θυμίζη τὸν ἀφέντη μου. Ἄμποτε νὰ γυρίση, ὅπως λαχταροῦν ὁ γερο-Λαέρτης ὁ πατέρας του, ἡ Πηνελόπη κι ὁ Τηλέμαχος.

» Καὶ τώρα, σὰ νὰ μὴ μᾶς ἔφταναν ὅσα τραβοῦμε, μᾶς ἦρθε κι ἄλλη συμφορά. Δὲν ξέρω ποιὸς κακὸς δαίμονας ἔβαλε στὸ νοῦ τοῦ Τηλέμαχου νὰ πάη στὴν Πύλο καὶ στὴ Σπάρτη, μήπως μάθη τίποτα γιὰ τὸν πατέρα του. Οἱ μνηστῆρες τὸ ἔμαθαν πὼς ἔφυγε, καὶ παραφυλάγουν μὲ τὸ πλοῖο νὰ τὸν σκοτώσουν στὸ γυρισμό. Οἱ θεοὶ ἂς βάλουν πιὰ τὸ χέρι τους.

» Τώρα, γέρο μου, εἶναι ἡ δική σου σειρά, νὰ μοῦ πῆς ἀπὸ ποῦ ἔρχεσαι, ποιὰ εἶναι ἡ πατρίδα σου καὶ τί βάσανα εἶχες ».

79. Πῶς ὁ Εὔμαιος περιποιήθηκε τὸν Ὀδυσσέα.

Ὁ Ὀδυσσέας θυμήθηκε τὴ συμβουλὴ τῆς Ἀθηνᾶς καὶ δὲ φανέρωσε στὸν Εὔμαιο ποιὸς εἶναι. Ἔφτιασε μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸ νοῦ του μιὰ πλαστὴ ἱστορία καὶ εἶπε πὼς ὅταν ἦταν νέος πολέμησε στὴν Τροία, καὶ κεῖ εἶχε γνωρίσει τὸν Ὀδυσσέα. Πλανήθηκε σὲ πολλοὺς τόπους. Σ' ἕνα ταξίδι κακοὶ ἄνθρωποι τοῦ ἄρπαξαν ὅ τι εἶχε, τοῦ φόρεσαν αὐτὰ τὰ κουρέλια καὶ τὸν πέταξαν σὲ μιὰν ἄκρη τοῦ νησιοῦ.

Στὸ μεταξὺ βασίλεψε ὁ ἥλιος καὶ σὲ λίγο γύρισαν οἱ βοσκοὶ μὲ τὰ κοπάδια τῶν χοίρων καὶ τοὺς ἔκλεισαν στὰ μαντριά τους. Τότε ὁ χοιροβοσκὸς γιὰ νὰ τιμήση τὸν ξένο ἔσφαξε ἕναν παχὺ χοῖρο πέντε χρονῶν, τὸν ἔκοψε κομμάτια, τὰ πέρασε στὶς σοῦβλες καὶ τὰ ἔψησε.

Τὸ πρῶτο κομμάτι τὸ ἀφιέρωσε στοὺς θεούς. Τὰ ἄλλα τὰ μοίρασε στοὺς συντρόφους του. Στὸν Ὀδυσσέα ἔδωσε τὸ καλύτερο κομμάτι, τὴ ράχη ὁλόκληρη.

Ὁ Ὀδυσσέας χάρηκε γιὰ τὴ μεγάλη τιμὴ ποὺ τοῦ ἔκαμε ὁ Εὔμαιος καὶ τοῦ εἶπε :

« Μακάρι νὰ σὲ ἀγαπήσουν ὅλοι οἱ θεοὶ ὅπως ἐγὼ σὲ ἀγάπησα, γιατὶ ἂν καὶ μὲ βλέπεις σὲ τέτοια κατάσταση, μὲ δέχεσαι τόσο φιλόξενα ».

Ὕστερα ὁ Εὔμαιος τοῦ ἔστρωσε προβιὲς γιὰ νὰ κοιμηθῆ κοντὰ στὴ φωτιά. Ἐκεῖ ξαπλώθηκε ὁ Ὀδυσσέας καὶ σκεπάστηκε μὲ μιὰ χοντρὴ καὶ μεγάλη κάπα, ποὺ τοῦ ἔδωσε γιὰ σκέπασμα ὁ χοιροβοσκός.

Ὁ Εὔμαιος κρέμασε ἀπὸ τὸν ὦμο του τὸ σπαθί του καὶ τυλίχτηκε καλὰ μὲ τὸ μεγάλο πανωφόρι του. Ἔπειτα καληνύχτισε τὸν ξένο του καὶ πῆγε, ὅπως τὸ συνήθιζε, νὰ κοιμηθῆ κοντὰ στοὺς χοίρους, μέσα σὲ μιὰ βαθιὰ σπηλιὰ ποὺ δὲν τὴν ἔπιανε ὁ βοριάς.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΜΕΡΟΣ Δ'

80. Ἡ Ἀθηνᾶ συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχο.

Ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ πῆγε στὴ Σπάρτη.

Ἦταν νύχτα κι ὅλοι κοιμόνταν στὸ παλάτι τοῦ Μενελάου.

Ἡ Ἀθηνᾶ μπῆκε μέσα καὶ βρῆκε τὸν Τηλέμαχο ἄγρυπνο, γιατὶ ἡ ἔνοια τοῦ πατέρα του δὲν τὸν ἄφηνε νὰ κλείση μάτι.

«Τηλέμαχε» τοῦ λέει ἡ θεά, «δὲν εἶναι πιὰ καλὸ νὰ μένης μακριὰ ἀπὸ τὸ σπίτι σου. Ἡ μητέρα σου ἔμαθε πὼς ἔφυγες μὲ πλοῖο κι ἔχει μεγάλη λύπη. Ἄκουσε καὶ ἕνα ἄλλο. Στὸ στενὸ ποὺ εἶναι ἀνάμεσα στὴν Κεφαλληνία καὶ στὴν Ἰθάκη, σοῦ ἔχουν στήσει καρτέρι οἱ μνηστῆρες γιὰ νὰ σὲ σκοτώσουν. Γι' αὐτό, ἄμα φτάσης κοντὰ σ' αὐτὰ τὰ νησιά, νὰ προσέξης νὰ περάσης ἀπὸ κεῖ νύχτα καὶ πολὺ μακριὰ ἀπὸ τὴ στεριά. Κι ὅταν φτάσης στὸ πιὸ κοντινὸ ἀκρογιάλι τῆς Ἰθάκης, στεῖλε τὸ πλοῖο καὶ τοὺς συντρόφους σου στὴ χώρα, καὶ σὺ πήγαινε στὴν καλύβα τοῦ πιστοῦ σου χοιροβοσκοῦ, στὸν Εὔμαιο, νὰ περάσης ἐκεῖ τὴ νύχτα. Μὴ λησμονήσης νὰ εἰδοποιήσης τὴ μητέρα σου πὼς γύρισες ἀπὸ τὸ ταξίδι σου γερός».

81. Ὁ Τηλέμαχος γυρίζει στὴν Ἰθάκη.

Ὕστερα ἀπὸ τὸ ὄνειρο αὐτὸ ξύπνησε ὁ Τηλέμαχος. Καὶ ὡς τὸ πρωὶ δὲν μπόρεσε νὰ κλείση μάτι.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὅταν ἄρχισε νὰ γλυκοχαράζη, ξύπνησε καὶ τὸν Πεισίστρατο καὶ τοῦ εἶπε:

« Σήκω, Πεισίστρατε, πρέπει νὰ φύγωμε ἀμέσως ».

— « Ἂς περιμένωμε λίγο, τοῦ λέει ὁ Πεισίστρατος, ὥσπου νὰ σηκωθοῦν ὁ Μενέλαος κι ἡ Ἑλένη ».

Ὅταν φώτισε καλὰ ἡ μέρα, σηκώθηκε καὶ ὁ Μενέλαος κι εἶδε τοὺς νέους, ποὺ ἦταν ἕτοιμοι γιὰ ταξίδι.

« Μενέλαε » τοῦ λέει τότε ὁ Τηλέμαχος, « ἀρκετὲς ἡμέρες μείναμε στὸ παλάτι σου. Εἶναι καιρὸς πιὰ νὰ γυρίσω στὴν πατρίδα μου ».

Ὁ Μενέλαος ἀποκρίθηκε:

« Δὲν ἤθελα νὰ φύγης τόσο γρήγορα, παιδί μου, μὰ ἀφοῦ ἐσὺ τὸ θέλεις, πήγαινε στὸ καλό. Μεῖνε μονάχα μιὰ στιγμὴ ἀκόμη, γιὰ νὰ ἑτοιμάσω τὰ δῶρα ποὺ θὰ σοῦ δώσω ».

Κι ἀμέσως πηγαίνει μὲ τὴν Ἑλένη στὴ μοσκομυρισμένη κάμαρα, ποὺ φύλαγαν τὰ πλούτη τους. Ὁ Μενέλαος πῆρε ἕνα χρυσὸ ποτήρι κι ἕνα μικρὸ ἀσημένιο πιθαράκι, ποὺ ἦταν τὰ χείλη του χρυσά. Ἡ Ἑλένη διάλεξε ἕναν πέπλο ὁλοκέντητο, πολὺ πολὺ ὡραῖο, ποὺ τὸν εἶχε κεντήσει μὲ τὰ χέρια της.

Ὁ Τηλέμαχος εὐχαρίστησε τὸ βασιλικὸ ζευγάρι γιὰ τὰ πολύτιμα δῶρα καὶ γιὰ τὴν εὐγενικὴ φιλοξενία.

Πλούσιο τραπέζι τοὺς περίμενε. Ἔφαγαν καλὰ καὶ ἤπιαν· ὕστερα ἀποχαιρέτησαν τὸ Μενέλαο καὶ τὴν Ἑλένη, ἀνέβηκαν στὸ ἁμάξι καὶ ξεκίνησαν.

Τ' ἄλογα πετοῦσαν σὰν πουλιά· καὶ τὸ ἁρμάτωμα τῆς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἄλλης ἡμέρας ἔφτασαν στὴν Πύλο. Ἐκεῖ ὁ Τηλέμαχος λέει στὸν Πεισίστρατο :

«Γλυκέ μου φίλε, θὰ κάμης αὐτὸ ποὺ θὰ σοῦ ζητήσω; Ἐμεῖς εἴμαστε φίλοι ἀπὸ τὰ γονικά μας, ἔχομε τὴν ἴδια ἡλικία κι αὐτὸ τὸ ταξίδι μᾶς ἔκαμε ν' ἀγαπήσωμε ὁ ἕνας τὸν ἄλλο σὰν ἀδερφό. Σὲ παρακαλῶ λοιπόν, μὴ μὲ πᾶς στὸ σπίτι σας. Ὁ πατέρας σου θὰ θελήση νὰ μὲ κρατήση γιὰ νὰ μὲ φιλοξενήση, κι ἐγὼ βιάζομαι πολὺ νὰ φτάσω στὴν πατρίδα μου ».

— « Γι' ἀγάπη σου θὰ κάμω αὐτὸ ποὺ μοῦ ζητᾶς » εἶπε ὁ Πεισίστρατος, κι ἀμέσως ἔστρεψε τ' ἄλογα γιὰ τὸ ἀκρογιάλι, ὅπου περίμενε τὸ πλοῖο. Πῆρε τὰ δῶρα ἀπὸ τὸ ἁμάξι καὶ τὰ ἔβαλε στὴν πρύμη. Ἀποχαιρέτησε τὸν Τηλέμαχο, τοῦ εὐχήθηκε καλὸ ταξίδι καὶ γύρισε τ' ἄλογα γιὰ τὴν Πύλο.

Οἱ ναῦτες ἔλυσαν τὰ παλαμάρια, ἄπλωσαν τὰ πανιὰ κι ἔβαλαν πλώρη γιὰ τὴν Ἰθάκη. Ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς ἔστειλε πρίμο ἀεράκι καὶ τὸ πλοῖο πετοῦσε σὰ σαΐτα πάνω στὰ κύματα.

Μὲ τὴ βοήθεια τῆς θεᾶς γλίτωσε ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὸ καρτέρι ποὺ τοῦ εἶχε στήσει ὁ Ἀντίνοος στὸ στενό. Ἔφτασε σὲ μιὰ ἔρημη ἀκρογιαλιὰ τῆς Ἰθάκης καὶ μόλις πήδησε ἔξω εἶπε στοὺς συντρόφους του :

« Ἐσεῖς πηγαίνετε μὲ τὸ πλοῖο στὴ χώρα. Ἐγὼ θὰ πάω στὴν ἐξοχή, νὰ ἰδῶ τί γίνεται στὰ κτήματά μου ».

Καὶ κίνησε ἴσια γιὰ τὴν καλύβα τοῦ χοιροβοσκοῦ του.

82. Ὁ Τηλέμαχος στὸν Εὔμαιο.

Ὁ Ὀδυσσέας κι ὁ Εὔμαιος ξύπνησαν πολὺ πρωί.

Μόλις σηκώθηκαν, ὁ Εὔμαιος ἔστειλε τοὺς ἄλλους

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βοσκοὺς στὰ λιβάδια μὲ τοὺς χοίρους. Αὐτὸς ἔμεινε στὴν καλύβα μὲ τὸν Ὀδυσσέα.

Ἔξαφνα ἀκούστηκαν πατήματα. Οἱ σκύλοι ὅμως δὲ γάβγισαν, μόνο κουνοῦσαν τὴν οὐρά τους. Ὁ Ὀδυσσέας εἶπε τότε στὸν Εὔμαιο :

« Χωρὶς ἄλλο κάποιος φίλος σου ἔρχεται, γιατὶ τὰ σκυλιὰ δὲ γαβγίζουν ».

Πρὶν τελειώση τὴν ὁμιλία του, ὁ Τηλέμαχος μπῆκε στὴν αὐλή. Ὁ Εὔμαιος ξαφνίστηκε, τινάχτηκε ἀπάνω κι ἔτρεξε νὰ καλοδεχτῆ τὸν κύριό του. Τὸν ἀγκάλιασε, ὅπως ἀγκαλιάζει ὁ πατέρας τὸ μονάκριβό του παιδί, ποὺ γυρίζει ἀπὸ τὰ ξένα, τοῦ φίλησε τὰ χέρια καὶ τοῦ εἶπε μὲ μάτια δακρυσμένα :

« Ἦρθες, Τηλέμαχέ μου, καλέ μου ἀφέντη ! Μεγάλη ἀνησυχία εἶχα μήπως δὲ σὲ ξαναϊδῶ. Ἔλα, παιδί μου, ἔλα μέσα νὰ χαρῆ ἡ καρδιά μου, ποὺ ἦρθες στὴν καλύβα μου μόλις γύρισες ἀπὸ τὸ ταξίδι σου. Τώρα δὲν ἔρχεσαι συχνὰ ἐδῶ ἔξω. Σοῦ ἀρέσει νὰ μένης στὴ χώρα καὶ νὰ βλέπης τοὺς καταραμένους μνηστῆρες ».

Ὁ Τηλέμαχος ἀποκρίθηκε :

« Καλέ μου Εὔμαιε, ἐγὼ πάντα σὲ θυμοῦμαι. Καὶ τώρα ἐπίτηδες ἦρθα ἐδῶ, γιὰ νὰ σὲ ἰδῶ καὶ γιὰ νὰ μάθω τί κάνει ἡ μητέρα μου ».

— « Ἡ μητέρα σου, παιδί μου, εἶπε ὁ Εὔμαιος, κλαίει κι ἀναστενάζει νύχτα μέρα ».

Ὁ Τηλέμαχος ἔδωσε τὸ κοντάρι του στὸν Εὔμαιο κι ὕστερα μπῆκε στὴν καλύβα.

Ὁ Ὀδυσσέας ἀμέσως σηκώθηκε καὶ πρόσφερε τὴ θέση του στὸ νέο. Ὁ Τηλέμαχος δὲ δέχτηκε καὶ τοῦ εἶπε :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Κάθισε, ξένε, στὴ θέση σου· θὰ βρεθῆ καὶ γιὰ μένα τόπος. Ὁ Εὔμαιος θὰ φροντίση γι' αὐτό ».

Ὁ Ὀδυσσέας ξανακάθισε στὴ θέση του. Σ' αὐτό τὸ μεταξὺ ὁ Εὔμαιος ἔκοψε τρυφερὰ κλαδιά, τὰ ἔστρωσε

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

καταγῆς κι ἄπλωσε ἀπάνω μαλακὲς προβιές. Ἐκεῖ κάθισε τὸ μονάκριβο παιδὶ τοῦ Ὀδυσσέα.

Κοιτάζοντας τὸν ξένο ὁ Τηλέμαχος ρώτησε τὸ χοιροβοσκό.

« Ἀπὸ ποῦ σοῦ ἦρθε αὐτὸς ὁ ξένος καὶ τί θέλει ; »

— « Μοῦ εἶπε, ἀποκρίθηκε ὁ Εὔμαιος, πὼς εἶναι ἀπὸ τὴν Κρήτη, πὼς πλανήθηκε χρόνια πολλὰ στὰ ξένα, καὶ πὼς βασανίστηκε πολύ. Μοῦ ἦρθε στὴν καλύβα μὲ τὴν ψυχὴ στὸ στόμα καὶ τὸν ἐλυπήθηκα πολύ. Εἶχα σκοπὸ ὕστερα ἀπὸ δυὸ μέρες νὰ τὸν στείλω στὸ παλάτι, γιατὶ ἐδῶ, ὅσο κι ἂν θέλω, δὲν μπορῶ νὰ τὸν περιποιηθῶ ».

— « Εὔμαιε, εἶπε ὁ Τηλέμαχος, πὼς νὰ δεχτῶ τὸν ξένο στὸ παλάτι μου, ποὺ οἱ κακοὶ μνηστῆρες οὔτε στιγμὴ δὲ θὰ τὸν ἀφήσουν ἥσυχο ; Καὶ ἐγὼ τότε θὰ λυποῦμαι, ποὺ δὲ θὰ μπορῶ νὰ τὸν βοηθήσω. Μιὰ φορὰ ποὺ ἦρθε στὴν καλύβα σου, κράτησέ τον ἐδῶ. Ἐγὼ θὰ τοῦ στείλω καὶ φαγητὰ καὶ ροῦχα. Κι ἀργότερα θὰ φροντίσω νὰ τὸν στείλω ὅπου θέλει ἡ καρδιά του ».

Δειλὰ δειλὰ μίλησε κι ὁ Ὀδυσσέας τότε καὶ εἶπε :

« Καλό μου βασιλόπουλο, σ' εὐχαριστῶ πολὺ πολὺ γιὰ τὰ καλά σου λόγια. Μὰ ὁ νοῦς μου δὲν τὸ χωρεῖ, πῶς ἕνα παλικάρι σὰν καὶ σένα ἀφήνει στὸ παλάτι του νὰ κάνουν ὅ τι θέλουν οἱ μνηστῆρες. Ἂν ἤμουν νέος ὅπως ἐσύ, καὶ παιδὶ τέτοιου ξακουσμένου πατέρα, ἂς μοῦ ἔκοβαν ἀμέσως τὸ κεφάλι μου, ἂν δὲν τοὺς σκότωνα ὅλους. Κι ἂν δὲν τὸ κατώρθωνα, γιατὶ θὰ ἦταν πολλοί, θὰ προτιμοῦσα νὰ πέσω νεκρὸς μέσα στὸ παλάτι μου παρὰ νὰ βλέπω κάθε μέρα τ' ἄπρεπά τους ἔργα ».

— « Ξένε, ἀποκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος, μὲ τὸ δίκιο σου τὰ λὲς αὐτά, γιατὶ δὲν ξέρεις καλὰ τί τρέχει. Οἱ μνηστῆ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρες δὲν εἶναι πέντε ἢ δέκα. Εἶναι ὅλα τὰ καλύτερα παλικάρια ἀπὸ τὰ νησιὰ γύρω κι οἱ καλύτεροι νέοι τῆς Ἰθάκης. Χωρὶς ἄλλο θὰ μὲ θανάτωναν, ἂν ἔκανα αὐτὸ ποὺ εἶπες τώρα. Μὰ ὅλα αὐτὰ εἶναι στὸ χέρι τῶν θεῶν. Καὶ τώρα, Εὔμαιε, πήγαινε στὴ χώρα καὶ πὲς κρυφὰ στὴ μητέρα μου πὼς γύρισα καλὰ ἀπὸ τὴν Πύλο καὶ εἶμαι ἐδῶ ».

Ὁ Εὔμαιος ἀμέσως φόρεσε τὰ πέδιλά του, πῆρε τὸ ραβδί του καὶ ξεκίνησε βιαστικά.

83. Ὁ Τηλέμαχος γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα.

Μόλις ἔφυγε ὁ Εὔμαιος καὶ νά, προβάλλει μὲ τὴ θεϊκή της ὄψη ἡ Ἀθηνᾶ ἔξω ἀπὸ τὴν καλύβα καὶ κάνει νόημα στὸν Ὀδυσσέα νὰ βγῆ ἔξω.

Ὁ Τηλέμαχος δὲν τὴν εἶδε οὔτε κατάλαβε τίποτα. Μονάχα ὁ Ὀδυσσέας τὴν εἶχε δεῖ καὶ βγῆκε.

Τότε ἡ Ἀθηνᾶ τοῦ εἶπε :

« Ὀδυσσέα, καιρὸς εἶναι πιὰ νὰ φανερωθῆς στὸ παιδί σου. Συλλογιστῆτε τώρα μαζί, μὲ τί τρόπο θὰ τιμωρήσετε τοὺς μνηστῆρες. Νὰ ἔχετε θάρρος. Ἐγὼ πάντα θὰ εἶμαι κοντά σας καὶ θὰ σᾶς βοηθήσω ».

Αὐτὰ τοῦ εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τὸν ἄγγιξε μὲ τὸ χρυσό της ραβδί. Κι ἀμέσως ὁ ἄσχημος καὶ καταζαρωμένος γέρος μεταμορφώθηκε σὲ ἄντρα ὄμορφο, δυνατὸ καὶ καλοφορεμένο.

Ἡ θεὰ τότε ἔγινε ἄφαντη καὶ ὁ Ὀδυσσέας μπῆκε στὴν καλύβα.

Ὁ Τηλέμαχος μόλις εἶδε τὸν ξένο τόσο ἀλλιώτικο, τινάχτηκε ἀπάνω τρομαγμένος καὶ δὲν τολμοῦσε νὰ τὸν κοιτάξῃ στὸ πρόσωπο. Πέρασε ἀρκετὴ ὥρα ὥσπου νὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

συνέρθη. Καὶ τότε λέει μὲ φωνὴ τρεμουλιαστὴ ἀπὸ τὴ συγκίνηση :

« Ξένε, τώρα μοῦ φαίνεσαι πολὺ διαφορετικός ἀπὸ ὅ τι ἤσουν πρωτύτερα. Μὴν εἶσαι θεός ; Γιατὶ μονάχα οἱ θεοὶ ἀλλάζουν μορφή ».

— « Δὲν εἶμαι θεός, παιδί μου, ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας. Εἶμαι ὁ πατέρας σου ».

Κι ἔτρεξε στὸν Τηλέμαχο, τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του, τὸν ἐφιλοῦσε κι ἄφηνε νὰ τρέχουν τὰ δάκρυά του, ποὺ τὰ κρατοῦσε ὡς ἐκείνη τὴ στιγμή.

Ὁ Τηλέμαχος ὅμως δὲν πίστευε ἀκόμη. Ἤθελε νὰ τὸν καλοεξετάση πρῶτα. Τὸν ἐρώτησε λοιπὸν γιὰ πράματα τοῦ σπιτιοῦ τους, ποὺ δὲν τὰ ἤξερε ἄλλος κανείς. Κι ὅταν πιὰ βεβαιώθηκε πὼς εἶχε ἐμπρός του τὸν πατέρα του, ἔχυσε δάκρυα χαρᾶς καὶ τὸν ἐφιλοῦσε.

« Πατέρα μου, γλυκέ μου πατέρα ! » ἔλεγε ὁ Τηλέμαχος.

— « Παιδί μου ἀγαπημένο !» ἀπαντοῦσε ἐκεῖνος.

Κι οἱ δυό τους ἀπὸ τὴ χαρά τους ἔκλαιαν πολλὴ ὥρα.

Ὁ Τηλέμαχος τέλος ρώτησε τὸν πατέρα του, πῶς ἔφτασε στὸ νησὶ ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια καὶ ποιοὶ τὸν ἔφεραν.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ὀδυσσέας τοῦ διηγήθηκε μὲ λίγα λόγια πῶς ἦρθε ἀπὸ τὸ νησὶ τῶν Φαιάκων.

« Καὶ τώρα, παιδί μου, εἶπε, πρέπει νὰ συλλογιστοῦμε πῶς νὰ τιμωρήσωμε τοὺς μνηστῆρες. Πές μου λοιπὸν πόσοι καὶ ποιοὶ εἶναι, γιὰ νὰ δοῦμε ἂν εἴμαστε ἀρκετοὶ οἱ δύο μας, ἢ ἂν θὰ χρειαστοῦμε κι ἄλλους νὰ μᾶς βοηθήσουν ».

— « Πατέρα μου, συχνὰ ἄκουα νὰ λένε γιὰ τὴν ἐξυπνάδα σου καὶ τὴν παλικαριά σου. Αὐτὸ ὅμως ποὺ μοῦ λὲς τώρα, μοῦ φαίνεται σὰν ἀπίστευτο. Πῶς θὰ μπορέσωμε, δυὸ ἄνθρωποι ἐμεῖς, νὰ πολεμήσωμε μὲ τόσο πλῆθος ; Οἱ μνηστῆρες οὔτε δέκα εἶναι οὔτε εἴκοσι· εἶναι περισσότεροι ἀπὸ ἑκατό. Γι' αὐτὸ σκέψου καλύτερα ποιοὺς ἄλλους νὰ καλέσωμε γιὰ νὰ μᾶς βοηθήσουν ».

84. Ὁ Ὀδυσσέας συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχο.

Ὁ Ὀδυσσέας εἶπε τότε στὸν Τηλέμαχο :

« Ἔχε θάρρος, παιδί μου. Ἔχομε τοὺς θεοὺς βοηθούς. Καὶ τώρα ἄκουσε τί νὰ κάμης. Ἄμα χαράξη, νὰ πᾶς στὴ χώρα καὶ νὰ φερθῆς στοὺς μνηστῆρες ὅπως καὶ πρῶτα. Ἀργότερα θὰ μὲ φέρη καὶ μένα ὁ χοιροβοσκὸς μεταμορφωμένο σὲ ζητιάνο. Ἂν οἱ μνηστῆρες μὲ περιγελάσουν ἢ μὲ βρίσουν ἢ μὲ χτυπήσουν μὲ τὰ ὅπλα τους, κάνε τὸν ἀδιάφορο καὶ μὴ θυμώνεις. Μόνο συμβούλευέ τους μὲ τρόπο μαλακό, νὰ μὴ μὲ μεταχειρίζωνται ἄπρεπα. Αὐτοὶ ὅμως βέβαια δὲ θὰ σ ἀκούσουν.

» Ἄκουσε καὶ τοῦτο ἀκόμη. Κανεὶς νὰ μὴ μάθη πῶς γύρισα κι εἶμαι ἐδῶ, μήτε ἡ μητέρα σου, μήτε ὁ γερο-Λαέρτης, μήτε ὁ χοιροβοσκὸς μήτε κανεὶς ἀπὸ τοὺς σπιτικούς ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

85. Ὁ Τηλέμαχος γυρίζει στὴ χώρα.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας μιλοῦσε ἀκόμη μὲ τὸ παιδί του, γύρισε ὁ Εὔμαιος ἀπὸ τὴ χώρα. Μὰ προτοῦ φτάση στὴν καλύβα, ἡ Ἀθηνᾶ ξανάκαμε τὸν Ὀδυσσέα καθὼς ἦταν πρίν.

Καὶ οἱ δύο ὑποδέχτηκαν μὲ χαρὰ τὸν πιστὸ ὑπηρέτη. Ὕστερα κάθισαν κι οἱ τρεῖς στὸ τραπέζι κι ἔφαγαν, κι ἔπειτα πῆγαν νὰ κοιμηθοῦν.

Τὸ πρωί, μόλις ξύπνησαν, ὁ Τηλέμαχος λέει τοῦ χοιροβοσκοῦ :

« Καλέ μου Εὔμαιε, ἐγὼ τώρα θὰ πάω στὴ χώρα. Σὺ ἀργότερα ὁδήγησε τὸν ξένο ὡς ἐκεῖ. Στὴ χώρα ἂς ζητιανεύη. Ἐκεῖ θὰ βρῆ πολλοὺς γιὰ νὰ τοῦ δώσουν ἕνα ξερο-κόμματο καὶ μιὰ σταλιὰ κρασί ».

Ὁ Τηλέμαχος φόρεσε τὰ πέδιλά του, πῆρε τὸ κοντάρι του κι ἔφυγε βιαστικὸς γιὰ τὴ χώρα.

Πρώτη ποὺ εἶδε τὸν Τηλέμαχο, ὅταν μπῆκε στὸ παλάτι, ἦταν ἡ Εὐρύκλεια. Ἡ γριὰ ἔτρεξε καὶ τὸν καλοδέχτηκε κλαίοντας ἀπὸ τὴ χαρά της. Μιὰ ἄλλη δούλα, ἀπὸ τὶς πιὸ πιστές, ἔτρεξε ἀμέσως στὴν κάμαρα τῆς βασίλισσας, νὰ τῆς φέρη τὴν καλὴ εἴδηση.

Ἡ Πηνελόπη κατέβηκε τρεχάτη τὶς σκάλες, ἀγκάλιασε τὸ παιδί της, τὸ γλυκοφίλησε στὰ μάτια καὶ τοῦ εἶπε μὲ παράπονο :

« Ἤρθες, Τηλέμαχέ μου, γλυκό μου φῶς ! Ἤρθες, χαρὰ τῆς ζωῆς μου ! Ἄχ ! τί φόβο εἶχα μήπως δὲ σὲ ξανάβλεπα ! Πές μου τώρα, παιδί μου, τί ἔμαθες καὶ τί ἄκουσες γιὰ τὸν πατέρα σου ; »

Μὲ τί χαρὰ θὰ τῆς ἔλεγε ὁ Τηλέμαχος πὼς ἦρθε ὁ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πατέρας του! Μὰ δὲν ἦταν ὥρα ἀκόμη νὰ τῆς τὸ φανερώση· γι' αὐτὸ τῆς εἶπε:

« Μητέρα, μὴ μοῦ κάνεις πιὸ μεγάλη τὴ λύπη μου. Φτάνει ποὺ μόλις γλίτωσα ἀπὸ τὸ μεγάλο κίνδυνο. Ἀνέβα στὸ θαλαμό σου, λούσου, φόρεσε ὁλοκάθαρα ροῦχα καὶ τάξε σὲ ὅλους τοὺς θεοὺς πλούσια δῶρα, νὰ μᾶς δώσουν αὐτὸ ποὺ θέλομε ».

86. Ὁ Μελάνθιος βρίζει τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν Εὔμαιο.

Στὸ μεταξὺ οἱ μνηστῆρες εἶχαν μαζευτῆ στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ καὶ διασκέδαζαν μὲ φωνές, ρίχνοντας τὸ λιθάρι ἢ τὸ κοντάρι. Μαζί τους ἦταν κι ὁ Ἀντίνοος, ποὺ μόλις εἶχε γυρίσει ἀπὸ τὸ καρτέρι μὲ ὅλους τοὺς συντρόφους του.

Ἔτσι περνοῦσαν πάντα κάθε πρωί, ὥσπου νὰ ἔρθη ἡ ὥρα νὰ καθίσουν στὸ τραπέζι.

Ὁ Εὔμαιος μὲ τὸ ζητιάνο εἶχαν ξεκινήσει κι ἔφταναν κοντὰ στὴ χώρα. Ἐκεῖ ἦταν μιὰ ὡραία βρύση. Τὸ κρύο καὶ κρυσταλλένιο της νερὸ κατέβαινε ψηλὰ ἀπὸ τὸ βουνό.

Ἐκεῖ τοὺς βρῆκε ὁ Μελάνθιος, ὁ γιδοβοσκὸς τοῦ Ὀδυσσέα. Εἶχε μαζί του καὶ δύο ἄλλους βοσκούς, ποὺ ἔφερναν, ὅπως πάντα, στοὺς μνηστῆρες δυὸ γίδια ἀπὸ τὰ καλύτερα.

Ὁ Μελάνθιος, μόλις τοὺς εἶδε, ἄρχισε νὰ γελᾶ καὶ νὰ λέη:

« Τί ταιριασμένο ζευγάρι! Ὁ ἕνας κουρελιάρης ὁδηγεῖ τὸν ἄλλο. Ὅμοιος τὸν ὅμοιο!

» Καὶ δὲ μᾶς λές, καταραμένε χοιροβοσκέ, ποῦ τὸν

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

πᾶς αὐτὸν τὸ βρωμερὸ ψωμοζήτη, τὸ γεροκαμπούρη, ποὺ γυρίζει ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα καὶ ξύνει τὶς πλάτες του, καὶ ψωμοζητᾶ ὁλοένα ; Δὲ μοῦ τὸν δίνεις νὰ μοῦ φυλάγη τὴ στάνη, νὰ μοῦ σαρώνη τὸ μαντρὶ καὶ νὰ κόβη τρυφερὰ κλαδιὰ γιὰ τὶς γίδες μου ; Κι ἐγὼ πάλι θὰ τοῦ δίνω νὰ πίνη τυρόγαλα, γιὰ νὰ παχύνη.

» Μὰ τί κάθομαι καὶ λέω ! Εἶναι αὐτὸς γιὰ δουλειά ; Ἔχει πιὰ συνηθίσει νὰ γεμίζη τὴν ἀχόρταγη κοιλιά του μὲ τὴ ζητιανιά. Κακομοίρη, τί ἔχεις νὰ τραβήξης ἂν πατήσης στὸ παλάτι ! Μὲ τὰ σκαμνιὰ θὰ σοῦ σπάσουν τὰ πλευρά σου οἱ μνηστῆρες !»

Αὐτὰ εἶπε ὁ Μελάνθιος καὶ περνώντας ἔδωσε μιὰ κλοτσιὰ στὸν Ὀδυσσέα.

Ἐκεῖνος τὸν ἀγριοκοίταξε καὶ σήκωσε τὸ χοντρὸ ραβδί του νὰ χτυπήση τὸ Μελάνθιο κατακέφαλα· μὰ κρατήθηκε. Ὁ Εὔμαιος ὅμως θύμωσε πάρα πολὺ κι ἄρχισε νὰ τὸν φοβερίζη καὶ νὰ τοῦ λέη :

« Ἔ ! ἐλεεινέ ! Ἅμα ἔρθη ὁ Ὀδυσσέας, τότε θὰ δῆς τί ἔχεις νὰ πάθης ! Γυρίζεις καμαρώνοντας ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ στοὺς δρόμους κι ἀφήνεις νὰ ρημάζουν τὰ κοπάδια τοῦ ἀφεντικοῦ μας ».

— « Τί λές, ἄθλιε ; ἀποκρίθηκε ὁ γιδοβοσκός. Ἐμένα φοβερίζεις ; Ἐγὼ δὲν ἔχω κανένα ἀνάγκη· ἂς εἶναι καλὰ οἱ μνηστῆρες. Μόνο νὰ δώσουν οἱ θεοὶ νὰ χαθῆ γρήγορα καὶ ὁ Τηλέμαχος ὅπως χάθηκε κι ὁ πατέρας του· κι ἔτσι νὰ ξεκληρίση ἡ γενιὰ τοῦ Λαέρτη ».

Αὐτὰ εἶπε ὁ Μελάνθιος καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του γιὰ τὸ παλάτι. Σὲ λίγο ἔφτασαν ἐκεῖ καὶ ὁ Ὀδυσσέας μὲ τὸ χοιροβοσκό.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

87. Ὁ σκύλος Ἄργος γνωρίζει τὸν ἀφέντη του.

Ὅταν ἔφτασαν κοντὰ στὸ παλάτι, ὁ Ὀδυσσέας εἶπε στὸν Εὔμαιο :

« Χωρὶς ἄλλο αὐτὸ θὰ εἶναι τὸ παλάτι τοῦ ἀφεντικοῦ σου. Εὔκολα μπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ καταλάβῃ, γιατὶ ξεχωρίζει ἀπὸ τ' ἄλλα σπίτια. Τί μεγάλο καὶ τί ὡραῖο ποὺ εἶναι! Καὶ τί μεγάλη αὐλὴ ποὺ ἔχει! Φαίνεται πὼς μέσα γλεντοκοποῦν, γιατὶ ἔρχεται μυρουδιὰ ἀπὸ κρέατα ποὺ ψήνουν, κι ἀκούω τραγούδια καὶ μουσική ».

— « Καλὰ τὸ κατάλαβες, ξένε, ἀποκρίθηκε ὁ Εὔμαιος. Αὐτὸ εἶναι τὸ παλάτι. Μὰ δὲ μοῦ λὲς τί πρέπει νὰ κάμω τώρα ; Θέλεις νὰ μπῆς πρῶτος ἐσὺ μέσα, κι ὕστερα νὰ ἔρθω ἐγώ ; ἢ νὰ πάω ἐγὼ ἐμπρὸς καὶ νάρθῃς ἐσὺ ὕστερα ; Δὲν κάνει νὰ μποῦμε κι οἱ δυὸ μαζί ».

— « Ἔμπα σὺ πρῶτος, ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας, καὶ σὲ λίγο ἔρχομαι κι ἐγώ ».

Ἐνῶ μιλοῦσαν, ἕνα γέρικο σκυλί, ποὺ ἦταν ξαπλωμένο ἀπάνω σ' ἕνα σωρὸ κοπριά, σήκωσε τὸ κεφάλι του καὶ τ' αὐτιά του. Ἦταν ὁ κακόμοιρος ὁ Ἄργος, τὸ ἀγαπημένο σκυλὶ τοῦ Ὀδυσσέα. Τὸ εἶχε μεγαλώσει ὁ ἴδιος, μὰ δὲν τὸ χάρηκε, γιατὶ εἶχε φύγει στὰ ξένα.

Τὸ σκυλὶ αὐτὸ ἦταν μιὰ φορὰ πολὺ ὄμορφο καὶ καλὸ λαγωνικό. Κυνηγοῦσε λάφια, ἀγριόγιδες, λαγούς, καὶ ἄλλα ἀγρίμια. Ἀπὸ τὸν καιρὸ ὅμως ποὺ ἔφυγε ὁ ἀφέντης του κανεὶς δὲ γύρισε νὰ τὸ ἰδῆ. Γι' αὐτὸ μέρα νύχτα ἦταν ξαπλωμένο ἀπάνω στὴν κοπριὰ γεμάτο τσιμπούρια. Ἅμα ἔνιωσε ὅμως κοντὰ τὸν Ὀδυσσέα, προσπάθησε νὰ σηκωθῆ γιὰ νὰ τὸν καλοδεχτῆ, μὰ τοῦ κάκου! Δὲν εἶχε πιὰ δύναμη. Μονάχα τὴν οὐρά του κούνησε καὶ κατέβασε τ' αὐτιά.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ὀδυσσέας τὸ εἶδε καὶ δὲν μπόρεσε νὰ κρατήση τὰ δάκρυα. Μὰ γιὰ νὰ μὴν καταλάβη τίποτα ὁ Εὔμαιος, γύρισε τὸ πρόσωπό του ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος καὶ σφούγγισε τὰ μάτια του.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας εἶχε τὸ νοῦ του στὸ πιστὸ σκυλί του, ὁ Εὔμαιος μπῆκε στὸ παλάτι.

88. Ὁ Ὀδυσσέας στοὺς μνηστῆρες.

Πρῶτος ὁ Τηλέμαχος εἶδε τὸ χοιροβοσκό του καὶ τοῦ ἔκαμε νόημα νὰ πάη νὰ καθίση κοντά του.

Σὲ λίγο μπῆκε κι ὁ Ὀδυσσέας καὶ κάθισε στὸ κατώφλι, ἀκουμπώντας, τὴ ράχη του σ ἕνα στῦλο ἀπὸ κυπαρίσσι.

Ὁ Τηλέμαχος ἔδωσε τότε στὸν Εὔμαιο ἕνα ὁλόκληρο καρβέλι κι ἕνα κομμάτι κρέας, καὶ τοῦ εἶπε νὰ τὰ δώση στὸ ζητιάνο. Ὁ Ὀδυσσέας τὰ πῆρε, σήκωσε τὸ βλέμμα του ψηλὰ καὶ εἶπε:

« Δία, σὲ παρακαλῶ, κάμε πολὺ εὐτυχισμένο τὸν Τη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

λέμαχο καὶ μακάρι νὰ γίνουν ὅλα ὅσα ἡ ψυχή του θέλει ».

Καὶ ἀφοῦ εἶπε αὐτά, ἔστρωσε κάτω τὸ μπαλωμένο σακούλι του, τὰ ἔβαλε ἀπάνω κι ἔτρωγε. Ὕστερα σηκώθηκε καὶ γύριζε τὰ τραπέζια ἀπλώνοντας τὰ δυό του χέρια, γιὰ νὰ τοῦ δώσουν κι οἱ μνηστῆρες τίποτα. Αὐτοὶ ἀπὸ λύπη τοῦ ἔδιναν ψωμὶ καὶ κρέας, καὶ τὸν ἐρωτοῦσαν ποιός εἶναι κι ἀπὸ ποῦ ἦρθε.

« Ὁ χοιροβοσκὸς μᾶς τὸν κουβάλησε ἐδῶ » εἶπε ὁ Μελάνθιος· « μὰ οὔτε αὐτὸς ξέρει τὴ γενιά του ».

Τότε ὁ Ἀντίνοος εἶπε μὲ θυμὸ στὸν Εὔμαιο :

« Γιατί, ἄμυαλε χοιροβοσκέ, μᾶς ἔφερες ἐδῶ αὐτὸν τὸν ψωμοζήτη ; Δὲ μᾶς φτάνουν ὅσοι ζητιάνοι εἶναι στὸν τόπο μας ; Ἐσὺ θυμώνεις ποὺ τρῶνε τὰ πλούτη τοῦ ἀφεντικοῦ σου ξένοι, κι ὅμως σὰ νὰ μὴ φτάναμε ἐμεῖς, μόνος σου φέρνεις καὶ ἄλλους ».

Ὁ χοιροβοσκὸς ἀποκρίθηκε :

« Ἀντίνοε, δὲν ταιριάζει σὲ σένα, ποὺ εἶσαι ἀπὸ μεγάλη οἰκογένεια, νὰ μιλῆς ἔτσι. Ποιός καλεῖ μόνος του στὸ σπίτι του ξένο, ἐκτὸς ἀπὸ γιατρὸ ἢ μάντι ἢ μαραγκό, ἢ κανέναν ἄλλο τεχνίτη ποὺ τὸν χρειαζόμαστε ; Τοὺς ζητιάνους κανεὶς δὲν τοὺς καλεῖ, ἔρχονται μοναχοί τους. Ἐσὺ ὅμως εἶσαι πάντα ὁ πιὸ σκληρὸς μνηστῆρας στοὺς πιστοὺς ὑπηρέτες τοῦ ἀφέντη μου καὶ πιὸ πολὺ σὲ μένα. Μὰ λίγο μὲ μέλει. Ἂς εἶναι καλὰ ἡ κυρά μου κι ὁ Τηλέμαχος. Ὅσο ζοῦνε αὐτοὶ καμιὰ ἀνάγκη δὲ σ' ἔχω ».

89. Ὁ Ἀντίνοος χτυπᾶ τὸν Ὀδυσσέα.

Μόνο ὁ Ἀντίνοος δὲν εἶχε δώσει τίποτα ἀκόμη τοῦ ζητιάνου. Ὅταν ὁ Ὀδυσσέας πῆγε κοντά του καὶ τοῦ ζήτησε κάτι, ὁ Ἀντίνοος τοῦ λέει μὲ ἄγρια φωνή :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Φύγε ἀπό μπρός μου, βρωμιάρη! Μακριὰ ἀπό τό τραπέζι μου. Πρώτη φορὰ βλέπω τόσο ἀθιάντροπο καὶ ἀχόρταγο ζητιάνο! »

Ὁ Ὀδυσσέας τόν κοίταξε καλὰ κι ὕστερα τοῦ εἶπε:

« Κρῖμα στὰ νιάτα σου καὶ στὴν ὀμορφιά σου, νὰ ἔχης τόσο κακιὰ ψυχή! Τέτοιο φιλάργυρο ἄνθρωπο δὲν εἶδαν τὰ μάτια μου ὡς τώρα. Ἐσὺ στό σπίτι σου οὔτε ἀλάτι δὲ θὰ δίνης σὲ φτωχό. Καλοκάθισες καὶ τρῶς τὴν ξένη περιουσία, καὶ λυπᾶσαι νὰ δώσης ἀπ' αὐτὴ ἕνα κομμάτι ψωμὶ σ' ἕνα δυστυχισμένο ».

Ὁ Ἀντίνοος ἄφρισε ἀπό τό θυμό του:

« Ἐλεεινέ, τοῦ λέει μὲ φωνὴ δυνατή, τολμᾶς καὶ νὰ μὲ βρίζης; Τώρα πιὰ δὲ θὰ βγῆς γερὸς ἀπό ἐδῶ μέσα ».

Κι ἀμέσως ἀρπάζει τό σκαμνὶ ποὺ εἶχε κάτω ἀπό τὰ πόδια του, τό τινάζει μὲ ὅλη του τὴ δύναμη καὶ τόν χτυπᾶ στό δεξί του ὦμο.

Ὁ Ὀδυσσέας ἔμεινε ἀκίνητος σὰ βράχος. Τό δυνατό χτύπημα τοῦ Ἀντίνοου δὲν τόν ἐσάλεψε ἀπό τὴ θέση του. Κούνησε τό κεφάλι του μόνο καὶ ἔρριξε μιὰ ἄγρια ματιά. Ὕστερα γύρισε στὴ θέση του, ἔβαλε καταγῆς τό σακούλι του καὶ εἶπε στόν Ἀντίνοο:

« Γι' αὐτό ποὺ μοῦ ἔκαμες θὰ σὲ τιμωρήσουν οἱ θεοὶ καὶ θὰ σοῦ στείλουν γρήγορο καὶ κακό θάνατο ».

Ὁ Ἀντίνοος ἀποκρίθηκε τρέμοντας ἀπό τό θυμό του:

« Ἢ τρῶγε αὐτοῦ ἥσυχα καὶ μὴ μιλᾶς, ἢ φεύγα, γιατὶ μὰ τοὺς θεοὺς θὰ προστάξω τοὺς δούλους νὰ σὲ ἁρπάξουν καὶ νὰ σὲ κάμουν κομμάτια ».

Τό χτύπημα ἐκεῖνο τό ἔνιωσε μέσα στὴν καρδιά του ὁ Τηλέμαχος, μὰ δὲν εἶπε τίποτα. Αὐτὴν τὴ συμβουλὴ τοῦ εἶχε δώσει ὁ πατέρας του.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

90. Τί λέει ὁ Εὔμαιος στὴν Πηνελόπη γιὰ τὸ ζητιάνο.

Κι ἡ Πηνελόπη εἶχε ἀκούσει ἀπὸ τὸ ἀνοιχτὸ παράθυρο τῆς κάμαράς της τὸ θόρυβο καὶ τὰ λόγια τοῦ Ἀντίνοου καὶ θύμωσε πολύ, γιατὶ λυπήθηκε τὸ ζητιάνο. Φώναξε τὸν Εὔμαιο καὶ τὸν ἐρώτησε γιὰ τὸν ξένο. Ὁ χοιροβοσκὸς τῆς εἶπε πόσο σκληρὰ τοῦ φέρθηκε ὁ Ἀντίνοος.

« Ὁ ξένος θὰ γύρισε πολλὰ μέρη· μπορεῖ νὰ ξέρη τίποτα γιὰ τὸν Ὀδυσσέα. Πές του νὰ ἔρθη ἀμέσως ἐδῶ » εἶπε ἡ Πηνελόπη.

— « Ἄχ! βασίλισσα » ἀποκρίθηκε ὁ Εὔμαιος, « νὰ ἤξερες τί ὄμορφα τὰ λέει! Θὰ ἤθελες νὰ ἔχης κι ἄλλα δυὸ αὐτιὰ ν' ἀκοῦς! Τρεῖς μέρες καὶ τρεῖς νύχτες τὸν εἶχα στὴν καλύβα μου, γιατὶ σε μένα πρωτοῆρθε, ὅταν τὸν ἔβγαλαν στὴν ἀκρογιαλιά, καὶ μοῦ εἶπε τὴν ἱστορία του.

» Γνωρίζει καὶ τὸν Ὀδυσσέα. Ἄκουσε, λέει, πὼς ζῆ καὶ πὼς θὰ ἔρθη στὴν πατρίδα του, φορτωμένος μὲ πολλὰ καὶ πλούσια δῶρα ».

— « Τρέξε λοιπὸν γρήγορα καὶ κράξε τον, νὰ μοῦ τὰ πῆ τῆς ἴδιας ὅλα » φώναξε ἡ Πηνελόπη.

Ὁ Εὔμαιος πῆγε στὸ ζητιάνο καὶ τοῦ ψιθύρισε κρυφὰ στὸ αὐτὶ τὴν προσταγὴ τῆς βασίλισσας.

« Ὄχι ἀκόμη » ἀποκρίθηκε σιγὰ ὁ Ὀδυσσέας. « Ἄμα σκοτεινιάση καὶ φύγουν οἱ μνηστῆρες ἀπὸ τὸ παλάτι, θὰ πάω νὰ τῆς πῶ ὅ τι ξέρω ».

91. Ὁ Ὀδυσσέας μαλώνει τὶς ὑπηρέτριες.

Ὁ Ὀδυσσέας, ὅταν ἔφυγαν οἱ μνηστῆρες, εἶπε στὸ παιδί του:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Τηλέμαχε, μάζεψε γρήγορα ὅλα τὰ ὅπλα ποὺ εἶναι κρεμασμένα στοὺς τοίχους καὶ κρύψε τα στὴν ἀποθήκη. Κι ὅταν τύχη καὶ σὲ ρωτήσουν οἱ μνηστῆρες, γιατὶ τὰ ἔβγαλες ἀπὸ ἐδῶ, νὰ τοὺς πῆς πὼς εἶχαν γίνει ἀπὸ τὸν καπνὸ κατάμαυρα ».

Ὁ Τηλέμαχος ἔκαμε ὅ τι τοῦ εἶπε ὁ πατέρας του· ὕστερα πῆγε νὰ κοιμηθῆ, γιατὶ ἦταν πολὺ κουρασμένος. Ὁ Ὀδυσσέας ἔμεινε ἀκόμη ἐκεῖ. Περίμενε νὰ φανῆ ἡ Πηνελόπη.

Τότε ἦρθαν πολλὲς δοῦλες καὶ σήκωσαν τὰ φαγητὰ ἀπὸ τὰ τραπέζια, ἔπαιρναν τὰ ποτήρια κι ἔφερναν ξύλα ν' ἀνάψουν φωτιά. Ὁ Ὀδυσσέας πῆγε κοντά τους καὶ τοὺς εἶπε μὲ γλυκὸ τρόπο:

« Κοπέλες, δὲν εἶναι σωστὸ ν' ἀνακατεύεστε σεῖς ἐδῶ μὲ τοὺς ἄντρες. Πάρετε τὴ ρόκα σας καὶ πηγαίνετε κοντὰ στὴν κυρά σας. Γιὰ τὴ φωτιὰ θὰ φροντίσω ἐγώ ».

Οἱ δοῦλες ἄρχισαν νὰ γελοῦν. Μία μάλιστα ἀπ' αὐτές, ἡ Μελανθώ, εἶπε μὲ τρόπο πρόστυχο :

« Ὁρίστε κατάσταση! Νὰ τολμᾶ ἕνας κουρελιάρης καὶ βρωμερὸς ζητιάνος νὰ κάνη παρατήρηση καὶ νὰ δίνη συμβουλές. Κοίταξε καλά, κακομοίρη μου, λέει στὸν Ὀδυσσέα, νὰ μὴ φωνάξω καὶ σοῦ σπάσουν τὰ κόκαλα ».

— « Ἀδιάντροπη ! » τῆς εἶπε ὁ Ὀδυσσέας μὲ θυμό. « Ὅλα ὅσα μοῦ εἶπες θὰ τὰ πῶ στὸν Τηλέμαχο νὰ σὲ κάμη κομμάτια ».

Οἱ δοῦλες φοβήθηκαν ἅμα ἄκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ πρόβαλε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας ἡ Πηνελόπη, ἡ ὄμορφη βασίλισσα. Πῆρε τὸ αὐτί της τὸ τί ἔγινε, καὶ μάλωσε πολὺ πικρὰ τὴ Μελανθώ. Ὕστερα πρόσταξε νὰ φέρουν ἕνα κάθισμα στρωμένο μὲ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

προβιά, γιὰ νὰ καθίση ὁ ξένος, καὶ νὰ τὸ βάλουν κοντὰ στὸ δικό της.

92. Ἡ Πηνελόπη μιλεῖ μὲ τὸ ζητιάνο.

Ἡ Πηνελόπη, ἄμα κάθισε, ρώτησε τὸν Ὀδυσσέα ποιός εἶναι κι ἀπὸ ποῦ ἦρθε. Ἐκεῖνος ἄρχισε νὰ τῆς λέη τὴν ἴδια ἱστορία ποὺ εἶπε καὶ στὸν Εὔμαιο.

Τότε ἡ βασίλισσα, γιὰ νὰ βεβαιωθῆ ἂν ὅσα τῆς εἶπε ὁ ξένος εἶναι ἀληθινά, τὸν ἐρώτησε:

« Ἄφοῦ λὲς πὼς γνώρισες τὸν Ὀδυσσέα, πὼς πολέμησες μαζί του καὶ τὸν ἐφιλοξένησες στὸ σπίτι σου, βέβαια θὰ θυμᾶσαι καὶ τί φορέματα φοροῦσε τότε, καὶ ποιόν εἶχε πάντα μαζί του ».

— « Φοροῦσε, βασίλισσα, μάλλινο πανωφόρι κόκκινο, ποὺ κούμπωνε ἐμπρὸς μὲ μιὰ μεγάλη καὶ χρυσὴ καρφίτσα. Ἀπάνω σ' αὐτὴ ἦταν σκαλισμένο ἕνα σκυλί, ποὺ κρατοῦσε μὲ τὰ μπροστινά του πόδια ἕνα μικρὸ λαφάκι καὶ προσπαθοῦσε νὰ τὸ πνίξη.

» Θυμοῦμαι ἀκόμη πὼς φοροῦσε χιτῶνα μὲ τὸ χρῶμα κρεμμυδιοῦ. Μαζί του ἦταν πάντα κι ἕνας κήρυκας κυρτός, μαυριδερὸς καὶ μὲ κατάμαυρα σγουρὰ μαλλιά. Τὸν ἔλεγαν Εὐρυβάτη. Ὁ Ὀδυσσέας πολὺ τὸν ἀγαποῦσε, γιατὶ ἦταν ὁ πιὸ ἔξυπνος κι ὁ πιὸ γνωστικὸς ἀπ' ὅλους τοὺς ἄλλους συντρόφους του »·

Ἡ Πηνελόπη, μόλις ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια, ἄρχισε νὰ κλαίη. Μὰ κι ὁ Ὀδυσσέας συγκινήθηκε πολὺ ἀπὸ τὰ δάκρυα τῆς Πηνελόπης, κι ἀπὸ τὰ μάτια του ἔτρεξαν δύο μεγάλα δάκρυα. Ἀμέσως ὅμως κρατήθηκε καὶ τῆς λέει:

« Βασίλισσα, μὴ στενοχωριέσαι. Ὁ ἄντρας σου ζῆ καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σὲ λίγες μέρες θὰ εἶναι ἐδῶ. Σοῦ ὁρκίζομαι στὸ Δία πὼς ὅ τι σοῦ λέω θὰ γίνη ».

—« Ξένε, ἀποκρίθηκε ἡ Πηνελόπη, μακάρι νὰ γίνονταν ὅσα εἶπες, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες τί δῶρα θὰ σοῦ χάριζα ».

«Καὶ τώρα σεῖς, κορίτσια, λέει στὶς δοῦλες, πλύνετε τὰ πόδια τοῦ ξένου κι ὕστερα νὰ στρώσετε ἕνα κρεβάτι μὲ μαλακὰ στρώματα καὶ μάλλινα σκεπάσματα, γιὰ νὰ ζεσταθῆ καὶ νὰ κοιμηθῆ ὡς τὸ πρωί ».

—«Καλὴ βασίλισσα, εἶπε ὁ Ὀδυσσέας, ἄφησέ με νὰ κοιμηθῶ ἐδῶ κοντὰ στὴ φωτιά, ὅπως εἶμαι συνηθισμένος. Καὶ τὸ πλύσιμο τῶν ποδιῶν δὲ χρειάζεται καὶ τόσο. Μ' ἀφοῦ τὸ θέλεις, ἂς γίνη. Μόνο σὲ παρακαλῶ, νὰ προστάξης καμιὰ γριὰ δούλα νὰ μοῦ τὰ πλύνη ».

Κι ἡ Πηνελόπη ἀποκρίθηκε :

« Καλέ μου ξένε, πολὺ γνωστικὰ μιλᾶς. Ὡς τώρα δὲν ἦρθε στὸ παλάτι μου ἄλλος ξένος τόσο γνωστικός. Ἔχω μιὰ γερόντισσα πολὺ καλή. Ἐκείνη ποὺ βύζαξε καὶ γλυκανάστησε στὴν ἀγκαλιά της τὸν ἄμοιρο Ὀδυσσέα. Αὐτὴ θὰ πλύνη τὰ πόδια σου, ἂς εἶναι κι ἀδύνατη ».

93. Ἡ Εὐρύκλεια γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα.

Ἡ Πηνελόπη φώναξε τότε τὴν Εὐρύκλεια καὶ τῆς εἶπε :

«Καλή μου Εὐρύκλεια, πήγαινε νὰ πλύνης τὰ πόδια τοῦ ξένου, ποὺ εἶναι συνομίληκος μὲ τὸν ἀφέντη σου. Καὶ τοῦ ἀντρός μου τὰ πόδια καὶ τὰ χέρια δὲ θὰ εἶναι καλύτερα, γιατὶ τὰ βάσανα γερνοῦν γρήγορα τοὺς ἀνθρώπους ».

Ἡ Εὐρύκλεια μόλις ἄκουσε τ' ὄνομα τοῦ Ὀδυσσέα, σκέπασε τὸ πρόσωπο μὲ τὰ χέρια της κι ἄρχισε νὰ κλαίη· κι ἔλεγε μὲ τρεμουλιαστὴ φωνή :

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

«Ἄχ, σὲ μένα τὴν κακομοίρα, ποὺ σὲ βύζαξα καὶ σ' ἀγάπησα σὰν παιδί μου! Ποῦ νὰ παραδέρνης καὶ ποῦ νὰ βασανίζεσαι στὰ ξένα, παιδί μου!»

Σφούγγισε ὕστερα καλὰ τὰ μάτια της κι εἶπε τοῦ ζητιάνου:

«Μ' ὅλη μου τὴν καρδιὰ θὰ σοῦ τὰ πλύνω, δυστυχισμένε ξένε. Δὲν ξέρω γιατὶ ἡ καρδιά μου τόσο σὲ συμπόνεσε. Ἴσως γιατὶ μοιάζεις τοῦ ἀφέντη μου. Πολλοὶ ξένοι ἦρθαν στὸ παλάτι ὡς τώρα, μὰ κανένα δὲν εἶδα νὰ μοιάζη τόσο μὲ τὸν Ὀδυσσέα μου στὴν κορμοστασιά, στὴ φωνὴ καὶ στὴν περπατησιά».

— «Ἀλήθεια, κυρούλα, ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας, ἔχεις δίκιο. Ὅσοι μᾶς ἔχουν δεῖ καὶ τοὺς δύο, λένε πὼς μοιάζομε πολύ».

Ἡ Εὐρύκλεια ἔβαλε σὲ μιὰ μεγάλη λεκάνη κρύο νερὸ κι ὕστερα ζεστό.

Ὁ Ὀδυσσέας ποὺ καθόταν στὴ γωνιά, κοντὰ στὴ φλόγα, τράβηξε πιὸ πίσω τὸ σκαμνί του καὶ γύρισε τὸ πρόσωπό του στὸ σκοτεινὸ μέρος· γιατὶ φοβήθηκε μήπως τὸν γνωρίση ἡ Εὐρύκλεια, τὴν ὥρα ποὺ θὰ τοῦ ἔπλενε τὰ πόδια. Θυμήθηκε πὼς στὸ δεξί του πόδι εἶχε ἕνα βαθὺ σημάδι, ποὺ τοῦ εἶχε κάμει ἕνα ἀγριογούρουνο.

Ὅταν ἦταν πολὺ νέος, εἶχε πάει στὸν Παρνασσὸ νὰ ἰδῆ τοὺς συγγενεῖς του, τὸν παππού του τὸν Αὐτόλυκο, τὸν πατέρα τῆς μητέρας του, καὶ τοὺς θείους του. Μιὰ μέρα εἶχαν βγῆ στὸ κυνήγι. Ἔξαφνα μέσα ἀπὸ τὸ πυκνὸ δάσος πετάχτηκε ἕνα ἀγριογούρουνο μεγάλο. Ὁ Ὀδυσσέας ὥρμησε πρῶτος νὰ τὸ χτυπήση μὲ τὸ κοντάρι του. Ἐκεῖνο πρόλαβε καὶ χύθηκε ἀπάνω του· καὶ μὲ τὰ δόντια του τὸν πλήγωσε ἀπάνω ἀπὸ τὸ γόνατο χωρὶς νὰ πάθη τίποτα τὸ κόκκαλο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Καὶ μ' ὅλα αὐτὰ ὁ Ὀδυσσέας τὸ σκότωσε. Τὸ πέρασε μὲ τὸ κοντάρι του πέρα πέρα καὶ τὸ ἔρριξε χάμω νεκρό.

Ἡ Εὐρύκλεια γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα.

Ὁ παππούς του τότε τὸν περιποιήθηκε καὶ σὲ λίγες μέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρες ἔκλεισε ἡ πληγή του. Ἀλλὰ τὸ βαθὺ σημάδι της ἔμεινε, καὶ αὐτὸ τὸ ἤξερε ἡ Εὐρύκλεια.

Ἡ γριὰ ἄρχισε νὰ τοῦ πλένη τὰ πόδια· μὰ μόλις ἔφτασαν τὰ χέρια της ἀπάνω ἀπὸ τὸ γόνατο κι ἀπάντησαν τὸ σημάδι, ἀμέσως τὸν ἐγνώρισε. Ἀπὸ τὴν πολλὴ συγκίνηση τῆς ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια τὸ πόδι ποὺ κρατοῦσε. Ἔπεσε στὴ λεκάνη, τὴν ἀναποδογύρισε κι ὅλο τὸ νερὸ χύθηκε.

Ἡ Εὐρύκλεια ἦταν ἕτοιμη νὰ φωνάξη στὴν Πηνελόπη, πὼς ἦρθε ὁ ἀγαπημένος της ἄντρας. Μὰ ἐκεῖνος πρόλαβε, τῆς ἔκλεισε τὸ στόμα μὲ τὸ δεξί του χέρι καὶ τῆς ψιθύρισε στὸ αὐτί :

« Ἂν μ' ἀγαπᾶς μὴ βγάλης λέξη ἀπὸ τὸ στόμα σου, γιατὶ χάθηκα. Κανεὶς νὰ μὴ μάθη ἀκόμη πὼς εἶμαι ἐδῶ ».

Ἡ Εὐρύκλεια τοῦ ἔδωσε μὲ νόημα νὰ καταλάβη πὼς δὲ θὰ βγάλη τσιμουδιά. Πῆγε κι ἔφερε ἄλλο νερὸ στὴ λεκάνη καὶ τοῦ ἔπλυνε τὰ πόδια.

Ἐκεῖνος ἔσυρε πάλι τὸ κάθισμά του κοντὰ στὴ φωτιὰ γιὰ νὰ ζεσταθῆ.

94. Τ' ὄνειρο τῆς Πηνελόπης.

Ἡ Πηνελόπη τίποτα δὲν κατάλαβε. Καθόταν κοντὰ στὴ φωτιὰ πολὺ συλλογισμένη. Ὁ νοῦς της ἦταν πάντα στὸν Ὀδυσσέα.

Ἅμα τελείωσε τὸ πλύσιμο τῶν ποδιῶν, γύρισε στὸν ξένο καὶ τοῦ λέει :

« Ξένε, ἐσὺ ποὺ εἶσαι κοσμογυρισμένος, θὰ ξέρης καὶ ἀπ' ὄνειρα. Ἄκουσε λοιπὸν ἕνα ὄνειρο ποὺ εἶδα χτὲς τὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

βράδυ. Εἶδα πὼς εἶχα στὴν αὐλή μου εἴκοσι χῆνες καὶ ἔτρωγαν ὅλες μαζὶ μέσα σ' ἕνα σκαφίδι. Ἔξαφνα ἀπὸ τὰ ὕψη κατέβηκε μὲ ὁρμὴ ἕνας ἀετὸς καὶ τὶς ἔπνιξε ὅλες. Ὕστερα τίναξε τὶς φτεροῦγες του καὶ πέταξε ψηλά. Σὲ λίγο νάτος πάλι κι ἔρχεται. Πάει στὴν ἄκρη στῆς σκεπῆς τοῦ παλατιοῦ καὶ στέκεται, καὶ μὲ ἀνθρωπινὴ φωνὴ μοῦ λέει: «Δὲ βλέπεις ὄνειρο, βασίλισσα, βλέπεις ἀλήθεια καθαρή. Οἱ χῆνες εἶναι οἱ μνηστῆρες κι ὁ ἀετὸς ἐγὼ ὁ Ὀδυσσέας ποὺ ξαναγύρισα. Ὅ τι ἔπαθαν οἱ χῆνες ἀπὸ τὸν ἀετό, θὰ πάθουν καὶ οἱ μνηστῆρες ἀπὸ μένα».

» Τότε ἀπὸ τὴν ταραχή μου ξύπνησα καὶ τινάχτηκα ἀπάνω. Τρέχω στὴν αὐλὴ καὶ βλέπω τὶς χῆνες μου ὅλες νὰ τρῶνε μὲ τὴν ἡσυχία τους σιτάρι μέσα στὸ σκαφίδι».

Ὁ Ὀδυσσέας ἀποκρίθηκε:

« Βασίλισσα, τ' ὄνειρό σου εἶναι ὁλοφάνερο. Ἔπειτα σοῦ τὸ ἐξήγησε κι ὁ ἴδιος ὁ ἄντρας σου. Οἱ μνηστῆρες πολὺ γρήγορα θὰ τιμωρηθοῦν γιὰ τὰ κακουργήματα ποὺ κάνουν».

— « Ἄχ, ἂς ἦταν ἀλήθεια! Τώρα ἤθελα καὶ κάτι ἄλλο νὰ σοῦ πῶ, ξένε, γιατὶ κάτι μοῦ λέει μέσα μου, πὼς μπορῶ νὰ ἔχω σὲ σένα ἐμπιστοσύνη.

» Ἄκουσε λοιπὸν τί συλλογίστηκα νὰ κάμω, γιὰ νὰ γλιτώσω ἀπὸ τοὺς κακοὺς μνηστῆρες. Ὁ ἀγαπημένος μου Ὀδυσσέας συνήθιζε νὰ βάζη στὴ σειρὰ δώδεκα τσεκούρια· στεκόταν ἔπειτα μακριά, τέντωνε τὸ τόξο του καὶ ἔρριχνε τὴ σαΐτα καὶ τὴν περνοῦσε μέσα ἀπὸ τὶς τρῦπες ὅλων τῶν τσεκουριῶν. Σ' αὐτὸ τὸ ἀγώνισμα θὰ βάλω αὔριο τοὺς μνηστῆρες νὰ παραβγοῦν· θὰ τοὺς δώσω τὸ τόξο τοῦ ἀντρός μου καὶ τὶς σαΐτες, καὶ θὰ τοὺς πῶ, ὅποιος μπορέση νὰ τεντώση τὸ τόξο καὶ νὰ περάση μὲ τὴ σαΐτα τὰ δώδεκα τσεκούρια αὐτὸς θὰ γίνη ἄντρας μου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

» Αὐτὸ συλλογίστηκα νὰ κάμω, γιατὶ ξέρω καλὰ πῶς κανεὶς ἀπ' αὐτοὺς δὲ θὰ μπορέση νὰ τεντώση τὸ τόξο καὶ νὰ ρίξη τὶς σαΐτες ».

— « Πολὺ καλὰ τὸ συλλογίστηκες, βασίλισσα » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας. « Αὔριο τὸ πρωὶ χωρὶς ἄλλο νὰ τὸ κάμης ».

Ἡ Πηνελόπη εἶπε πάλι στὸν Ὀδυσσέα :

« Τόσο πολὺ μοῦ ἀρέσουν τὰ λόγια σου, ξένε, ποὺ μποροῦσα ὡς τὸ πρωὶ νὰ κάθωμαι ἐδῶ ἄγρυπνη γιὰ νὰ σὲ ἀκούω. Οἱ ἄνθρωποι ὅμως ἔχουν ἀνάγκη ἀπὸ ὕπνο γιὰ νὰ ξεκουράζωνται ».

Αὐτὰ εἶπε κι ἀνέβηκε στὴν κάμαρά της νὰ κοιμηθῆ.

Ὁ ξένος ἔστρωσε τότε καταγῆς πολλὲς προβιὲς καὶ ἐκεῖ ξαπλώθηκε. Μιὰ ἄλλη γριὰ ὑπηρέτρια, ἡ Εὐρυνόμη, τὸν ἐσκέπασε μὲ μάλλινο σκέπασμα.

95. Ἡ Ἀθηνᾶ δίνει ὑπόσχεση στὸν Ὀδυσσέα πῶς θὰ τὸν βοηθήση.

Ἀπὸ τὴν πολλὴ συλλογὴ ὁ Ὀδυσσέας δὲν μποροῦσε νὰ κλείση μάτι. Ὁ νοῦς του παράδερνε καὶ συλλογιζόταν πῶς νὰ βρῆ τρόπο νὰ καταστρέψη τοὺς μνηστῆρες.

Ἔξαφνα προβάλλει μπροστά του ἡ Ἀθηνᾶ καὶ τοῦ λέει :

—« Γιατὶ δὲν κοιμᾶσαι, Ὀδυσσέα ; Δὲν εἶσαι στὸ σπίτι σου ; Δὲν εἶσαι κοντὰ στὴ γυναῖκα σου καὶ στὸ παιδί σου ; ».

— «Σωστὰ εἶναι ὅσα μοῦ λές, θεά μου » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας· « συλλογίζομαι ὅμως πῶς θὰ μπορέσω νὰ τιμωρήσω μόνος μου τόσους μνηστῆρες ».

— « Ἔχε θάρρος, Ὀδυσσέα » εἶπε ἡ θεά. « Ἐγὼ πάλι

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θὰ σὲ βοηθήσω. Κοιμήσου τώρα, νὰ ξυπνήσης αὔριο μὲ νέα δύναμη ».

Αὐτὰ τοῦ εἶπε ἡ θεά, τοῦ ἄγγιξε ἀπαλὰ τὰ βλέφαρά του, καὶ στὴ στιγμὴ ὁ Οδυσσέας κοιμήθηκε βαθιά.

96. Τί λέει ὁ πιστὸς Φιλοίτιος στὸν Ὀδυσσέα.

Ὅταν ξημέρωσε, σηκώθηκαν ὅλοι στὸ παλάτι. Ξύπνησε κι ὁ Τηλέμαχος, ντύθηκε καὶ πῆγε στὴ συνέλευση.

Ἡ Εὐρύκλεια πρόσταξε τὶς δοῦλες νὰ κάμουν τὶς δουλειές τους γρήγορα καὶ νὰ μὴν ἀργοποροῦν, γιατὶ εἶχαν ἐκείνη τὴν ἡμέρα γιορτή.

Οἱ δοῦλοι τῶν μνηστήρων ἦρθαν πρωὶ πρωὶ κι ἄρχισαν νὰ σκίζουν ξύλα. Σὲ λίγο ἔφτασε κι ὁ Εὔμαιος μὲ τρεῖς καλοθρεμμένους χοίρους. Ἔπειτα ἦρθε κι ὁ Μελάνθιος, ὁ γιδοβοσκός, κι ἔφερε τρία κατσίκια. Ἔβρισε ἄλλη μιὰ φορὰ τὸν Ὀδυσσέα, ἐκεῖνος ὅμως δὲν τοῦ ἔδωσε ἀπόκριση. Κούνησε μονάχα τὸ κεφάλι του καὶ τὸν ἀγριοκοίταξε.

Ὕστερα ἦρθε ὁ Φιλοίτιος μ' ἕνα ὄμορφο δαμάλι. Κοίταξε καλὰ καλὰ τὸν Ὀδυσσέα καὶ ρώτησε τὸν Εὔμαιο:

« Ποιὸς εἶναι αὐτὸς ὁ ξένος; Ὁ κακόμοιρος, πῶς ἔχει καταντήσει! Τὸν λυποῦμαι κατάκαρδα, γιατὶ κάθε ἄλλο μοιάζει παρὰ ζητιάνος. Ἔχει κορμοστασιὰ καὶ ὄψη βασιλιά ».

Καὶ χωρὶς νὰ περιμένη ἀπάντηση πῆγε κοντὰ στὸν Ὀδυσσέα, τοῦ ἔσφιξε τὸ χέρι καὶ τοῦ εἶπε:

« Πολὺ λυποῦμαι, ποὺ σὲ βλέπω σ' αὐτὴ τὴν κατάσταση. Κάμε ὑπομονή, γιατὶ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο πολὺ λίγοι εἶναι ποὺ δὲν ὑποφέρουν! Ὅταν σὲ εἶδα, θυμήθηκα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τόν καλό μου τόν ἀφέντη, πού τόσα χρόνια βασανίζεται στὰ ξένα»:

— « Μοῦ φαίνεσαι ἄνθρωπος μὲ καλὴ καρδιά » ἀποκρίθηκε ὁ Ὀδυσσέας. « Γι' αὐτὸ θὰ σοῦ πῶ κάτι, πού γρήγορα θὰ γίνη. Ὁ Ὀδυσσέας ζῆ καὶ σὲ λίγες μέρες θὰ εἶναι ἐδῶ. Θὰ τόν δῆς μὲ τὰ μάτια σου νὰ τιμωρῆ τοὺς κακούργους μνηστῆρες ».

— « Ἄχ, ἂς γίνονταν αὐτὰ πού λές, εἶπε ὁ Φιλοίτιος, καὶ τότε θὰ ἔβλεπες τί χέρια ἔχω καὶ γιὰ ποιόν θὰ δούλευαν ».

97. Ὁ Τηλέμαχος προστατεύει τὸν ξένο του.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας κουβέντιαζε μὲ τὸ Φιλοίτιο, μαζεύτηκαν στὸ παλάτι οἱ μνηστῆρες κι ἄρχισαν νὰ τρῶνε καὶ νὰ πίνουν. Οἱ δοῦλες τοὺς μοίραζαν ψωμιὰ καὶ κρέατα καὶ ὁ Μελάνθιος κερνοῦσε κρασί.

Σὲ λίγο μπῆκε στὴν αἴθουσα κι ὁ Ὀδυσσέας καὶ κάθισε στὸ κατώφλι τῆς πόρτας.

Ὁ Τηλέμαχος τοῦ ἔδωσε νὰ φάη καὶ τοῦ εἶπε :

«Κάθισε ἐδῶ, ξένε, ἄφοβα καὶ τρῶγε μὲ τὴν ἡσυχία σου. Κανένα δὲ θ' ἀφήσω πιὰ νὰ σὲ πειράξη ».

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες, ἄδικος καὶ κακός, ὁ Κτήσιππος, ἀπὸ τὴ Σάμη τῆς Κεφαλληνίας, εἶπε κοροϊδευτικά :

« Ὁ ξένος, φίλοι, πῆρε τὸ ἴδιο μερδικὸ μὲ μᾶς. Οἱ ξένοι τοῦ σπιτιοῦ πρέπει νὰ καλοπερνοῦν. Γι' αὐτὸ κι ἐγὼ θὰ τοῦ προσφέρω κάτι παραπάνω ».

Κι ἀμέσως ἁρπάζει ἕνα κόκαλο ἀπὸ πόδι βοδινό, καὶ τὸ τινάζει μὲ δύναμη στὸν Ὀδυσσέα.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐκεῖνος ὅμως πρόφτασε καὶ φυλάχτηκε. Καὶ τὸ ποδάρι χτύπησε στὸν τοῖχο.

Ὁ Τηλέμαχος θύμωσε πολὺ καὶ εἶπε μὲ ἄγρια φωνή:

« Εἶσαι πολὺ τυχερός, Κτήσιππε, ποὺ δὲ χτύπησες τὸ δυστυχισμένο τὸν ξένο. Ἀλλιῶς θὰ σοῦ τρυποῦσα τὸ στῆθος πέρα πέρα μὲ τὸ κοντάρι μου ».

98. Οἱ μνηστῆρες καὶ τὸ τόξο τοῦ Ὀδυσσέα.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπῆκε στὸ μεγάλο δῶμα ἡ Πηνελόπη. Κρατοῦσε στὸ δεξί της χέρι τὸ μεγάλο τόξο τοῦ ἀντρός της, καὶ στὸ ἀριστερὸ μιὰ θήκη γεμάτη μὲ σαΐτες. Καὶ λέει στοὺς μνηστῆρες:

« Ἐσεῖς μαζεύεστε τόσον καιρὸ στὸ σπίτι μου καὶ τρῶτε καὶ πίνετε ὅλη μέρα, γιὰ νὰ μὲ ἀναγκάσετε νὰ πάρω ἄντρα μου ἕναν ἀπὸ σᾶς. Τὸ ξέρετε ὅλοι σας, πὼς δὲ μ' ἀρέσει αὐτὸ ποὺ κάνετε. Μὰ οὔτε καὶ ὁ Τηλέμαχος θέλω νὰ ὑποφέρη ἐξ αἰτίας μου. Γι' αὐτὸ τὸ πῆρα ἀπόφαση νὰ πάρω ἄντρα μου ἐκεῖνον ἀπὸ σᾶς, ποὺ θὰ νικήση στὸ ἀγώνισμα τῶν τσεκουριῶν. Πάρετε λοιπὸν τὸ τόξο αὐτὸ καὶ τὶς σαΐτες καὶ παραβγῆτε. Κι ὅποιος ἀπὸ σᾶς τὸ τεντώση καὶ περάση τὴ σαΐτα του ἀπὸ τὶς τρῦπες καὶ τῶν δώδεκα τσεκουριῶν, θὰ γίνη ἄντρας μου ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ βασίλισσα καὶ οἱ μνηστῆρες τὸ δέχτηκαν.

Ὁ Τηλέμαχος, ποὺ ἤξερε πῶς γίνεται τὸ ἀγώνισμα αὐτό, ἔσκαψε καὶ ἔβαλε στὴ γῆ τὰ δώδεκα τσεκούρια στὴ σειρά.

Καὶ οἱ μνηστῆρες ἔπαιρναν μὲ τὴ σειρὰ στὰ χέρια τους τὸ τόξο καὶ δοκίμαζαν μ' ὅλη τους τὴ δύναμη γιὰ νὰ τὸ τεντώσουν. Μὰ τοῦ κάκου! Τὰ χέρια τους κουρά-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ζονταν χωρὶς κανένα ἀποτέλεσμα. Κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τὸ τεντώση. Ἔμειναν ὅμως δύο ποὺ δὲν εἶχαν δοκιμάσει ἀκόμη, ὁ Ἀντίνοος καὶ ὁ Εὐρύμαχος, οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μνηστήρων. Αὐτοὶ ἦταν οἱ πιὸ δυνατοὶ ἀπ ὅλους τοὺς ἄλλους.

Ἐκείνη τὴ στιγμὴ βγῆκαν ἔξω ὁ Φιλοίτιος καὶ ὁ Εὔμαιος· σὲ λίγο βγῆκε κι ὁ Ὀδυσσέας.

99. Ὁ Ὀδυσσέας φανερώνεται στὸν Εὔμαιο καὶ στὸ Φιλοίτιο.

Ὁ Ὀδυσσέας πῆγε κοντὰ στὸν Εὔμαιο καὶ στὸ Φιλοίτιο καὶ τοὺς ρώτησε :

« Δὲ μοῦ λέτε, τί θὰ κάνατε ἂν ἐρχόταν αὐτὴ τὴν ὥρα ὁ Ὀδυσσέας ; Ἐκεῖνον θὰ βοηθούσατε ἢ τοὺς μνηστῆρες ; »

— « Ἄχ, ἂς ἐρχόταν ὁ ἀφέντης μου » ἀποκρίθηκε ὁ Φιλοίτιος, « καὶ τότε θὰ ἔβλεπες τί θὰ ἔκανα ».

Καὶ ὁ Εὔμαιος τὰ ἴδια εἶπε.

Ὁ Ὀδυσσέας κατάλαβε τότε καλὰ τὴ μεγάλη ἀγάπη ποὺ τοῦ εἶχαν οἱ δυὸ δοῦλοι του, καὶ τοὺς λέει :

« Δὲ μὲ γνωρίσατε λοιπὸν ἀκόμη ; Κοιτάξετέ με καλά. Δὲν εἶμαι ὁ ἀφέντης σας, ὁ Ὀδυσσέας ; Ὕστερα ἀπὸ εἴκοσι χρόνια ἔφτασα τέλος στὴν πατρίδα μου.

» Βλέπω πὼς ἐσεῖς οἱ δυὸ μονάχα ἀπὸ τοὺς δούλους μου μείνατε πιστοὶ σὲ μένα. Ἂς μὲ βοηθήσουν οἱ θεοὶ νὰ τιμωρήσω τοὺς κακούργους ποὺ εἶναι μέσα στὸ παλάτι μου, καὶ τότε βλέπετε πόσο εὐτυχισμένους θὰ σᾶς κάμω ».

Αὐτὰ τοὺς εἶπε καὶ γιὰ νὰ πειστοῦν τοὺς ἔδειξε τὸ σημάδι ποὺ τοῦ εἶχε κάμει τὸ ἀγριογούρουνο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Εὔμαιος κι ὁ Φιλοίτιος γνώρισαν τότε τὸν ἀφέντη τους, καὶ ἀπὸ τὴ μεγάλη τους χαρὰ ἔκλαιαν καὶ τοῦ φιλοῦσαν ἀδιάκοπα τὰ χέρια.

« Μὴν κλαῖτε πιὰ » τοὺς λέει ὁ Ὀδυσσέας, « γιατὶ μπορεῖ νὰ βγῆ κανεὶς ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες καὶ νὰ σᾶς δῆ. Καὶ τότε χωρὶς ἄλλο θὰ ὑποψιαστῆ πὼς κάτι γίνεται ἐδῶ πέρα.

» Ἂς πᾶμε τώρα μέσα, μὰ ὄχι καὶ οἱ τρεῖς μαζί. Πρῶτα θὰ μπῶ ἐγὼ κι ὕστερα μπαίνετε καὶ σεῖς.

» Ὅταν μποῦμε μέσα καὶ καθίσωμε, θὰ ζητήσω ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες τὸ τόξο γιὰ νὰ τὸ τεντώσω κι ἐγὼ καὶ νὰ ρίξω τὴ σαΐτα στὸ σημάδι.

» Οἱ μνηστῆρες τότε θὰ θυμώσουν καὶ θ' ἀρχίσουν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ βρίζουν. Ἐκεῖ στὴν ταραχὴ ἀπάνω ἐσύ, Εὔμαιε, ἄρπαξε τὸ τόξο μὲ τρόπο καὶ δῶσε μού το. Ὕστερα πήγαινε στὴν Εὐρύκλεια καὶ πές της ἀπὸ μέρος μου νὰ προστάξη τὶς δοῦλες νὰ κλείσουν καλὰ τὶς πόρτες καὶ νὰ μὴν τολμήση καμιὰ νὰ βγῆ ἀπὸ τὴν κάμαρά της, ὅ τι κι ἂν ἀκούση.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

» Καὶ σύ, Φιλοίτιε, κλεῖσε καλὰ τὴν πόρτα τῆς αὐλῆς ».

Αὐτὰ τοὺς εἶπε ὁ Ὀδυσσέας καὶ πῆγε καὶ κάθισε στὴ θέση του. Σὲ λίγο μπῆκαν καὶ οἱ δυὸ δοῦλοι.

100. Ὁ Ὀδυσσέας ζητεῖ νὰ ρίξη κι αὐτὸς μὲ τὸ τόξο.

Οἱ μνηστῆρες ἔβαζαν ἀκόμη τὰ δυνατά τους νὰ τεντώσουν τὸ τόξο. Μὰ τοῦ κάκου. Κανεὶς δὲν μποροῦσε νὰ κάμη τίποτα. Τότε ὁ Ὀδυσσέας τοὺς λέει :

« Δῶστε καὶ σὲ μένα, μνηστῆρες, τὸ τόξο γιὰ νὰ δοκιμάσω κι ἐγὼ τὴ δύναμή μου ».

Οἱ μνηστῆρες θύμωσαν κι ἄρχισαν νὰ φωνάζουν καὶ νὰ τὸν βρίζουν :

« Ἐλεεινὲ ψωμοζήτη » τοῦ φώναξε ὁ Ἀντίνοος μὲ ἄγρια φωνή. « Ἐσὺ νὰ παραβγῆς μὲ μᾶς ! Μὴ μέθυσες καὶ θέλεις νὰ μᾶς κάμης τὸ παλικάρι ;

» Κοίταξε, κακόμοιρε, μὴν τὸ ξαναπῆς, γιατὶ σ' ἁρπάζω ἀπὸ τὰ χέρια κι ἀπὸ τὰ πόδια καὶ σὲ πετῶ ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρο !»

Ἡ Πηνελόπη λέει τότε στὸν Ἀντίνοο μὲ αὐστηρὴ φωνή :

« Ντροπή σου νὰ μιλῆς ἔτσι καὶ νὰ βρίζης τοὺς ξένους τοῦ σπιτιοῦ μου. Φοβήθηκες πὼς ἂν μπορέση αὐτὸς νὰ τεντώση τὸ τόξο καὶ πετύχη τὸ σημάδι, θὰ μὲ πάρη γυναῖκα του ; Μήτε αὐτὸς ὁ κακόμοιρος συλλογίστηκε τέτοιο πρᾶμα, μήτε ἐγὼ τὸ καταδέχομαι ».

— « Δὲν εἴμαστε τόσο ἀνόητοι, βασίλισσα, γιὰ νὰ βάλωμε στὸ νοῦ μας τέτοια ὑποψία » ἀποκρίθηκε ὁ Εὐρύμαχος. « Ἄλλο φοβούμαστε, μὴ μάθη ὁ κόσμος πὼς ἐμεῖς

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δὲν μπορέσαμε νὰ τεντώσωμε τὸ τόξο τοῦ Ὀδυσσέα, καὶ τὸ τέντωσε ἕνας γέρος ψωμοζήτης. Καὶ τότε ὅλοι μὲ τὸ δίκιο τους θὰ μᾶς κατηγοροῦν καὶ θὰ λένε : Ντροπή τους !»

101. Ὁ Ὀδυσσέας περνᾶ τὴ σαΐτα ἀπὸ τὶς τρῦπες τῶν τσεκουριῶν.

Στὸ μεταξὺ πῆρε ὁ Εὔμαιος τὸ τόξο, νὰ τὸ φέρη στὸν Ὀδυσσέα.

Οἱ μνηστῆρες ὥρμησαν μὲ φωνὲς καὶ βρισιές.

« Ποῦ πᾶς τὸ τόξο, ἄθλιε χοιροβοσκέ ; Γρήγορα, θαρρῶ, θὰ φᾶνε οἱ σκύλοι τὸ κορμί σου ».

Ὁ χοιροβοσκὸς τρόμαξε κι ἄφησε κάτω τὸ τόξο. Μὰ ὁ Τηλέμαχος τινάχτηκε ἀπάνω καὶ πρόσταξε τὸ φοβισμένο Εὔμαιο :

« Δῶσε τὸ τόξο στὸν ξένο ἀμέσως. Ἐμένα θ' ἀκοῦς καὶ κανέναν ἄλλο ».

Ὁ Εὔμαιος ἔφερε τὸ τόξο στὸ ζητιάνο. Ὕστερα πῆγε στὴν Εὐρύκλεια καὶ τῆς εἶπε ὅσα παράγγειλε ὁ Ὀδυσσέας.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε καθὼς τὴν πρόσταξε ὁ ἀφέντης της. Τότε καὶ ὁ Φιλοίτιος βγῆκε στὴν αὐλὴ κι ἔκλεισε καλὰ τὴν ἐξώπορτα.

Ὁ Ὀδυσσέας κοίταξε μὲ προσοχὴ τὸ τόξο. Κι ὅταν εἶδε πὼς ἦταν σὲ καλὴ κατάσταση, δοκίμασε καὶ τὴ χορδὴ μὲ τὸ δεξί του χέρι. Ὕστερα ἄρπαξε τὶς σαΐτες, ποὺ ἦταν ἀπάνω στὸ τραπέζι, καὶ τέντωσε χωρὶς δυσκολία τὴ χορδή. Τότε σημάδεψε καὶ ἔρριξε τὴ σαΐτα.

Ἡ σαΐτα πέρασε ἀπ' ὅλες τὶς τρῦπες τῶν τσεκουριῶν, ἀπὸ τὴν πρώτη ὡς τὴν τελευταία.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε εἶπε ἥσυχα στό παιδί του :

« Τηλέμαχε, δὲν πιστεύω νὰ σὲ ντρόπιασε ὁ ξένος σου. Καὶ τώρα, εἶναι καιρός νὰ ἑτοιμαστῆ ἕνα καλό δεῖπνο γιὰ τοὺς μνηστῆρες ».

Κι ἔκαμε νόημα στόν Τηλέμαχο.

Κι αὐτός ἀμέσως ζώστηκε τό ἀκονισμένο σπαθί του, πῆρε τό κοντάρι καὶ στάθηκε κοντὰ στόν πατέρα του.

102. Τιμωρία τῶν μνηστήρων.

Τότε ὁ Ὀδυσσέας πέταξε τὰ κουρέλια του καὶ πῆρε τό τόξο καὶ τὴ θήκη μὲ τὶς σαΐτες. Πήδησε μὲ ὁρμὴ ἐπάνω στό ψηλό κατώφλι τῆς πόρτας καὶ σκόρπισε ἐμπρός του ὅλες τὶς σαΐτες. Ὕστερα ἔρριξε μιὰ τρομερὴ ματιὰ στοὺς μνηστῆρες καὶ τοὺς εἶπε :

« Ὁ ἀγὼν αὐτός τελείωσε. Τώρα θ' ἀρχίση ἄλλος. Θὰ ρίξω σ' ἕνα σημάδι, ποὺ ὡς στὴ στιγμὴ αὐτὴ κανεὶς δὲν μπόρεσε νὰ τό πετύχη ».

Κι ἀμέσως ρίχνει τὴ σαΐτα του καὶ πετυχαίνει τὸν Ἀντίνοο στὴ μέση τοῦ λαιμοῦ. Αὐτός τὴν ὥρα ἐκείνη σήκωνε χρυσό ποτήρι γεμάτο μὲ κρασί, γιὰ νὰ τό πιῆ. Τοῦ ἔπεσε ἀπό τὰ χέρια τό ποτήρι, τό αἷμα ἔτρεξε μὲ ὁρμὴ κι ὁ Ἀντίνοος ξαπλώθηκε νεκρός.

Τότε οἱ μνηστῆρες σηκώθηκαν ἀπάνω ἄγριοι καὶ φώναζαν κι ἔβριζαν τόν Ὀδυσσέα.

« Τί ἔκαμες, ἄθλιε ;» τοῦ ἔλεγαν. «Γιατί δὲν πρόσεχες ; Σκότωσες τό καλύτερο παλικάρι τῆς Ἰθάκης. Τώρα, δυστυχισμένε, χάθηκες καὶ θὰ σὲ φᾶνε τὰ ὄρνια ! »

Νόμιζαν οἱ ἀνόητοι πὼς ἄθελα ὁ Ὀδυσσέας εἶχε χτυπήσει τόν Ἀντίνοο. Δὲν ἔβλεπαν πὼς ἔφτασε ἡ ἡμέρα τοῦ χαμοῦ τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τότε ὁ Ὀδυσσέας τοὺς κοίταξε μὲ βλέμμα ἄγριο καὶ φώναξε :

«Νομίζατε, κακοῦργοι, πὼς δὲ θὰ ξαναγύριζα· γι' αὐτὸ σκορπίζατε τὴν περιουσία μου καὶ ζητούσατε νὰ παντρευτῆτε τὴ γυναῖκα μου καὶ νὰ σκοτώσετε τὸ παιδί μου. Οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους φοβηθήκατε ».

Φόβος καὶ τρόμος ἔπιασε τότε τοὺς μνηστῆρες, καὶ ὁ καθένας κοίταζε πῶς νὰ ξεφύγη ἀπὸ τὸ θάνατο.

Μονάχα ὁ Εὐρύμαχος ἔδειξε λίγο θάρρος· προσπάθησε νὰ μαλακώση τὴν καρδιὰ τοῦ Ὀδυσσέα, παρακαλώντας νὰ τοὺς συγχωρέση. Μὰ ἐκεῖνος τοῦ ἀποκρίθηκε :

« Τὰ κακουργήματα ποὺ ἔγιναν ἐδῶ μέσα ζητοῦν ἐκδίκηση καὶ τιμωρία. Μὴν περιμένετε συγχώρεση. Διαλέξετε ἕνα ἀπὸ τὰ δυό, νὰ πολεμήσετε ἢ νὰ φύγετε, ἂν μπορέσετε ».

103. Οἱ μνηστῆρες ὁρμοῦν νὰ σκοτώσουν τὸν Ὀδυσσέα.

Ὁ Εὐρύμαχος, μόλις ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ὀδυσσέα, φώναξε :

« Μνηστῆρες, γρήγορα βγάλτε τὰ σπαθιά σας κι ὁρμῆστε ὅλοι μαζὶ ἀπάνω του ».

Κι ἔκαμε πρῶτος τὴν ἀρχή.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ὅμως μιὰ σαΐτα τοῦ Ὀδυσσέα τὸν πέτυχε κατάστηθα καὶ τὸν ἔρριξε καταγῆς νεκρό.

Κι ἕνας ἄλλος, ὁ Ἀμφίνομος, χύθηκε μὲ τὸ σπαθί του· μὰ ὁ Τηλέμαχος μὲ τὸ κοντάρι του τὸν πέρασε ἀπὸ τὴν πλάτη ὡς στὸ στῆθος πέρα πέρα καὶ τὸν ἄφησε στὸν τόπο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Τηλέμαχος δὲν εἶχε καιρὸ νὰ χάνη γιὰ νὰ βγάλη τὸ κοντάρι του, καὶ λέει γρήγορα στὸν Ὀδυσσέα :

Χάλκινη περικεφαλαία.

« Πατέρα, τρέχω νὰ σοῦ φέρω ἀκόμη δυὸ κοντάρια κι ἀσπίδα καὶ περικεφαλαία χάλκινη. Κι ὁ Εὔμαιος κι ὁ Φιλοίτιος κι ἐγὼ τὰ ἴδια θὰ φορέσωμε ».

Ὁ Ὀδυσσέας ἀποκρίθηκε :

«Τρέχα, παιδί μου, γρήγορα, γιατὶ σὲ λίγο οἱ σαΐτες θὰ σωθοῦν καὶ οἱ ἐχθροί μας εἶναι πολλοὶ ἀκόμη ».

Ἔτρεξε ὁ Τηλέμαχος στὴν ἀποθήκη κι ἔφερε ἀσπίδες καὶ κοντάρια, χάλκινες περικεφαλαῖες καὶ ἄφθονες σαΐτες.

Πρῶτος ἁρματώθηκε ὁ Τηλέμαχος, κι ὕστερα οἱ δυὸ δοῦλοι.

Ὁ Ὀδυσσέας, ἀφοῦ ἔρριξε ὅλες τὶς σαΐτες του καὶ σκότωσε πολλοὺς μνηστῆρες, φόρεσε κι αὐτὸς τὴν περικεφαλαία. Ὕστερα πῆρε τὴν ἀσπίδα καὶ τὰ δυὸ κοντάρια ποὺ τοῦ ἔφερε ὁ Τηλέμαχος.

104. Πῶς τιμωρήθηκε ὁ Μελάνθιος.

Ὁ Μελάνθιος εἶδε τὸν Τηλέμαχο ἀπὸ ποῦ πῆρε τὰ ὅπλα, κι ἀμέσως ἔτρεξε καὶ αὐτὸς κι ἔφερε κρυφὰ ὅπλα στοὺς μνηστῆρες.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Ὀδυσσέας, ἅμα εἶδε τοὺς μνηστῆρες ὠπλισμένους, λίγο ἔλειψε νὰ δειλιάση, γιατὶ αὐτοὶ ἦταν ἀκόμη εἴκοσι φορὲς περισσότεροι. Κατάλαβε τὸ τί ἔγινε, κι ἀμέσως στέλνει τὸ Φιλοίτιο καὶ τὸν Εὔμαιο νὰ κλείσουν καλὰ τὴν ὁπλοθήκη. Τοὺς ἔδωσε διαταγή, ἂν βροῦνε μέσα κανένα νὰ παίρνη ὅπλα γιὰ τοὺς μνηστῆρες, νὰ τὸν δέσουν καὶ νὰ τὸν κρεμάσουν.

Σὲ μιὰ στιγμὴ οἱ δύο δοῦλοι πῆγαν στὴν ἀποθήκη· μέσα ἐκεῖ βρῆκαν τὸ Μελάνθιο, ποὺ μάζευε κι ἄλλα ὅπλα, νὰ τὰ πάη στοὺς μνηστῆρες. Ἀμέσως τὸν ἁρπάζουν, τὸν ξαπλώνουν καταγῆς καὶ τὸν δένουν χεροπόδαρα. Ὕστερα τὸν κρεμοῦν ψηλά, ἀπὸ ἕνα πατερό, κλείνουν καλὰ τὴν πόρτα καὶ γυρίζουν στὸν ἀφέντη τους.

105. Ὁ Ὀδυσσέας σκοτώνει ὅλους τοὺς μνηστῆρες.

Ἡ μάχη ἐξακολουθοῦσε μὲ μεγάλη λύσσα. Ἔξαφνα μπαίνει στὸ μεγάλο δῶμα ἡ Ἀθηνᾶ, μὲ τὴν ὄψη τοῦ Μέντορα.

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες λέει στὸ Μέντορα :

« Κοίταξε μὴν τὸν βοηθήσης, γιατὶ χάθηκες. Ἀφοῦ σκοτώσωμε πατέρα καὶ παιδὶ καὶ σένα, θὰ τρέξωμε στὸ σπίτι σου νὰ σφάξωμε τ' ἀγόρια σου, τὰ κορίτσια σου καὶ τὴ γυναῖκα σου, καὶ νὰ μοιραστοῦμε ὅλα τὰ πλούτη σου ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ὁ Μέντορας θύμωσε τότε πιὸ πολὺ καὶ λέει τοῦ Ὀδυσσέα:

« Ἐσὺ πολεμοῦσες τοὺς Τρωαδῖτες ἐννιὰ χρόνια καὶ ἔστειλες τόσους στὸν Ἅδη. Ποῦ εἶναι ἡ παλικαριά σου ἐκείνη, Ὀδυσσέα; Ἔλα στάσου στὸ πλάγι μου, καὶ θυμήσου τὰ νιάτα σου, τώρα ποὺ εἶσαι στὸ σπίτι σου ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ θεὰ κι ἔγινε χελιδόνι, καὶ κάθισε ψηλὰ στὸν τοῖχο.

Τέσσερεις μνηστῆρες ἔρριξαν μὲ δύναμη τὰ κοντάρια τους ἀπάνω στὸν Ὀδυσσέα. Μὰ κανένα δὲν τὸν πέτυχε.

Ὁ Ὀδυσσέας ὅμως, ὁ Τηλέμαχος καὶ οἱ δυὸ βοσκοὶ σκότωσαν τότε καὶ τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μνηστῆρες.

Δείλιασαν τότε οἱ μνηστῆρες καὶ τραβήχτηκαν πίσω, μὰ σὲ λίγο ὥρμησαν πάλι μὲ μανία.

Ὁ Ὀδυσσέας ὅμως κι οἱ δικοί του δὲν ἔχασαν τὸ θάρρος καὶ ὁλοένα ξάπλωναν νεκροὺς πολλοὺς ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες.

Τὸν κακὸν τὸν Κτήσιππο, ποὺ εἶχε ρίξει τὸ βοδινὸ πόδι, τὸν τρύπησε στὸ στῆθος ὁ Φιλοίτιος μὲ τὸ κοντάρι του καὶ τοῦ εἶπε:

« Τώρα πιὰ τελειώνουν οἱ ἀδικίες σου κι οἱ βρισιές σου. Πάρε αὐτὸ τὸ δῶρο γιὰ τὸ βοδινὸ πόδι, ποὺ πέταξες στὸν ἀφέντη μου ».

Κι ἄλλους μνηστῆρες σκότωσαν ὁ Ὀδυσσέας κι ὁ Τηλέμαχος μὲ τοὺς συντρόφους των. Καὶ τέτοιος τρόμος ἔπιασε τοὺς μνηστῆρες, ποὺ ἔτρεχαν μέσα στὸ μεγάλο δῶμα σὰ βόδια ποὺ τὰ κυνηγᾶ τὸ καλοκαίρι ἡ ἀλογόμιγα.

Ὁ Ὀδυσσέας ὥρμησε τότε μὲ τοὺς γενναίους βοηθούς του, κι ὅλοι σὲ λίγο κυλίστηκαν στὸ αἷμα τους.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τὸ θάνατο τὸν ξέφυγε μονάχα ὁ Φήμιος, ὁ τραγουδιστής.

Σηκώθηκε ἀπὸ τὴν ἄκρη ποὺ καθόταν, ἔβαλε χάμω τὴ λύρα του, ἔτρεξε κι ἔπιασε τὰ γόνατα τοῦ Ὀδυσσέα καὶ τοῦ εἶπε:

« Λυπήσου με, Ὀδυσσέα. Μὴ μὲ σκοτώσης ἐμένα τὸν τραγουδιστή. Ἐμένα μοῦ ἔβαλε ὁ θεὸς μέσα στὴν καρδιά μου τὰ τραγούδια, καὶ τραγουδῶ τὰ κατορθώματα

ποὺ κάνουν οἱ θεοὶ κι οἱ ἄνθρωποι. Ρώτησε τὸν Τηλέμαχο γιὰ μένα. Ἄθελα ὁ ἄμοιρος καὶ μὲ τὴ βία τραγουδοῦσα στὰ τραπέζια τῶν μνηστήρων, γιατὶ ἦταν πολλοὶ καὶ δυνατοί ».

Τότε ὁ Τηλέμαχος λέει στὸν πατέρα του:

« Στάσου, πατέρα, καὶ μὴ χτυπήσης μὲ τὸ σπαθί σου τὸ Φήμιο. Δὲ φταίει ὁ κακόμοιρος. Μήτε τὸ Μέδοντα νὰ πειράξωμε· χάρισέ του τὴ ζωή. Θυμήσου πῶς μὲ πρόσεχε καὶ τί ἀγάπη μοῦ εἶχε ὅταν ἤμουν παιδί! »

Ὁ Μέδοντας, ὁ πιστὸς δοῦλος ποὺ φανέρωσε στὴν Πηνελόπη τὸ καρτέρι τῶν μνηστήρων, ἦταν κρυμμένος κάτω ἀπὸ ἕνα κάθισμα καὶ σκεπασμένος μ' ἕνα δέρμα βοδινό. Καθὼς ἄκουσε τὰ λόγια αὐτά, τινάχτηκε ἀπάνω, πέταξε τὸ σκέπασμα κι εἶπε στὸν Τηλέμαχο:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Ἐδῶ εἶμαι ! »

Ὁ Ὀδυσσέας χαμογέλασε καὶ τοῦ εἶπε :

« Μὴ φοβᾶσαι. Τώρα ὁ τραγουδιστὴς καὶ σὺ νὰ βγῆτε ἔξω στὴν αὐλή, ὥσπου νὰ κάμω ἐδῶ ὅ τι χρειάζεται ἀκόμη ».

Ὁ Ὀδυσσέας τότε κοίταξε γύρω, μήπως βρισκόταν κρυμμένος πουθενὰ κανεὶς ἄλλος μνηστῆρας. Ὅλοι κοίτονταν στὰ χώματα αἱματοκυλισμένοι.

Τότε ὁ Ὀδυσσέας εἶπε στὸν Τηλέμαχο νὰ φέρη τὴν Εὐρύκλεια.

106. Τί διαταγὴ δίνει ὁ Ὀδυσσέας στὴν Εὐρύκλεια.

Ἡ Εὐρύκλεια ἔτρεξε ὅσο μποροῦσε. Κι ἄμα εἶδε τὸν Ὀδυσσέα νικητὴ καὶ σκοτωμένους ὅλους τοὺς μνηστῆρες, ἄρχισε νὰ φωνάζη μὲ χαρά.

« Γερόντισσα » τῆς λέει ὁ Ὀδυσσέας, « κράτα τὴ χαρά σου μέσα σου καὶ μὴ φωνάζεις, γιατὶ δὲν εἶναι σωστὸ νὰ χαίρεται κανεὶς γιὰ τὸ θάνατο τῶν ἄλλων. Αὐτοὺς ἐδῶ οἱ θεοὶ τοὺς τιμώρησαν· ἐγὼ τὸ θέλημα ἐκείνων ἔκαμα.

» Καὶ τώρα, ἔλα πές μου, ποιὲς ἀπὸ τὶς γυναῖκες τοῦ παλατιοῦ φάνηκαν κακὲς καὶ ποιὲς ἔμειναν πιστές ».

— « Ἀπὸ τὶς πενήντα δοῦλες ποὺ ἔχομε στὸ παλάτι » ἀποκρίθηκε ἡ Εὐρύκλεια, « οἱ δώδεκα ἦταν μὲ τοὺς μνηστῆρες· ἦταν πολὺ κακές, καὶ δὲ σέβονταν οὔτε ἐμένα οὔτε τὴν ἴδια τὴ βασίλισσα ».

— « Νὰ μοῦ τὶς φέρης ἐδῶ ἀμέσως » πρόσταξε μὲ θυμὸ ὁ Ὀδυσσέας.

Ἡ Εὐρύκλεια πῆγε καὶ τὶς ἔφερε. Κι ὁ Ὀδυσσέας τὶς πρόσταξε νὰ σύρουν ἔξω στὴν αὐλὴ τοὺς σκοτωμέ-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

νους καὶ νὰ καθαρίσουν τὰ καθίσματα, τὰ τραπέζια καὶ τὸ πάτωμα.

Ὕστερα οἱ δυὸ βοσκοὶ ὡδήγησαν τὶς ἄπιστες καὶ κακὲς δοῦλες σ' ἕναν παράμερο τόπο καὶ τὶς κρέμασαν.

Ἔπειτα εἶπε ὁ Ὀδυσσέας στὴν Εὐρύκλεια :

« Φέρε, γερόντισσα, θειάφι νὰ καπνίσωμε καὶ νὰ καθαρίσωμε τὸ παλάτι. Καὶ φώναξε καὶ τὶς καλὲς δοῦλες νὰ ἔρθουν ἐμπρός μου ».

Ἡ Εὐρύκλεια ἔκαμε ὅ τι τῆς εἶπε ὁ Ὀδυσσέας.

Οἱ πιστὲς δοῦλες περικύκλωσαν τὸν ἀγαπημένο τους ἀφέντη καὶ τοῦ φιλοῦσαν μὲ δάκρυα τὰ χέρια του. Καὶ κεῖνος συγκινήθηκε καὶ δάκρυα ἀνέβηκαν στὰ μάτια του.

107. Ἡ Εὐρύκλεια φανερώνει στὴν Πηνελόπη πὼς ἦρθε ὁ Ὀδυσσέας.

Χαρούμενη ἀνέβηκε ἡ Εὐρύκλεια στὴν κάμαρα τῆς κυρᾶς της, γιὰ νὰ φέρη τὴν καλὴ εἴδηση. Ἤθελε νὰ τρέξη, μὰ τὰ γόνατά της δὲν τὴν ἐβοηθοῦσαν.

Ἄνοιξε σιγὰ σιγὰ τὴν πόρτα, μπῆκε μέσα, στάθηκε κοντὰ στὸ προσκέφαλό της καὶ τῆς εἶπε :

« Ξύπνησε, Πηνελόπη μου, νὰ ἰδῆς ἐκεῖνον ποὺ ἡ καρδιά σου περίμενε μὲ λαχτάρα τόσον καιρό. Ὁ Ὀδυσσέας σου ἦρθε καὶ σκότωσε ὅλους τοὺς μνηστῆρες ».

Ἡ Πηνελόπη ξαφνίστηκε μέσα στὸν ὕπνο της, ἄνοιξε τὰ μάτια της καὶ τῆς εἶπε :

« Καλή μου Εὐρύκλεια, τί ἔπαθες σήμερα ; Τί εἶναι αὐτὰ ποῦ λές ; Τρελάθηκες ; »

— « Παιδί μου, σοῦ λέω τὴν ἀλήθεια. Ὁ ἀφέντης ἦρθε. Εἶναι κάτω. Τὸν εἶδες καὶ σὺ χτὲς τὸ βράδυ καὶ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

μιλήσατε μαζί. Ἦταν ὁ κουρελιάρης ζητιάνος. Ὁ Τηλέμαχος τό ἤξερε μὰ τό φύλαγε μυστικό, ὥσπου νὰ τιμωρήση τοὺς μνηστῆρες ».

Ἡ Πηνελόπη πήδησε τότε ἀπό τό κρεβάτι της, ἀγκάλιασε σφιχτὰ τὴν καλὴ γριὰ καὶ τὴ ρώτησε :

« Πές μου, καλή μου Εὐρύκλεια, πές μου, ἀλήθεια εἶναι ; Καὶ πῶς μπόρεσε μονάχος νὰ σκοτώση τόσους μνηστῆρες ; »

— « Μὲ τὰ μάτια μου δὲν τό εἶδα, γιατὶ ὁ Ὀδυσσέας μᾶς εἶχε κλείσει πρωτύτερα σ' ἄλλη κάμαρα. Ἄκουσα ὅμως τὶς φωνὲς καὶ τὰ βογκητά.

» Κι ὅταν ὁ Τηλέμαχος μὲ φώναξε νὰ πάω στό δῶμα, βρῆκα ἐκεῖ τὸν Ὀδυσσέα ἁρμάτωμένο καὶ ὅλους τοὺς μνηστῆρες σκοτωμένους.

» Καὶ τώρα πᾶμε κάτω, Πηνελόπη μου. Μ' ἔστειλε ὁ ἴδιος ».

Ἡ Πηνελόπη ἀποκρίθηκε :

« Ἀκόμη δὲν μπορῶ νὰ τό πιστέψω αὐτό ποὺ λές. Δὲν τό χωρεῖ τό μυαλό μου, πῶς αὐτός ὁ ζητιάνος εἶναι ὁ ἄντρας μου. Ὁ Ὀδυσσέας μου πέθανε στὰ ξένα ».

—« Μὰ γιατί, κόρη μου, δὲ μὲ πιστεύεις ; Σοῦ λέω πῶς ὁ ἄντρας σου εἶναι κάτω. Τὸν ἐγνώρισα ἀπό τό σημάδι ποὺ ἔχει ἀπάνω ἀπό τό γόνατο. Τό εἶδα, ὅταν τοῦ ἔπλενα τὰ πόδια, κι ἤθελα νὰ σοῦ τό πῶ, μὰ ἐκεῖνος δὲ μ' ἄφησε »

108. Ἡ Πηνελόπη γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα.

Ἡ Πηνελόπη κατέβηκε κάτω μαζὶ μὲ τὴ γριὰ Εὐρύκλεια καὶ πῆγε ὁλοΐσια στὴν ἐστία.

Ἡ καρδιά της χτυποῦσε δυνατά. Δὲν ἤξερε, ἂν ἔπρεπε νὰ ρωτήση τὸν ξένο, γιὰ νὰ δῆ, ἂν εἶναι ἀλη-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θινὰ ὁ ἄντρας της, ἢ νὰ χυθῆ καὶ νὰ τὸν σφίξη μέσα στὴν ἀγκαλιά της.

Ἦρθε καὶ κάθισε ἀντίκρυ στὸν Ὀδυσσέα, στὴν ἄλλη ἄκρη τῆς γωνιᾶς, ποὺ τὴ φώτιζε ἡ φωτιά.

Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ἡ Πηνελόπη.

Ὁ Ὀδυσσέας εἶχε ξαναφορέσει τὰ κουρέλια τοῦ ζητιάνου, καθόταν κοντὰ σὲ μιὰ κολόνα καὶ κοίταζε κάτω, περιμένοντας νὰ τοῦ μιλήση ἡ Πηνελόπη.

Μὰ ἐκείνη γιὰ πολλὴ ὥρα ἔμεινε βουβὴ κι ἀκίνητη.

Δὲν ἤξερε τί νὰ κάμη. Ὅταν τὸν κοίταζε στὰ μάτια, ἔβρισκε πὼς δὲν ἦταν ὁ Ὀδυσσέας της μέσα σὲ κεῖνα τὰ κουρέλια.

Τότε ὁ Τηλέμαχος τῆς λέει:

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

« Μητέρα μου, πῶς ἄλλαξε ἡ καρδιά σου κι ἔγινε τόσο σκληρὴ καὶ ἄπονη ; Ὕστερα ἀπό τέτοιο χωρισμὸ κι ἀπὸ τόσα βάσανα, πῶς σοῦ βαστᾶ ἡ καρδιὰ νὰ μένης ἀσυγκίνητη ;»

— « Παιδί μου, ἀποκρίθηκε ἡ Πηνελόπη, οὔτε καὶ ἐγὼ δὲν ξέρω τί ἔπαθα, καὶ δὲν μπορῶ οὔτε νὰ τὸν ρωτήσω οὔτε νὰ τὸν κοιτάξω ».

Ὁ Ὀδυσσέας χαμογέλασε καὶ εἶπε στὸν Τηλέμαχο :

« Παιδί μου, ἄφησε τὴ μητέρα σου νὰ μὲ δοκιμάση. Τώρα δὲ μὲ γνωρίζει μέσα σ' αὐτὰ τὰ κουρέλια. Σὲ λίγο θὰ μὲ γνωρίση.

» Τώρα πρέπει νὰ συλλογιστοῦμε, πῶς νὰ μὴ μάθουν ἀμέσως οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων ὅσα ἔγιναν ἐδῶ.

» Νὰ λοιπὸν τί νὰ κάμωμε· λουστῆτε ὅλοι, φορέσετε γιορτινὰ φορέματα καὶ προστάξετε τὸν τραγουδιστὴ νὰ τραγουδῆ καὶ νὰ παίζη μὲ τὴ λύρα του τραγούδια τοῦ χοροῦ. Κι οἱ διαβάτες ποὺ θ' ἀκοῦν, θὰ νομίζουν πῶς γίνεται γάμος στὸ παλάτι μας. Ἔτσι θὰ βροῦμε καιρὸ νὰ φύγωμε γιὰ τὴν ἐξοχή. Καὶ κεῖ πιὰ θὰ σκεφτοῦμε μὲ τὴν ἡσυχία μας τί θὰ κάμωμε ».

Ἐκεῖνοι ἄκουσαν πρόθυμα αὐτὰ τὰ λόγια.

Δὲν πέρασε ὥρα πολλὴ κι ὅλοι εἶχαν φορέσει ὡραῖα φορέματα. Ὕστερα ἄρχισαν τὰ τραγούδια κι ὁ χορός· καὶ τὸ πάτωμα μέσα βροντοῦσε ἀπὸ τὸ χτύπημα τῶν ποδιῶν.

Οἱ διαβάτες ἔλεγαν μέσα τους :

« Ἡ βασίλισσά μας παντρεύεται κάποιον ἀπὸ τοὺς μνηστῆρες. Ντροπή της ! νὰ ξεχάση τὸν καλὸ καὶ ξακουστὸ Ὀδυσσέα, καὶ νὰ μὴν τὸν περιμένη ! »

Σὲ λίγο λούστηκε κι ὁ Ὀδυσσέας καὶ φόρεσε ὡραῖα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

φορέματα. Τότε ἡ Ἀθηνᾶ τὸν ἔκαμε πάλι ὄμορφο, πιὸ νέο καὶ μὲ πιὸ πολλὴ χάρη καὶ λεβεντιά. Δὲν ἦταν πιὰ ὁ κουρελιάρης ζητιάνος.

Ἔτσι μεταμορφωμένος γύρισε καὶ κάθισε στὸ κάθισμα ποὺ καθόταν πρῶτα, ἀντίκρυ ἀπὸ τὴ γυναῖκα του.

Ἡ Πηνελόπη τὸν ἐρώτησε τότε, ἂν ἤξερε κάτι μυστικὰ τοῦ σπιτιοῦ των, ποὺ τὰ ἤξερε μονάχα αὐτὴ κι ὁ ἄντρας της. Κι ὅταν τῆς τὰ εἶπε ὁ Ὀδυσσέας, τότε πιὰ βεβαιώθηκε πὼς ἦταν ὁ ἄντρας της.

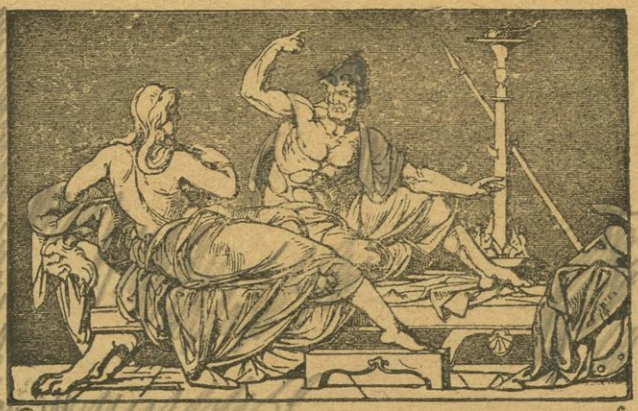

Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ἡ Πηνελόπη.

Ἡ καρδιά της χτυποῦσε δυνατά, τὰ γόνατά της ἔτρεμαν καὶ δάκρυα ἔτρεχαν ἀπὸ τὰ μάτια της. Ἔτρεξε μὲ λαχτάρα, τὸν ἀγκάλιασε καὶ τὸν ἐφιλοῦσε.

Ὁ Ὀδυσσέας ἀγκάλιασε κι αὐτὸς μὲ δάκρυα τὴν πιστή του γυναῖκα, τὴν καταφιλοῦσε καὶ τὴν ἔσφιγγε στὸ στῆθος του.

Καὶ ἡ Πηνελόπη κρατοῦσε ἀγκαλιασμένο μὲ τὰ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ὁλόασπρα χέρια της τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν ἔσφιγγέ, σὰ νὰ μὴν ἤθελε νὰ τὸν ἀφήση πιὰ νὰ φύγη.

109. Ὁ Ὀδυσσέας φανερώνεται στὸν πατέρα του.

Τὴν αὐγὴ ὁ Ὀδυσσέας ἄμα σηκώθηκε εἶπε στὴν Πηνελόπη:

« Ἐγὼ τώρα θὰ πάω στὸν πατέρα μου τὸ δυστυχισμένο στὴν ἐξοχή.

» Ἄμα σηκωθῆ λίγο ὁ ἥλιος, θὰ μάθη ὁ κόσμος πὼς ἐγὼ σκότωσα τοὺς μνηστῆρες καὶ θὰ γίνη μεγάλη ταραχὴ στὴ χώρα. Γι' αὐτὸ ἀνέβα ἐσὺ μὲ τὶς δοῦλες σου στὴν κάμαρά σου. Κλείσου ἐκεῖ καὶ μὴ ρωτᾶς γιὰ τίποτα ».

Αὐτὰ εἶπε καὶ φόρεσε τ' ἄρματά του, ξύπνησε τὸν Τηλέμαχο καὶ τὸ χοιροβοσκὸ καὶ ξεκίνησαν γιὰ τοὺς ἀγρούς.

Ἡ Ἀθηνᾶ τοὺς σκέπασε μὲ καταχνιὰ καὶ δὲν τοὺς ἔβλεπε κανείς.

Ὕστερα ἀπὸ πολλὴ ὥρα ἔφτασαν σ' ἕνα περιβόλι, ποὺ ἦταν ἀνάμεσα σὲ δυὸ ψηλώματα γεμάτα δέντρα.

Τὸ περιβόλι εἶχε κι ἕνα σπιτάκι. Ἐκεῖ κατοικοῦσε ὁ γερο-Λαέρτης, ὁ πατέρας τοῦ Ὀδυσσέα. Καὶ γύρω εἶχε καλύβα γιὰ τοὺς δούλους.

Ἡ πόρτα τοῦ περιβολιοῦ ἦταν ἀνοιχτὴ καὶ μπῆκαν μέσα.

Τότε ὁ Ὀδυσσέας λέει στὸν Τηλέμαχο καὶ στοὺς δυὸ δούλους:

« Ἐσεῖς πηγαίνετε στὸ σπίτι κι ἑτοιμάσετε κάτι νὰ φᾶμε. Νά, πάρετε καὶ τὰ ὅπλα μου. Ἐγὼ θὰ πάω στὸ περιβόλι, γιὰ νὰ βρῶ τὸν πατέρα μου ».

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Πέρασε πρῶτα ἀπὸ τὸ λαχανόκηπο. Αὐτοῦ δὲν ἦταν κανείς.

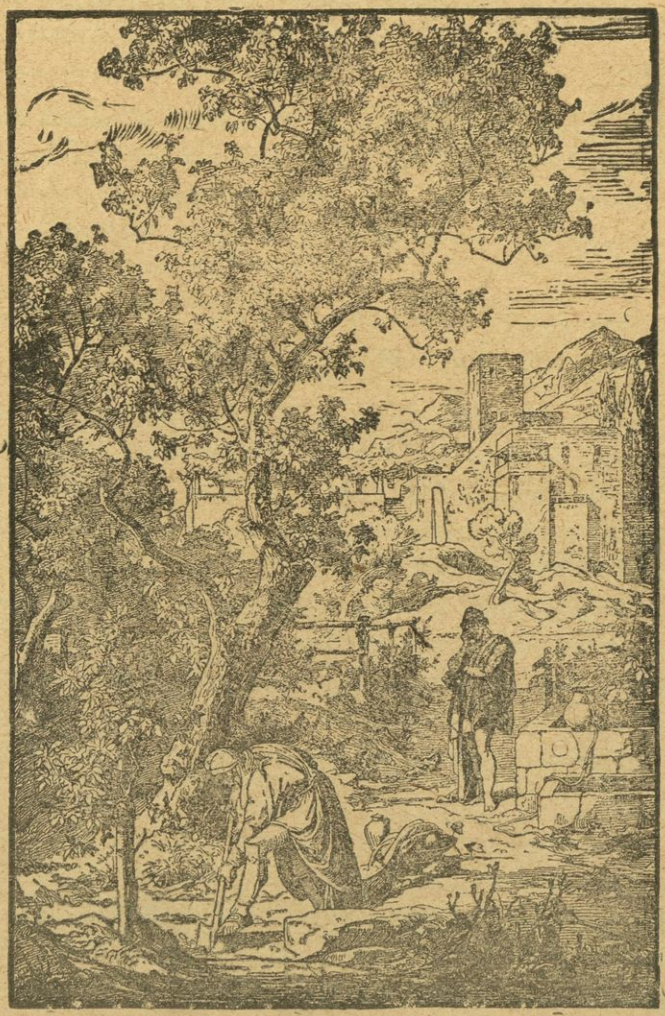

Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ὁ πατέρας του.

Ὕστερα προχώρησε στὸν ἀνθόκηπο.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ἐκεῖ εἶδε ἕνα γέρο, ποὺ σκάλιζε τὸ χῶμα γύρω σ' ἕνα φυτό.

Τὸ ντύσιμό του ἦταν φτωχικό. Τὰ γένια του ἦταν κάτασπρα. Καὶ στὸ πρόσωπό του φαινόταν ζωγραφισμένη ἡ λύπη.

Ὁ Ὀδυσσέας, ἅμα εἶδε τὸν πατέρα του σὲ τέτοια ἐλεεινὴ κατάσταση, κρύφτηκε πίσω ἀπὸ μιὰ μεγάλη ἀπιδιὰ καὶ δάκρυσε. Δὲν ἤθελε νὰ φανερωθῆ μονομιᾶς, γιατὶ ἡ ξαφνικὴ χαρὰ μποροῦσε νὰ φέρη τὸ θάνατο στὸν ἀδύνατο γέρο.

Πῆγε λοιπὸν σιγὰ σιγὰ κοντά του, τὸν ἐχαιρέτησε, σὰ νὰ ἦταν ξένος, καὶ τοῦ λέει:

« Γέρο, μὲ μεγάλη τέχνη, βλέπω, καλλιεργεῖς τὸν κῆπο σου. Τίποτα δὲν ἀφήνεις ἀπεριποίητο, οὔτε βραγιά, οὔτε κλῆμα, οὔτε δέντρο. Μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό σου δὲ φροντίζεις. Αὐτὸ ὅμως δὲν εἶναι σωστό. Ἐσύ, καθὼς μοῦ φαίνεσαι, δὲν εἶσαι δοῦλος. Στὸ πρόσωπο καὶ στὴν κορμοστασιὰ μοιάζεις μὲ βασιλέα. Πές μου, τίνος εἶναι τὸ περιβόλι ποὺ σκάβεις; Ἀλήθεια εἶναι ἐδῶ ἡ Ἰθάκη, ὅπως μοῦ εἶπαν; Ἐγὼ μιὰ φορὰ φιλοξένησα στὸ σπίτι μου ἕναν ἀπὸ τὸν τόπο τοῦτο, ποὺ ἔλεγε πὼς εἶναι γιὸς τοῦ Λαέρτη, καὶ τὸν ξεπροβόδησα μὲ πολλὰ δῶρα ».

— « Ξένε, στὴν Ἰθάκη βρίσκεσαι » τοῦ λέει ὁ γέρος. « Κι ἂν ἦταν ζωντανὸς ὁ φίλος σου, θὰ σὲ φιλοξενοῦσε κι αὐτὸς καὶ θὰ σοῦ χάριζε πολλὰ δῶρα. Ἄχ, τί ψάρια θὰ τὸ ἔφαγαν τὸ παιδί μου στὴ θάλασσα ἢ τί θηρία θὰ τὸ ξέσκισαν στὴ στεριά!

» Μὰ πές μου ποιός εἶσαι καὶ πῶς ἦρθες;...»

— « Ἦρθα ἀπὸ μακριά. Καιρὸς εἶναι ποὺ ἀπάντησα

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τὸν Ὀδυσσέα. Μὰ τότε ποὺ ἔφευγε, κάποια σημάδια φανέρωναν πὼς θὰ γυρίση στὸν τόπο του. Εἶχα τὴν ἐλπίδα νὰ τὸν βρῶ ἐδῶ ! »

Ὁ γερο-Λαέρτης ἔσκυψε καὶ πῆρε μὲ τὰ δυό του χέρια χῶμα ἀπὸ τὴ γῆ καὶ τὸ σκόρπισε ἀπάνω στὸ κάτασπρο κεφάλι του. Κι ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα.

Ραγιζόταν τοῦ Ὀδυσσέα ἡ καρδιά· δὲν μπόρεσε νὰ βαστάξη πιά· χύθηκε, τὸν ἔσφιξε στὴν ἀγκαλιά του καὶ τοῦ εἶπε :

« Πατέρα μου, ἐγὼ εἶμαι ὁ γιός σου, ἐγὼ εἶμαι ὁ Ὀδυσσέας σου ποὺ περιμένεις. Ἄφησε πιὰ τὰ δάκρυα. Ἦρθα καὶ σκότωσα ὅλους τοὺς μνηστῆρες ».

— « Ἐσὺ εἶσαι τὸ παιδί μου ! » φώναξε ὁ Λαέρτης τρέμοντας ἀπὸ τὴ συγκίνηση.

Μὰ δὲν πίστευε ἀκόμη. Ἤθελε σημάδι γιὰ νὰ πιστέψη.

« Πατέρα, σημάδι θέλεις ; Νά, κοίταξε ἐδῶ τὸ σημάδι ποὺ μοῦ ἔκαμε στὸν Παρνασσὸ τὸ ἀγριογούρουνο. Θέλεις νὰ σοῦ πῶ καὶ γιὰ τὰ δέντρα τοῦ κήπου ποὺ μοῦ χάρισες, ὅταν ἤμουν παιδί ;

» Μὲ ὡδηγοῦσες συχνὰ ἀπὸ τὸ χέρι στὸ περιβόλι, ἐγὼ σὲ ρωτοῦσα καὶ σὺ μοῦ ἔλεγες κάθε δέντρο μὲ τὸ ὄνομά του ».

Ὁ Λαέρτης ἀγκάλιασε τὸν Ὀδυσσέα καὶ λιγοθύμησε.

Ὁ Ὀδυσσέας τὸν πῆρε στὴν ἀγκαλιά του. Σὲ λίγο ὅμως ἦρθε στὸν ἑαυτό του, ἄνοιξε τὰ μάτια του, τὸν ἀγκάλιασε πάλι καὶ τὸν ἐφίλησε στὸ στόμα.

Πατέρας καὶ γιὸς ἀνέβηκαν στὸ σπιτάκι. Τὸ τραπέζι ἦταν ἕτοιμο.

Ὁ Λαέρτης πρὶν νὰ καθίση πῆγε καὶ λούστηκε καὶ φόρεσε φορέματα καινούρια.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Τώρα φαινόταν πιό ὡραῖος καὶ πιό ψηλὸς ἀπὸ πρῶτα. Θὰ ἔλεγε κανεὶς πὼς ἡ χαρὰ τὸν εἶχε ξανανιώσει.

110. Οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων κάνουν ἐπανάσταση.

Ἐνῶ ὁ Ὀδυσσέας κι οἱ ἄλλοι ἦταν στὴν ἐξοχή, στὴ χώρα ἀπὸ στόμα σὲ στόμα μαθεύτηκε πὼς ἦρθε ὁ Ὀδυσσέας καὶ σκότωσε ὅλους τοὺς μνηστῆρες.

Οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι τους ἔτρεχαν στὸ παλάτι μὲ δάκρυα καὶ μὲ θρήνους. Ὁ καθένας ἔπαιρνε τὸ νεκρό του καὶ τὸν πήγαινε νὰ τὸν θάψη.

Ὕστερα μαζεύτηκαν ὅλοι στὴν πλατεῖα καὶ συλλογίζονταν πῶς νὰ ἐκδικηθοῦν τὸν Ὀδυσσέα.

Ἐκεῖ ἔτυχε νὰ εἶναι κι ἕνας γέρος πολὺ σοφός, ὁ Ἀληθέρσης, καὶ τοὺς λέει :

« Σᾶς συμβουλεύω, φίλοι μου, νὰ καθίσετε ἥσυχα, γιατὶ δὲ φταίει ὁ Ὀδυσσέας.

» Ἡ αἰτία τοῦ κακοῦ εἶστε σεῖς, ποὺ ἀφήνατε τὰ παιδιά σας νὰ κάνουν τέτοια κακουργήματα. Ἐγὼ κι ὁ Μέντορας τόσες φορὲς σᾶς εἴπαμε : κρατᾶτε τὰ παιδιά σας νὰ μὴ ρημάζουν τὸ παλάτι ἐνὸς τέτοιου ξακουσμένου βασιλέα. Ἔπρεπε νὰ τὸ συλλογιστῆτε, πὼς οἱ θεοὶ θὰ τὰ τιμωροῦσαν μιὰ μέρα ».

Πολλοὶ ἀπ' αὐτοὺς ἄκουσαν τὴ συμβουλὴ τοῦ Ἀληθέρση κι ἔφυγαν. Ἄλλοι ὅμως πῆραν τὰ ὅπλα τους καὶ κίνησαν γιὰ τὴν ἐξοχή, γιατὶ εἶχαν μάθει πὼς ὁ Ὀδυσσέας πῆγε στὸ ἐξοχικὸ σπιτάκι τοῦ πατέρα του.

Ἀρχηγό τους εἶχαν τὸν πατέρα τοῦ Ἀντίνοου.

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

111. Ὁ Ὀδυσσέας φιλιώνεται μὲ τὸ λαό του καὶ ζῆ εὐτυχισμένος.

Ἦταν ἀκόμη στὸ τραπέζι, ὅταν ἕνας ἀπὸ τοὺς δούλους τρέχει λαχανιασμένος καὶ λέει στὸν Ὀδυσσέα :

« Πολλοὶ ἄνθρωποι ἁρματωμένοι ἔρχονται ἐδῶ ».

Ἀμέσως σηκώθηκαν, ἁρματώθηκαν καὶ βγῆκαν ἔξω. Ὁ Ὀδυσσέας εἶπε τότε στὸν Τηλέμαχο :

« Νὰ ἡ στιγμή, παιδί μου, νὰ δείξης τὴν παλικαριά σου. Πρόσεξε καλὰ νὰ μὴ ντροπιάσης τὴ γενιά μας ».

— « Περίμενε, πατέρα, καὶ σὲ λίγο θὰ δῆς ἂν εἶμαι ἄξιο παιδί σου » ἀποκρίθηκε ὁ Τηλέμαχος.

Τ' ἄκουσε αὐτὰ ὁ γερο-Λαέρτης καὶ χάρηκε πολύ.

Σ' αὐτὸ τὸ μεταξὺ πλησίασε τὸ πλῆθος μὲ φωνὲς καὶ ταραχή.

Τότε ὁ γερο-Λαέρτης θυμήθηκε τὰ νιάτα του. Ἔνιωσε καινούρια δύναμη μέσα του. Σήκωσε τὸ κοντάρι του καὶ τὸ ἔρριξε μὲ μεγάλη δύναμη.

Τὸ κοντάρι πέτυχε τὸν ἀρχηγὸ στὸ κεφάλι καὶ τὸν ξάπλωσε καταγῆς νεκρό.

Ἀμέσως τότε ὁ Ὀδυσσέας κι ὁ Τηλέμαχος ὥρμησαν μὲ τὰ σπαθιά, καὶ θὰ γινόταν μεγάλη αἱματοχυσία. Ἔξαφνα ὅμως παρουσιάζεται στὴ μέση ἡ Ἀθηνᾶ μὲ τὴ θεϊκή της μορφή.

« Φτάνει πιὰ » φωνάζει καὶ στὰ δυὸ μέρη μὲ τρομερὴ φωνή.

« Νὰ τελειώση ὁ πόλεμος. Ὅσοι ἔφταιξαν τιμωρήθηκαν. Οἱ κακοὶ ἀξίζουν τὴν τιμωρία, γιὰ νὰ γίνωνται παράδειγμα στοὺς ἄλλους.

» Νὰ ξεχάσετε ὅσα ἔγιναν καὶ νὰ γίνετε φίλοι. Αὐτὸ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

θέλω νὰ κάμετε, κι ἀλίμονο σὲ κεῖνον ποὺ δὲν ἀκούση τὴν προσταγή μου ».

Αὐτὰ εἶπε ἡ Ἀθηνᾶ κι ἔγινε ἄφαντη. Οἱ ἐπαναστάτες ἀπὸ τὸ φόβο τους πέταξαν τὰ ὅπλα καὶ γύρισαν στὴν πόλη, γιὰ νὰ σώσουν τὴ ζωή τους.

Ὅταν ὁ Ὀδυσσέας γύρισε στὴν πόλη, ὅλοι τὸν ὑποδέχτηκαν μὲ χαρές. Ὅλα τὰ ξέχασαν καὶ φιλιώθηκαν.

Ἀπὸ τότε ἔζησαν ὅλοι ἀγαπημένοι. Κι ὁ Ὀδυσσέας βασίλεψε ἥσυχα κι εὐτυχισμένα πολλὰ πολλὰ χρόνια ἀκόμη.

Ὡς τὰ βαθιὰ γερατειὰ ὁ λαός του τὸν ἀγαποῦσε σὰν πατέρα, καὶ ὅλοι τὸν τιμοῦσαν ὅπως τοῦ ἄξιζε.

ΤΕΛΟΣ

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1 Ὁ Μενέλαος καὶ ἡ ὡραία Ἑλένη . . . . . Σελ. 3
2 Ὁ Πάρις κλέβει τὴν Ἑλένη 4
3 Οἱ Ἕλληνες κήρυξαν τὸν πόλεμο τῆς Τροίας . . 5
4 Ποῦ μαζεύτηκε ὁ στρατὸς τῶν Ἑλλήνων 7
5 Ἡ θεὰ Ἀρτέμιδα δὲν ἀφήνει τοὺς Ἕλληνες νὰ ξεκινήσουν 9
6 Ὁ Μενέλαος κάνει τὸν Ἀγαμέμνονα ν' ἀλλάξη γνώμη 10
7 Ὁ γέρος μὲ τὸ γράμμα 11
8 Ἡ Ἰφιγένεια ἔρχεται ἔξαφνα 11
9 Ἡ Ἰφιγένεια μαθαίνει τὴν ἀλήθεια 12
10 Γιὰ τὴν Πατρίδα 13
11 Ἡ θυσία 14
12 Ἡ πολιορκία τῆς Τροίας 16
13 Τὸ ξύλινο ἄλογο 16
14 Ὁ Λαοκόοντας 17
15 Ἡ καταστροφὴ τῆς Τροίας 19
16 Ὁ γυρισμὸς τῶν Ἑλλήνων 20

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΟΔΥΣΣΕΙΑ

ΜΕΡΟΣ Α'

1 Τί ἀποφασίζουν οἱ θεοὶ γιὰ τὸν Ὀδυσσέα . . . Σελ. 23
2 Ἡ Ἀθηνᾶ πηγαίνει στὸ παλάτι τοῦ Ὀδυσσέα . . 24
3 Πῶς ὁ Τηλέμαχος δέχτηκε στὸ παλάτι τὸ Μέντη . 26
4 Ἡ συμβουλὴ τοῦ Μέντη 27
5 Ὁ Τηλέμαχος καλεῖ τὸ λαὸ σὲ συνέλευση 29
6 Τί γίνεται στὴ συνέλευση 30
7 Ὁ Τηλέμαχος φανερώνει τὸ σκοπό του στὴ γριὰ Εὐρύκλεια 32
8 Ὁ Τηλέμαχος φτάνει μὲ τὸ Μέντορα στὴν Πύλο . 34
9 Ὁ Τηλέμαχος καὶ ὁ Πεισίστρατος ξεκινοῦν γιὰ τὴ Σπάρτη 36
10 Πῶς δέχτηκε ὁ Μενέλαος τοὺς δυὸ ξένους 37
11 Πῶς ὁ Μενέλαος καὶ ἡ Ἑλένη γνώρισαν τὸν Τηλέμαχο 38
12 Ἕνα κατόρθωμα τοῦ Ὀδυσσέα 41
13 Τί ἔμαθε ὁ Τηλέμαχος ἀπὸ τὸ Μενέλαο γιὰ τὸν πατέρα του 42
14 Τί ἀποφασίζουν οἱ μνηστῆρες γιὰ τὸν Τηλέμαχο . 42
15 Πῶς μαθαίνει ἡ Πηνελόπη τὸ ταξίδι καὶ τὸν κίνδυνο τοῦ Τηλέμαχου 43

ΜΕΡΟΣ Β'

16 Πῶς ὁ Δίας φροντίζει γιὰ τὸ γυρισμὸ τοῦ Ὀδυσσέα 46
17 Ἑρμῆς καὶ Καλυψὼ 47
18 Πῶς ὁ Ὀδυσσέας κατασκευάζει τὴ σχεδία του . 50

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

19 Πῶς ὁ Ὀδυσσέας φεύγει ἀπὸ τὸ νησὶ 51
20 Πῶς ὁ Ποσειδῶνας τιμωρεῖ τὸν Ὀδυσσέα . . . 51
21 Ἡ τρικυμία 52
22 Τί λέει ὁ Ποσειδῶνας γιὰ τὸν Ὀδυσσέα 53
23 Ὁ Ὀδυσσέας ὥσπου νὰ βγῆ στὴ στεριά 54
24 Ποῦ κοιμήθηκε ὁ Ὀδυσσέας ἅμα βγῆκε στὴ στεριὰ 56
25 Τ' ὄνειρο τῆς Ναυσικᾶς 57
26 Ἡ Ναυσικᾶ πηγαίνει στὸ ποτάμι 57
27 Ἡ Ναυσικᾶ στὸ ποτάμι. Πῶς ξύπνησε ὁ Ὀδυσσέας 58
28 Ὁ Ὀδυσσέας παρακαλεῖ τὴ Ναυσικᾶ νὰ τὸν βοηθήση 60
29 Ἡ Ναυσικᾶ βοηθεῖ τὸν Ὀδυσσέα 61
30 Τί λέει ἡ Ναυσικᾶ στὸν Ὀδυσσέα 63
31 Ἀθηνᾶ καὶ Ὀδυσσέας 64
32 Τὸ παλάτι τοῦ Ἀλκινόου 65
33 Ὁ Ὀδυσσέας στὸ παλάτι τοῦ Ἀλκινόου 66
34 Ὁ Ὀδυσσέας λέει πῶς βρέθηκε στὸ νησὶ τῶν Φαιάκων. 67
35 Τί εἶπε ὁ Ἀλκίνοος στοὺς Φαίακες γιὰ τὸν Ὀδυσσέα 69
36 Τὸ τραγούδι τοῦ Δημόδοκου 70
37 Ἀγῶνες τῶν Φαιάκων 70
38 Χορὸς τῶν Φαιάκων 72
39 Ὀδυσσέας καὶ Εὐρύαλος 74
40 Ὁ Ἀλκίνοος παρακαλεῖ τὸν Ὀδυσσέα νὰ διηγηθῆ τὴν ἱστορία του 75

ΜΕΡΟΣ Γ'

41 Τί ἔπαθε ὁ Ὀδυσσέας στὴ χώρα τῶν Κικόνων . . 77
42 Στὴ χώρα τῶν Λωτοφάγων 79
43 Ἡ χώρα τῶν Κυκλώπων 80

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

44 Τὸ ἔρημο νησάκι 81
45 Ὁ Ὀδυσσέας στὸ νησὶ τῶν Κυκλώπων 81
46 Ὁ Ὀδυσσέας στὴ σπηλιὰ τοῦ Πολύφημου 83
47 Πῶς δέχτηκε ὁ Πολύφημος τὸν Ὀδυσσέα 84
48 Ὁ Ὀδυσσέας συλλογίζεται πῶς νὰ γλιτώση ἀπὸ τὸν Κύκλωπα 85
49 Ὁ Ὀδυσσέας μεθᾶ τὸν Κύκλωπα 86
50 Ὁ Ὀδυσσέας τυφλώνει τὸν Κύκλωπα 89
51 Ὁ Ὀδυσσέας κι οἱ σύντροφοί του βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά 90
52 Ὁ Ὀδυσσέας πειράζει τὸν Κύκλωπα 91
53 Τὸ ἀσκὶ τοῦ Αἰόλου 94
54 Οἱ Λαιστρυγόνες 96
55 Τὸ παλάτι τῆς Κίρκης 97
56 Οἱ χοῖροι τῆς Κίρκης 98
57 Ὁ Ἑρμῆς συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα 100
58 Ὁ Ὀδυσσέας νικᾶ τὴν Κίρκη 101
59 Ἡ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα νὰ κατεβῆ στὸν Ἅδη 103
60 Ὁ Ὀδυσσέας ταξιδεύει στὸν Ἅδη 105
61 Ὁ Ὀδυσσέας καὶ ὁ Τειρεσίας 105
62 Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὴ μητέρα του 108
63 Ὁ Ὀδυσσέας βλέπει τὸν Ἀγαμέμνονα 109
64 Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὸν Ἀχιλλέα 109
65 Πίσω στὸ νησὶ τῆς Κίρκης 111
66 Ἡ Κίρκη συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα 112
67 Οἱ Σειρῆνες, ἡ Σκύλλα καὶ ἡ Χάρυβδη 115
68 Στὸ νησὶ τοῦ Ἥλιου 117
69 Οἱ ἀγελάδες τοῦ Ἥλιου 118

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

70 Πῶς ὁ Δίας τιμώρησε τοὺς συντρόφους τοῦ Ὀδυσσέα 120
71 Δῶρα τῶν Φαιάκων στὸν Ὀδυσσέα 122
72 Ὁ Ἀλκίνοος κάνει τραπέζι στὸν Ὀδυσσέα . . 123
73 Ὁ Ὀδυσσέας φεύγει ἀπὸ τὸ νησὶ τῶν Φαιάκων 124
74 Ὁ Ὀδυσσέας στὴν Ἰθάκη 125
75 Ἡ Ἀθηνᾶ συμβουλεύει τὸν Ὀδυσσέα 127
76 Πῶς δέχτηκε ὁ χοιροβοσκὸς τὸν Ὀδυσσέα . . . 130
77 Τί μαθαίνει ὁ Ὀδυσσέας γιὰ τὸ σπίτι του . . . 131
78 Ὁ Ὀδυσσέας μιλεῖ μὲ τὸν Εὔμαιο 133
79 Πῶς ὁ Εὔμαιος περιποιήθηκε τὸν Ὀδυσσέα . . 134

ΜΕΡΟΣ Δ'

80 Ἡ Ἀθηνᾶ συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχο 136
81 Ὁ Τηλέμαχος γυρίζει στὴν Ἰθάκη 136
82 Ὁ Τηλέμαχος στὸν Εὔμαιο 138
83 Ὁ Τηλέμαχος γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα 142
84 Ὁ Ὀδυσσέας συμβουλεύει τὸν Τηλέμαχο 144
85 Ὁ Τηλέμαχος γυρίζει στὴ χώρα 145
86 Ὁ Μελάνθιος βρίζει τὸν Ὀδυσσέα καὶ τὸν Εὔμαιο 146
87 Ὁ σκύλος Ἄργος γνωρίζει τὸν ἀφέντη του . . . 148
88 Ὁ Ὀδυσσέας στοὺς μνηστῆρες 149
89 Ὁ Ἀντίνοος χτυπᾶ τὸν Ὀδυσσέα 150
90 Τί λέει ὁ Εὔμαιος στὴν Πηνελόπη γιὰ τὸ ζητιάνο 152
91 Ὁ Ὀδυσσέας μαλώνει τὶς ὑπηρέτριες 152
92 Ἡ Πηνελόπη μιλεῖ μὲ τὸ ζητιάνο 154
93 Ἡ Εὐρύκλεια γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα 155
94 Τ' ὄνειρο τῆς Πηνελόπης 158

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

95 Ἡ Ἀθηνᾶ δίνει ὑπόσχεση στὸν Ὀδυσσέα πὼς θὰ τὸν βοηθήση 160
96 Τί λέει ὁ πιστὸς Φιλοίτιος στὸν Ὀδυσσέα . . . 161
97 Ὁ Τηλέμαχος προστατεύει τὸν ξένο του 162
98 Οἱ μνηστῆρες καὶ τὸ τόξο τοῦ Ὀδυσσέα 163
99 Ὁ Ὀδυσσέας φανερώνεται στὸν Εὔμαιο καὶ στὸ Φιλοίτιο 164
100 Ὁ Ὀδυσσέας ζητεῖ νὰ ρίξη κι αὐτὸς μὲ τὸ τόξο 166
101 Ὁ Ὀδυσσέας περνᾶ τὴ σαΐτα ἀπὸ τὶς τρῦπες τῶν τσεκουριῶν 167
102 Τιμωρία τῶν μνηστήρων 168
103 Οἱ μνηστῆρες ὁρμοῦν νὰ σκοτώσουν τὸν Ὀδυσσέα 169
104 Πῶς τιμωρήθηκε ὁ Μελάνθιος 170
105 Ὁ Ὀδυσσέας σκοτώνει ὅλους τοὺς μνηστῆρες . . 171
106 Τί διαταγὴ δίνει ὁ Ὀδυσσέας στὴν Εὐρύκλεια . 174
107 Ἡ Εὐρύκλεια φανερώνει στὴν Πηνελόπη πῶς ἦρθε ὁ Ὀδυσσέας 175
108 Ἡ Πηνελόπη γνωρίζει τὸν Ὀδυσσέα 176
109 Ὁ Ὀδυσσέας φανερώνεται στὸν πατέρα του . . 179
110 Οἱ συγγενεῖς τῶν μνηστήρων κάνουν ἐπανάσταση . 184
111 Ὁ Ὀδυσσέας φιλιώνεται μὲ τὸ λαό του καὶ ζῆ εὐτυχισμένος 185
112 Περιεχόμενα . . . . . 187—192

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

162

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής